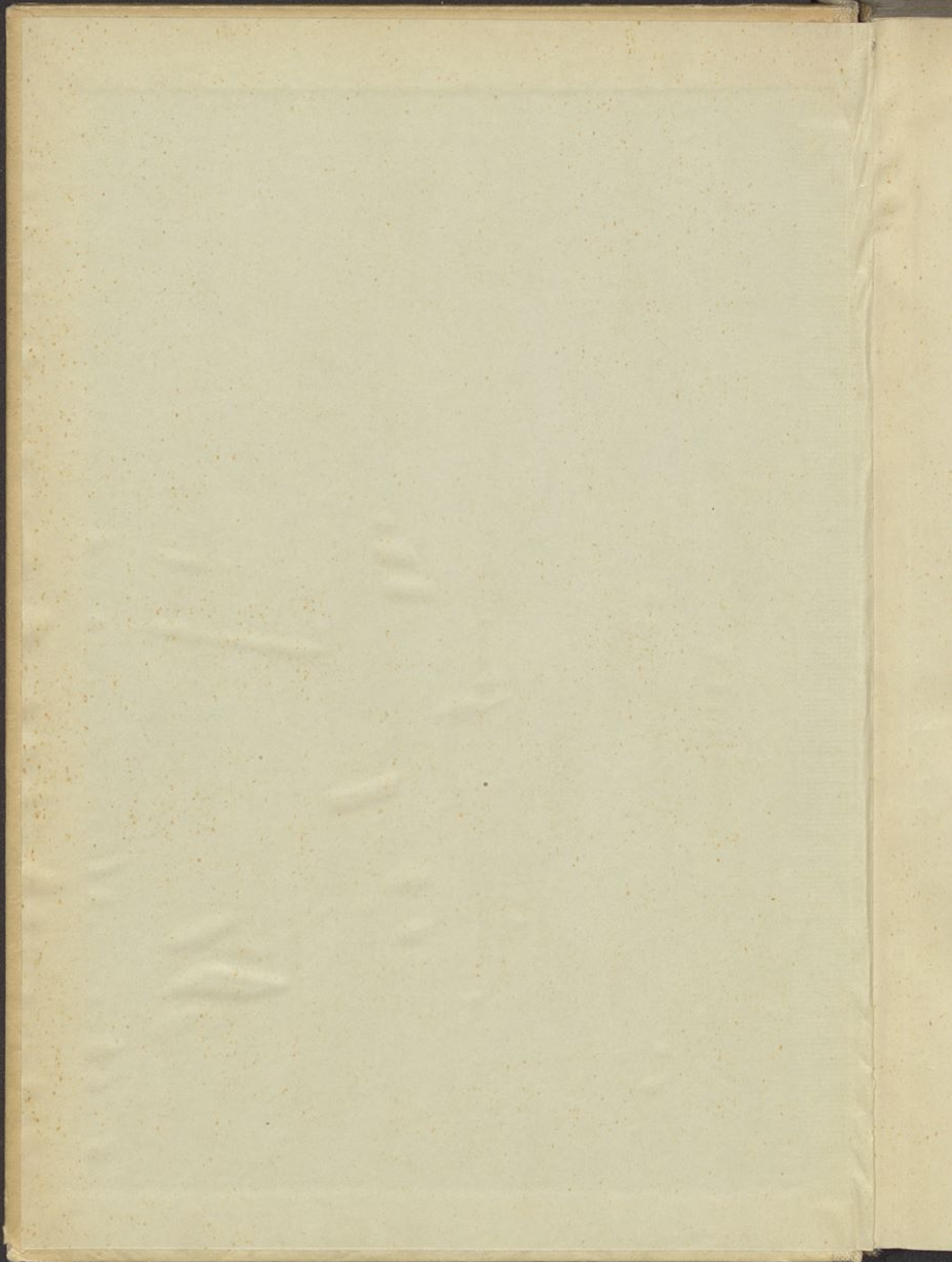

L.M. ŠKERJANC

ADAMIČ
EMIL

1937

EMIL ADAMIČ

Charles

287582

ŽIVLJENJE IN DELO SLOVENSKEGA SKLADATELJA

N a p i s a l
LUCIJAN MARIJA ŠKERJANC

Bibliografijo sestavil
SLAVKO KOŽELJ

V LJUBLJANI 1937
ZALOŽBA »IVAN GROHAR«

M 383782

383782

20. 1. 1988 N 98800066

U = 60:7489

KNJIGO JE OPREMIL ING. ARCH. JOŽE PLATNER
UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI (PREDSTAVNIK FRANCÉ ŠTRUKELJ)

Namesto predgovora zahvala vsem, ki so mi z nasvetom, gradivom in s podatki pomogli do dovršitve knjige! Vseh ni mogoče imenoma navesti, vendar naj imenujem vsaj najvažnejše, katerim gre moja zahvala. V prvi vrsti skladateljovi vdovi, gospej Hani, in hčerki, gospej dr. Zdenki, sestri gospej Mariji Požarjevi in bratu gospodu Francu; dalje njegovim prijateljem, gg. Zorku Prelovcu, mons. Stanku Premrlu, dr. Lavu Mastnaku, Vasiliju Mirku, Albinu Smrkolju, dr. I. C. Oblaku, Adolfu Gröbmingu, Luki Kramolcu, Edvardu Prinčiču, Oskarju Mollu, Avgustu Šuligoju, Emilu Rumplu, Jožku Jamniku, Albinu Fakinu, Cirilu Preglju, Viktorju Šoncu, Vinku Trobcu, Cirilu Vremšaku; g. Antonu Adamiču za rodovnik, gospej Minki Zaherlovi, ki je odstopila pisma v objavo, in g. dr. Gregorju Kreku za vso obširno korespondenco in skladateljevo silhueto.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1937.

L. M. Š.

I. D E L

UVOD

I.

Po naselju in značaju je Slovenec vez med severnimi in južnimi Slovani. Skupni vplivi tvorijo značajne posebnosti našega človeka. Resnični značaj pristne slovenske miselnosti ni še našel popisovalca, ki bi vseobsežno osvetil naše gledanje navzven in navznoter; predolgo smo bili zaverovani v tuje vzore in preveč navezani nanje, da bi samoniklo razvili peščico lastnosti, s katerimi bi mogli v podvigu razvoja graditi hram tipične slovenske duševnosti. Ob vznožju pogorja, čigar vrhovi se izgublajo v meglah in ki mu ne poznamo višin ne po imenu in ne po meri, nam bodo njegova svojstva ostala še dolgo prikrita. A vendar tu pa tam presodiš po strmini rebri vzpon in pot, ki te še domnevno tam čaka: tako se oprime misel vsake bilke in se osloni sodba na domneve, oprezno družoč novo staremu, tehtajoč in primerjajoč.

Odnos Slovenca do zunanjega življenja je označen s treznimi in preudarnimi potezami severnjaka. Delavnost, mir, uravnovešenost in smotrna previdnost so odlike, sebičnost, preračunljivost, ozkosrčnost in okornost pa manj prikupne lastnosti. Vendar so te značilnosti za vsakdanje življenje dragocene in prekoristne. Tvorne so in gradijo trdne temelje blagostanja. V teh lastnostih je jedro odporosti, s katero je naš narod ohranil svojo bit skozi vekove, ki jim v odprtem boju ne bi mogel biti kos.

Umetnost pa potrebuje drugih tal. Njen vsakdanji kruh je žeja po rešitvi iz vsakdanjosti. Njena občutljiva stebela poganjajo le na prisojnih gredah velikodušnega zanosa in njeni breztelesni cveti zažarijo le v ozračju, ki

ga hrani neobtežena dojemljivost odprtih src. V prizemnih ječah zagrenjenosti in bojazni je tvegano zanašati kali umetnosti. In ni še tako zelo dolgo tega, ko so naši prvi umetniki izkusili udarnost te resnice in s svojim življenjem — ali ni bilo bolj podobno trajnemu umiranju? — dali malo vabljev vzgled in plašljivo pobudo mlajšim. Vendar najdemo, da so tudi na zavratnem morju našega sužnjega življenja uprli vetrom jadra neustrašni večni potniki v deželo Fantazije.

* * *

Bili so razni med njimi. Prvi — najsmelejši — so se odrekli vsemu, kar jih je vezalo z rojstvom: imenu, sorodstvu, domovini in so zamenjali vse za drugo, boljše. Tam drugod, drugačni na boljšem, so se dvignili nad druge in jih zasenčili s talentom, ki so ga prinesli s seboj od nas, s slabšega. Ali ne tako naš slavni Petelin, nikjer in nikoli poznan s tem imenom? Slavni vrstnik še slavnejših rojakov Palestrine in Lassa pač svojega slovenstva ni izdajal v imenih Gallus in Handl — in kdo ve, če se ga je sploh kdaj zavedal? Drugi — bolj koristoljubni — so se razgledali po poljih, ki niso bodla v oči in kjer so mogli brez preganjanja in ponižno služiti vsakokratnemu gospodarju in njegovim željam. Tako Mihevc, ki je po toliko obetajočem početku obtičal ujet v sponah lažne in puhle pozne romantike. Spet drugi — skromnejše obdarovani — so se posvetili vsakdanjim ali nedeljskim ljudskim potrebam in so obsipavali narod s cerkvenimi popevkami vedno enakega kova in z moritati namerne naivnosti. Njihova imena so ostala ohranjena s popevkami vred v vzpodbudo manj nadarjenim in v spotiko izbirčnim. Zadnji slednjič — najfantastičnejši od vseh — so hoteli z deli dvigniti narod k sebi, mu vcepiti ljubezen do umetnosti, potrebo po njej in spoštovanje do umetnikov. Imeli so pač razne usode, kakor ostali. Toda vsem je bilo skupno, da so bili slej ko prej razočarani.

Tako se je godilo po veliki večini onim, ki so polni upov v uspeh in zanašajoč se na svoje poslanstvo započeli z zanosom, ki je vzbudil le pomilovalen posmeh; zakaj nič ni treznemu povprečniku bolj tuje od vzhičenja prekipevajoče duše.

II.

Našemu človeku je glasba že od početka le priložnostno razvedrilo, sredstvo za dosego vtisov in razpoloženja, nikakor pa ne prvobitna potreba. Naša narodna pesem očituje po večini smotrnost. Že njena večglasnost kaže na preudarno ustvaritev, ki se vestno izogiba vsakemu osebnostnemu izražanju in jo poniža na skupnostno občutje. Ravno ta, tolikokrat občudovana mnogoglasnost naše narodne pesmi, kakor jo dandanes čujemo, je njena največja ovira. Stereotipno menjavanje enostavnih harmonskih postopov — enostavni morajo biti, da so splošno dostopni — zabranjuje vsak individualni polet melodije in jo veže v sponse obrabljenih početniških kadenc brez razvojnih kali. Melodika naše narodne in ponarodele pesmi je zaradi enoličnosti v harmonski podstati okorela ter ne pomagajo tisoči nepomembnih variant, ki se nanašajo le na neznatne intervalne postope, medtem ko prav nobena ne spremeni harmonske strukture, kar bi dalo pesmi res novo barvo. S skupnostnim izražanjem pa se sama po sebi veže brezizraznost tako daleč, da isti melodiji lahko podtaknemo bistveno različne besede, ne da bi nastala nepremostljivost izraza med napevom in besedilom. Že iz tega vzroka je večina naših pesmi priložnostna in se nanaša le na dogodke, ki so splošni in ne nosijo pečata osebnostnega doživetja. Naš človek ne zaupa glasbi novih čustev. Prav nasprotno! Želi se nasloniti na znano v prepričanju, da je čustvo iskrenejše in veljavnejše, če sliči onemu njegovih prednikov ali vrstnikov. Po podobnosti novega s starim sodi novo vrednoto. Tako je nastala preveč ponarodela umetna pesem, v kateri so skladatelji skušali prisluhniti ljudskemu petju ter ga posnemati v dobri

veri, da s tem polagajo narodu v grlo zaklad novih napevov, ki pa v resnici niso nič drugega ko variante starih. Odtod tudi uporabnost takih melodičnih formul, njihova gibkost, ki temelji na neznačajnosti. Velika večina naših narodnih pesmi je navezana na izvedbo v zborih in stoji in pade z njimi. Kako revna pa je, če jo poješ sam, in kako slabotno izraža čustva! Še kdor jo poje sam, ji v ogrodju dodaja vajeno akordično spremljavo in jo znova občuti v skupnosti.

Tako je tudi z njenim ritmičnim življenjem. Kako preprosto, lahko razumljivo in splošno je! Le malo je starih ostankov iz davne dobe, iz katerih veje mistika drugačnega življenja. Nobene svobode nima ritem naše sedanje narodne pesmi. Zvezan je z melodijo vred k deblu dveh, največ treh akordičnih zvez in njegova težišča so prikovana k dvo-delnosti menjave tonike z dominantno v strogo skladnem ustroju dvotaktnega stava. Nedvomno je v tem nekaj sorodnosti z ostalo srednjeevropsko narodno pesmijo, ki je že zdavnaj izgubila svoj značaj.

Naša narodna pesem je zavoljo tega neuporabna za simfonično ustvarjanje. Brezuspešno, dá, celo krivično je zahtevati od skladatelja, da se odreče vsem visokoletečim nadam, ki jih sam stavlja v stvariteljnost in ga zvezati v točno in nespremenljivo spono že davno preživete »harmonizacije melodije«. Edino možno pot so ubrali tisti, ki so prilagodili našo pesem obliki venčkov, cvetoberov in potpurijev, polki-mazurki, valčku in koračnici. S tem so zabili prvi žebelj v rakev naše nepristne, že davno tujcu podložne in lažne ljudske pesmi, ki nam je ostala žalosten spomin sužnih časov.

Ni to napad na našo narodno pesem, temveč njen zagovor: zagovor tisti, že zdavnaj izgubljeni in pozabljeni narodni pesmi, katero je z vplivom vseposplošujoče srednjeevropske civilizacije izpodrinilo skrpucalo iz naše besede in tuje miselnosti. Že pred mano so ostrogledni opa-

zovalci opozorili nanjo in jo ošibali. In v veselje mi je, da je bil eden prvih ravno on, ki je sprva najgloblje tičal v občudovanju psevdonarodne pesmi, ki pa je kasneje z vnemo iskal potov k staro-novi narodni pesmi: Emil Adamič.

III.

Doba narodnega prebujenja, ki je odkrila mnogo dobrin v zavesti našega zatiranega naroda, je rodila tudi Čitalnice. Skraja namenjene političnemu pouku, so kmalu začele služiti tudi kulturnemu prosvetljenju. V Čitalnicah so začeli gojiti tudi glasbo, prizadevajoč si, zajeti vse panoge duhovnega življenja in ga usposobiti za lastno utripanje. Da se je glasbeno udejstvovanje Čitalnic omejilo ob pričetku na petje, je razumljivo po sebi in izvira iz osnovne glasbene dispozicije našega naroda, ki je v skupinskem petju zrl možnost za izražanje svojih načel. Kolikor je v spominu manjkalo pripravnih in smiselnih pesmi, so jih ustvarjali nadarjeni diletanti, skrbeč, da ne bi vanje zanesli osebnostnih značilnosti, in trudeč se, da približajo kar moči umetnost ljudstvu. Ker naš narod, v pomanjkanju individualističnih stremeljenj v umetnosti in vedno podrejajoč osebnost skupnosti, ni imel nobenih narodnih instrumentov, se je moralo prvo zavedno narodno glasbeno ustvarjanje omejiti na vokalno glasbo. Pri nas bi pojava guslarja, ki bi godel na lastno primitivno glasbilo in z njim spremljal neskončno niz lastnih epov, vzbujala le radovednost, začudenje in zaničevanje in ne bi našla resnih posnemalcev. Tudi večina naših pesmi je delo posameznikov; imena pa so utonila v pozabi, ki je bila upravičena z narodovega gledanja na umetnost, kajti s tem, da so komponirali in pesnili takratnim narodnim popevkam slične, so se sami razosebili in se uvrstili v vrsto prevzetih in pozabljenih.

Vokalna glasba je vladala skoraj neomejeno v našem glasbenem svetu v času, ko se je začela porajati zavest lastne bitnosti in želja po njenem razmahu. Komponisti, ki

so takrat orali ledino dotlej skoraj vedno zanemarjenih glasbenih poljan, so se javljali iz edinih dveh slovenskih inteligenčnih slojev, iz učiteljev in duhovnikov. Složnosti med tema slojema ni treba iskati: učitelj je videl pred sabo ideal one svobodoljubnosti, ki je zavzemala dovzetna srca še izza francoske revolucije dalje in katere blesk še danes ni docela obledel, duhovščina pa je na osnovi dogmatskih načel in vedno išoč pota za učvrščenje nebeškega kraljestva na zemlji snovala popolnoma drugačne načrte z istimi sredstvi. Na obeh straneh so se pojavile osebnosti, ki so dale dobi posebne značke in pripravile tla novemu ustvarjanju.

* * *

Spomin teh mož, ki so se ob bridki vsakdanjosti, preganjani od tujca in zapostavljeni, povzpeli zdaj pa zdaj in z okorno, a navdušeno roko posegli po ustvarjanju, ni ostal ohranjen v umetnosti nalik njim, ki so, drugod, podprti in razvajeni, razvili peroti svojega talenta in zakrtili v nebotične višine stvariteljskega duha. Ohranjen pa je ostal med nami, ki smo z zavistjo in z ranjenim srcem gledali polet od boga in sveta razsipno obdarjenih in primerjali njihovo usodo s to, ki so je bili deležni pionirji naše miselnosti in umetnosti. Čeprav so javljenja njihovega duha ostala v ozkih, okornih oblikah, usmiljenja vredna borna in plaha jecljanja, so bili vendarle prvi naši resnični umetniki, ki so se zavedali svojega rodu in uporabili svojo nadarjenost kakor so pač znali, mogli in smeli. Doba našega narodnega prebujenja ni bila doba Kosciuszka, Mickiewicza in Chopina, ni bila doba ognjevitih junakov, ki so bili vitezi, borci, poeti in pevci hkratu. Bila je skromna, zastrta, plašna in pohlevna revolucija, in le sem ter tja se je utrgal z večno oblačnega neba blisk, ki je zgrešil pot in zasvetil pomotoma med nami. Ni čuda, da so se ga vsi ustrašili in ga skušali čim preje onesposobiti za nadaljnjo škodo.

* * *

Z novim stoletjem se je želel svet preroditi. Povsod so vzklile nove ideje in nova gesla so preplavila zemljo. Tudi mi nismo hoteli predaleč zaostajati, želeli smo se udeležiti rojstva novega veka. Takrat je vznikla plodna misel za slovensko glasbo in s kratko zamudo enega leta so zagledali luč sveta »Novi Akordi«. Položili so jih v prave roke; dr. Gojmir Krek jih je gojil z vnemo, resnostjo in strogostjo, ki so potrebne vrline pri vzgoji takih neboglencev. Trinajst polnih let jih je oblikoval, zdaj popustljivo, zdaj bodreče, zdaj karajoče. Doba »Novih Akordov« je bila za slovensko glasbo najplodnejša, v skupnostnem smislu sploh edina resno plodna, kar smo jih kdaj imeli. V krog te publikacije so se zbrali vsi, ki so mogli kaj doprinesiti k razvoju in ugledu naše glasbe. Javljali so se novi, nadobudni in kot vedno za revolucionarje razvpiti talenti, k besedi pa so prišli tudi umerjeni, starejši, v svoje dogme in načela zagledani ustvarjalci in složno je ta pisana družba pod vodstvom za vse dovzetnega in le diletantizem in prevaro preganjajočega mentorja vsakič znova doprinašala stvariteljska dokazila. Tu so nadaljevali in izpopolnjevali glasbeno pot Ipavci, Savin, Schwab, Sattner, Parma, Krek, Dev, Gerbič, Jeraj, Vilhar, Šantel, tu so jo skoraj edino započeli Lajovic, Pavčič, Premrl, Ravnik, Mirk in mnogo drugih, med njimi tudi Emil Adamič.

IV.

»Novi Akordi« se niso mogli prilagoditi narodu, niti se jih narod ni mogel navaditi in si jih prisvojiti, kakor se je bil navadil in podredil raznim resničnim in namišljenim duševnim in telesnim potrebam. Bili so »Novi Akordi« zaželeni le za dobro stvar vnetim posameznikom, drugim so ostali slej ko prej novi akordi, s katerimi si niso znali pomagati. Tudi naši vodilni glasbeni krogi, ki so krmarili čolnič umetnosti zdaj oziraje se na levo, zdaj na desno, niso dovolj pazljivo in podporno krepili nove struje, ki je

z etično resnostjo stremila k najvišjim ciljem. Ker so »Novi Akordi« strogo ločili umetnost od navlake in prezirali malikovanje, so se zamerili vsem, ki jim je kadilo pogoj obstanka. Da so trinajst let kljubovali preziru, zavrženju in zapostavljanju, je že dovolj dokaza njihove življenjske sile in navdušenja izdajateljev in sotrudnikov. Za prospeh naše glasbe pa je večna škoda, da jih prevrat ni vzdramil k novemu življenju, kakor je vzbudil k vnetejšemu delovanju ostale glasbene ustanove.

* * *

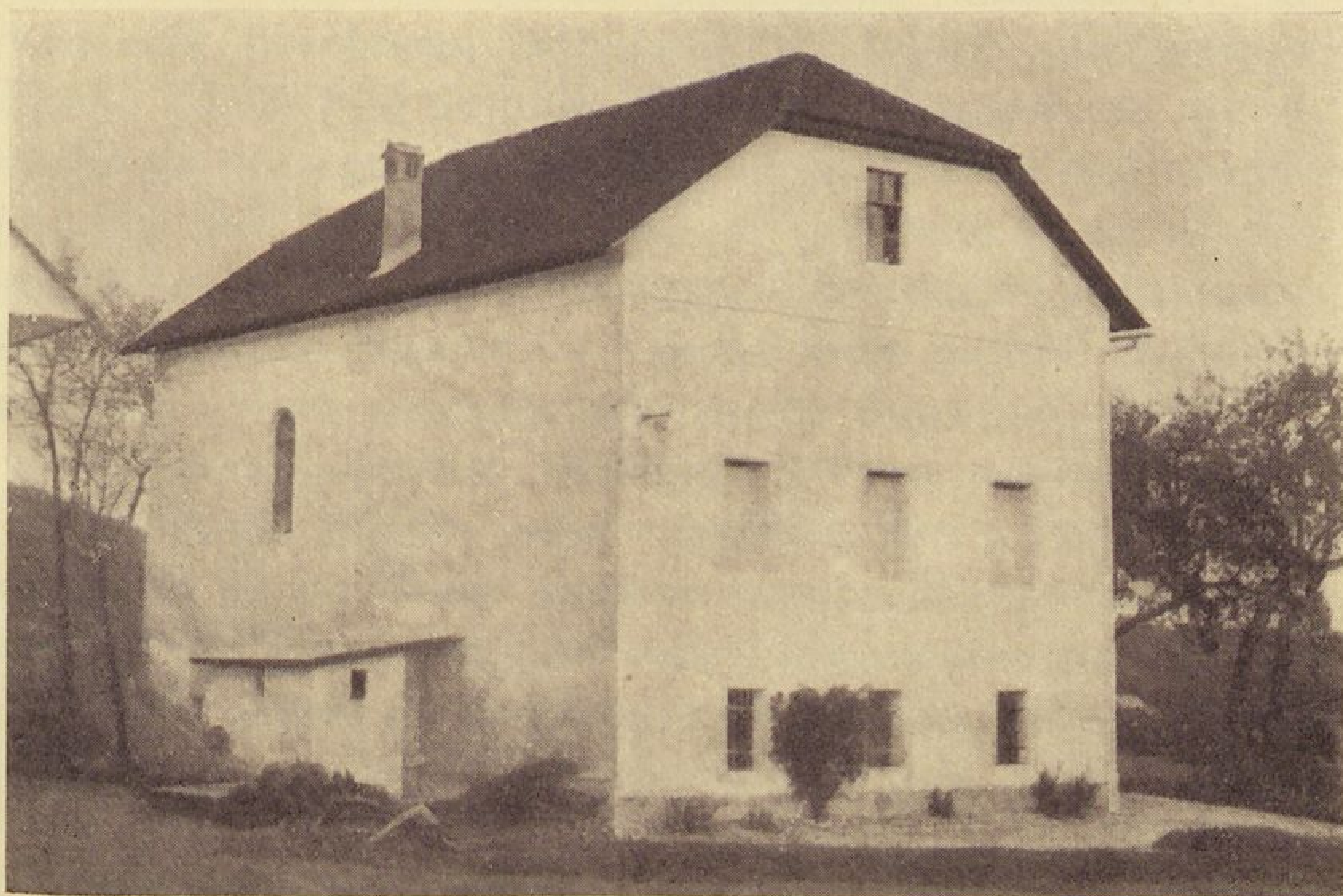
Med vojno je naša glasba skoraj obmolknila. Le redki so bili koncerti in z največjim naporom se je vzdrževal videz glasbenega udejstvovanja. Prevrat je zajel večino naših glasbenih delavcev nepripravljeno. Premalo so se bili zanimali za dejanski potek dogodkov, preveč so verovali v neomajnost vajenega državnega in družabnega reda, in le redki so, ki niso nikoli grešili zoper narodnostno prepričanje v dneh strahu in izdajstva. Medtem je doraščala nova generacija, ki se je štela kot edino poklicana dedinja in jo je bilo vedno teže krotiti. V prvem navdušenju so kovali nebotične načrte in ustanavljali podjetna društva. Cepile so se v dnu že itak vedno nesložne moči in vsak je zidal zase gradič v nebesa. Mladi so v pretiravanju grozili z vsepoplavno revolucijo, stari pa so skušali nadaljevati prav tam in tako, kot so nehali, in širiti čitalniško miselnost naprej.

Za našo produktivno umetnost niso nastopili boljši časi. Že prej je hirala radi nezanimanja, z izgubo kulturno najbolj zavzetnih pokrajin pa je bila tvornosti zadana huda rana. Vse glasbeno življenje se je osredotočilo v našo edino metropolo, ki pa ima sama premalo močno plast ljubiteljev glasbe. Z novimi strujami se je glasba vsak dan bolj oddaljila od ljudstva. Čim niso našli komponisti več zaslombe v narodovem popevanju, so podlegli najbolj sorodnim vplivom ter ustvarili v domovini podružnice tuje miselnosti. Kot

značilno prehodno ozemlje, kakršno se nam predstavi Slovenija po prevratu, je prevzelo vase vplive vseh vetrov, katerim ni moglo zoperstaviti lastne miselnosti in kulture. Tako se je premaknilo težišče glasbenega stremljenja iz nekdanje zavedne narodnostne točke na polje izvojevanja slogovnih bojov, ki so se bili z zagrizenostjo, vredno večje naloge. Edino novo je bilo pri tem to, da so se odprla pota vsaj skozi ozka vrata tudi drugim kulturam, sprejetim sprva z velikim nezaupanjem in še danes nepripoznanim v oni višini, ki smo jo že nekoč pripisovali edino zveličavni srednjeevropski. Ena teh tujih, le slutnih, a v bistvu skoraj nepoznanih kultur je bila ruska. Da ji je pripravil pot, jo presadil na naša tla in prežal z bistvom naših značilnosti, gre zahvala Emilu Adamiču, ki je v dolgih letih ujetništva z bistrim očesom znal izbrati, kar bi mu moglo služiti, in se okoristil s prednostmi nove, nam sorodne miselnosti.

* * *

Vpogled v predvojno glasbeno miselnost našega naroda bi bil preveč pomanjkljiv brez označbe sloga, v katerem se je udejstvovala večina naših skladateljev. Bil je enostaven in brez zahtev in je kot pretežno pevski slog črpal iz pesmaric poznoromantičnega »Liedertafel« načina tehnični in izrazni pribor. Harmonske vezave niso bile vedno vzorne in pogosto najdeš napake (tudi Adamičev slog, celo pozni, ni brez njih), iz katerih bi se dalo sklepati, da skoro noben naših čitalniških komponistov ni bil deležen strogega pouka. O kontrapunktu v čitalniških kompozicijah skoraj ne gre govoriti, nekaj več ga najdemo v dobi »Novih Akordov«. Spremljana monodija je bila prej in potlej najvažnejša panoga slovenskega glasbenega ustvarjanja, pa najsi je bila napisana za glas s klavirjem ali drugo spremljavo ali pa za zbor v vsakršni sestavi. V tem slogu je slovenska glasba že pred vojno dosegla zadosti močne postojanke, ki so dovoljevale ustvariti tradicijo vokalnega stava.

**Adamičeva mati in oče in njegova rojstna hiša
na Dobrovi pri Ljubljani**

Na polju instrumentalne glasbe pomeni doba pred »Novimi Akordi« le slabotno posnemanje salonskega sloga sodobnih zvezdnikov. Niti poskusi Ipavcev in Parme tu ne preidejo preko okvira nalog in komorna glasba je ostala Slovencem popolnoma tuja. Šele »Novi Akordi« pomenjajo v instrumentalni glasbi preokret, korak naprej in navzgor. Ne da bi se sicer slovenska instrumentalna glasba takoj povzpela do onih zavidljivih cvetov klasike in romantike, ki so uspevali v velikih kulturnih središčih sveta, je vendar marsikateri doprinos v »Novih Akordih« pokazal resno težnjo k evropskemu nivôju višjega reda. Mislím pri tem zlasti na klavirske skladbe, od katerih so se odlikovale Ravnikove, medtem ko je goslaška literatura ostala takrat kot še danes pastorka našega glasbenega ustvarjanja.

Najbolj zapostavljena je bila orkestralna glasba. Tehnična dovršenost večine predvojnih skladateljev ni dovoljevala posebnega izživljanja v velikih simfoničnih oblikah. Tu so bile edinole Sattnerjeve kantate, ki so se posluževale večjega orkestralnega aparata, toda instrumentacija teh del je izvirala delno iz tuje roke in ni nikjer dosegla, kaj še preseгла instrumentacijske popolnosti pozno-romantične dobe, blesteče v kaleidoskopu najbolj dognane barvitosti. »Novi Akordi« niso mogli dosti pomagati, saj je moral celo Lajovčev »Adagio«, gotovo najsmelejša in najoriginelnejša skladba naše romantike, iziti v četrveroročni obdelavi in še do danes nimamo nobene doma izdane orkestralne partiture. Tako je ostala orkestralna produkcija do prevrata skoraj na istem, kjer je započela. Šele po vojni je bila izpolnjena vrzel in tako srečamo tudi Adamiča šele po povratku iz Rusije v vrsti orkestralnih skladateljev, četudi poznamo še iz njegove študijske dobe nekaj instrumentalnih prvencev, ki pa še ne nosijo kasnejše karakteristike.

* * *

V svetskem koncertu glasbenih sil je slovenska ena najskromnejših. Plodnost slovenskih skladateljev je zlasti po prevratu zavzela nepričakovan razmah in so bila ustvarjena mnoga uporabna dela, ki bi vzbudila zanimanje in priznanje. Da se to še ni zgodilo, je pripisati najrazličnejšim vzrokom, zlasti nezadostni organizaciji naše glasbene politike. Z ostalimi neupoštevanimi deli vred leži tudi mnogo Adamičevih najzrelejših. Dali bogovi, da jih otmemo pozabi, preden zarjavé.

* * *

II. D E L

SKLADATELJEVO ŽIVLJENJE

I. MLADOST

Po ugotovitvah skladateljevega brata Antona so bili Adamičevi pradedje vkoreninjeni Slovenci. Ljubezen do glasbe jim je bila v krvi in verjetno je, da imamo v njih muzikalno rodbino, slično Bachovi in Couperinovi, kateri pa naše razmere niso dovoljevale uveljavljenja in razvoja. Skladateljev oče Avgust se je posvetil učiteljevanju, ki je veljalo takrat za poklicni ideal nepremožnih, a častihlepnih in svobodomiselnih slovenskih staršev. Avgust Adamič je bil tip nadarjenega in vsestransko uporabljivega slovenskega učitelja, ki se je udejstvoval kljub preganjanju in ne-
uvaževanju naskrivoma z vsem, kar mu je velevalo srce. Bil je navdušen komponist, samouk seveda in plah povrhu. Šola in cerkev sta izrabili njegovo glasbeno nadarjenost: učil je otroke peti in pri maši je orglal ter zdaj zdaj podtaknil glasbenemu sporedu predpisanih orgelskih preludijev katero svojo, strahoma, da je kdo ne opazi, pa plaho se nadejajoč, da se bo to le kdaj zgodilo. No, niti prvo niti drugo se ni pripetilo in razočaran prav tako nad samim seboj kot nad nebrižnostjo drugih, je nekoč uničil vse napisano in se dokončno odrekel skritim nadam. Baje se je mlademu Emilu posrečilo, da je rešil nekaj očetovih rokopisov; moja poizvedovanja jih niso izsledila.

Služboval je v raznih krajih, od leta 1875. dalje na Dobrovi pri Ljubljani. Tu si z ženo Katarino, ki je bila prav tako doma z Vrhnike, ustanovi patriarhalno urejeno družinsko življenje. Na Dobrovi se mu rodita po Angeli in Josipu dva sinova, Viktor in Emil. Obema je bilo očetovo vezilo posebna glasbena nadarjenost in nadpovprečna dovezetnost za umetnosti, vsak od njiju pa se je razvil v popolnoma drugačni smeri.

Viktor, ki je bil leto dni starejši od Emila, se je razkosal ob mnogostranosti svojih talentov. Bil je že v zgodnji mladosti spreten risar, kasneje vešč slikar, ali v vsem samouk. Dasi ga je pretežno vleklo k upodabljaljoči umetnosti, se je vendarle z mladostno vnemo oprijel tudi glasbe v vseh njenih področjih. Bil je goslač, pianist in organist, skladatelj zborov, samospevov, klavirskih skladb, orgelskih preludijev in cerkvenih kompozicij, da, celo celo simfonijo je napisal. Preplah, da bi bil pravdoborec svojim skladbam, jih je vestno skrival in razodeval le najbližjim, prav kot je delal s slikami in z risbami. Kot pevec je bil bas - steber ljubljanskega stolnega zbora dolga desetletja, ne da bi se kdaj odločil iz zbora in osamosvojil. Vsem talentom vkljub in navskriž sam s sabo je vstopil v službo, ki ni bila dosti ugodna razvitju njegovih zmožnosti. Umrl je leta 1924. in njegova smrt ni zapustila v naši umetnosti vrzeli, ker ni nikdar stopil na mesto, ki bi ga bil zaslužil in na katerem bi mu bilo dano povedati več kot mu je bilo usojeno. V zapuščini njegovih skladb je marsikaj, kar dokazuje močno nadarjenost. Ostal je v senci srečnejšega brata, ki mu ni bila položena v zibko ovirljiva plašnost in nezavednost, ki sta v glavnem preprečili razvoj Viktorja Adamiča.

Na Dobrovi je torej zagledal luč sveta 25. decembra 1877. leta kot četrti otrok Emil. V trinajstem mesecu svojega življenja je doživel prvo selitev, kajti oče je bil prestavljen v Ljubljano, kamor je šel poučevati petje na šentpetersko ljudsko šolo in orglat v sosedno farno cerkev. Tu je oče preživel zrelo in jesensko dobo življenja, v miru in vdanosti, obložen z vsakdanjim delom in bojem za obstanek in izogibajoč se vsemu, kar bi moglo kaliti tiho sožitje. Tu so se mu v naslednjih letih rodili sinovi Anton in Franc, od katerih živi prvi v Ljubljani, drugi v Laškem, Avgust, ki je umrl v deški dobi, Ivan, ki ga je doletela smrt v cvetu 15. let 20. septembra 1908. leta, na dan temnega spomina obeh nedolžnih žrtev avstrijske samopašnosti, in slednjič Ernest ter hčeri Marija, poročena Požar in živeča v Ljubljani, in Anto-

nija, ki si je bila kot Adalvina izbrala poklic šolske sestre in umrla v Kočevju. V krogu družine in v službi so mu potekala leta, dokler ni dopolnil zemeljske poti 22. januarja 1915. leta, ko sta bila dva sinova na gališkem bojišču. Po 43. letih naporne službe mu je zaslužen pokoj lajšal pezo starosti in onemoglosti. Žena mu je verno sledila v smrti še istega leta. Oba roditelja sta umrla Emilu, ko je sam doživel najbolj pretresujoče doživetje: vojno, zajetje in ujetništvo.

Od prve selitve dalje je teklo življenje otrok običajno pot, menjavaje radost s trpkostjo in razposajenost s pobotostjo. Le malo so takrat starši prisluškovali prvim pojavom mladih duhov in ni nam ohranjenih o Emilu prigod, ki tako osvetlujejo sicer značaj in nagibe doraščajočih talentov. Gotovo je potekalo njegovo življenje v zvoženi struji mladosti učiteljskih otrok, brez velike pomembnosti, a vendar polnejše od dece na vasi, izpolnjeno z raznoličnim inteligenčnim opraskom. Kmalu ga zapazimo na cerkvenem koru, kako vleče na ušesa zvoke orgel in petja in kako se skuša vriniti, koristen koristoljubnež, v pomoč očetu. Že zgodaj napreduje do poganjanja mehu in ni več daleč, ko bo pomagal očetu pri orgljanju in ga bo pri mehu nadomestil Murn - Aleksandrov. Kasneje mu oče poveri sodelovanje pri študiranju zbora, sem ter tja tudi nekaj vodstva in, že ponosen na sinovo uporabnost, dirigiranje velikih maš s spremljavo potrebnega vojaškega orkestra — zares visoka in dotlej samo preizkušenim organistom prihranjena prednost, ki si jo je bil mladenič prislužil s pridnostjo, delom, dobro, neuničljivo voljo in izdatno nadarjenostjo. Saj je že poprej poln navduševalne zavzetnosti z bratci in sestricami naštudiral in zapel nekaj pesmi, v veselje in zadoščenje staršev. To delo mu je bilo v najljubše razvedrilo in že takrat zaznamo v njegovem značaju eno prvobitnih potez, ki mu je kasneje zagotovila srca vseh naklonjenih: navduševalno spretnost, neupirljiva zavzetnost, ki ga je usposobila za organizatorja pevskih zborov in glasbenih udruženj in s katero je vzpodbujal in bodril večino naših glasbenih usta-

nov. Z zavzetnostjo si je znal pridobiti v hipu seznanjenja srce in rokó novega prijatelja in tudi v najtežjih časih mu je ukladila marsikatero bridko pot, ne da bi ga ponižala. Kajti bil je hkratu dovolj samozavesten in nikakor ne plašljiv. Svoje nadpovprečne vrednosti in prekosmrtne veljave si je bil trajno svest in neomajno je bil prepričan o poslanstvu umetnosti in umetnika.

Oče je bil vestno zaskrbljen z vzgojo otrok in jim je skušal dati kar najobsežnejšo izobrazbo. Po končani ljudski šoli je poslal Emila v gimnazijo, toda nepraktični humanistični pouk ni vzbudil dovolj zanimanja razgibanemu in vedno le novosti snujočemu mladeničevemu duhu in kmalu je presedlal na učiteljišče, sledeč očetovemu zgledu. S tem si je nevede že začrtal nadaljnjo življenjsko pot, ki naj bi predvidoma kazala čim manj presenečenj in le normalno napredovanje v službi, od bogov izbrani za kazen nadarjenim. Učiteljišče je takrat bilo zbirališče v lepo, idealno in narodobudno usmerjenih mladih src in iz vrst učiteljiščnikov so se pripravljali bodoči pionirji umetnosti. Adamič je stopil mednje in jih zbral krog sebe, kolikor jih je našel navdušenih za lepo petje. Že leta sèm si je bil prisvojil osnovne glasbene spretnosti iz prvega očetovega pouka. Znal je dosti klavirja, nekaj teorije in malo harmonije, baš dovolj, da je imponiral sošolcem. Dober glas in še boljši posluh sta mu bila neprekosljivo orožje, s katerim je kmalu premagal vsak odpor in zavladal med sovrstniki. Radi so se mu pokorili, ker je poleg znanja obvladoval tudi umetnost občevanja in se prikupil zdaj s popustljivostjo, zdaj spet z neupirljivo prepričevalnostjo. Prepevali so tjavdan, brez kritične izbire izvlekli iz starih arhivov še starejše pesmi, dokler ni pevovodja sam napisal nekaj novih ter si z njimi zavzel še srca zadnjih omahljivcev. Ukaželjnost mu ni dala miru in vpisal se je v šolo Glasbene Matice, ki je že slovela vzlic mladosti zlasti med slovensko mladino. Za gosli mu je bil učitelj Stiaral, gotovo ne izreden vzgojitelj in umetnik, a soliden poznavalec stroke in muzik

po naravi, teorijo in petje mu je podajal Gerbič, prvi ravnatelj Glasbene Matice in bolj dobričina kot veličina. Pa še na učiteljišču sta mu vcepljala glasbeno osnovo Anton Foerster in dr. Josip Čerin, ki mu je po svedočbi »Novih Akordov« prvi vzbudil željo po globlji glasbeni izobrazbi, pa tudi zaslužnega filharmoničnega Gerstnerja najdemo med učitelji. V Matici mu je Matej Hubad odprl smisel za zborovsko glasbo in mladi skladatelj je z navdušenjem sodeloval pri Matičnem, prav za prav Hubadovem zboru. V klavirju mu stari Sokoll ni mogel bog ve kaj razodeti in bil je navezan sam nase.

Tako nekako so bržčas potekala leta šolovanja med odvratnim pripravljanjem za vsakodnevna grozeča izpraševanja, oslajenim z zavestjo samostojnega udejstvovanja v najbolj abstraktni umetnosti. Tako so minevali dnevi cepljeni med dolžnost in željo, poslušnost in upor. V krogu prijateljev je gojil veselo družabnost, s šalo, dovtipi in presenečenji. Marsikaj predrznega, prekipevajočega je uganil s sovrstniki; toda bile so le krotke šale, omiljene z nasmeškom razposajene mladosti in pozabljene v jutranji zori. Kajti bojim se, da so jo neredko dočakali, ti neugnanci z navdušenim besediščem in s praznim žepom.

* * *

Daleč preko šolskih klopi je segla njegova zavzetnost in glej ga na čelu novoustanovljenega tamburaškega zbora »Zvezda«, čigar člani so po zgledu buršovskih društev nosili togo položene čepice na pogosto že oplešelih glavah. Slika nam ga kaže sredi njih, podjetnega mladiča z neukrotljivimi, v vis pristriženimi lasmi, kot je bila takrat moda med najbolj upornimi. Krog njega pohlevnejši sodelavci, nepremično strmeč v fotografa z magnezijo, z rokami pribitimi na ubiralke dolgih tamburičnih vratov, trije v nevzdržnem položaju na pol sloneč, na pol ležeč ob dirigentovih nogah. Sredi spredaj grb, znak in ime s krajem društva, zadaj sredi basist z okrašenim berdom, izbran bržkone po velikosti glasbila.

**Adamičev oče in mati z družino
(na desni zgoraj Emil)**

Živa skupinska slika z okamenelim izrazom, vsak obraz odrevenel od strahu pred zamižanjem v odločilnem trenutku. A šalo ob stran: koliko navdušenja je bilo v teh idealistih — početnikih, koliko truda in dela so vložili v nehvaležni posel! Žrtvovali so mladost, zdravje in toliko časa za vajo na instrumentih, na katerih po naturi svoji in objektovi ne bi po vsem preudarku mogli doseči kaj pomembnega.

Toda naj govori on sam! V »Tamburašu« piše:

»Zamislil sem se ob prelistanju ‚Tamburaša‘ v svojo prvo dijaško dobo in izvlekel iz že zaprašenih, tako rekoč deških spominov sliko iz leta 1897., ki me kaže kot samozavestnega, domišljavega kapelnika z ježevimi lasmi, s taktirko in partituro v rokah v krogu svojih številnih zvestih tamburaških mladeničev, združenih v tamburaški klub ‚Zvezda‘. Lani so našteali 25 let mojega glasbenega dela. Kaj še! Ako velja vodstvo tamburaškega zbora tudi kot glasbeno delo, tedaj imam tega dela za seboj že dokaj več, kajti s 15 leti, kot navihan dijaček, sem bil že kapelnik takrat edinega velikega ljubljanskega tamburaškega kluba ‚Zvezda‘.

Mladi fantje, po veliki večini rokodelski vajenci in pomočniki, trgovski nastavljenici itd., so, Bog zna na kakšen način, izvohali, da sem ‚nadebuden‘ talent. Spomnim se, da je prišel k meni sedanji izdelovalec dekorativnih usnjatih izdelkov g. Vahtar, takrat isto tako še polmladenič kot jaz, dalje nekaj drugih ‚fantov‘, naj prevzamem vodstvo ‚Zvezde‘. Nerad sem se vdal, kajti tamburaške vaje so bile zvečer. V tistih časih študentek ni bil zvečer varen na ulici, pa tudi oče in mati me nista pustila. Moral sem uhajati tedaj skrivoma in riskirati marsikaj, kar čestokrat ni izostalo.

‚Zvezda‘, ki jo je vodil pred menoj ne vem kdo, bi bila kmalu ugasnila, da je nisem rešil jaz in nekateri ‚starejši‘. Kdo je vsem tem mladim ljudem kupil instrumente, ne vem, tudi ne vem, čigava ideja je bila, ustanoviti ‚Zvezdo‘. Vem le, da je bil nekaj časa predsednik g. Vahtar, pozneje pa med vojno umrli magistratni uradnik Gutnik. Svoj lokal za

vežbanje je imela ‚Zvezda‘ v Narodnem domu. S strahom in trepetom sem se prvič prikazal med ‚Zvezdaši‘, toda hitro smo se spoprijateljili in začel sem z njimi študirati. Njihovo tehnično znanje je bilo seveda večje kot moje, moje teoretično pa večje kot njihovo, in tako smo iz početka učili drug drugega. To so bile muke polne vaje. Skladbe, ki smo jih imeli na razpolago, so bile takrat seveda vse hrvatskega izvora, po večini skladatelja Broža, originali in prireditve, tako n. pr.: ‚Na valovih Save‘, valček, spominjajoč na vzor ‚Dunajskih valov‘, dalje ‚Večer na Savi‘ in mnogo drugega podobnega. ‚Zvezda‘ je imela popoln tamburaški orkester z bisernicami, kontrašicami, vsemi brači, bugarijami in berdetom. Navdušeno so ti mladeniči prihajali k vajam in vztrajno presedevali po par ur in prenašali rade volje mojo sitnost. Od instrumenta do instrumenta sem sedal in vadil glasove tako rekoč na pamet. Nekdo je bil trši, drugi mečji, pulil sem si lase, potil se, skakal, jokal od jeze, če ni šlo vse takoj in gladko. Delo je šlo večer za večerom, in kmalu so se pokazali prav čedni rezultati. Odrinili smo kakšno koračnico tako, da se je kar bliskalo. Izbire pa ni bilo mnogo. To me je napotilo na misel, da bi sam kaj priredil za svoje pridne ‚umetnike‘. Kmalu je nastala cela dolga vrsta tamburaških kompozicij, ki so se jih ‚Zvezdaši‘ z navdušenjem lotili. Ne spominjam se jih več, ker se nisem zadovoljil samo z običajnimi trozvočnimi udari, temveč kombiniral vse mogoče prijeme, ki jih v ‚šoli‘ za bugarije ni bilo. Ker sem poznal vsakega posameznega ‚Zvezdinega‘ tamburaša prav dobro, sem pisal svoje stvari tudi njegovemu znanju primerno. Bodril sem jih s tem tako, da mi je bilo mogoče čim dalje več zahtevati od njih. ‚Zvezda‘ je postala kmalu zrela za javen nastop. Tega sem se najbolj bal. Toda ne iz strahu pred morebitnim neuspehom, ali vsled običajne mrzlice javnih nastopov. Najbolj sem se bal, da me ne ‚pogrunta‘ kak profesor, in tedaj ne vem, kaj bi se zgodilo, kajti, kakor rečeno, tedaj so bili časi drugi, kot danes. In doma? Če se ni dalo moje delo prikriti ali utajiti, sem marsikatero gorko

požrl in še drugače. Nastopali smo n. pr. v Ljubljani na vrtu ‚Pri Novem svetu‘, ali pri ‚Frlincu‘ s prav ‚kolosalnim‘ uspehom. Vsekdar sem jo srečno odnesel. Spominjam se, da smo nekdanj sodelovali pri neki Ciril-Metodovi veselici v Logatcu. Navzoč je bil tudi rajnki Parma. Zelo dobro še pomnim, kako me je po neki moji skladbi, ki jo je ‚Zvezda‘ imenitno odigrala, poklical k sebi, potapljal me po rami in vzpodbudil ljubeznivo k resnemu glasbenemu študiju. Rdeč kot rak sem mu nekaj jecljal. Pozneje sem videl, kako so ga na ramah nosili in bil sem mu iz srca nevoščljiv. Pa tudi smolo smo imeli s svojimi nastopi ‚Zvezdaši‘. Ravno smo imeli ‚krasen‘ program naštudiran, pripravili smo vse za vrtni koncert s tombolo itd. na Frlinčevem vrtu (sedaj Košak). Vse nam je požrl Luccheni, ki je tam nekje v Švici umoril takratno avstrijsko cesarico. Seveda je policija še to minuto prepovedala vsako zabavo. Tombolo pa smo le imeli, a bolj med seboj in dobil sem takrat po naključju prvo in edino nagrado ‚Zvezde‘: steklen servis za bovlo, ki ga imam še sedaj, poleg fotografije, kot drug spomin na ‚Zvezdo‘.

Bil sem ‚Zvezdin‘ kapelnik menda dve ali tri leta. Za notranji ustroj društva se nisem brigal in tako tudi ne vem vzroka njegovega razpada. ‚Zvezda‘ je zašla, ljudje so se razkropili, nekateri so pomrli že takrat in od vseh, kar jih je na sliki, vidim sedaj sem ter tja še g. Kostnapfla, v ‚Jugoslovanski‘ pa je menda g. Černe. G. Vahtar je v Mariboru in on bi morda tudi vedel, kako se je stvar končala in kam je izginil ves arhiv z notami in instrumenti vred. Jaz nimam prav ničesar. Dr. I. Karlin mi je pred mesecem pripovedoval, da je še kot dijak na starini za Ljubljani kupil valček za tri vijoline z mojim imenom. Nisem mu mogel verjeti. Prinesel mi je rokopis, in res je bila ta reč moja. Povedal je, da je bilo tam takrat tudi dokaj tamburaških not z mojim imenom. Kako so prišle tja, Bog zna! Najbrž je bilo to zanje najbolj pripravno mesto in šle so pot, kakor jo gredo vsi taki stari popisani ‚popirji‘«

Takšen je elegični zaključek poprej šegavega popisa »Zvezde«, pri kateri si je Adamič stekel prve uspehe v dirigiranju in bržkone tudi prvi sloves komponista. Vse navedbe sicer ne vzdržijo kritičnega pogleda natančnega kronista. Predvsem ni mogoče ugotoviti, kdaj in koliko časa je Adamič vodil to udruženje, kajti leta 1897. je bil dvajset let star in torej ni mogel že 15-leten voditi »Zvezde«, kateri je po lastni navedbi načeloval le dve do tri leta. Tudi nekatere druge podrobnosti so literarno prikrojene, toda to nič ne de. Iz popisa je razvidna usmerjenost in delavnost društva, njegova sestava in uporabljivost, uspehi in cilji. Kakor večina podobnih društev je bila tudi »Zvezda« že vnaprej obsojena na zaton, ker ni bilo pravega naraščaja in so se prvotni člani po zaposlitvah in drugih dogodkih razkropili. Vse nadaljnje poizvedbe o »Zvezdini« usodi so ostale brezuspešne, prav kakor iskanje takratnih Adamičevih kompozicij. Ohranil se je le omenjeni valček za štiri violine (Adamič ga pomotoma pripisuje trem), ki je danes najstarejši dokument njegovega ustvarjanja. Vse ostalo se je zgubilo, potrgalo, sežgalo, ali pa vanje štedljiv trgovček zavija robo kot v najcenejši papir, kakor mi je nedavno velika ljubljanska železarna razkošno zavila pilico v Kogojeve klavirske skladbe, založbe »Trije labodi«.

* * *

II. SLUŽBA

Matura je zaključila dvojni Adamičev študij: šolo in glasbo. Ni bilo misliti na to, da bi sedaj začel s študijem, ki ga je veselil. Moral si je poiskati službo.

Učiteljska namestitev takrat ni bila tako težaven problem kot dandanes in redki so bili tisti, ki so morali leta dolgo čakati nanjo. Adamič je bil nastavljen začasno na štirirazredni ljudski šoli v Toplicah pri Zagorju ob Savi. Od tega dne pa do smrti je ostal pedagog, ne da bi za to delo bil posebno poklican in se vanje potopil z vnelo. Vse dni življenja privezanega na šolsko sobo je venomer vleklo v stran v pravljico deželo umetnosti, kjer se je čutil vrednega državljana. Razcep v nasprotju med življenjskim in duhovnim poklicom je dal vsemu njegovemu delu pečat hlastnosti in nemira, raztrganosti in nezbranosti in mu ni dovolil, da bi s potrebno zagrizenostjo kdaj koli izvojeval popolno zmago nad materijo in si jo podvrgel za dosego višjih umetnostnih ciljev. Nedvomno bi se njegova nadarjenost znatno bolj razvila brez službene zaposlenosti, v življenju, posvečenem izključno komponiranju.

Toplice pri Zagorju niso posebno ugoden kraj za doraščajoč talent, a mladeniška vzhičenost in navdušenje vidita povsod kali novega razvoja. Adamičevo prvo delo je šlo poživetju glasbenih razmer v Zagorju. Nagovarjal je k petju in muziciranju vse in vsakogar in njegova neutrudna iniciativnost je kmalu dosegla lepe uspehe. Bil je središče vsega kulturnega življenja in žarišče novih idej. Pod njegovo egido je v Zagorju brž vzplamtelo živahno družabno življenje, poživeto z raznimi veselicami, vrtnimi koncerti, telovadbami in drugimi prireditvami. Bil je vnet telovadec in

član »Zagorskega Sokola«; vodil je društveni zbor, ki je pod njim tvoril najjačjo kulturno sekcijo. Ni je bilo prireditve na prostem ali v dvorani brez Adamiča in neštete so vesele, šegave in nerodne prigode, katerim je bil junak. Njegovo stvariteljnost je tudi nadalje netila priložnost in iz potrebe pevskih zborov po novih pesmih so nastale nove skladbe. Vsakdanjost šolskega dela si je tako sladil z opojnostjo iznajdljivosti in je bil, bržkone, srečen v obilju mladih moči.

* * *

Že ga je čakala druga služba, za katero ni bil nič uporabljivejši in ki mu je bila v bistvu njegove miroljubne in popustljive duševnosti odvratna: vojaška. Gotovo ni mogel tistikrat slutiti, da bo zanj nekoč najpomembnejša; da ga bo vrgla iz ojes domačega življenja v pokrajine, o katerih ni bil čital niti v potopisih; da mu bo, nasilno, odprla pogled v snovanje dogodkov, katerim bi se bil nadvse rad ognil. Ni se mogel poslužiti ugodnosti enoletnega prostovoljstva; vdal se je kar kot navaden pešec, od katerih so imeli učitelji vsaj to navidezno ugodje, da so lahko opravili vojaški rok v obrokih po dva meseca. Potrjen je bil k 17. pešpolku in je že prve šolske počitnice odslužil prvi obrok kot »Ersatz-reservist«. Kot prostak ni nikdar bistveno napredoval in ob izbruhu vojne je v istem položaju, kot je svoj čas odložil puško in jo, oddahnivši se, vrnil erarju. Pero je bilo zanj primernejše orožje.

* * *

Vrnivšemu se z vsakoletnih vojaških vežb je potekalo življenje brez pomembnih zunanjih dogodkov v okviru službenih dogajanj, zabav, ki mu jih je nudila družabnost, ter dela, ki si ga je naprtil sam. Po dveletnem službovanju je napravil usposobljenostni izpit. Leto dni nato je bila njegova začasna namestitev v Toplicah spremenjena v stalno. Ti formalistični dogodki in uspehi niso mogli posebno plodno vplivati na skladateljevo fantazijo, pač pa ga je vzpodbudil

pojav »Novih Akordov«. Plaho je vložil svoje kompozicije pri strogi redakciji in še plašneje čakal na izid. Zadnji dve številki prvega letnika že prinašata oba njegova tiskana prvenca, moški zbor »Zapuščena« na Prešernovo besedilo in mešani zbor »Lipa«, čigar postanek gre pripisovati materinemu godu. Odtlej je ostal najzvestejši sotrudnik naše prve in najpomembnejše glasbene revije, v kateri lahko zasledujemo ves njegov razvoj do svetovne vojne.

* * *

Iz Toplic je bil službeno premeščen 1903. leta na štiri-razredno deško ljudsko šolo v Kamnik.

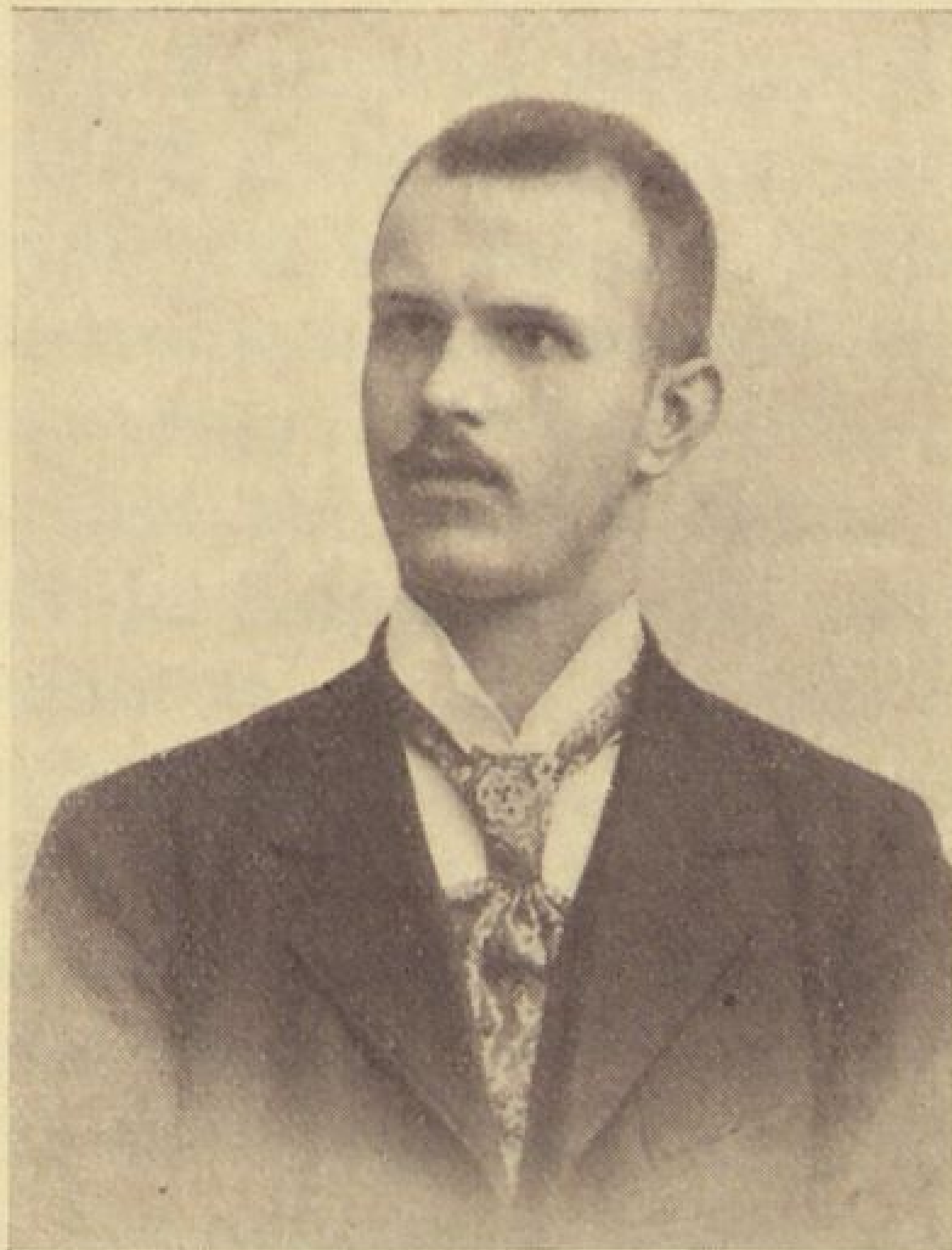
Kamnik, ves drug kraj od Toplic, je s ponosom gledal na stoletno mestno tradicijo. Tu je bilo ugodnejše torišče mlademu, vnetemu glasbeniku. »Lira«, prvo slovensko pevsko društvo v Kamniku, mu je poverila mesto zborovodje in znal je zavesti nov veter v glasbeno ozračje. Posebno pažnjo je posvetil sporedu pevskih nastopov. Medtem ko so poprej neizbirčno prepevali vse, kar jim je primernega prišlo pod roko, je Adamič začel sestavljati sporede z umetnostnega vidika, v kolikor seveda je bilo v danem okviru izvedljivo. Pridobil si je mnogo mladih prijateljev, odtujil pa zlasti stebre zborovskih organizacij, ki so, kot vedno in povsod, raje udarjali stare strune, blagrujoč bivše čase in navade.

V Kamniku se je v šestih letih službovanja udeleževal vsestransko. Zbral in vodil je nov mešan zbor, s katerim je nastopal tudi javno na koncertih, obenem pa še orkester kamniške Narodne Čitalnice. Bil je duša kamniške »jeunesse dorée«; srce pa je poklonil Hani, hčeri uglednega posestnika in gostilničarja Kebra, in se poročil z njo dne 12. avgusta 1906. leta v farni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani.

Mladoporočenca sta se na ženitovanjskem potovanju ustavila v Trstu, kjer jima je pevsko društvo »Zarja« priredilo časten večer z banketom, zdravicami, napitnicami in šopki. Z rojansko »Zarjo« so ga odtlej vezale prijateljske sponse, ki so se še poglobile za službovanja v Trstu in

ki so prosep tega društva neločljivo navezale na njegovo ime. Tržaški učitelj Bratuž, »Zarjan« z dušo in telesom, je že leto prej posređoval pri Adamiču, da je »Zarja« dobila od mladega, že dobro znanega autorja nekaj rokopišnih in še neizvajanih skladb, ki so krasile spored njenih nastopov. Prirčni sprejem v Rojanu, oduševljene ocene njegovih skladb v slovenskem časopisju, odmev njegovih pesmi po slovenski domovini so bili uspehi, vredni novega truda in bodrila k nadaljnemu vzponu. Srečno družinsko življenje je rojstvo sina Branka učvrstilo. Leta skladateljevega kamniškega službovanja štejejo med najplodnejša in so največ doprinesla k slovesu, ki ga pred njim v tej odmeri ni bil deležen noben slovenski skladatelj. Naročila so priganjala k hitremu ustvarjanju, nagrade k vedno povečani domiselnosti, uspehi so nalagali dolžnost vestnosti in odgovornosti. Tu se je posvetil tudi samospevu in klavirju in za violino je napisal nekaj karakterističnih skladb. Vse je kazalo, da se bo težišče njegovega kompozitornega dela prevalilo z vokalnega na instrumentalno polje; ali preveč je bil navezan na poetično glasbeno osnovo, da bi ustvarjal v čistih instrumentalnih oblikah. Tudi klavirskim skladbam je dajal programatične naslove in komaj peščico jih najdemo z nazivi absolutne glasbe. Ostalo njegovo glasbeno delo je na ozko povezano z besedilom ali pa s programsko osnovo in tudi v tem je bil tipičen romantik, otrok idealov.

Skoraj vse, kar je takrat napisal, je izšlo v »Novih Akordih«, nekaj pa v izdaji ljubljanske Glasbene Matice, kjer je Matej Hubač rad stavil njegovo ime na sporede koncertov. Velikemu ugledu pevskega zbora Glasbene Matice, ki so ga podeželska društva skoraj slepo posnemala, je bilo lahko priboriti Adamiču zasluženno slavo in Matica je pri mnogih nagradnih tekmovanjih častno odlikovala mladega skladatelja. »Franica« mu je prinesla nagrado 60 kron, samospev »Pri zibeli« je prav tako odnesel prvo nagrado, vrsta klavirskih skladb in samospevov pa je bila častno pohvaljena in izdana v založbi Glasbene Matice.

Adamičev brat † Viktor, nadarjen slikar in skladatelj

Skladatelja je vleklo v sončne pokrajine ob morju, kjer ga je veselo pričakovalo mnogo prijateljev in koder so bile njegove energične pomoči potrebne mnoge glasbene ustanove. Občutil je že često, slednjič še ob 25-letnici pevskega društva »Slavec«, gorkoto primorske družabnosti. »Zarja« iz Rojana ga je bila že prej imenovala za častnega člana v zahvalo za njegovo pozornost, izkazano njenim težnjam. Kot star znanec in prijatelj je stopil med »Zarjane« in navdušenja ni bilo konca. Prošnja za premestitev v Trst je bila ugodno rešena in je bil dodeljen zasebni deški ljudski šoli Ciril-Methodove družbe pri Sv. Jakobu. Notranjska je proslavila mladega skladatelja na koncertih ob 25-letnici slovenskega delavskega bralnega društva v Idriji, kjer je započel glasbeno udejstvovanje zborovodja Zorko Prelovec in z velikim uspehom izvajal Adamičevo »Pri zibeli« z orkestralno spremljavo. Dneva 24. in 25. julij sta pomenila višek umetnostnega napore v mali Idriji, ki je navzočega skladatelja prisrčno proslavila.

Odboj in vzgon sta bila krepka in sta vzbudila v mladem možu najsmelejše nade. Imele so se — vsaj delno — uresničiti v Trstu in gotovo bi se še bolj izpolnile, da ni posegla vmes vojna, ki je njemu, kot milijonom drugih, prestregla načrte in prekrižala račune in jih razpela na križ nesmiselnega in neplodnega trpljenja.

* * *

Vsi vemo, tisti, ki ste bili tam in mi, ki ga nismo poznali, kaj nam je bil Trst pred vojno. Akoprav je bil slovenski živelj v manjšini, ali pa morda ravno zategadelj, mu je bila poverjena prevažna naloga kulturnega udejstvovanja in izpolnjeval jo je občudovanja vredno. Nikdar ni slovenska miselnost bila krepkeje organizirana in nikjer, kot tistih deset let pred vojno v Trstu in okolici. Pevska društva so rasla iz tal kakor pomladni poganjki in ni je bilo vasi, ki se ne bi ponašala z zborom. Prireditve vseh vrst so bile na dnevnem redu in redko kje je kulturno življenje brstelo bolj

navdušeno. Če se danes ozremo nazaj in prelistavamo stare zapiske »Novih Akordov«, »Edinosti« in drugih listov, nam je kar težko ob primerjanju tedanjih možnosti z današnjimi.

Semkaj je prispel Emil Adamič in se z vsem njemu danim zagonom lotil dela. Šolska zaposlitev mu je bila le opora za preživljanje, njegov zanos je bil posvečen glasbenemu delovanju. Takoj ga je zaposlilo društvo »Zarja«, ki ga je že nestrpno pričakovalo. In po pravici, kajti, kakor pripoveduje Adamičev tržaški prijatelj Albin Smrkolj, »z njim se je začela za ‚Zarjo‘ nova doba. Zavrgel je stare programe, ki so vsebovali večinoma same bojevite rodoljubne pesmi brez posebne glasbene vrednosti, in je uvrstil dela sodobnejših skladateljev in vrednejše skladbe. V tistih časih se pevska društva niso lotevala modernejših del z izjemo ljubljanske Glasbene Matice in za to je bilo treba pevce šele vzgojiti. Adamič se je pri ‚Zarji‘ za to zavzel z vso odločnostjo in dosegel sčasoma, da je ‚Zarja‘ izvajala sporede visoke glasbene vrednosti. Njene koncerte so posečali ne le Rojanci, temveč inteligenti iz vsega Trsta. Tako je bila ‚Zarja‘ kmalu predmet stroge kritike, ki je bila skoraj soglasna v tem, da je postala ‚Zarja‘ eno vodilnih pevskih društev na tržaških tleh«.

Polagoma se je Adamič povzpел na lestvi priznanja in njegovo glasbeno mnenje je postalo vedno bolj odločilno. Bil je glasbeni poročevalec »Edinosti«, obenem pa je pošiljal poročila »Novim Akordom« in tudi v »Ljubljanskem Zvonu« najdemo njegove prispevke o tržaškem in primorskem glasbenem življenju. Prevezel je mesto pevodje sokolskega zbora pri Sv. Ivanu, kjer je ustanovil in vodil tudi poseben godbeni odsek. Podružnica ljubljanske Glasbene Matice si je zagotovila Adamičevo sodelovanje in mu poverila pouk klavirja. Adamič je na zavodu poučeval od leta 1910./1911. do vojne. Prezaposlitev ni bila v spotiko njegovi delavnosti, kajti bil je uren v vsem, hitrih odločitvah in takojšnjih udejstvitvah; ni ljubil modrovanja v umetnosti. Vse okoliško glasbeno življenje je bilo na-

vezano na njegovo pobudo in preromal je ves Kras, da je v oddaljeni vasici prisostvoval društvenemu koncertu ter oddal svoje mnenje, ki je bilo včasih kar preveč drastično. Njegova ljubeznivost in družabnost pa sta omilili vsako ost in le težko so ga pustili odhajati nazaj v mesto.

V tem času se mu je rodila hči Zdenka, zdaj pravica v Ljubljani, in štiričlanska rodbina je v velikem in zabavnem mestu preživela nekaj lepih let. Takrat je nastala njegova najbolj popularna pesem »Vasovalec«, ki nam kot nobena druga približa vedro in razigrano razpoloženje, v katerem je potekal večji del tržaškega življenja. »Vasovalec« je šel preko vseh naših koncertnih odrov in je povsod izzval navdušenje. »Zveza slovenskih pevskih društev« ga je prvič na Kranjskem stavila na spored slavnostnega koncerta obenem z »Lipo« in »Ljubico« in jih je vse tri zapel »Žirovnikov zbor« iz Št. Vida nad Ljubljano. Bil je pravi triumf Adamičevih pesmi in od tega časa dalje je veljal kot prvi in nenadkriljivi mojster zborovske pesmi.

Uspehi so v njem vzbudili nove načrte. Že večkrat poprej je občutil vrzeli svoje glasbene izobrazbe in sedaj jih je hotel izpolniti. Vpisal se je na tržaški konservatorij (kasneje imenovan »Verdi«), ki danes tvori skupaj s konservatorijem »Tartini« popolni zavod »Ateneo musicale«. Tam je bil sprejet v pričetku šolskega leta 1911./1912. v četrti razred kompozicije pri skladatelju Antonu Zampieriju. Glavni predmet mu je bil kontrapunkt, ki ga je absolviral konec drugega semestra z oceno »emminente«. Od stranskih predmetov je posečal le klavir pri Riminiju. Vidno ga je kompozitorna tehnika zanimala in značilno je za njegovo takojšnjo praktično iznajdljivost, da je šolske naloge sestavljal na slovenska besedila in jih že prinašal kot značilne skladbe. Zborovska pesem »Kregata se baba in devojka« je tako nastala. Za zaključek šolskega leta je napisal prvo samostojno orkestralno skladbo, »Preludio di una commedia«, komponirano v nekaj majskih dneh in namenjeno za izvajanje na produkciji. Iz zapiskov tržaškega konservatorija

izhaja, da je bil le eno šolsko leto učenec zavoda in arhiv hrani to edino skladbo v rokopisni partituri in v prepisu orkestralnih glasov.

Morda je bila naraščajoča zaposlenost kriva, da je opustil tako lepo započeto izpopolnitev tehničnega znanja. Potrebovalo ga je tržaško slovensko gledališče, izvoljen je bil za pevovodjo »Učiteljskega društva za Trst in okolico«, zbor in orkester pri Sv. Ivanu sta mu vpregla obe roki in moral je odložiti mesto pri »Zarji«, ki je po njegovem odhodu vzlic naporom naslednikov nevzdržno tonila. Pevski zbori so z dneva v dan zahtevali novih skladb: zalaga! jih je z novimi zbori in ni je bilo velike prilike, da se ne bi vsi obrnili ravno nanj. Odrekel ni rad, zato pa je moral izrabiti uro za uro, da je dohajal vsaj glavne zahteve. 25-letnica društva »Hajdrih« na Proseku mu je izvabila prvo dramatično pesem »Ecce dolor!«, ki je bila nagrajena in so jo naslednjega leta često radi izvajali ob rodoljubnih nastopih. Vsaki slavni priložnosti je moral tako odšteti svoj davek in nabral se je polagoma lep zaklad uporabnih zborovskih pesmi, ki tvorijo pretežni del njegovega celotnega ustvarjanja. Gotovo je, da bi brez njega slovenska glasba v Primorju nikdar ne bila zavzela takega obsega in pognala tako globokih korenin, ki so rodile obilo, dokler jih ni uničil desetletja kasneje ledeni val izravnjanja.

* * *

Adamič bi bil morda ostal v Trstu, v obeležju, ki se mu je zelo prilegalo in ki mu je poleg pobude nudilo dosti razvedrila, da ni posegla vmes usoda. Zalotila ga je zdoma, ko se je ravno izpopolnjeval v Moravski Ostravi na glasbenem pedagoškem tečaju. Brez usmiljenja je segla po njem nepopustljiva vojaška roka in ga vrgla v brezglavi vrtinec teptanja človeških pravic in zasmehovanja človeškega dostojanstva.

* * *

III. VOJNA LETA

Nihče ne bi znal bolje popisati občutkov nenadoma vpoklicanega skladatelja, z vsemi usodnimi, velikimi in malimi nadlogami, kot je storil sam v pismu »duševnemu očetu« dr. Gojmiru Kreku:

»... ko je izbruhnila vojna, sem bil v pevskem tečaju v Poljski Ostravi. Tisto nedeljo, menda 26. VII., me je iskala policija doma v Trstu, češ, moram takoj v vojake in naznaniti se pri ‚Eisenbahnliniensicherung« v Trstu. Mene, žal, tedaj ni bilo doma, in ne vedoč, da je bil mobiliziran tudi moj kor, ne vedoč, da me je iskala straža (moja žena je bila tudi na počitnicah v Idriji), ostal sem še par dni v Ostravi. Vendar sem čez par dni navzlic nasvetu policijskega komisarja v Ostravi, ki mi je rekel, naj čakam pozivnice, odšel do Trsta in se 2. VIII. predstavil v vojašnici v Rocolu, Trst, vojaški komisiji. Rojen sem 25. XII. 1877. in spadam do novega leta v prvi razred ‚Landsturma‘, od novega leta v zadnji poziv. Tam v Rocolu je bilo precej zmešnjave, in naenkrat se znajdem med samimi tržaškimi fakini, težaki itd., ki so bili dodeljeni v Pizinu sestavljeni ‚Landsturmlastträgerabteilung 1/3 Pisino (Triest)‘. Ti ljudje niso bili nikdar vojaki, temveč so bili pozvani le sedaj v delavsko vojaško službo. Ukazali so mi, naj ostanem. Protestiral bi, a nisem vedel takoj, kaj pomeni ta oddelek. Šel sem z njimi v njim namenjene prostore, posadili so me v pisarno, norčevali se iz c. kr. učitelja, ki je dodeljen oddelku težakov, kateri so izbrani iz najslabših tržaških elementov. Molčal sem in služil, češ, boljše tu v pisarni, kot drugje. Kako sem se varal! Lahko bi premenjal položaj, saj ni bilo pri tej ‚Kompaniji‘ mojih

dokumentov, ničesar, torej tudi tam nisem bil dodeljen in sem le po pomoti prišel tja. Ali ostal sem, ker mi je to svetoval računski podčastnik. Kar pride ukaz, da cel oddelek odpotuje. Cilj ni bil označen. Še zadnji dan bi lahko šel v bolnico. Nisem šel! In usoda je hotela, da sem prišel v Przemysl. Tu sem od 29. avgusta. Koliko sem prestal do danes! Komando „Landsturmlastträgerabteilung 1/3“ je samostojen tu v Przemyslu (komandant lajtnant Angelo Casagrande). Od 12. septembra dalje sem pri „Festungstrain Wilcza-Przemysl“, spadajoč sicer še k prvotnemu oddelku, vendar dodeljen kot pomoč v pisarno „Festungstraina“ na Wilczy-Przemyslu. Tu trpim osamljen, delam, kar morem, in s trpečim srcem čakam rešitve. Vem, da sem tu po krivici, ali po svoji neumnosti, ker bi moral služiti doma v Trstu pri straženju železniške proge. Tu sem zaprt. Ko bi Vi vedeli, kako tesno mi je pri srcu vedočemu, da od tu ne pridem nikdar več, da ne bom videl nikoli več svojih dragih, da ne bom slišal nikoli več lepe pesmi, nikdar več stisnil roke prijateljem, tedaj bi se zjokali z menoj. Bolezen se širi. Te se bojim! Blazen je moj strah! Takoj bi dal zadnjo kapljo krvi, ko bi videl še samo enkrat obraz mojih dragih. Onemu, ki bi me rešil odtod, bi bil suženj do smrti. Od tod! Od tod!«

Pismo se nadaljuje z obupano prošnjo za intervencijo pri vojaški oblasti, da naj bi mu nevzdržni položaj vsaj nekoliko olajšala. Odgovor dr. Kreka je bil napisan z nič manj pretresujočim sočustvovanjem in naj bi trpečemu dokazal, da so še na svetu prijatelji, ki se zavzamejo zanj; jetniku pa ni bil več dostavljen. Vrnil se je piscu z opazko »Unbestellbar wegen Kriegslage«. Začelo se je bilo drugo obleganje trdnjave Przemysl in po petdnevnem stradanju se je obleganec vdal 22. marca 1915. s posadko, ki so jo Rusi odpeljali v ujetništvo v zgodnjem velikonočnem jutru. Med ujetniki je bil Emil Adamič, ki je s tem prestopil prag v novo, popolnoma tuje in nikdar sluteno življenje,

kjer je izgubil mnogo let dela in trpljenja, pa obenem pridobil polno novih vtisov, pobud in znanja, s katerimi je kasneje obogatil našo glasbo.

* * *

Prva njegova vest je znamenita »Feldpostkorrespondenzkarte«, ki nosi datum: 19. aprila 1915. Napisana je nekje v Turkestanu — ujetnike so počasi prevažali po celi Rusiji — in naslovljena domu v Kamnik. Z neodločno roko je napisano:

»Turkestan, Azija. Do tu sem se srečno pripeljal! Ali še ni konec! Morda samo še en dan, morda več! Kam končno pridem, ne vem. Sam Bog ve, če vzdržim! Danes sem slab, da komaj stojim na nogah. Kaj bo? Bojim se, da nikdar več ne vidim svojega doma, Tebe in otrok. Kakor Bog hoče! Iz mesta, kjer bom, Ti bom brzojavil.«

Karta je dospela preko raznih cenzur dne 9. maja v Trst in odtod nekaj dni kasneje v Kamnik, kjer je javila veselo vest o rešitvi pred sovražno kroglo, obenem pa bridko o zajetju, iz katerega mu je bil namenjen povratek šele čez pet let.

Ves čas ujetništva izpolnjujejo pisma domu. V vsakem je bolj razburjen nad usodo, venomer se pritožuje in domotožje se ga loteva čim dalje tem močnejše. Tri leta po zajetju piše:

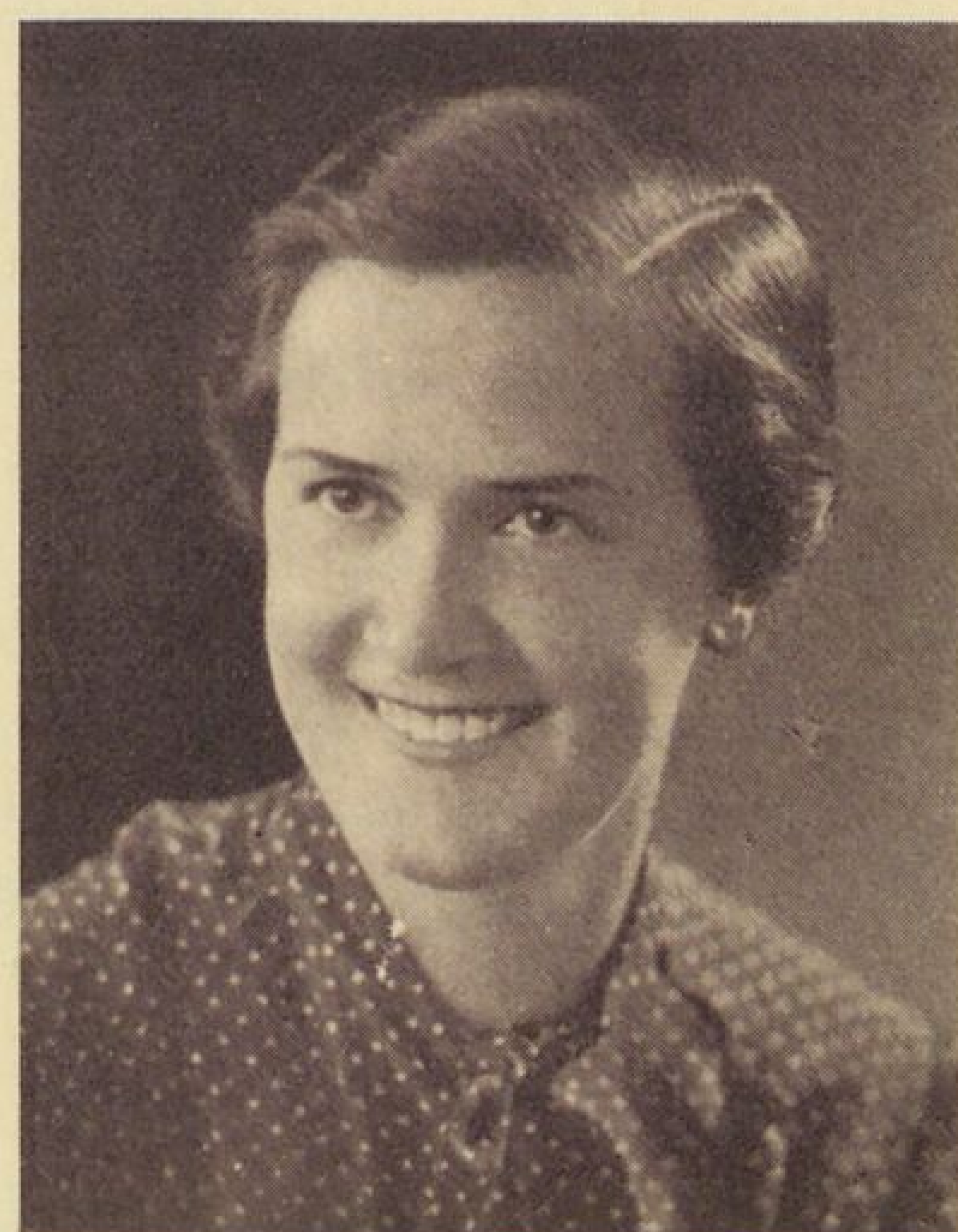
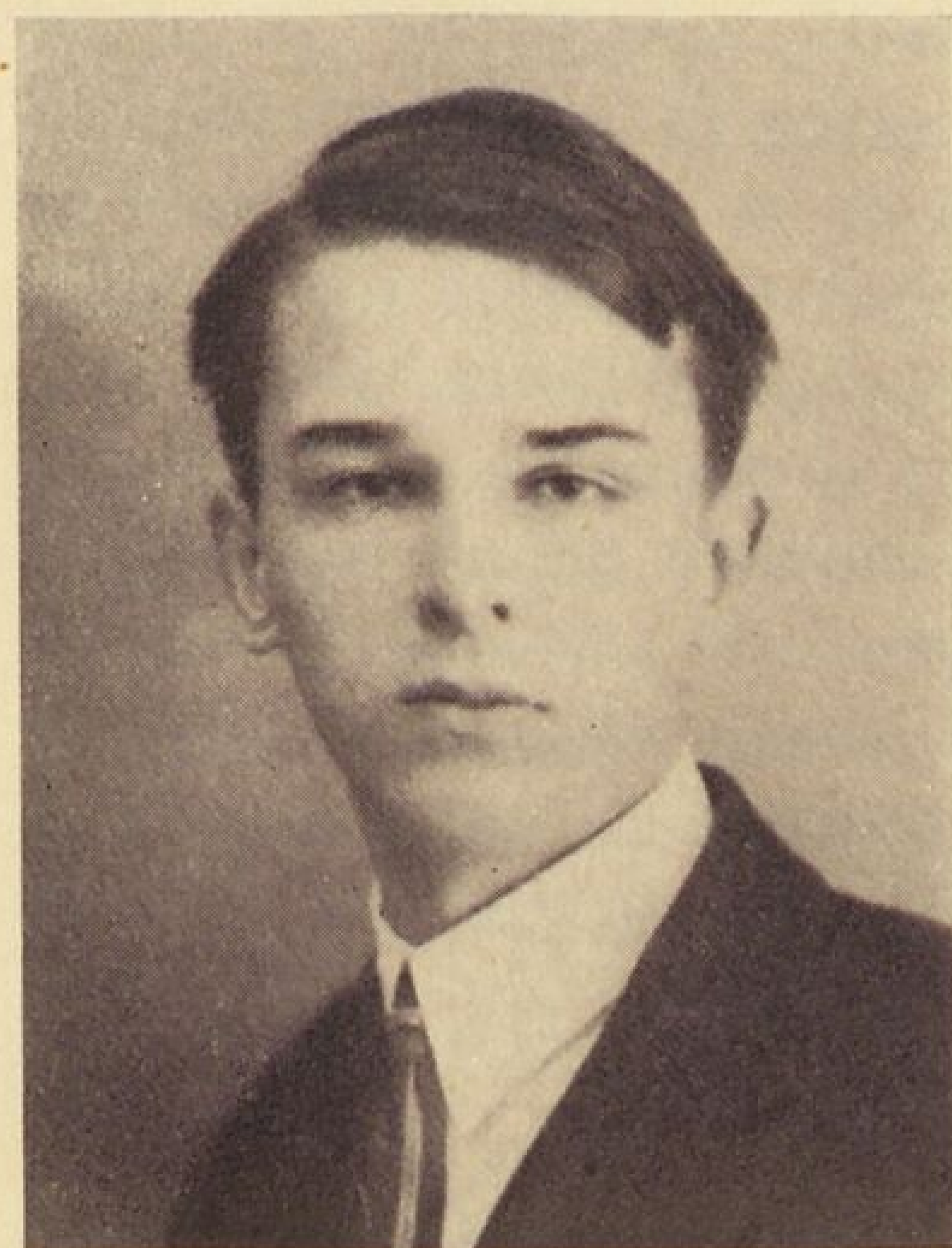
»Tu je strašna agitacija, da bi ostali. Obljublja se nebo in zemlja, no meni je dražja doma poslednja krtina, kot tu gore zlata!«

To pismo datira iz Taškenta, kamor so ga po dolgovezni poti pripeljali koncem aprila 1915. in kjer je sprva delil usodo z ostalimi ujetniki v trojckem taborišču.

* * *

Taškent je danes glavno mesto sovjetske republike Uzbekistan, včlanjene od leta 1927. v zvezo socialističnih federativnih sovjetskih republik Turkestana in tako del ruske države. Nam v pokrajini in v duhu tako oddaljeno mesto šteje skoro pol milijona prebivalcev ponajveč kirgiškega plemena; od drugih narodnosti je dosti Tatarov, Turkov, Tadžikov, Uzbekov in Rusov. Pestra mešanica plemen se porazdeli v mestu, ki ima rusko in inorodsko četrt. Loči ju kanal Angar, ki se ne more ponašati niti z množino niti s čistočo vode. Mesto leži 463 metrov nad morjem in ima primeroma zdravo podnebje, upošteva je odločno celinsko klimatično povprečnost, značilno za ves Turkestan, z vročimi poletji in mrzlimi zimami. Že nekoč je slovel Taškent kot trgovsko in kulturno središče; kot najmlajša ruska provinca se je Turkestan hitro povzpел do znatne pomembnosti. Kakor trdi Adamičev turkestarski prijatelj, znanstvenik Viktor Aleksandrovič Uspenjski, je ugotovil zgodovinar V. I. Pjotr, da je bilo mesto središče pamirskih nomadov, ki so se odtod v pravekovih razšli po vsem svetu. Pamirska planota je že delj časa v veljavi kot zibelka človeštva; pota, ki vodijo z nje, so šla na zapad vselej preko Taškenta proti Baktriji in h kaspiskemu jezeru, na jug po rekah Sir-darjá in Amu-darjá v Perzijo in v Taškentu so vprvič prešli nomadi v stalna naselišča. Še dandanes kaže barvita pomešanost plemen, da je mesto služilo stoletja kot prehod narodom. Adamič sam našteva v popisu turkestarske glasbe v »Cerkvenem Glasbeniku« sedem različnih azijskih plemen, ki jih je našel v mestu in okolici: Sarte, Kirkize, Dungane, Turkmene, Tekince, Hivince in Buharce in proučavanje njihove glasbe je kasneje tvorilo jedro njegovega dela v Taškentu.

Važnost kulturnega središča označujeta obe univerzi, visoka šola za orientalsko znanost, astronomski observatorij, oba konservatorija in radijska oddajna postaja, ki jo s 25 kw močjo lahko čujete na valu 1170 na najodličnejših sprejemnikih in ob zelo ugodnih ozračnih prilikah. Znatno

**Emil Adamič in njegova družina
(žena Hana, Emil, sin Branko, hčerka Zdenka)**

železniško križišče spaja po kratki lokalni zvezi turkestan-sko-sibirsko železnico (Turksib) s srednjerusko, ki vodi čez Samaro v Moskvo, in s progo, ki pelje preko starodavnega Merva h kaspiskemu morju. Pustinjska oaza je pripravno izhodišče za vojaška in trgovska prodiranja in zaščitenemu položaju ob nogah strehe sveta se ima zahvaliti za veliko letališče, ki je eno najmodernejših ruskih letalskih oporišč. Semkaj so svoje dni pošiljali v prognanstvo tiste, ki po razsoji mogočnikov niso bili še godni za Sibirijo, vendar dovolj nadležni v osrčju Rusije. Nedaleč odtod je preživel nekaj prognanstev Lev Trocki v gnezdju Alma-Ata in v teh zapuščenih in od sveta odrezanih pokrajinah še marsikdo čaka osvoboditve od kazni, katere vzrok in utemeljitev sta izpadla kaznovancu in kaznovalcu iz spomina.

V letih vojne in revolucije teh in podobnih pridobitev še ni bilo v Taškentu. Že sta cveteli trgovina in industrija in tudi znanost, tako priljubljena med vzhodnjaki, je imela tu postojanko. Živemu orientalskemu obličju mesta je ruska vojaška garnizija dala nekaj zapadnjaških potez in rusko uradništvo se je trudilo zanesti v ta oddaljeni zemeljski kot kulturne evropske pridobitve. Od izbruha vojne sèm pa je dotok kulturnih dobrin prenehal in mesto je zapadlo v letargičnost, iz katere ga je le sem ter tja vzbudil korak novodošlih vojakov ali ujetnikov, ki so v bližnjem trojckem taborišču mukoma trpeli pomanjkanje in bolezni. Semkaj je zanesla usoda Emila Adamiča in bi tu skoraj zaključila njegovo življenjsko pot; rešili so ga novi prijatelji, ki so bolj po naključju kot po poizvedovanjih prišli do njega.

* * *

Trojcki lager je bilo ujetniško taborišče, kakih 25 vrst od Taškenta, kjer so zместili pretežno slovanske avstrijske ujetnike. Toda slavjanofilstvo ni bilo več tolikanj v modi kot pred dnevi Marsa in ni zaščitilo ujetnikov, med katerimi je bilo največ Čehov, pred običajno usodo v robstvu.

Bil je tabor strahote in kar jih ni podleglo naporom, so jih razredčile kužne epidemije. Adamiča se je oprijela malarija, ki se je ni nikoli več popolnoma znebil in o kateri toži v mnogih pismih iz Taškenta. Hiral je od dne do dne in ob hrani ujetnika-prostaka se ne bi bil več opomogel; tedaj so mu priskočili na pomoč štirje častniki - Slovani, med njimi Slovenec Edvard Prinčič, poveljnik častniške kuhinje. Preskrbeli so mu dovoljenje za oficirsko hrano, sprejeli ga v svojo barako in mu oddelili sprejemljivo sobico. Bil jim je od srca hvaležen, komponiral in pesnil je prigodne pesmice, skrbel za razvedrilo in se trudil priti do kruha. Pomagal mu je talent, katerega je nekoč gojil: risarski. Mestna uprava je potrebovala več novih risarjev za izdelavo gradbenega regulacijskega načrta. 8. februarja 1917. leta piše prijatelju Edvardu Prinčiču:

»... jaz sem sedaj v gorodski upravi kot risar. Imam 50 rubljev, a biti moram v kasarni. Tudi vse druge, ki so prej stanovali v mestu, so potegnili v kasarno. Svoboda se je tu v Taškentu nehala in marsikomu so pristrižene peroti. Res, odklonil sem osvobojenje. Nič se ne čudi! Pri tej draginji na svobodi živeti s 50 rublji se ne da.«

In dalje:

»... Ti veš, da imam rodbino in politična tehtnica ne kaže posebno dobro za nas. Odrezan bi bil od vsega in jaz bi bil še enkrat rad doma! Pozitivno pa sem zvedel iz mero-dajnih ust, da bi mi to potem absolutno ne bilo več mogoče. In tako sem se zahvalil. Ni mi žal.«

»Jaz imam službo od 9. do 2. zjutraj, popoldne pa imam pevske vaje v 8. roti, kjer je večji oficirski pevski zbor (do 30 pevcev). Peli bomo sedaj na koncertu v spomin Senkoviča. Vodim vse jaz in najbrž se preselim stalno v 8. roto. Če mi pišeš, prosim, piši: Emil Augustovič Adamič, čertežnik,

gorodskaja uprava, Taškent. Jaz imam še vedno svojo prokleta malarijo in vidim, da se je ne rešim prej kot doma! Kdaj bo to? Vsi upamo, da kmalu! Vrzite vi tiste svoje ‚flinte‘ v koruzo in pojdite nazaj! Skupaj počakamo konca in gremo veseli domov.«

V tem pismu je govora o marsičem, kar nam pojasni njegov sotrpin, dr. Lavo Mastnak, danes podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani:

»V evakuirani kasarni, imenovani 8. rota (rota je četa), nas je bilo poleg drugih nastanjenih sedemnajst slovenskih oficirjev. Ko smo zvedeli za Adamiča, smo ga večkrat povabili in končno je prišlo do tega, da se je ustanovil pevski zbor, pri katerem so sodelovali tudi nekateri Poljaki, par Čehov ter Hrvatov in Srbov. Dirigent je bil seveda Adamič. Zbor je bil jako dober, ker je imel same dobre pevce. Adamič je bil odličen pevski učitelj in dirigent. Vaje so se vršile v naši kasarni, ki je bila za to zelo pripravna. Bila je to velikanska stavba, ki je imela obliko cerkve s tremi ladjami, od katerih je bila srednja izredno velika in visoka. Tu smo peli v začetku naših vaj, kasneje pa smo se preselili v sosednjo stavbo s precej veliko dvorano, kjer so imeli svoj čas ruski oficirji kazino. Ta stavba se je po intervenciji Čehov izpraznila in dala oficirjem-ujetnikom na razpolago za prireditve, odnosno za posedanje in ubijanje dolgih zimskih večerov. Tam se je nahajal tudi klavir, ki nam je služil pri vajah. Spomladi leta 1917. je zbor nastopil tudi javno v velikanski koncertni dvorani tega poslopja, ki je bila pri tej priliki nabito polna ruskega občinstva. Uspeh nastopa je bil naravnost velikanski in skoro vsako točko smo morali ponavljati.

Za ta koncert je Adamič zbral spored iz lastnih pesmi in narodnih pesmi sodelujočih Poljakov, Čehov in Jugoslovancev. Ker ni bilo potrebnih not, jih je sestavil sam po spominu in deloma tudi nanovo komponiral.«

Kakor je razbrati iz pisma in poročila, se mu je sedaj jelo obračati na bolje in si je s službo na magistratu utrl pot k prosti zaposlitvi. Imel je primeroma lepo plačo, z zborom pa se je raznesel glas o njegovih zmožnostih po mestu. Ker se je del častnikov v teku 1917. leta prijavil v prostovoljski tabor v Odeso, se je zbor razkropil. Adamič sam je dobro uvidel, da ni rojen za izvojevanje zmag na bojnem polju, zato je ostal raje v Taškentu. Prirojena miro-ljubnost je videla v boju le prelivanje krvi in nobenih uspehov. Čutil pa je z dobrovoljci in jim bil posrednik za pisma, ki jih je oddajal v Taškentu, da so javljala v zasluž-njeni domovini zarjo nove dobe.

* * *

Adamič je odločno posegel v razvoj taškentske glasbene dejavnosti, ki se ima zahvaliti njemu za prvo pobudo. Prosvetni komisariat svobodne turkeštanske sovjetske republike je uporabil skladateljevo dolgoletno učiteljsko znanje ter ga nastavil na rusko-tatarsko-kirgiškem učiteljišču za teorijo in harmonijo. Oba predmeta je prevzel tudi na centralnem in kasneje na privokzalnem (prikolodvorskem) konservatoriju, kjer je postal ravnatelj. V vsakem ruskem mestu so ustanovili državni pevski zbor in v Taškentu je Adamič postal pevovodja, »hormeister«, zboru, čigar program so bile revolucionarne pesmi od marseljeze do internacionale.

Povsod se je uveljavil s spretnostjo in delavnostjo. Bilo mu je do tega, da pripomore mladi republiki v glasbi do ugleda in zavzel se je za šolo in delo. Bil je od revolucije dalje prost in nihče mu ni predpisoval gibanja in ravnanja, v kolikor ni bilo podvrženo odredbam komisarijata. Pohajajoč po mestu, si ga je šele sedaj prav dodobra ogledal in prisluhnil je glasbi Sartov in Tatarov. Začel se je zanimati za turkeštansko glasbo, narodne napeve, glasbila, običaje. Ustanovil je urad za zbiranje in zapisovanje napevov turkeštanskih plemen in sam prevzel predsedstvo. S prijateljem Uspenskim in svečenikom Tihovim je preromal okoliško

pustinjo, stopal v šotore, prisedal kjer koli in napisal, kar je slišal. V teh letih je nastala lepa zbirka turkestarskih narodnih napevov, ki pa nam, na žalost, ni ostala ohranjena; pobrali so mu jo na meji nezaupljivi finančniki, domnevajoč izdajstvo in prevaro.

V mestu so čim dalje tem bolje upoštevali njegove zmožnosti in kmalu je bilo vse glasbeno življenje v njegovih rokah. Postal je soupravnik opere, najuglednejša in vodilna glasbena osebnost. Ko je dosegel najvišjo stopnjo uspeha v Taškentu in mu je bil obstoj zagotovljen, se je ponovno in s postoterjeno silo vzbudilo domotožje, ki se mu ni mogel delj upirati. Zavrgel je vse, kar si je priboril in se začel pripravljati za odhod, za povratek tja, od koder je bil prišel proti lastni volji, da zavzame najvidnejše glasbene postojanke.

* * *

Doba Adamičevega ruskega ujetništva izpolnjuje pet let. Započela je v grozoti, polagoma pa je izgubila ostrost in končno se je spremenila v nenadejan uspeh. Plod dolgega razdobja je bil mnogoter. Predvsem za skladateljevo osebnost, ki je pridobila na moči, močatosti, odločnosti. Iz prej bolj površinskega, če ne površnega občudovalca življenja, ki je črpal iz polnega in se ni rad odrekel živahnosti in zabavi, se je razvil izkaljen, v trpljenju in trdoti okrepjen značaj. Živečemu v srcu Azije, daleč od domovine, se je odprl pogled na drug, presenetljiv svet, v mnogem slabši, včasih pa boljši od vajenega. Zavzela ga je druga glasba, polazijska, polruska, v kateri sta se srečavala dva močna duha. Prav tako, kakor so pred njim veliki ruski skladatelji radi posegali v azijske pokrajine po nove, eksotične motive, tako je tudi on svojo slovensko naturo približal ruski in orientalski in si ustvaril nov miselni svet, v katerem se je počasi začel izražati po svoje. Dolga pot preko Rusije mu je dala prilike, da se je pobliže seznanil z rusko umetno in narodno glasbo, ki jo je že prej doma visoko cenil in

gojil. Z vplivom orientalske muzike se mu je razširilo obzorje preko evropske kulture in našel je v nji polno neizrabljenih in plodnih sil. Sprejemajoč vase že od nekdaj skoro brez upiranja vsakovrstne vtise, se je z veseljem odprl in pohlepno vsrkaval vonj novega cveta. Kot prerrojena, nova osebnost pa se ni več podvrgel omami, temveč si je prilastil vse, kar je videl uporabljivega, ter ustvaril dela, ki dihajo prav toliko zrak tuje kot domače grude in v katerih je prvokrat združil dva silno oddaljena kontinenta v glasbi, ki nam je prav tako blizu kot so jo cenili tam.

Ni se mu posrečilo, da bi vsa dela prinesel v domovino. Na potovanju, ki je trajalo skoraj cel mesec, se je mnogo izgubilo, mnogo mu je bilo odvzetega in zaplenjenega, mnogo ukradenega. Rešil je »Tatarsko suito« in »Tri turkestanske ljubavne pesmi«. Domov je krenil 2. avgusta. Pot ga je peljala preko kozaških step in žitnih polj osrednje Rusije, od katere se je poslovil za vedno v Narvi ob estonski meji. V Tallinnu se je ukrcal na ladjo za Hamburg, od tam pa je po uglajeni poti preko Nemčije in Avstrije prispel 19. avgusta v Ljubljano.

* * *

IV. ZORENJE

»Ljubljanskemu Zvonu« ob 25-letnici je napisal v spominsko knjigo tole posvetilo:

Ravno pet dni manj kot šest let je minilo 19. avgusta 1920. leta, ko sem, vrnivši se iz ruskega ujetništva, zopet stopil na tlak ljubljanskih ulic. Bilo je to okrog desete ure zvečer. Plašen in zmeden sem stal pred kolodvorom. Vedel sem, da je pred menoj nov svet; svet, ki je moral biti kruto nasprotje onega sveta, ki sem ga ravnokar v Rusiji, boljševiški Rusiji, zapustil. Ali bo ta svet jasnejši, ali bo temnejši? Kaj je z mojimi ljudmi, o katerih štiri leta nisem slišal niti besedice? Kdo mi bo rezal vsakdanji kruh? Kam naj sedem, kam ležem? Da se me še kdo spominja razen mojih najbližjih, o tem si niti sanjati nisem upal. Zdelo se mi je, da vsega onega, kar je bilo pred vojno, zame ni več. Prepričan sem bil, da je burja, ki je zdrvela preko vsega sveta, brez sledu odnesla tudi vso mojo predvojno preteklost, vse sledove mojega majhnega dela. Treba bo začeti vse iznova. Ali bo za to dovolj sil? Dovolj volje? Toda čemu novo delo, za koga? Kako naj se orientiram v novem svetu, ki je brez dvoma telesno in še bolj duševno diametralno nasprotje onemu, ki sem mu utekel? Brez mene, brez mojih rok, brez mojega uma je šlo življenje svojo pot ves čas moje odsotnosti in nihče me ni pogrešil. Kakor bi ležal že dolgo, dolgo v grobu! Čemu vstajati iz groba? Ali ni bolje, da se zarijem v samoto, kjer ne bom ne videl, ne slišal ničesar in nikogar? Sicer pa, kam ta trenutek? Vedel sem edino le za dom staršev in da najbrž kdo mojih bližnjih po njihovi smrti stanuje tam! Torej tja! Po mojih rusko-boljševiških pojmih sem bil

oblečen kot buržuj, torej za Ljubljano in za svoje prav gotovo dovolj dostojno. Svilena šapka, pisana kosovorotka, lakast črupas, nekoliko prozorne hlače nad krivimi lakastimi škornji, papirnat kovčeg in buharska preproga kot postelja. Vse sicer precej pomečkano, nekoliko tudi živo navzlic skrbni mariborski desinfekciji, toda vendarle buržujsko, kajti, sedaj sem bil v Evropi in treba je bilo gledati malo nase. Pozneje so mi rekli, da sem prišel domov oblečen kot — baraba!

Potrkal sem na okno po precejšnjem obotavljanju. Odprla mi je sestra, odskočila in mi pred nosom hotela zaloputniti vrata. Nisem je mogel takoj prepričati, da sem to jaz. Moj slovenski jezik je po tolikih letih postal nekam okoren in govoril sem nekak slovanski esperanto. No, vsi moji se me še spominjajo in baje me vsi težko čakajo! Nikakor tega nisem hotel verjeti. Domov je prišel še moj dobri svak Vinko. Oj, koliko smo govorili, koliko, koliko! Že se je daniło, ko sem legel v nevajeno mehko posteljo. Po vsej sili sem hotel ležati na tleh, saj nisem na prožni matraci med rjuhami spal šest let. In drugi dan svetlo pogrnjena miza, svetel kruh, svetli obrazi, svetel dan. Nagovoril, nasmeljal, napil sem se do mile volje. Torej je vendarle še raj nad boljševiškim rajem in nad tem rajem še kaj in še kaj? Vredno bo vnovič živeti in delati za vse te dobrote na zemlji. Sedel sem, odpiral usta, oči, ušesa. Bil sem kot soba, iz katere mečejo stare, nerabne mobilije, jo slikajo na novo, ribajo, razgrevajo in urejajo. A na ulico se nisem upal. Dopovedali so mi še, da v mojem kostumu nikamor ne smem. Strašili so me s policajem. Strahu sem pred takimi osebnostmi prinesel čez in čez od tam, kjer sem bil. Tudi videti nisem hotel nikogar in ničesar. Bilo mi je dobro tu, kjer sem bil. Nihče ni vedel za moj prihod in če bi moj dragi in poredni svak Vinko molčal, ostal bi pri sestri med štirimi stenami, ali bi zbežal v grmovje na Golovec in nihče ne bi vedel zame. Popoldne pa je stopil nenadoma prvi izmed prvih dobrih prijateljev predme, Prelovec. Za njim zdaj ta, zdaj drugi. Cela živahna,

P. n.

Ušudno Vas vabimo k

vrtni veselici

katero priredé Ijubljanski tamburaši pod vodstvom svojega kapelnika g. Mil. Adamiča s prijaznim sodelovanjem slavnega pevskega društva „Ljubljana“, na Ferlinčevem vrtu (pri Zvezdi) dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr.

K mnogobrojni udeležbi vabijo

tamburaši.

RAZPORED:

A.

1. „Naprej!“	D. Jenko.
2. „Pod slavjansk. krovom“, potpouri hrv. nar. pesmi . . .	W. G. Brož.
3. „Na boj!“ poje „Ljubljana“	A. Hajdrih.
4. „Poziv na ples“, valček	C. M. v. Weber.
5. „Pozdrav“, četverošpev. poje „Ljubljana“	A. Nedved.
6. „Domovini in ljubavi“, l. brač - solo	Iv. pl. Zajec.
7. „Es ist bestimmt in Gottes Rath“, tamb. kvartet	Mendelssohn- Bartholdy
8. „Veltava“, poje „Ljubljana“	Toračovsky.
9. „Čerkeska“, polka	Mil. Adamič.
10. „Spomini“, tamb. kvartet . . .	Mil. Adamič.
11. „Večerna“, poje „Ljubljana“	L. v. Beethoven.
12. „Polna kupa“, polka	Mil. Adamič.
13. „Adrijansko morje“, poje „Ljubljana“	A. Hajdrih.
14. „Što čutiš“, srb. nar. pesen	J. Bartl.
15. „Večer na Savi“, fantazija	Iv. pl. Zajec.
16. „Zvezdi“, koračnica	Mil. Adamič.

B.

Srečolov in prosta zabava.

Zgoraj: Adamič kot dirigent prvega slov. tamb. društva »Zvezde«
Spodaj: Koncertni spored tega društva

radovedna, zgovorna vrsta. Ogledali so si dodobra ruskega »plašurja«, razveselili me, razžalostili in vsega zmedenega poslali v Kamnik k družini. Torej le nisem pozabljen! Bil sem le daleč, daleč in dolgo, dolgo me ni bilo nazaj! Vera, prijateljstvo in zvestoba in vse tako, brez česar je biti bolje v grobu, pa je ostalo. Nisem verjel v čudeže. Zdaj verjamem!

In komaj sem se ogrel doma v Kamniku, komaj vsem očem pogledal do dna, komaj se nastiskal milih rok, že se je posvetilo zvečer pod oknom in »Lira« pod vodstvom mladega Vremšaka mi je zapela podoknico. Jaz pa sem si potegnil čez glavo odejo in krčevito zapiral mokre oči.

Drugi dan sem ves osupel čital v »Slovenskem Narodu«, da mi bo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredilo naslednjega dne v dvorani Narodnega doma sprejemni večer, tja da naj pridejo vsi, ki me žele pozdraviti. Ustrašil sem se in takoj energično izjavil, da me nihče ne gane z mesta. Kako naj skočim tako nenadoma kar z obema nogama med ljudi? Kako naj se jim ves zmešan in odtujen prezentiram? Prepričan sem bil, da bo prišlo par ljudi iz radovednosti gledat na svobodo spušččenega razbojnika. Jaz pa nisem bil pri volji, da bi jim služil za plaho tarčo, ki se ji bodo potem smejali. Nisem si hotel pustiti gledati v srce in v dušo! Ne, ne grem! In vendar so me pregovorili in prepričali. Premamili so me, kot premamijo bolnika, da leže na operacijsko mizo pod nož.

Ko sem prišel na novo v preširoko predvojno obleko oblečen pred Narodni dom, zavarovan na vseh straneh od znancev, prijateljev in sorodnikov, da bi jim v zadnjem hipu ne pobegnil, sem zagledal od vhoda v Narodni dom pa tja do odra v dvorani dve vrsti belo oblečenih deklet. Uprl sem se z obema rokama ob zid in nobena beseda bi me ne spravila niti za korak naprej, da me niso kaj vem čigave roke s silo porinile v vežo med ljudi. Od tam pa je šlo sedaj že samo dalje. Moj trmasti upor je bil zlomljen. Da ne utonem v tem — tako se mi je zdelo — celem morju ljudi, sem bil prisiljen plavati.

Po neskončno dolgem času sem slišal ta večer zopet slovensko petje, slišal svoje pesmi, ki jih skoro nisem več prepoznal, slišal zdaj od te, zdaj od druge mize ljubeznive nagovore, iskrene dobrodošlice, stiskal roke, begal z očmi po smejočih se obrazih, krilil z rokami, govoril, plakal, smejal se. In v mojo dušo se je počasi selil mir, srce je naraščalo, prekipevalo, vera v moje delo se je vračala, začutil sem se človeka med enakimi ljudmi, človeka, ki še ni dozorel za grob, človeka, od katerega še pričakujejo dejanj, ki mora še voditi, ustvarjati novo, ki mora krepko verovati v bodočnost, ker bodočnost veruje vanj.

Ta večer, ki mi ga je tedaj, po moji odisejadi podarilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, na iniciativo prijatelja Prelovca, je bil odločilen za vse moje nadaljnje in sedanje delo. Na tem večeru so pognali v meni novi upi, novi načrti, oživele so nove sile in vse, kar sem od tedaj dalje ustvaril, korenini v tem nepozabnem, rešilnem večeru. Takrat so me naši dobri ljubljanski pevci znova krstili in njim in naši muziki je od takrat posvečeno vse moje delo, vse moje življenje. Ako je in bo vse to v čast in slavo naši pesmi, bo sodila bodočnost.

V mojem srcu pa bo do zadnjega utripa ostal ta prekrasni večer zapisan kot najsvetlejši spomin na pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.

Dovtipno in ljubeznivo poročilo je več kot bežna izpoved vojnega ujetnika: razdvojenost človeka, ki je napeto iskal domovino, a se boji, da ne bosta prepoznala drug drugega. Koliko bridkosti, koliko zatajevanega trpljenja je za besedami, izza katerih se smehlja neprostovoljni junak s solznimi očmi! Trmasta zakrknjenost, zagrenjena volja, ki pa je takoj pregovorjena, se javlja v tej epistoli izgubljenca, ki plaho tipa v davno pozabljenih spominih in se vzradoščno oklene prve bilke v nepoznani domovini.

* * *

Po prvem navdušenju je bilo treba misliti na novo delo, novo službo. Človek je zahteval svoje, družinske vezi pa človeka, ki se znajde v novih razmerah in v starih dolžnostih. Ni preostalo drugega, kot zastaviti delo tam, kjer je bilo prekinjeno in tako je znova stopil v službo. Postavljen je bil na I. mestno deško ljudsko šolo v Ljubljani kot učitelj petja. Službe pa ni niti dobro nastopil, ko ga je napadla huda ušesna bolezen, nakopana v ujetništvu in netena v dneh povratka. Dopust mu je do kraja marca 1921. leta dovolil nekaj oddiha in svobodo je uporabil za novo započeto delo.

Domovina mu je pripravila razna presenečenja in dobrodošlice so se vsipale nanj od vseh strani. Mnogo pevskih društev, med njimi »Ljubljanski Zvon«, ga je imenovalo za častnega člana, povsod so iskali njegovo naklonjenost, mnogokje njegovo sodelovanje. Orglarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani ga je naprosila za poučevanje petja. Uredniki so radi sprejemali njegove članke, v katerih je znal prikupno pripovedovati o svojem ujetništvu in vpletati poučne in zanimive podatke. Bil je poročevalec za koncerte in opero pri ljubljanskih dnevnikih, pogosto karajoč razmere in budno pazeč, da ne bi višina predstav in nastopov padla v diletantizem. Kot nekoč v »Edinosti« in »Novih Akordih«, je sedaj v »Jutru« in »Slovenskem Narodu« brezobzirno in vedno z ostro začrtanim ciljem smotril naše glasbene pojave ter jih po najboljšem preudarku uvrstil tja, kjer jim je čutil mesto. Sodeloval je pri vseh glasbenih izdanjih, ki so takrat še živela razveseljivo življenje, pri »Zborih«, »Pevcu«, »Tamburašu«, »Cerkvenem Glasbeniku« in pri »Sveti Ceciliji«. Pridobil si je v mnogih letih časopisnega udejstvovanja gladko, za vse dobro navdušeno, ob slabšem sarkastično pero, ki mu je poleg občudovalcev nakopalo mnogo neprijateljev, katerih zadnji je bil slednjič njegovi službeni poti usoden. Kdor ga je poznal v dno, mu ni mogel zameriti odkrite besede brez zle namere; toda adepti Talijske in Euter-

pe so virtuozi tudi v občutljivosti in marsikatero neupravičeno nesoglasje je izviralo iz nasprotstva med njegovo strogostjo in samoljubjem ocenjenca.

Bolezenskemu dopustu se je skoraj neposredno priključil študijski. Namen mu je bil proučevanje jugoslovanske narodne pesmi, za katero je bil poklican kot nihče drugi. Začela se je doba domačih popotovanj, ki so ga privedla preko cele domovine in s katerih je prinesel poleg polne skicirke tudi mnogo muzikalnih pobud. Romajoč preko mehkih slovenskih pokrajin, kjer si je notiral še nepoznane napeve Prlekije poleg draveljskega potrkavanja, mašne pesmi kraj kvant, pospešujoč korak do gozdne Bosne in ob jadransko obal, kjer je napisal vrsto sevdalink in šegavih pesmi, je z odprtim srcem in s poslušnim sluhom izsledil bogato vrsto nepoznanih jugoslovanskih pesmi, ki bi v celoti gotovo sestavile neprecenljiv zaklad pristnega narodnega blaga, da je kdaj prišlo do izpolnitve pričakovanj in uresničitve oduševljenih načrtov. Toda ostalo je pri naklepu in prvem podvigu. Viri podpor so usahnili in dobra zamisel je zamrla za vedno. Bogat v izkustvih in v razočaranju se je zbiratelj vrnil v službo, ki mu je medtem odprla mesto pomožnega učitelja petja in glasbe na drž. moškem učiteljišču v Ljubljani.

Čakalo ga je enolično, a vendarle zavzetno delo s pričakovanjem postopnega zboljšanja materialnega položaja. Razporeditev učnih moči je zahtevala od vsega glasbenega učiteljstva, da se podvrže državnemu izpitu iz glasbe. Kot prvi je ustregel zahtevi. Enoletnega dopusta, ki mu je bil dovoljen za izpopolnitev v avstrijskem kulturnem središču, ni izrabil, čuteč na ramah preveliko odgovornost. S toliko večjim zanosom je prijel za pero in leta po povratku v domovino so dala slovenski glasbi gotovo najdragocenejše, kar je kdaj napisal. Navdušen za vse novo in zavzet od miselnosti, ki je takrat mogočno preplula mlado kraljevino, je vzbudril mlado četo učiteljiščnega zbora za bratsko seznanitev in jo povedel v daljši koncertni turneji julija 1923.

leta na naš sončni jug v Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Turneja mladega zbora in njegovega ognjevitega vodje je otvorila vrsto glasbenih pohodov naših pevskih društev, ki so raztrosila sloves naše pesmi po domovini. September ga najde v družbi pevskih solistov Lovšetove in Rijavca kot mentorja turneje »Pevskega zbora učiteljev Julijske Krajine«, s katerim je ponesel svojo pesem v Benetke, Padovo, Bologno in v slovenska mesta Julijske Benečije.

Njegovo življenje je navajalo le malo sprememb. Pretresujočih in dno razgibajočih dogodkov ljubljansko meščansko življenje ne ljubi, kakor se jih je izogibalo vedno vse, kar želi uravnovešenost, udobnost in samozadovoljstvo. Adamičevo najljubše razvedrilo so bila potovanja. Skromno pešačenje in kolesarjenje po ožji domovini in sem ter tja daljši izlet preko državnih mej. Odkar je zdavnaj, v neskončno dolgih dnevih in nočeh prepotoval brez krajno kirgiško step, ga je vsako leto pognala sla iz udobnega naslonjača v prosto naravo, kjer je slutil sled odbleska mesečinske pustinja. Tako ga srečaš danes tu, jutri tam, vedno polnega nad in načrtov.

V letu 1925. je prevzel vodstvo Orkestralnega društva ljubljanske Glasbene Matice. Tri leta je z nepopustljivo vnemo vodil malo četo goslačev od koncerta do koncerta, jo predstavil podeželju v dveh navdušeno sprejetih turnejah in si stkal trajne prijateljske vezi s člani. Pa tudi drugod so rabili njegove roke. Pevski odsek goriške »Prosvetne zveze« mu je naložil vodstvo glasbenega tečaja. Poročila o tem uspelem podjetju so navdušena in enodušen je bil klic po ponovitvi, ki pa so jo zabranile nove razmere v Julijski Krajini. Spomnil se ga je učiteljski naraščaj, ki je v njem videl najsvetlejši vzor, ter ga imenoval za častnega člana, tržaško pevsko društvo »Ilirija« pa ga je počastilo z enakim odlikovanjem.

Njegova skrb je posvečena moderni glasbi. Že od vselej je bil vnet za vse novo, zavedajoč se, da morejo le nova pota privedi k novemu cilju in odganjajoč od sebe starost.

Veliki glasbeni festival v Donaueschingenu ga nevdržno privlačuje nase. S potovanjem tjakaj združi krožni ogled Švice, ki ga tako zelo spominja domačih gora. Mesec dni kasneje ga zagledaš v Trstu in Gorici, kjer obnavlja ločena, a nikdar pozabljena prijateljstva in sklepa nova.

V polni meri se zaveda poslanstva in odgovornosti. Preveč in prehitro se mu javljajo načrti, premalo je še v njem preudarne razporejenosti, ki bi vešče izbirala iz zaloge fantazije in željá. Odzvati se hoče pozivu slovenske opere. Prepričan je, da se mu mora posrečiti, če le najde primerno besedilo. Išče ga vseokoli. Z bratom Antonom brskata po predalih literature in iztakneta Puškinovo pravljico »Zlata riba«. Takoj ju zavzame pestrost možnih nasprotij in menjave prizorov in Emilovo prigovarjanje prepriča brata o smiselnosti dramatizacije. Od načrta do izvedbe pa je dolga pot, ki je nista nikoli prehodila in ostalo je pri izdelavi prvih prizorov brez glasbe. Pisatelj Pregelj mu pripravi biblijsko Estero; predaleč je odmaknjena v mistično usodnost. On ljubi življenje iz srede; tuja sta mu plodno in neplodno razmišljanje, osebe njegove opere morajo biti ljudje iz mesa in kosti, z razplamtljivim srcem in polni življenja. Zato ne privede dopisovanje s pesnico Ružo Lucijo Petelinovo, ki mu je namenila dramatično pravljico »Skrb in smrt«, nič dlje in ostane pri posvetih, nasvetih in ugibanjih. Prav tako je ostalo pri načrtu in skicah za operi »Jean Zbogar« in »Pod svobodnim soncem«. Zamisel opere ga ne izpusti in do kraja življenja visi na nji. Toda literatura, ki mu je na razpolago, ga hkratu vabi in odvrača. Dobro mu je znano, kako je večina naših oper zapadla ravno radi pomanjkljivosti v besedilu, saj je sam kdaj kdaj pomagal prvencu raz deske z ostro točnostjo kritičnega opazovalca in bil je preobčutljiv, da bi se izpostavil morda prav tako upravičenim pomislekom, čim bi se izkazali nedostatki njegove opere že v besedilu.

Ob službenem delu in v dragi družbi večno mladih prijateljev se nagiba leto za letom k zatonu. Popoto-

vanja, skrbi, radosti, uspehi, razočaranja in delo izpolnjujejo čas. Nova Nemčija, ki se počasi iz premaganca prebuja v moči prebujenja, ga mika. Rüdesheim, Frankfurt in Heidelberg z ostalimi starodavnimi mesti so postaje; ob povratku ga očara, nepoboljšljivega, mladostni Dunaj, ki noče izpustiti iz rok vajeti vsaj v cesarstvu dobre volje.

Doma ga vedno zopet čakajo nove naloge in počastitve. Glasbena Matica se je bila odločila, da povzame pot »Novih Akordov« in poživi slovensko glasbeno tvornost. Po dolgih razmotrivanjih o naslovu, ovitku, cilju in namenu, posebno pa o urejevanju revije, ga pokličejo na vodstvo. Popotnica »Nove Muzike« je vsa njegova: neupogljivo verujoč v bodočnost, odvrnjen od suhega teoretiziranja, z obema nogama v sedanjosti in razgledujoč se po nji, hoče vcepiti nekaj pripravljenosti in sprejemljivosti vsem odjemalcem.

»Stanje naše glasbe je bilo ob pričetku svetovne vojne tako ugodno, da smo občutili prenehanje ‚Novih Akordov‘ kot silno težak udarec. Svetovni požar je upepelil marsikatero naše načrte, želje in nade.

Pod pepelom pa je žarelo dalje in po vojni so se čim dalje pogosteje in silneje čuli klici po novih ‚Novih Akordih‘. Toda glasba je medtem krenila na nova pota, glasbene tendence novega časa so drugačne kot so bile nekdanje in nova glasba je postala važen duševni problem vseh narodov. Romantičnim ‚Novim Akordom‘ sledi realna, sodobna ‚Nova muzika‘.

Začenjamo pogumno. Začenjamo, ker lahko začenjamo, saj mnogi že razumejo in govore novi glasbeni jezik; začenjamo, ker moramo, ker je za to že skrajni čas, sicer zaostanemo.

Naša pot je pot v negotovo, neznano bodočnost; toda nekdo je rekel, da je bolje potovati brez kompasa, kot brez vere. Naša vera pa je velika in močna.

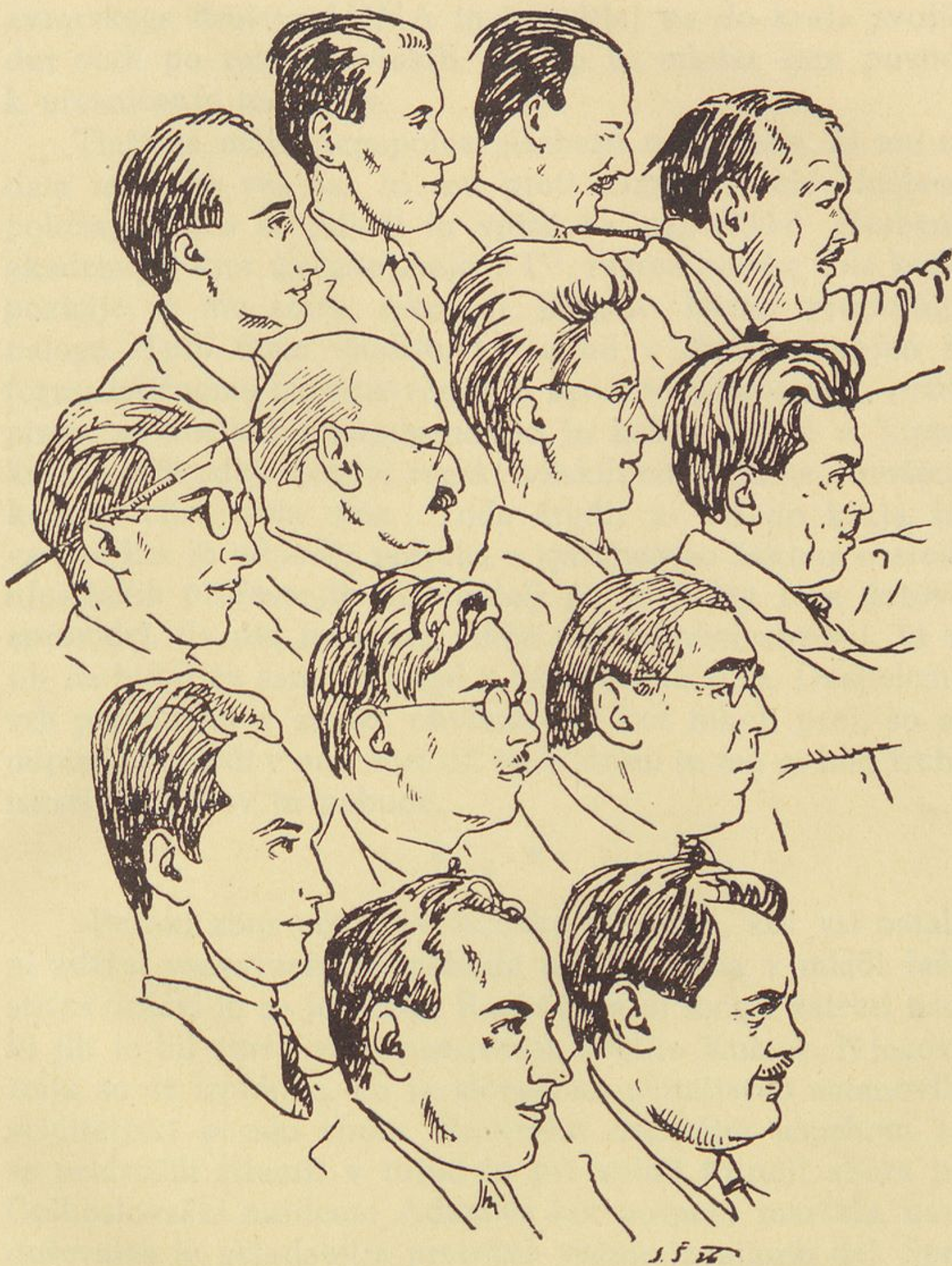
Delali bomo. Kako bomo delali, kaže naš prvi zvezek. Vendar smo šele v začetku našega uveljavljanja. Upajmo,

da bo naše delo vedno boljše! Ono mora biti boljše. Priskočiti nam morajo na pomoč oni, ki žele naši mladi, novi glasbi razmaha in zmage doma in v tujini. Zato vem, da bomo imeli kmalu mnogo dobrih pomočnikov, svetovalcev in prijateljev. Naše početje ni početje enega posameznika, ampak je početje nas vseh. Vsi smo zanj odgovorni. Vsi se moramo zanj truditi.

Ne tarnajmo nad tem, kar se je za večno zrušilo! Pričnimo veselo in pogumno z novim delom!«

Prospeh »Nove Muzike« je pokazal, da se je varal, zanašajoč se na odprto srce in rokó naroda, katerega je v letih dozorevanja prehitel v glasbi za milje in ki ga ne bo kmalu došel. Prvemu valu prijaznega sprejema so sledile razočarljive odpovedi. Utemeljene so bile v orientaciji revije, ki je hotela, da vodijo besedo mladi, pobude in uspehov najbolj željni in potrebni. Adamičeva redakcija »Nove Muzike« je prenazorno prikazala razliko med kompozicijsko usmerjenostjo sodelavcev »Novih Akordov« in miselnostjo najmlajših. Poskus »Nove Muzike« je zvrnil krivdo neuspelosti povsem na rame nepripravljenosti našega glasbenega obeležja, a razbremenil urednika in izdajatelja, ki sta pričakovala nevzdržen pohod mlade generacije in ji skušala utreti gaz.

Ljubljanski odsek »Jugoslovanske Pevske zveze« (ne morem se premagati, da bi napisal: »Ljubljanska župa jugoslovenskega pevskega saveza«) ga imenuje za prvega častnega člana ter s tem javno poudari enkratnost njegovega nepresegljivega ustvarjanja za naše zборе. Glasbena Matica ga povabi s sabo na turnejo po bratski Češkoslovaški, od koder ga popelje pot iz Bratislave preko Dunaja in Inomosta v Švico, kjer obišče v miru uspevajoča mesta Zürich, Luzern in Basel. Glasbena Matica v Ljubljani ga izvoli za častnega člana in tej počastitvi se priključijo druge, ki dokazujejo poleg priljubljenosti tudi skladateljevo naraščajočo pomembnost. Kot najplodovitejši slovenski skladatelj pre-

Šantel Saša: Adamič med člani Orkestralnega društva (1926)

vzame predsedništvo naše sekcije novo ustanovljenega avtorskega društva UJMA in jo odtlej pa do kraja svojih dni vodi po raznih ovinkih, ki jim ni nikdar sam povod, k uresničenju namenov.

Tlači ga môra nepopolne glasbene naobrazbe, ki mu ni dala miru že ves čas in mu preti zagreniti celó službeni položaj. Hitro se odloči in vpiše na zagrebško glasbeno akademijo, kjer ga sprejmejo v IV. razred visoke šole kompozicije in mu stari, izkušeni Blagoje Bersa pregleduje naloge. Tudi temu študiju, ki je bil v dnu namenjen le formalističnemu napredovanju in ugoditvi posplošenih predpisov, se posveti z zagrizenostjo in kakor nekoč v Trstu, kažejo tudi zdaj njegovi zvezki šolskih nalog same dovršene kompozicije, zrela dela. Toda študij ni bil do kraja izveden, ker je odpadla potreba s spremembo zakona o srednješolskih profesorjih. Skladatelj pa je poleg tega gotovo sprevidel, da mu ne more nihče več odpreti obzorij, ki si jih ne bi bil že sam prisvojil v dolgih letih dela. Dospelemu vrh popolnosti v stroki, obvladovani kot nikoli prej, so se odpirali pogledi v nov svet od vseh strani in mu ni bilo treba iskati vodnikov in pobude.

* * *

»Pevski zbor učiteljev Julijske Krajine«, kot vsi ostali, ni zdržal vsezavzetnega pohoda novega duha v mladi fašistični državi in se je razšel. Razhod pa ni mogel zatreti nad, ki jih je bil stavil vanj pevovodja Srečko Kumar. Njegove želje so se izpolnile, ko je slovensko učiteljstvo ustanovilo »Učiteljski pevski zbor«. Začetnim domačim uspehom so se pridružili triumfi v tujini in pri veliki turneji zbora po Češkoslovaški najdemo Adamiča kot potnega maršala, navduševalca in skladatelja pretežne večine izvajanih del. Spet je pozdravil znana in ljuba mesta Plzeň, Prago, Olomouc, Brno, Bratislavo in na povratku se ustavi na Dunaju, ki še ni izgubil sijaja prošlosti. Povsod je mož na mestu, nepogrešljiv in vsem je v pobudo. Mladeniško čilo se vzpenja

na hribe, moško resno se pripravlja na govore, ki jih mora povsod oddrdravati v odzdrav napitnicam. Doma pa ga čakajo nepoznane skrbi in veselja hišnega posestnika.

Njegova hišica stoji zadaj v Trnovem, tako daleč, da pravi: »nihče ne najde k meni in če hočem v mesto, se moram peljati«. V resnici ni tako hudo in prisojna lega na skoro odprtem polju z razgledom proti Krimu ga je gotovo privlačevala. Izvedbi hiše, opremi, ograji in predvsem vrtu je od osnutka dalje posvetil vso brigo. Zagrebel se je v načrte, preračunaval, tehtal in sodil, dokler ni našel zadovoljive rešitve. Z roko, ki se ni strašila nobenega dela, je posegal v posel zidarja, tesarja, krovca in vrtnarja, da bi novemu domu dal zaželeni obraz. Preselil se je tja in odtlej ga je bilo redko videti. Novi dom je vplival na njegovo, z naturo zvezano čud in nedvomno tudi na komponiranje. Dan je razdelil v službo, glasbo in vrt; večer čtivu in radiu, koncertu in operi. S premestitvijo na klasično gimnazijo v Ljubljani se je približala doba težko prisluženega in pričakovanega pokoja, ki ga je dočakal kot profesor v VI. položajni skupini. Od tega dne je odpadla zaposlitev in jo je nadomestilo delo, ki je šele zdaj zamoglo do kraja zavzeti pravo upoštevanje in položaj. Česar ni imel doma, si je poiskal drugod na mnogih popotovanjih po domovini in po tujini, kamor ga je vsako leto zavedla nova želja po novem. »Trboveljski slavček« vidi v njem prvega pobudnika in ideal komponista mladinske glasbe; spremljal ga je na mnogih potih po domačih tleh, pa tudi na Češko in v Avstrijo, kjer si je zbor mladih grl priboril prve lovore na turneji 1933. leta. Adamič je bil celi četi pravi oče. Skrbel je zanje, jih tolažil v nevolji in utrujenosti, jim dajal novih pobud v malodušju in popisal skupno pot z genljivo-vzhičenimi besedami v poročilih s turneje. Uspehi »Slavčkov« so bili njegovi, kakor je delil z njimi popotne nezgode. Privezal je nase mlada srca z vedrino neuničljive dobre volje in z resnostjo prizadevanja.

Njegova nova ljubezen je veljala Bolgariji. Tja se je vračal rad ob vsaki priliki. Bil je vnet Slovan in trdno prepričan o nujni povezanosti balkanskih Slovanov. Zastavil je osebo, pero in govor za zbližanje naših narodov in nemalo pripomogel k udejstvitvi lepe zamisli, ki ji je bil najlepši živi vzor. Pet potovanj v deželo visokega Balkana ga je zbližalo z bolgarskimi glasbeniki in mu naklonilo prijateljstvo najodličnejših. V Bolgarijo je popeljal pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice, Učiteljski pevski zbor in sam je še trikrat obiskal mesta Sofijo, Slivno, Burgas, Jambol, Lom, Trnovo in druga, ki so se mu tako priljubila, da je bila ločitev vsakokrat težja. Medtem ga je učiteljski pevski zbor izbral za predsednika in v septembru leta 1936. prevzel njegovo ime za svoje ter mu s tem postavil trajen spomenik, ki ga je doslej že imel v srcih vseh pevcev. Še enkrat je zastopal svoj dragi zbor in našo mladinsko glasbo na glasbenem pedagoškem kongresu v Pragi. Vračal se je že poln zlih slutenj.

* * *

Mrzlega zimskega jutra, z visokim mokrim snegom, kot ga je vajena Ljubljana, se je prebudil v ljubljanski bolnišnici po okrepcujočem spanju. Z zadovoljstvom bolnika, ki se opogumi po prespani noči, je začel pogovor s sobolnikom. Ni še dodobra dokončal prvega stavka, ko mu dušljiv kašelj pretrga besedo in misel.

V bolnišnico je bil prišel, da se znebi nenevarne, a nadežne bolezni: krčnih žil. Operacija, ki se ji je bil podvrgel, je uspela in ni kazala nobenih zlih nagnjenj. Žilna zamašitev, embolija, je bila vzrok nepričakovane smrti: 6. decembra 1936 ob 5. uri in 45 minut zjutraj je v 59. letu starosti v ljubljanski bolnici umrl Emil Adamič, slovenski skladatelj.

* * *

Tok njegovega življenja je bil skraja vtesnjen v strugo vsakdanjosti in bolj značilen za zemeljsko pot učitelja kot skladatelja. V njegovo redovitost se je včlenila veriga službenih dogodkov, kateri so se prilegala ostala doživetja. Učiteljevanje, družabnost, dom in družina so bila nebesna znamenja, hrami in zatočišča malomeščanskega životarjenja, godovi, spominski dnevi in družinski prazniki veliki in skrbno pripravljene dogodki. Življenje našega skladatelja se v zavidljivih predvojnih časih pač ni bistveno razlikovalo od povprečnega, v katerem so se rodili in so umirali sodobniki iz srednjih slojev. Zato tudi navadni in nepretresljivi skoki in izpadi iz trdnega obzidja, ki ga kujejo rojstvo, vera, šola, dom, zakoni in predpisi, navade in udobje, niso vredni, da bi jih ohranil spomin; plodovi nezadoščene želje, prividi drugega življenja, odleti na višjo ravnino docela umetnosti posvečenega bistva, so ostali premalo podprti poskusi, izjavljeni izleti, s katerih se je razočaran vračal v stari svet. Šele nasilno izruvan iz njega in presajen drugam bi se lahko predal samemu sebi; takrat pa je bil že preveč navezan na spono preteklosti in kar koli ga je doletelo, je smatral le kot udarec usode, krut in nezaslišan, kateremu bi se rad ognil in se ga čim prej otresel. Po povratku v domovino je bila zato njegova prva skrb, da priključi novo življenje tam, kjer je pustil staro in pozabi njegovo nemilo prekinitev. Tako je bilo pridržano smrti, da nam je pokazala njegovo veljavo v novi luči. Šele ko so se grobna vrata za njim zaprla, je ostrmela naša glasba nad novo izgubo.

Življenjska pot mu je podarila mnogo prijateljev, še več občudovalcev in dosti vidnih in zunanjih uspehov, s katerimi se je dvignil nad sovrstnike. Talent mu je omogočil velike korake na cesti priznanja, značaj naklonjenost in ljubezen vseh, ki so ga srečali. Njegovo življenje ni bilo osamljeno, kot je često pri velikih duhovih. Vodila ga je družabnost, zanjo je delal, v nji se veselil. Izšel je iz malega naroda za mal narod, njegovo delo pa je obogatilo vso umetnost.

* * *

III. D E L

ČLOVEK IN ZNAČAJ

Živahnost se je odražala v vsej njegovi pojavi. Bil je srednje visoke postave, nagnjene nekoliko naprej, ovalnega, južnjaškega obraza s trpkimi potezami in z zamišljenim pogledom sivomodrih oči. V zgodnji mladosti je imel lase pristrižene navzgor, kakor se sam popisuje v poročilu o »Zvezdi«; kasneje je opustil posebnosti in ni kazal obraza umetnika že navzven. Šele ko je spregovoril, se je izdal docela. Nekoliko nosljajoča izgovorjava, prekipevajoče kretnje in zgovorna mimika obraza so bile značilnosti temperamenta. V gibih je bil širokopotezen, navdušujoč in rojen slavnostni govornik ob sprejemih, napitnicah in spodbudnih nagovorih. Zgovoren je bil njegov prodorni pogled. Izražal je v hitri menjavi vso lestvico občutij od razigranosti, šegavosti, drznosti, preko resnobe in preišljenosti do otožnosti, bolesti in strahu. Vnanja skromnost je zakrivala notranje bogastvo.

Bil je povprečno dosti trdnega zdravja, četudi podložen vedni zaskrbljenosti. Pregarjale so ga manjše nezgode, tako že v mladosti boleznii v prstih na roki, ki so mu v bistvu zavrle pianistično kariero. Kot učitelj si je nekoč zaradi nerodnega ravnanja prestrelil palec desne roke, kar mu je ostala velika ovira pri študiju. V Rusiji si je nakopal malarijo; po prevratu je dolgo bolehal za vnetjem notranjega ušesa; posledica je bila delna naglušnost, ki pa se je javljala v prav mali meri, vendar ravno dovolj, da mu je vzbujala strah pred Beethovno usodo. Njegova ozka povezanost z naravo je bila kriva, da se je boleznii bal nad vse.

Glasba ni bila njegov edini talent. Že zelo mlad se je rad poskušal v šaljivem pesništvu, namenjenem hudomušnemu popisovanju tovariške zaljubljenosti. Resneje se je zanimal za risanje. Arhitektura mu je bil občudovani ideal.

Z rezbarjenjem in rezljanjem si je kratil čas, posebno dobro je izdeloval predmete iz bakra. Bil si je tesar, mizar, vrtnar, zidar, risar, zemljemerec in računar — koristne zmožnosti v dobro domu. Samoniklost je pokazal v rabi peresa: imel je jasen, prepričljiv način izražanja, pester slog in bogato, kleno besedišče. Njegovi članki so bili duhoviti, često zbadljivi, potopisi barviti in živahni. Pisal je, kot da govori, v odsekanih, vzklikujočih stavkih in z urno izbirčno besedo, podčrtavajoč pomembno z redkimi prispodobami. Slog si je bil priboril s čtivom, ki mu je ostalo do smrti drago razvedrilo obenem s poslušanjem radijskih oddaj ob prostih večerih.

* * *

Navada je pol človeka. Adamič jo je vestno gojil. Mladostni običaji so ga spremljali. Praznovanja božičnih in velikonočnih praznikov, godov in spominskih dnevov, so mu bila neodložljiva potreba. Godove svojcev, počenši z materinim in očetovim, je slavil vedno doma, pa najsi je moral za to od koder koli. Dosti skladb je nastalo iz želje, da z izkupičkom obteži praznično mizo in ob takih prilikah je rad ustregel naročilom. Med prvimi zbori najdemo »Lipo«, napisano za materin god in izvajano v zboru bratov in sester doma na predvečer. Bil je vnet za stare navade in upošteval je cerkvene predpise za nedelje in praznike, četudi sicer ni bil dosleden v izpolnjevanju verskih dolžnosti.

Prav nepogrešljivo mu je bilo popotovanje. Balkan je poznal, kot malokdo, širša domovina mu je bila dobra znanka. Kulturna centra Dunaj in Praga sta mu bila domača, nemška mesta često cilj. Velika neprostovoljna pot preko Rusije, Osrednje Azije in Sibiriije je zapustila v njem nepozabne vtise. Največ in najraje je hodil peš ali kolesaril po belih cestah, preko sončnih logov in jas, gozdov in travnikov. Niso ga privlačevale toliko gore skalne Gorenjske, kot sočno zelenje štajerskih gor, kjer je prebil čestokrat lep del počitnic v prijateljski Zaherlovi družini v Lju-

tomeru, prestolnici Prlekije. Od tam je obiskoval prijatelje na Polskavi, v Štrigovi, Veržeju in pri izbrani kapljici so prešli mnogi lepi dnevi in večeri. Rad je posečal Trbovlje, kjer mu je prijatelj Moll pripravljala družbo in udobnost, mnogi obiski pa so veljali Primorju in Gorici, nepozabnim brajdam in odprtemu srcu tega ljudstva.

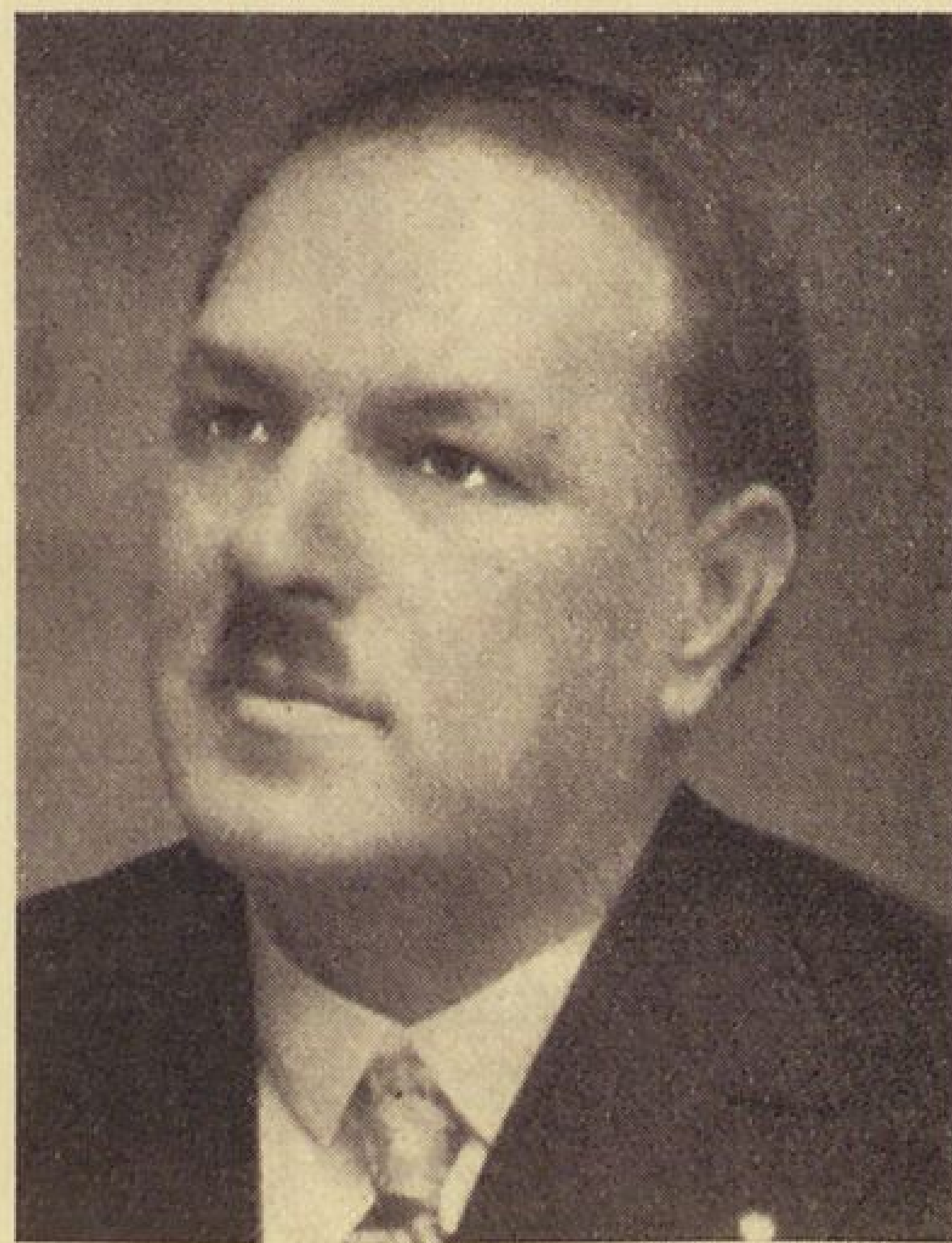
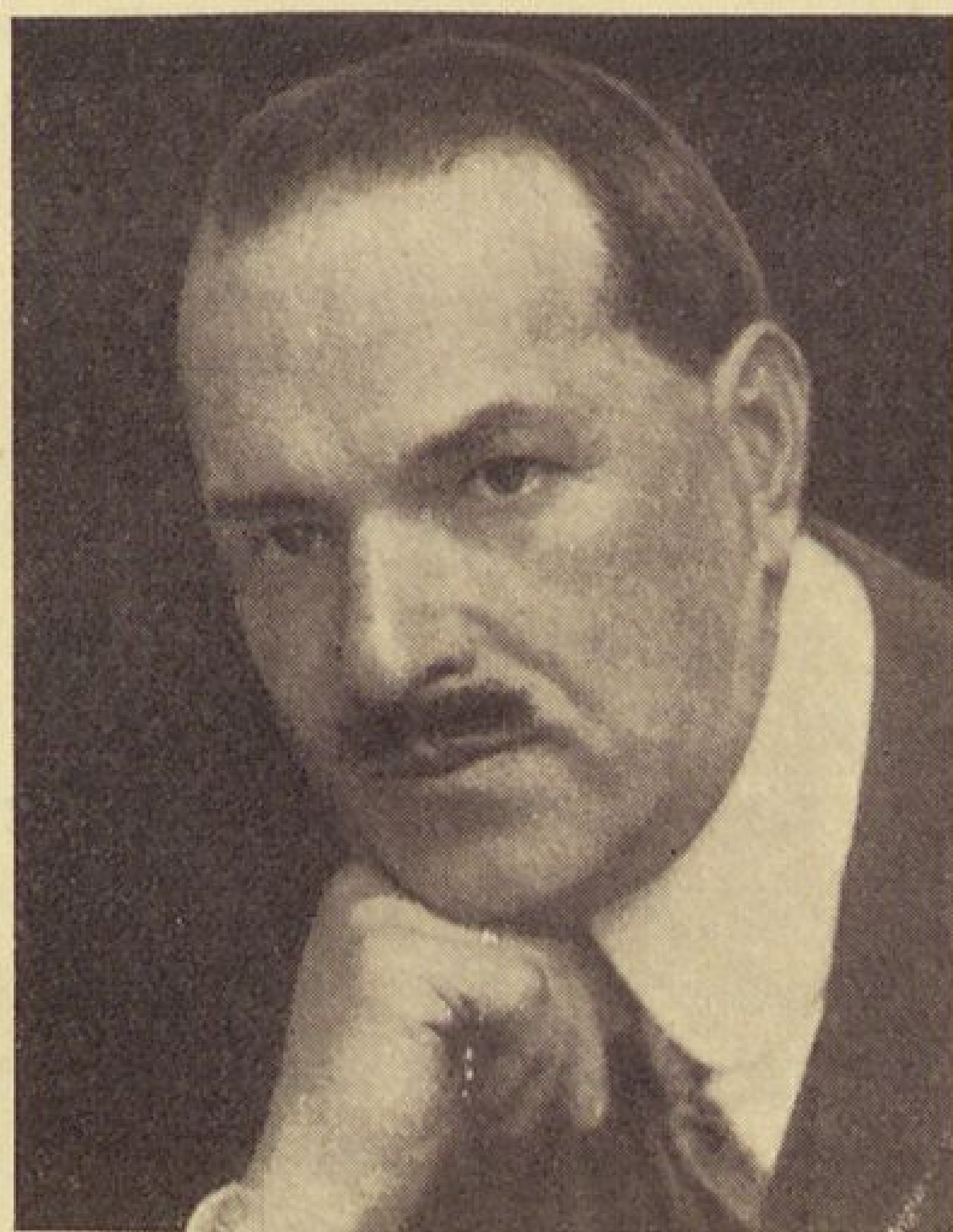
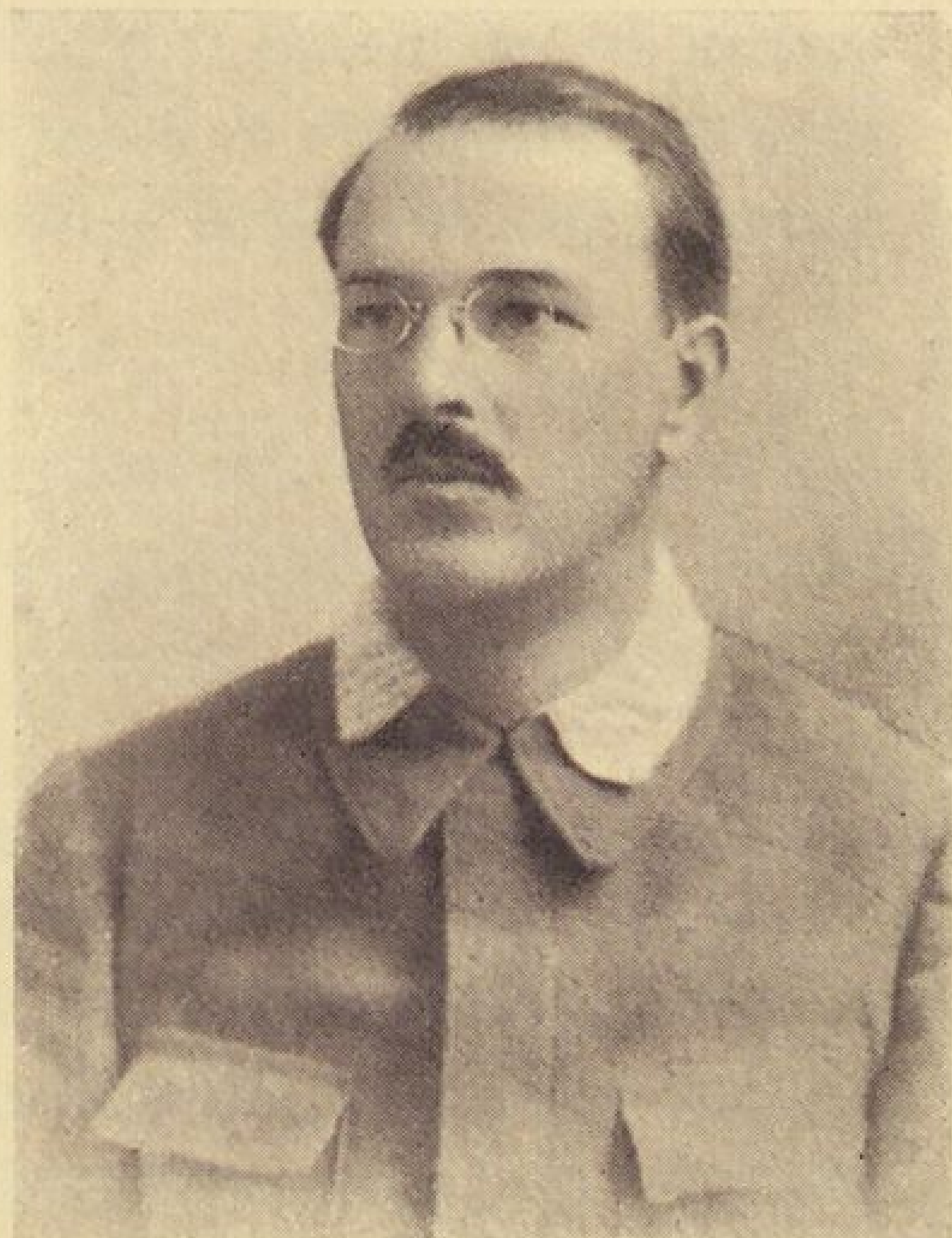
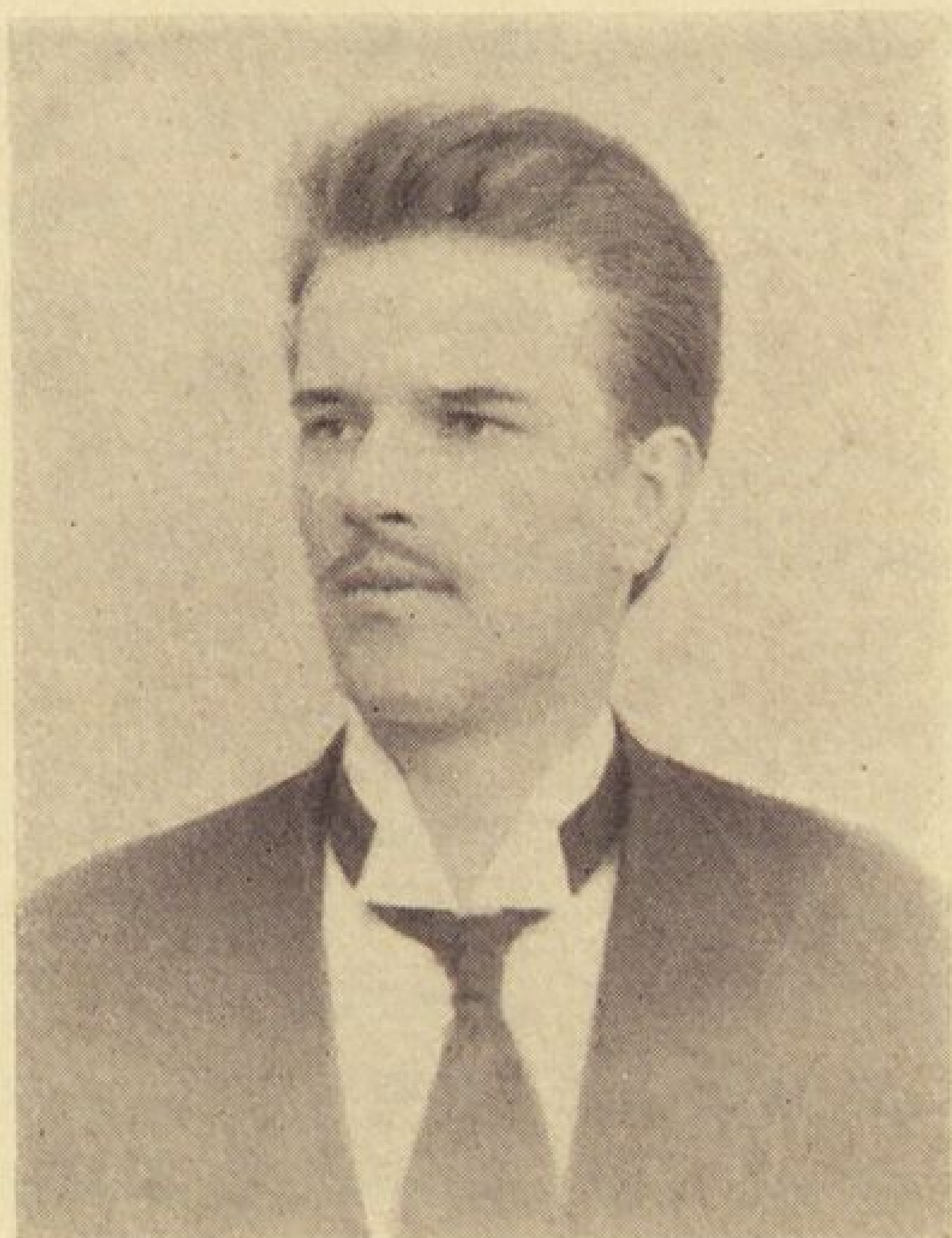
* * *

Vrt je bila zadnja navada, kateri se je podvrgel. Vso ljubezen otroškega srca je vložil v svoj vrt, kot ga ponosno imenuje. Vsak prosti čas je izrabil za vrtnarjenje. Rano je vstajal, da pogleda na vrt; prekinil je komponiranje, da poreže vrtnico; odgnal je vabeče prijatelje, da posiplje pesek po stezici; pregnal je spanec, da zalije zelenjavo in bolečine, da cepi sadno drevje. Takole piše:

»... res da se ukvarjam s svojim vrtom, toda uredil sem ga tako, da ga sedaj za nekaj časa že lahko zapustim. Vse samo raste in preljubi Bogec pa itak že preveč sam zaliva. Letošnja moja ‚žetev‘ bo seveda še prav pičla. Prvo leto, kajpak. Češnje so mi cvetele in slive in ena jablana. Od vsega je ostalo na drevju samo eno malo, malo jabolko, ki pa se veselo razvija in ko bo dozorelo, ako ne pride kaka nezgoda, sedem češenj, ena slivica, to je vse. Breskvi imam dve, sta seveda zeleni, marelice tudi, hruške itd., a letos še ni cvetelo nič.

Pač pa so mi vrtnice, ki jih imam 54 visokih, nizkih, plezalk itd., nastavile obilo popja in bo v par dneh tak duh okoli hiše, kot pri frizerju. Obeta se mi mnogo jagod, ribeza, agrasa; cvetja je tudi mnogo. Cveto orientalski mak, zvončnice, akvilegije, potonike, klematis, lupinusi, nageljni itd., itd. Ozelenela mi je trta in bo najbrž celo rodila. Povabil Te bom na veselo trgatv.

Zelenjavni vrt je pa tako obrodil že sedaj, da solate na pr. še kokoši ne marajo več. Ja, kokoši. Imeli smo rojstvo

Adamič v raznih življenjskih dobah

pri hiši. Kokica je vodila piščeta, toda hudobni maček, saj veš — kaj tako po vrtu laziš, maček, tiho kakor tat — kakor pravi otroška pesmica, mi je pohrustal v neopaženem trenutku ves moj kurji up. Evo Tebi v kratkem vsi domači dogodki.»

Vrtu je veljala njegova poslednja misel, ko se je na potu v bolnišnico okrenil za trnovsko cerkvijo, s solzami v očeh.

* * *

Puste večere, prazne ure in pezo bolezní si je krajšal s knjigo. Navadil se je je nekoč v dolгих zimskih mračnih vaških popoldnevih, zaprt v sobo s slabo lučjo, toplo pečjo in pustimi stenami. Prístnemu romantiku so spočetka prijali romani. V tistih časih je ruska literatura napajala svet in njen odmev je bil močan tudi pri nas. Tolstoj in Dostojevski sta razburjala duhove, problematičnost njunih romanskih značajev je grozila porušiti temelje božjih in družabnih osnov. Izkazalo se je, da ni svet takšen, kakor so ga risali sentimentalni poetje. Dvojnost mere, razkol med dobrim in zlim, dvoličnost morale in civilizacije so bile značilnosti, ki so nanje opozarjali duhovni očetje nove revolucije. Tudi Adamič je bil prevzet od njih in se jim je vdajal s skrito željo, da bi kdaj videl svet, kjer so se rodile uporne misli. Doživel ga je ob svojem času drugačnega, kot se ga je nadejal. To doživetje je dalo njegovemu čustvovanju novo smer in ga je odvrnilo od nekdanjih oboževancev. Začel je iskati drugod rešitve vprašanj, ki trpinčijo človeštvo od početka sém. Poglobil se je v sociološke in politične razprave, čital debele knjige o fašizmu, komunizmu, nacionalizmu, napisane z nabrekliim jezikom in s praznim srcem. Ni se mogel nagniti ne na to, ne na ono stran — povsod ga je odbijala doktrinarnost sistemov, ki preoblikujejo ljudi v številke in številke v živa bitja. Njegovi polni naturi so bila odvratna razglabljanja političnih trgovcev, niso ga zavzele demagoške trditve o nujnosti krivice in o splošnosti

človeškega ravnanja. V življenju je iskal razjasnitve življenjskih skrivnosti in upal jo je najti v vzorih iz preteklosti. Zatopil se je v življenjepise velikih mož, glasbenikov, umetnikov, državnikov, modrijanov, preverjen, da bi posne-manje njihovega življenja dovedlo k življenju višje vrste, ožarjenemu z delom in dobroto. Kakor je bil sam navdušen popotnik, je našel največ razvedrila in bodrila v potopisih, ki so mu bili poleg biografij in razprav najljubše čtivo. Ni bila njegova naloga, odpreti pogled v nove svetove zemeljskega sožitja; iz knjig je le črpal spodbudo za ustvarjanje novih svetov tam, koder se je zavedal moči.

* * *

Njegov dan se je sam razdelil v dvoje: dolžnost do drugih, dolžnost do sebe. Prvi je šla šola, drugi delo; obema razvedrilo. Kot sin učitelja je poznal vse težave in dobrote stanu. Tridesetletno službovanje mu je vkoreninilo učiteljsko zavest in prepričanje. Ni dvomil o poklicu, ki naj bi bil vzvišen nad vsakdanjost, ker ima pripravljati bodočnost; zavzel se je zanj vselej in povsod in učitelji so imeli v njem gorečega zagovornika. Tem bolj je občutil vsako ost, ki je izšla iz učiteljskega kroga. Bolj kot vsaka krivična in preostra kritika njegovega glasbenega udejstvovanja, ga je zbolel udarec v učiteljevanju, najbolj poslednji, ki mu je narekoval krik v pismu:

»... pri živem telesu so me justificirali! Morda že veš! Ubit, mrtev sem!

Nenadoma me je ministrstvo premestilo na klasično gimnazijo ... Bil sem kot bi me s kolom po glavi. Evo Tebi nagrade za celo življenje dela! Tretji dan je, odkar sem to izvedel in še se ne zavedam strašne kazni. A jasno mi je vse! ... Kaj naj Ti še pišem? Vse drugo je ‚šmarn‘ proti tej smrtni kazni. Povej vsem, da bodo vedeli, kakšna nagrada jih čaka za pošteno in plodovito javno delo.«

In spet v pismu od 4. oktobra 1932., po upokojitvi:

»... Sem že tri mesece brez ‚pokojnine‘, ne nakažejo mi niti zaprosene akontacije. Obrnil sem se za intervencijo na poslance, senatorje, ministre, vse do sedaj brez uspeha. Evo, kaj sem zaslužil za vse svoje življenjsko delo! Glej in čudi se! Manjka mi potrebne sline, da bi na vso to slavno družbo, ki sem ji bil za pajaca, pljunil! Sedaj ga ni nobenega, ki bi dal vsaj kos kruha, kaj šele to, kar mi po vseh posranih, oprosti, božjih in človeških postavah gre. Moj brat ‚Hlapec Jernej‘ je bil na boljšem kot sem jaz. In Ti govoriš o muziki, o prepevanju? Tudi jaz žvižgam, ampak že na poslednji luknji!«

Premestitev, ki jo je smatral za plod uspešne intrige nenaklonjenih mu kolegov, in upokojitev, sta ga pognali v pesimizem in nezaupljivost, iz katerih se skoro ni več izkopal in ki sta mu grenila še tistih bore malo namenjenih mu let.

* * *

Česar mu služba ni mogla dati, je našel v delu. Od ranega jutra je snoval nove skladbe. Čim je vstal, je sedel h klavirju in nadaljeval ali pričel od kraja. Ves klavir je bil naložen z notnim papirjem. Komponiral je pretežno pri klavirju, ki je bil njemu kakor tisočem pred njim in bo vedno vir domiselnosti. Nekoč je Foerster po krivem obsodil skladatelje, ki ljubijo klavir, dolžeč jih revnosti in naivno predpostavljajoč, da črpajo iz slučajnih zvokov, ki jih izvabijo brez preudarka brzeči prsti tipkam. Morda se je njemu kdaj tako zgodilo; Beethoven, Chopin, Liszt in Wagner, eden kakor štirje, zadošča, da izpodbije trditev. Niti klavir, niti slučaj ne igra sam od sebe in ne komponira; tudi Scarlattijeva slavna mačka bi bila zdavnaj pozabljena brez njega samega. Pri klavirju je Adamič sprva oblikoval svoje domisleke, tu jim je dajal osnovno značilnost. Nato jih je izbiral, pilil, popravljal, dopolnjeval in krajšal, kakor

je skladateljevo neizbežno delo, o katerem pravi Čajkovski, da bi ga moral opravljati kakor čevljar: stalno in brez prekinitve. Držal se je tega nasveta zlasti, odkar je bil odvezan službe. Obsedel je pri klavirju ves dan. Kratek izprehod po vrtu, da pretegne ude in zajame zraka, in spet delo. Brez prestanka do večera, nato knjige, radio in novo jutro ga že najde znova pri klavirju. Obilna žetev je posledica postopka, v katerem se izgadi in izoblikuje skladateljev glasbeni obraz do prepričevalne pristnosti. Le posebno enostavne skladbe je stresal iz rokava in pripovedke o legendarni njegovi urnosti temeljijo zgolj na šepastih primerjavah z lastno okornostjo pripovedovalcev; kar je bil drugim videti čudež, je bil pri njem odraz virtuoznega obvladanja pripomočkov. Večina njegovih skladb, vse nadpovprečne, so posledica nepomirljive delavnosti in vztrajnosti pri dopolnjevanju, o čemer priča veliko število različkov napisanih poleg osnutkov.

Kar je po službi in delu še preostalo časa in dobre volje, pritrغانih obema, je zavzela družba. Krog njegovih prijateljev je bil velik. Poznal je pol Slovenije. Družil se ni le s poklicnimi tovariši in glasbeniki; izbiral je v najširšem. Pri duhovniku in kmetu kot rudarju in brezposelniku, v vsakem sloju je našel odziv njegov živahni in pravicoljubni duh. Da se je posvetil politiki, bi bržkone zlezel visoko z govorniško nadarjenostjo in bistrostjo pogleda za realnost. Pa tudi tako je oba talenta rad in uspešno izrabljjal. Znal je gladko pripovedovati, ostro opisujoč dogodke, ljudi in naravo, z dovtipnostjo in s premišljenim stopnjevanjem in je včasih rad žrtvoval resnico na ljubo slogu. Zajemljivo je bilo poslušati, kar je sipal iz popotne torbe: kakor pripovedke za prestrah so bili popisi ujetniškega življenja, vračanja in trpljenja. Šale in dovtipi niso delali težav njegovemu spominu; znal jih je nanizati v pestro vrsto in tudi frivolnosti ni manjkalo. Dolgočasil se ni rad, pa tudi drugi se niso dolgočasili z njim — bil je natrpan veselosti in vnetljivosti. Povsod so ga klicali kot slavnostnega govor-

nika. Včasih je improviziral napitnice, so pa bile tudi prilike, ko se je temeljito pripravljaj nanje in opremil nagovore z znanstvenim priborom. Organizacijske sposobnosti je razvil že prav mlad na učiteljišču. Ostale so mu zveste opore na vsej življenjski poti. Pripravljaj je turneje lastnega zbora in drugih, se vozil v mesta, kjer še niso poznali prišlecev, da jih pripravi, razgibal lene meščane in jih nagovarjal za poset koncerta. V sekciji avtorskega društva se je zavzemal za zboljšanje usode skladateljev in skladb, bodril, posredoval, pripravljaj zbližanja in poravnave in vsak ga je rad ubogal in posnemal. Kot predsednik Učiteljskega pevskega zbora je razvil živahno delavnost, kot dirigent Orkestralnega društva je zastavil vse sile, da približa instrumentalno glasbo narodu. Povsod, kjer je živel, se je z njegovim delom zdramilo delo drugih in složno, z njim na čelu, šlo po novih potih. Bil je rojen za javno delo, družaben v polnem pomenu besede.

* * *

Takšnega ga vidimo v javnem osvetljenju. Popolnoma drugačen pa se pokaže v pismih, ko mu ni treba skrivati čustev in zatajevati besed. Tedaj se vsa prešerna radost prevrže v zagrenjenost, in tiha otožnost, ki veje že iz prvih pisem, zajema vedno obsežneje vso dušo. Trpljenja in razočaranja le na videz niso spremenila njegovega bistva. Preponosen je, da bi se izdajal in nosil misli na obrazu. Sunki zoper samoljubje mu niso prizanašali in bil je zanje občutljiv. Že zgodaj ga je nemila ocena treščila v obup in malodušje in še kasneje je mnogokrat zelo ranljiv, zadnjič ob petdesetletnici, katere se je le malo prijateljev spomnilo. Tu pismo enemu od njih:

»Prav iz srca se Ti zahvaljujem za Tvoje tople besede ob priliki mojega pozabljenega jubileja. Nič za to! Kolikor je kdo vreden, toliko pa velja! Zdaj vsaj vem svojo ceno. Nikdar nisem mislil, si domišljaj, da je bog ve kako velika, sedaj pa vem, da je še manjša! Prav je, da se človek spomni

na svojo ničevost; kajti oholost in domišljavost nista nič prida! Morda bo to le v mojo korist! Še bolj pridno bom delal, da si zaslužim vsaj spomin — potem, ko me zagrebejo, kakor vse druge.

Izmed vseh pevskih zborov, za katere sem delal svoj živ dan, za katere napisal toliko stvari, se me je spomnilo samo pevsko društvo ‚Zvon‘ v Trbovljah in Glasbena Matica v Ljubljani. Izmed ostalih ljudi pa eden iz Trbovelj, eden iz Zagorja in eden iz Gorice ter Ti. Sedaj jih postaja malo sram. Jaz pa sem, hvala Bogu, že prebolel in dobro mi je. Le prerado se zgodi, da tega, ki ga eni slave, drugi napadajo. Tudi Župančiču se je to zgodilo. Vidiš, meni pa je bilo to prihranjeno in prav je tako! Vsaka stvar ima, če je še tako slaba, eno dobro stran.

Spoznal sem svoje prijatelje! In to je zopet pridobitev! Marsikateri Ti bo rekel, da sem sam zabranil spomin nase! Res je to! Toda to sem storil zato, ker stojim na stališču rečenice: wenn schon, denn schon! Ali tako, kot zaslužim, ali nič! In vedel sem, da bi ‚prijatelji‘ bleknili par besed in stvar bi bila opravljena. Tega jaz ne maram! Boljše je tako, kot je bilo! Častna članstva, odlikovanja, darila, serenade, govori itd. itd. pa vzbujajo pri neprijateljih (in kdo jih nima?) le zavist in sovraštvo. Jaz pa tudi tega ne iščem!«

Pretirana občutljivost mu narekuje trpke besede, ki jih zaman skuša prikriti z odpovedjo vsemu častihlepju. V resnici je bil zelo dovzeten za pohvalo in počaščenje in tudi pismo razodeva, da bi mu bilo dosti do pravične in primerne proslave 50-letnice; le bojazen, da bi prireditelj izpadla premalo pomembno, ga premoti, da si zabrani pozornost.

Vsak tak dogodek ga je zamajal v temeljih. Občutljivost mu je večkrat narekovala presenetljiva in drugače nerazumljiva dejanja. Segla je prav do dna njegove osebnosti, kar močno dokazuje njegovo samovoljno preimenovanje. Že doma ga je v mladosti mati vedno imenovala Milan; tako so ga klicali tudi prijatelji; šele ko je zloben sosed zlorabljal

to ime, se je Adamič spomnil krstnega imena zaradi občutljivosti in od tedaj se je podpisoval Emil, Milan pa le v pismih, ki jih je pisal domov in če je bil dobre volje. Po podpisu si že lahko sodil razpoloženje. Kadar je bil Emil, je bilo že nekaj vmes, kar mu ni bilo popolnoma všeč in prav. Za domače pa je v pogovoru vedno ostal Milan. Ni bil zmožen preboleti udarcev in mesto da gre preko njih, se je vtopil v razmišljanje o vzročnih zvezah in zašel v črnogledo presojo samega sebe in drugih. Vsakokrat se je zatrdno odločil, da enkrat za vselej odloži pero in se odpove delu: *»Tu ne vem, kaj bi začel. Ne veseli me nobena stvar. Vedno čakam zadnje besede, ki pa jo skoro že slutim. Nič.«* Tako izzveni pritožba za pritožbo, vsakič se vdaja melanholični resignaciji in poziva smrt pose.

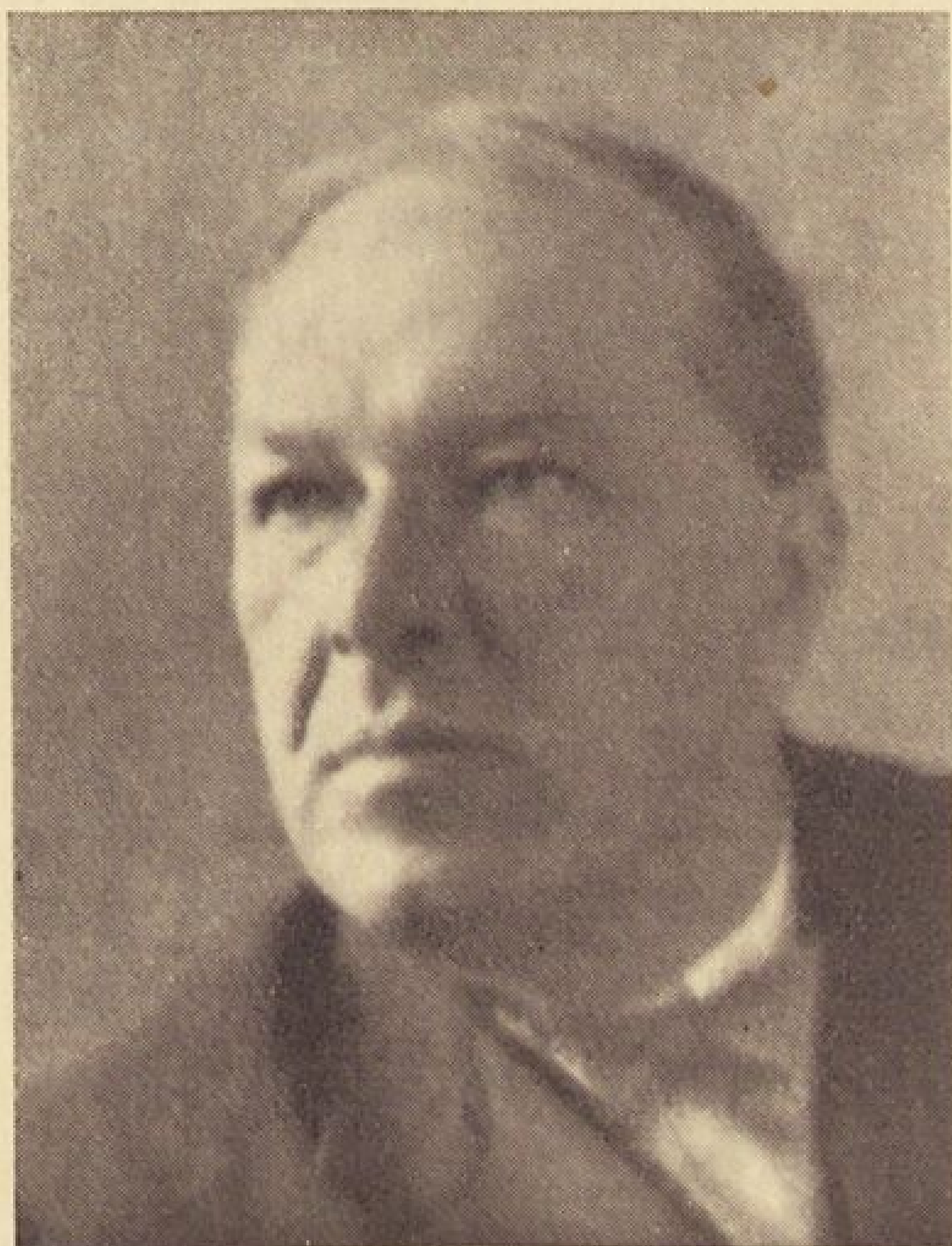
* * *

Nasprotno pa ga podvig, uspeh in dobrovoljna pohvala podnetijo k novi plodnosti. Prijateljski opomini in bodrila na mah prebudijo zaspale misli in preženejo mračno vdanost. Brez odloga se vrže v delo, se obtožuje, opravičuje in preseneča z novimi, samoniklejšimi deli. Kot da je le čakal na prijateljsko spodbudo, da mu je manjkala le dobra beseda, in že se odpro zatvornice preobilja. Spet je ves tak, kot smo ga vajeni: vesel, šaljiv, razigran, poln dobre volje in načrtov, išoč novih možnosti in odpirajoč nove razglede, sipajoč brez truda pesem za pesmijo, zdaj v ta namen, zdaj v ono poklonitev. Komponiranje mu ne dela preglavic; težje najde besedilo, saj je skoraj že izpraznil vso bogato zalogo slovenske poezije od Jenka in Levstika pa do zadnjih in že sega po narodni pesmi. Krepkih, odločnih pesmi se mu hoče. Zdrobljive krhkosti Ketteja in kasnejših impresionistov ni v njegovi robustni naturi, kakor so mu tuje tudi stroge oblike soneta. Pozno si prisvoji simbolistiko, in še to le v zgrabljivih, enostavnih zgledih, kakor je Jenkova *»Primerica«*. Ni občutljiv za besedo, njen položaj in zvok. Prime ga samo vsebina in klenost izraza, zato med njegovimi pesmimi ne

najdemo nobenih lirskih izlivov, ki sicer prevladujejo v našem pesništvu. Pesmi so morale biti zanj kovane iz železa, polne moči, zanosa. Ni se izogibal dramatičnosti in balada je skoro vsaka njegova daljša pesem, četudi nima takega naslova. »Smrt carja Samuela« je naša najjačja epska balada in njemu gre hvala zanjo. »Ubežni kralj« mu je dolgo rojil po glavi in bil bi poklican zanj, kakor je iz narodnih pesmi izbiral najraje daljše pripovedne, bodisi tragične ali šaljive vsebine. Kot nihče pred njim, je zadel zvok naše govorice in s tem dvignil pogosto zelo preprosto besedilo v višji red. Z romanj po deželi so mu bile dobro znane navade našega ljudstva, šege in običaji, govorica in značaj. Izbral si je zato vedno tiste pesmi, ki so mu bile videti samorodne in pristne. Čim je bila izbrana snov, si jo je prisvojil s ponovnim čitanjem, deklamiranjem in recitiranjem; glasno je prebiral mesta, ki mu še niso šla do srca in uma in šele kadar si je bil svest vsake malenkosti in celega izraza, jo je prelil v melodijo. Pri tem je prešlo v pozabljenje vse, kar ga je prej težilo in zato se je pripravljajal pozorno. Dokler ni bil pregnal bremen duha in srca, raje ni pristopil k tvornemu delu. Takrat se je motil z vrtom, hišo in opravki, sestavljal proračune in obračune, pisal pisma, čital knjige, poslušal koncerte in iskal družbo. Šele umirjen in uravnan je v ranem jutru spet prisedel h klavirju in se predal toku fantazije, dokler ni s ponosom in samozavestjo javil dovršitev nove vrste skladb, o katerih je imel sprva vedno najboljše mnenje.

* * *

Tudi ob najradostnejših prilikah ga ne zapusti nekaj otožnosti in, krepak kakor je, se vendarle vdaja vanjo. Že zmlada se nasloni rad na prijateljevo pomoč, išče nasveta za vsak korak in se ga krčevito oprime, čim ga dobi. Pisma dr. Kreku nam ga kažejo omahljivca, ki ne ve kod ne kam. Vsaka beseda prosi svéta in pomoči, za vsak migljaj je hvaležen. Kasneje se poleže neodločnost, a na njeno mesto

**Adamič v raznih življenjskih dobah
(spodaj s prijateljem Z. Prelovcem)**

stopi trpkost, s katero si sam zagreni dosti veselja. V takem razpoloženju rad pretirava in riše vse okoliščine znatno temnejše, kot bržkone so. Verem pesimist, ki povsod najde povod tarnanju in se mu ne odreče zlepa. Tudi pri prost opis dnevnih opravil mu izvablja tožbo in značilen je preskok iz dobrovoljne in hudomušne vsakdanjosti na sfero usodnosti, kakor ga kaže tole pismo:

»... Kako mine moj dan? Ob 5. ali še prej vsak dan me vzbudi sonce, ki posije na mojo posteljo in tedaj ne morem več spati, saj pa je itak dovolj spanja, ker sem vsak večer najkasneje ob 10. pod odejo. Vidiš, kako soliden filister sem postal. Ob 7. ali 8. uri sem že na stavbi, kjer vsa dela gredo v allegro-tempu do konca. Vsi obrtniki mislijo samo na to, kako bi človeka ogoljufali, prikrajšali in mu vrnili slabo za dobro, zato jim moraš stati vedno za hrbtom in še to dosti ne pomaga. Obenem pa obdelavam vrt, delam gredice v potu svojega obraza, sejem, sadim, za letos seveda vse še provizorično, na hitro roko, in vendar mi je to ljubše delo kot vsa muzika, vsaj za sedaj, ko mi je novo. Tako mine dopoldan, popoldan pa dopoldnevu podobno. Zvečer sem pošteno truden, družba me ne mika, radio se mi je nekam ‚poferdirbal‘, pa čitam in grem spat.

15. avgusta se skoro gotovo uselim v svojo novo bajto! Največji praznik mojega življenja!!! Spomni se me tedaj! Moje življenjsko delo bo dokončano; žal, ne toliko zame, kot za druge in potem lahko — grem! Zdi se mi, da bom od tedaj dalje drugim le na poti. Pa nič za to!«

Tako se glasi večina pisem, skoraj vsako končava z bridkim smehljajem in s turobnim pogledom v bodočnost.

* * *

Največ in najraje govori o smrti in že zgodaj zgodaj se spoprijazni z njo. Meja med življenjem in smrtjo mu ni bila nikdar široka, z leti se pa še bolj zoži in pogosto je ne zapazi več. Tedaj se vda v voljo usode. Kot prosvitljen, svobodo-

miseln človek se ne preda obetom cerkve, četudi je v dnu srca veren in bogu vdan in se rad zanaša na čudežno pomoč v stiskah. Videti je, da se nikoli ni dosti ukvarjal z verskimi premišljevanji. Povzel je vernost staršev brez sodbe in jo obdržal, ne meneč se za boje in zmage novih nazorov, izpolnjujoč površno nekaj malo verskih dolžnosti. Živel je rad in se veselil življenja. Smrti se ni bal, često jo je klical kot rešiteljico, tedaj seveda z nekaj zavesti dno duše, da je ne bo. Ni pa klonil, ko je prišla njegova ura. Že dolgo se je pripravljaj nanjo, prvič resno v trdnjavi Przemysl, ko je napisal v obupu zasnovano oporoko dr. Gojmiru Kreku. Kasneje, v dneh, mesecih in letih ujetništva, je občutil smrt tisoč tovarišev kraj sebe in navadil se je je. Odtistihmal ga je stalno spremljala njena senca, zavedal se je nje navzočnosti. In ko se ga loti poslednjikrat njen sel-bolezen, je že zdavnaj pripravljen na vse in le vdan smehljaj mu zakroži, ko piše:

»Veš, vsi moramo nositi kakšno breme. Tudi jaz ga imam in zelo, zelo me tišči. V splošni bolnici na kirurgičnem oddelku (to je tudi naslov moj) ležim že od 19. novembra. Vnele so se mi nenadoma žile na levi nogi v mečih in stegnu in 18. novembra sem padel zjutraj, ko sem hotel vstati, podolgoma po tleh. Peljali so me v bolnico in tu prenašam ‚bridke martre‘ že 14 dni. Bolezen se nikamor ne gane in bogme, kje je konec? Pred novim letom najbrž še ne bom doma. Bil sem že pri dveh operacijah, pri obsevanju itd., a za sedaj še nič ne pomaga. Bolnišnice se boj! Ah, kakšna mizerija je tu! Tu da naj človek ozdravi? Ne verujem! — Upal sem, da se bomo o božiču kaj videli. Zdaj pa imam, kar mi gre!«

Roka mu omahuje pri tem pismu. Bilo je zadnje in še preden je prešel teden dni, se je vrnil domov, utrujen, strt in nem, k materi zemlji.

* * *

IV. D E L

DELO

Prva značka prebujenega talenta je igrivost s težkočami, ki so drugim vir napora. Organizirano oblikovno snovanje je druga odlika; tretja nezmanjkljiv čut harmonske trdnosti, oslon na kadenco kot harmonsko in oblikovno podstat. Šele dosti kasneje pridejo k temu značilnosti v izražanju, osebnostni okreti in sploh vse, kar tvori skladateljevo last. Samonikel izraz je šele plod neopaženega, a trdega dela na samem sebi; slično tudi slog, ki se šele po dolgih stranpotih znajde na svojem. Noben velik skladatelj ni začel kot revolucionar, temveč je do tega prispel šele po dolgih in mučnih zmotah in vrnitvah. Večina se jih ni niti zavedla, da so njih ideje nove, presenetljive, rušeče in gradeče hkrati; od tod osuplost nad nerazumevanjem, ki so nanje naletele skladbe novotarjev. V osnovi niso Mozartove prve skladbe nič bolj revolucionarne od Haydnovih, Wagnerjeve ne od Beethovnovih, Skrjabinove ne od Chopinovih. Šele nemirno tavanje proti luči novih, daljnih idealov je spreminjalo njihovo lice in začrtalo drzne, prodorne nove poteze, ki jih mi, za njimi, družimo v njih značilnosti.

V našem domačem glasbenem svetu je bil Emil Adamič pojav talenta, pričenšega v malem in rastočega krepko navzgor, stremečega k visokim ciljem. Prešel je mnoge postaje v slogu in izrazu in v ogromnem zakladu njegove glasbene zapuščine najdemo poskuse v vseh slogih. Nekaj jih je zavrgel, druge nadaljeval in z njimi prispel do novih, dosihmal še nepoznanih zaključkov. Izredna plodovitost mu je dovoljevala precej razsipnosti, zavajala pa ga je tudi k tratenju in zapravljanju ter k neizbirčnosti v glasbenih mislih. Njegove najbolj poljudne pesmi niso vselej najboljše. Najboljše niso v smislu slogovno in izrazno-kritične presoje; gotovo pa imajo v sebi kali prikupnosti in s tem prednosti,

ki se odmikajo ocenjevanju. Izbor iz velikanske zaloge naj pokaže razvoj skladateljeve tehnike, osebnosti in sloga, od prvih plahih poskusov pa do poslednjih, smelih vrhov, kamor mu jih mnogo ni moglo več slediti.

* * *

Od tam pa do sèm je dolga pot, ki jo je njegov prožni korak premeril v urnem vzponu. Osnove njegovega sloga tičijo v obeležju dobe, v vzdušju pozne, pokvarjene romantike. Sentimentalna osladnost se križa s kričavo krvoločnostjo, bojazljiva podoknica z bučno udarnostjo borbene budnice, hinavska vdanost s patosom, gledano z zapečka udobne domačnosti in romantične samozadovoljnosti. Izhodišče takega ravnanja je pripoznanje lastne manjvrednosti, podrejenosti višjim, srednjim in nižjim oblastem, hlapčevske uslužnosti celo tam, koder ni zaželena. To ozračje je rodilo nebroj umetnin srednje vrste in veljave, nikdar poprej se še ni toliko drobnih in nerazvitih talentov trudilo okrog glasbe. Prevladovala je »salonska« muzika, ki ji je bil cilj služnost povprečnosti. Izbegavala je vznemirjenje in zazibavala izvajalce in poslušalce v topo zaspanost, ki jo rodi vsakdanja nespremenjena udobnost. Vsi so si prizadevali, da so drug drugemu enaki in posrečilo se jim je, da jih iz mnogo stotin ni prepoznati. Ideal je bila življenjska brezskrbnost in mislili so ga doseči s tem, da so zavrgli vse, kar bi jih ločilo od drugih in dvignilo nad povprečnost. Bili so v službi družbe kakor obrtniki in trgovci, edino za utešenje udobnostnih potreb in za izdelovanje pripomočkov sibiritskega življenja.

Tu je započel v našem domu Adamič in v kratkem času doživel vrsto zunanjih in notranjih dogodkov, prekucij, uničenj in podvigov. Sledil jim je z odprtim srcem in z bistrim pogledom. Izbiral je, posnemał, zavračal, varil in klesal toliko časa, da je stal pred njim lik nove, svojstvene miselnosti, ki jo je po pravici imenoval svojo.

* * *

Niso nam več znani prvenci njegovega ustvarjanja. Za časa šolovanja na učiteljišču je zlagal pesmi, klavirske skladbe in tamburaške zборе, ki pa so se izgubili ali pa jih je uničil. Preobilica kasnejših kompozicij ne dovoljuje, da bi žalovali za prvimi; kar nam je bilo ohranjenega, dokazuje le skladateljev talent in njegovo usmerjenost v ljubeznivo, skromno. Ta priprostost je bila spočetka spontana, kasneje včasih tudi hote dosežena in je največ doprinesla k njegovi veliki popularnosti. Ni mu bilo do nje in često jo je obžaloval, češ, tisti, ki cenijo prelahko dojemljivost, bodo razočarani nad skladbami, ki jih je napisal z več znanja, izraza in srca in v katerih je sledil novejšemu vzoru. Bila pa je zanj odbojnica, kot si je boljše ne bi mogel želeli.

Prava njegova početna doba začenja z »Novimi Akordi«. Revija je bodrila njegovega duha, mu dajala pobud, nasvetov in pohval, brez katerih si ne bi znal pomagati. Netila je delavnost, z njo pa tudi ostrost sodbe in izbirčnost, samozavest in ponos. Trinajst letnikov »Novih Akordov« je trinajst let Adamičevega dela, neuničljive volje samouka, ki se hoče in mora povzpeti nad rojake med vrhove, kakor so vznikli drugod in ki mu že dolgo slepijo radovedno, spoštljivo in željno oko. V teh trinajstih letih je ostala njegova plodnost omejena na ozko odmero oblikovnih vrst, ki jih je pripuščala izdaja. Zbori, samospevi, kratke klavirske in violinske skladbe so vse, kar je mogla revija priobčevati. To pa je tudi vse, kar nam je od takratnega Adamičevega ustvarjanja ostalo, dasi govorijo njegova pisma še o orkestralnih delih, zaprtih v miznici, o sonatah in sonatinah, o kantatah in mašah, za katerimi se je izgubila sled in ki bodo nekje preperele, ako jih ni brezбриžna roka že zdavnaj uničila.

Doba tržaškega konservatorijskega študija ga siloma povede v instrumentalno delo: štiri violinske sonate, žal, izgubljene, in orkestralna uvertura »Preludio di una commedia« so izkupiček. Odprlo se mu je instrumentalno polje in od tega časa dalje se mu ni več odpovedal. Obenem z vedno

obsežnejšimi, pomembnejšimi in težjimi vokalnimi skladbami piše nove orkestralne kompozicije, za katere žanje priznanje. Rusija mu s širšim obzorjem zbudi širše želje. Nastajajo nove, ruskega in orientalskega duha prežete suite. Povratek v domovino mu naloži novih dolžnosti kot prvaku zborovske glasbe. Poln vere in zavesti išče novih potov, novih sredstev in novega izraza. Napiše vrsto zborov, ki nimajo vzgleda in ki ga postavijo v falango avantgarde. Delo v godalnem orkestru ga zavzame za barvitost te zasedbe in kmalu obogati našo skromno literaturo s skladbami, ki bodo ponesle njegovo ime preko mej domovine. Oder ga zanima od nekdanj; že mlad komponira nekaj spevoiger, ki jim kasneje pridruži novih igrokazov. Navduši se za mladinski zbor; trboveljski »Slavčki« najdejo v njem vzor skladatelja mladinske glasbe. Zahoče se mu poskusov v atonalnosti in v poslednjih pridobitvah; napiše vrsto klavirskih in vokalnih skladb, ki daleč prekašajo vse, kar je bilo sicer ustvarjenega pri nas na atonalnem polju. Nova stvarnost ga privabi h kontrapunktu; niz kánonov v zbirki za mlade pevce bi smela služiti kot šolski zgled. Poslednjič ga prevzame modno posnemanje strojev, ki so izza Milhaudjevih »Machines agricoles« preko Honeggerjevega »Pacific 231« in Mosolovlje »Livarne« slavili vstop v umetnost in napiše skladbo za godala, kjer se nad neizprosnim ritmom enakomerno rohnečih strojev vijejo vzkliki siren, žvižgi in škripanja železnih verig. Tako najde vsaka misel v njem hitrega tolmača; podvržen je vsem vplivom, ki ga dospejo in povsod se skuša odlikovati.

Skoraj neopazno se v njegovih skladbah pojavijo poteze, ki bi jih smeli imenovati slovenske. Ne še toliko v pesmih, katere je priljubljenost krstila tako. Te so še zaprežene v ozko prejo panarodne pesmi z njenimi akordičnimi intervali in z neznačajno harmoniko. Pozno je prispel do skritih značilnosti pozabljene narodne glasbe in si jih prisvojil. Iz besedila samega je često posnel zvoke kompozicij, ki so izpričevale vkoreninjenost te glasbe v davnih osnovah.

Kot da s čarovno palico odpira zastore v davnino, je z vedežno nezmotljivostjo našel nove zvočne izraze, samoderne v intervalih, harmoniji in postopku glasov. Odsihmal ga več ne zapustijo in dajo njegovim skladbam posebno barvitost v zvoku, mehko otožnost v izrazu, doslednost ritma in oblikovnih razmerij. Odpirajo mu pogled v nov, le na videz tuj svet. Asimetrični ritmi, vznemirjajoči in nasilni; trdovratno ponavljajoči se intervali v ozkih stopnjah; nenadni, skoraj kot kolorature razviti vzkliki; z dodanimi toni omiljeni trdi akordi označujejo poslednjo stopnjo Adamičevega ustvarjanja. Z njo se je najkrepkeje uveljavil v naši glasbi, z njo si bo utrl pot drugam.

* * *

Adamič ob posetu Prage (1936)

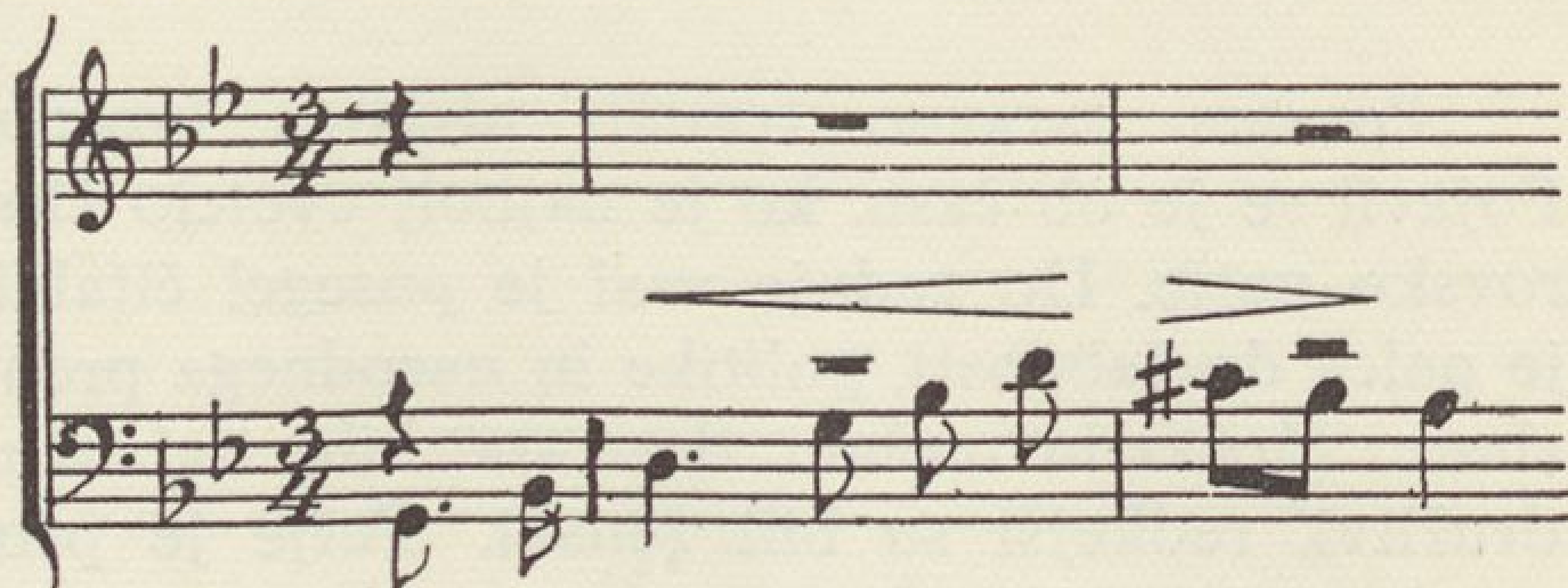
I. VOKALNE SKLADBE

Povsem naravno temelji njegova tvornost v petju. Pojavil se je ob času, ko je najbolj cvetelo čitalniško zborovsko petje. Do zadnje vasi je posegel čitalniški duh, ki je poleg družabnosti, politike in narodnega prebujenja gojil zbore. Moški in mešani zbor sta bila najvažnejši pevski družitvi, redkejši so bili ženski. Petje je prirojeno nagnjenje našega človeka; zato je tudi samospev bil deležen lepega upoštevanja in posebno rodbina Ipavcev mu je podarila mnogo priljubljenih pesmi. V vokalni glasbi se je Adamič naslonil na prevladujoči slog in spočetka ni iskal novih možnosti, temveč se je zadovoljil s komponiranjem v prevzetem duhu. Po neznatnih začetniških poskusih je že dovolj značilna prva objavljena pesem, »Zapuščena«, na besede dr. Franceta Prešerna. Emilij Adamič, kot se je še podpisoval pri prvih skladbah, je vzel le prvi dve kitici in vse kaže, da pravega smisla druge kitice ni popolnoma doumel; kajti napačno piše in z ritmom podčrtava vrstico: »n i t i v mislih več nikdar«, ki se pravilno glasi seveda le: »n i t i v mislih več nikdar«, kar scela spremeni pomen in izraz. Prav tako si dovoljuje skladateljsko licenco, da v korist ponovitve prvega melodičnega postopka obrne Prešernove besede »Bog te obvar'« v »Bog obvar' te«. Te napake niso motile in pesem se je hitro prikupila.

Novo je bilo v »Zapuščeni« le začetno razpoloženje. Tedanje pesmi so se melodično gibale v ozkih postopih in krepkejši koraki so bili zelo redki, saj so motili mirno sentimentalnost enako kot zvišani ali znižani razliki. Tudi teh se Adamič že v prvi pesmi poslužuje. Začetni motiv v basu moškega četverospēva napravi v razdeljenem akordu pot

duodecime v šestih notah: to je vzgon, pred katerim bi se takrat naši skromnejši skladatelji preplašili. Še značilnejši je potem obrat, ki takoj prinaša zvečano sekundo; ta neva-
jeni in našim zborom še danes dostikrat nepojmljivi postop se takoj ponovi v celem zboru in daje značilnost prvemu osemtaktnemu stavku:

*Moški
zbor*

Je za dru-gega de - kle - ta

Ostali štirje skladbini odstavki so manj značilni in pre-
idejo v običajno pot, zlasti v srednjem, durovem delu, ki
kar preveč spominja na premleto in se v ničemer ne dvigne
nad povprečnost. Vrednost prve taktne skupine je skladatelj
prav dobro občutil, zato jo h koncu čisto brez potrebe
ponovi in daje s tem skladbi nekakšen, četudi droben okvir.
Pri tej prvi kompoziciji preseneča bolj kot glasbena vsebina
mnogoličnost in obilica prednašalnih opazk. Vsaka oblikov-
na skupina ima drugo, in vsa skladba, ki ne šteje niti 40
taktov, ima tele označbe: *počasi, vsako noto poudarjaje;*
strastno; hitreje, kakor v jezi; nekoliko hitreje kot v začet-
ku, očitaje; počasi, pojemajoče; kakor v začetku; počasi;
zelo počasi — in k temu še nekaj dinamičnih znakov, pri
čem preseneča, da začetek nima jakostne opredelbe. Obilje
opazk označuje temperament in skrb za točno prednašanje,
slaba izkustva v zborih in željo po izraznih kontrastih. Ravno
kontrasti so priljubili zborček in mu zagotovili uspeh.

V bogati vrsti zborov, ki so sledili prvemu, zavzema
»Franica« izjemno mesto; ne toliko po glasbeni vrednosti
kot po veliki popularnosti, ki jo je nekoč stavila v prvo
vrsto naših zborovskih skladb. Seveda je morala že zdavnaj

raz nezasluženi prestol. Vendar je njen še vedno zanesljivi uspeh na deželi merilo za podeželske glasbene prilike. Nemo-goče besedilo, ki ga je spesnil Josip Rusin in kjer se rima »mamica« na »Franica«, sobica« z »ubožica«, »so-bico« s »Franico« in koder slavi vsebinska plehkost triumfe, je moglo navdušiti pač le neizbirčnega skladatelja in prav tako publiko. Adamič ga je opremil z vso banalnostjo, ki jo premore mlad in neizkušen avtor v lovu za uspehom. Kakor »Zapuščena«, ki stoji mnogo višje, razpade tudi »Franica« v več stavkov brez zveze. Zanje je značilna ista preobilica označb. Prav tako je nekoliko presenetljiva pogostost ne-običajnih intervalov zlasti v II. tenorju, ki v molovem od-stavku poje harmonično zvečano sekundo. Vse pa kaže, da gre tu zasluga bolj okorni voditvi glasu kot prepričanju. Deklamacija besed ni vzorna, skladnost oblikovanja po-manjkljiva. »Franica«, s katero je svoj čas Matej Hubad in za njim vsak pevski zbor izzval navdušenje, zasluži, da gre v pokoj pozabljenja, čeprav je Adamiču poleg prve nagrade prinesla pohvalo najuglednejših takratnih kritikov.

Mnogo več pristnega življenja prinaša mešani zbor »V gozdu«. Lovska fanfara v obeh krajnih odstavkih in iskrena preprostost srednjega dela ga odlikujeta. Skoz in skoz homo-foni harmonski stavek sicer ne izkazuje niti mnogo domi-selnosti, niti posebne bujnosti, vendar prinaša oktava na dominantni nekaj zraka in vso pesmico preveva svežost romantičnega gozda. Vilko Ukmar po pravici postavi to skladbo v Webrovo obeležje tako v nastrojenju, kot v teh-niki. Razume se po sebi, da so se v tem izrezu občutja srečavali najbolj različni tvorci, med katerimi ne gre delati pomembnostnih primerjanj.

Pesmi »V gozdu« je sorodna »Ptička«, besede Kettejeve. Ista zasedba, isti tonovski način, ista preprostost in neiska-nost. Ta pesem prinaša vprvič v Adamičevem ustvarjanju južnjaško, hrvatsko noto z značilno dudaško prazno kvinto in s predložki. Kasneje bomo našli v njegovem delu mnogo sličnih spogledovanj s sosednjo ljudsko glasbo.

V čisto drugo razpoloženje povede Murnova »Prišla je jesenska noč«. Vanjo se je skladatelj vtopil in ji našel primeren izraz. Ne morem se ubraniti misli, da bi morala biti napisana v peterodelnem taktu brez četrtskih pavz v drugem in četrtem taktu in v ponovitvah. Pogosti premori niso dramatični, kakor nekoč pri Beethovnu, nego izgovori. Bržkone se mladi avtor še ni drznil lotiti redkega načina $\frac{5}{4}$ takta. Prehodni takti so manj krepki kot krajni skupini. Glasovna nerodnost v 5. taktu, kjer stopata bas in sopran v oktavah, gre v breme površnosti in nedostatne teoretične izobrazbe. Zadeta pa je mračna in tesnobna jesenska slika.

Nasprotje je druga Murnova »Pomladanska slutnja«. Tam ozki, stisnjeni glasovni stav, tu sveže razširjen v svetli akordiki H-dura. Nekaj Lajevevega zanosa je v prvih taktih in tudi začetek srednje modulacije vede tja. Preveč pa je potlej ponavljanja in zaključujočih kvartsekstnih akordov, na katerih obtiči živahnost, dokler je ne odreši začetna ponovitev. Banalni konec, ki ga kazi povrhu še harmonska napaka — spotakljive kvinte med sopranom in basom — je še večkrat kvaril umetniško vrednost Adamičevih skladb in le poredko se mu je znal ogniti.

Korak naprej v modulaciji, a žal hkrati dva koraka nazaj v okusu je znana »Dekletce, podaj mi roko...« Abotni Resmanov tekst je zapeljal skladatelja v lažnivo prisrčnost, zgrajeno nad valčkovim ritmom in z nagajivimi staccato-pikami, ki zvenijo smešno. Tudi deklamacija je nerodna, predvsem na mestu, koder je poetu ušla vsa razsodnost in se je vdal topemu jecljanju:

*Če jaz sem za tvoje srce,
za ves svet pustim, pustim te ne...*

*Če upa, ljubezni ne bo,
srce, srce mi bo žalostno...*

Tako so ondan pesnikovali naši laureati in ne smemo se čuditi, če so jim glasbeniki verno sledili. Adamič ni imel

vedno srečne roke pri izbiri poezij. Oziral se je bolj nase in pograbil često prve verze. Pri tej pesmi preseneča nenadni preokret v f-mol, ki je moral tistikrat osupniti kot modulacijska drznost. Sicer kmalu pristane v zmanjšanem septimnem akordu, na priljubljenem dramatskem rekvizitu vse dobe, vendar kaže, da se avtor začenja otresati spon čitalniškega sloga in hoče kreniti na lastno pot.

Označba »Ne sentimentalno« pri Levstikovem »Orehu« je že prvi mejnik, ki ga sreča na novi stezi. Zavedno se odvrne od čustvenega pretiravanja v krepkejšo smer in v globino. Očituje ju melodični postop in modulacijska pestrost, oboje znatno krepkeje zastavljeno in izpeljano. Nagajivi zaključek, ki v okrajšanih notnih veljavah prvih taktov švigne kakor nestrpljivi osebek besedila, razodeva prvokrat komponistov polagoma naraščajoči nagib k spreminjevanju glasbenega izraza s tehniko:

Ne sentimentalno; precej hitro.

f

Pod o - knom lju - bi - ce mo - je

f

prav hitro

mf

in smu - knil bi v hra - mec ta čas.

mf

Žal je s te krepke smeri prerad zdrknil na stranpota, kamor ga je vabil lahki uspeh »Franice«. Sledile so nepomembne pesmice v narodnem duhu, kakor »Fantu«, »V snegu«, »Scherzando« in podobne, v katerih najdemo mnogo šegavosti, morda tudi prisrčnosti, a bore malo umetnosti. Primerjava njegove »Zaman pod oknom« z Brahmsovim samospevom istega besedila (»Vergebliches Ständchen«) ne izpade v njegovo korist, dasi je med njegovimi najbolj priljubljenimi zbori. Obrabljene sekvence in po izvoženih potih peljani glasovi ne pričajo o močni samostojnosti. Za naše pevske prilike pa je pomenila velik napredek. Delitev mešana zbor v moško in žensko skupino, peteroglasni stavek, poskus kánona, iz katerega nastane dvojni zbor v osmeroglasju, so bile pridobitve. Z njimi še dolgo ni bil dosežen pravi a cappella-slog, čigar predstavnik je za nas bil Gallus-Petelin in v katerem so družitve zborov v mnogoglasju redne in obsegajo do 32 ločenih glasov. Vendar je ta pesem vsaj rahel izmik iz čitalniškega načina in droben kažipot v bodočnost.

Z Levstikovo »Najslajšo službo« stopi leto dni kasneje pred javnost kot samozavesten poznavalec zborovske tehnike in ne meneč se za težkoče, ki jih pričinja stavljeni izvajalcem. Ta četverospjev, obsežnejši kot dotedanji, je poln modulacijskih presenečenj, preko katerih je bilo težko marsikateremu zboru in kvartetu. Prehodi privedejo iz osnovnega A-dura čez g-mol, F-dur, Des-dur z neapolitan-skim akordom, ki ga tokrat prvič srečamo pri njem, Es-dur in c-mol v G-dur, odkoder gre sekvenčna pot cel ton navzgor v izhodišče. Veliki krogotek je otežkočen z intonacijskimi zaprekami in s prehajalnimi hromatičnimi notami, katerim ni vedel povsod pravopisa. Tu in tam so še nerodnosti, izvirajoče iz popravljenih glasovodnih napak, neokretni razvezi, zadregarske podvojitve. V celoti pa kaže pesem znaten napredek in večjo samostojnost v sredstvih in v izrazu.

Koliko so peli »Vasovalca«! Koliko o njem pripovedovali, koliko ga občudovali! Župančičev živahni, poredni tekst

je bil kot nalašč za Adamiča in njegovo razigrano tržaško družabno gibanje. Napisal ga je po prečuti noči, odhajajoč iz prijateljske družine, s katero ga je poleg glasbe družila tudi vesela razposajenost. Posvetilo nam izdaja tovariše dr. Irguliča, Šinka, Mahkoto in Prunka, kvartet navdušenih pevcev. Vzlic prednostim in priljubljenosti ne gre »Vasovalcu« prvenstvo med Adamičevimi zbori. Res ga odlikuje vesela živahnost, svež temperament in posrečena dikcija. V kvar pa mu je banalno uspeholovstvo, plehkost iznajdbe, obrabljenost melodičnih in harmonskih postopov in dosledni polka - mazurka - ritem, ki že poprej usodno straši po njegovih pesmih. Učinek »Vasovalca« gre pripisovati bolj tem napakam, kot onim vrlinam, predvsem pa svobodi, ki jo nudi tako skladanje pevcem in ki jo radi izrabijo v spačenje, čigar vtisk na poslušalstvo je neizbežen že radi smešnosti. Da je srednji del metrično napak napisan, menda še ni bilo opaženo. Tu popravek:

Fantovsko.

„Kje?!“ Tak dolgo sem po-pi-val, da sem
 še klo-buk za-pil, klo-buk zapil. Kje?! Tak

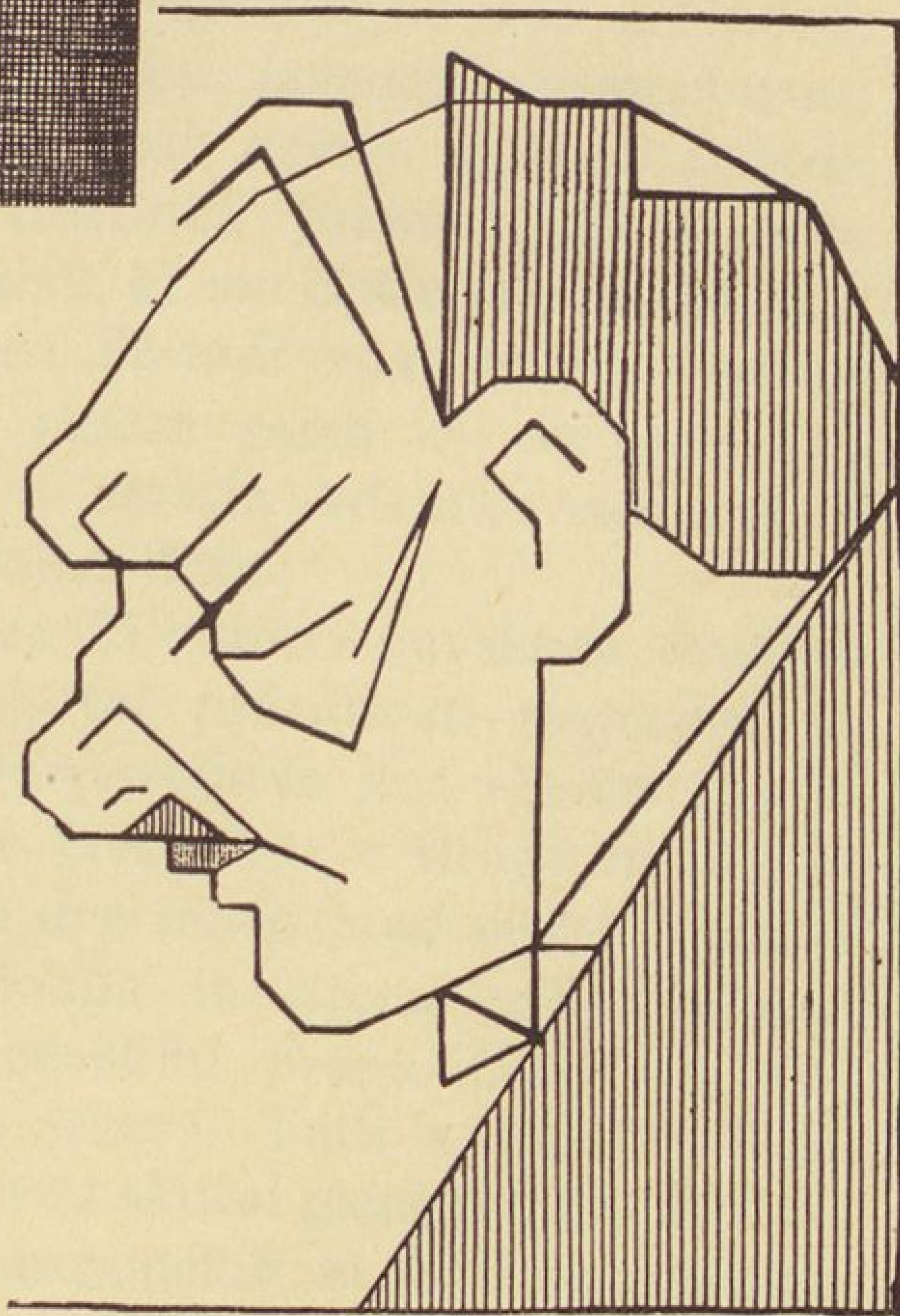
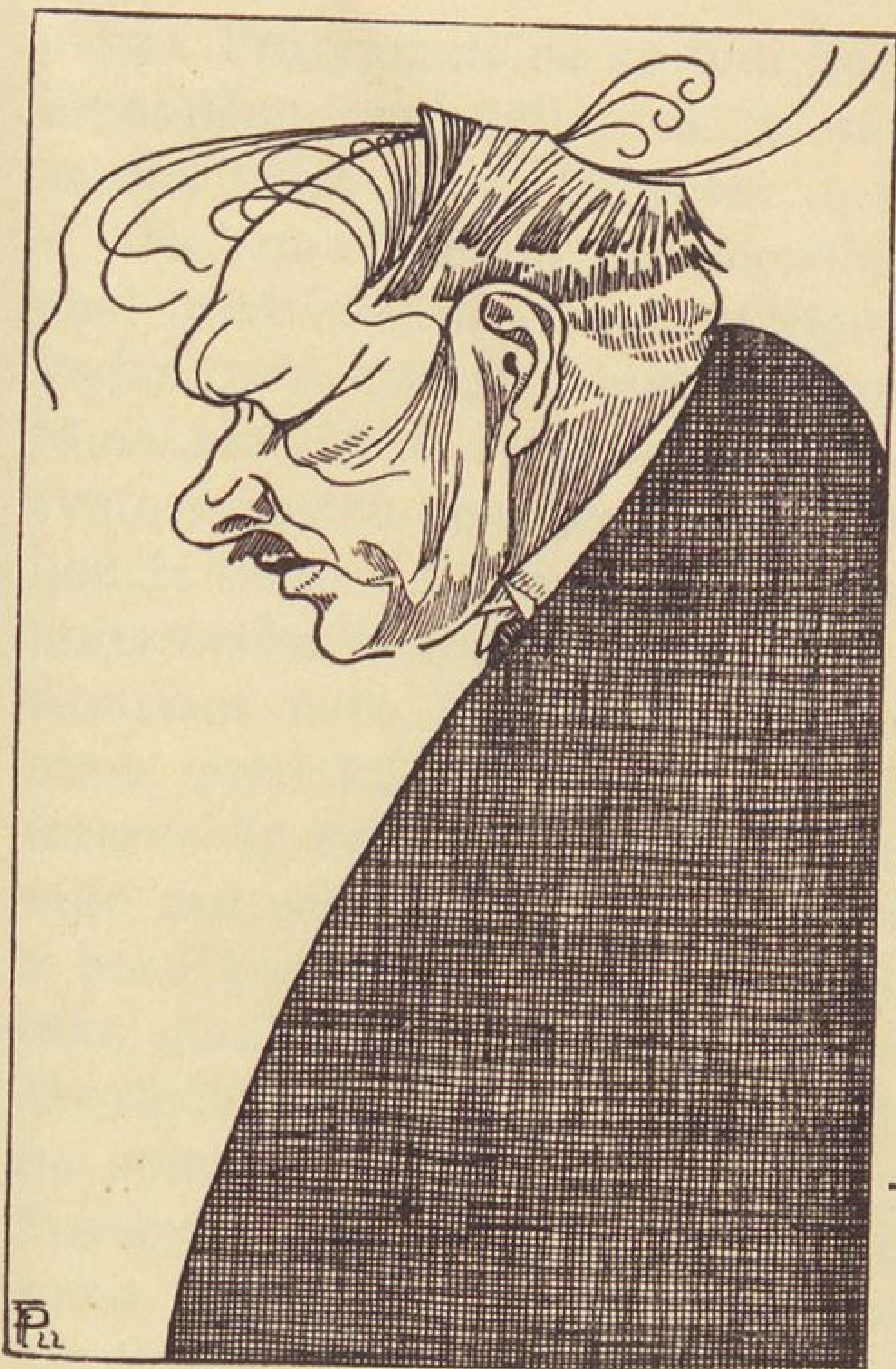
mf *f* *ff rit.*

mf *f* *ff rit.*

dolgo sem po - pi - val, da sem še klo - buk za - pil. —

Iz prvotne notacije izvirajo napačni naglasi: »d á sem še kl ó buk zapil« in občutljivi pevci so že sami dali pesmi drug ritem, kot je bil napisan. S popravkom je upostavljena tudi skladnost obeh sicer enakih polovic 12-taknega stavka, ki ga je Adamič pomotoma razširil v 14 taktov in pri katerem so skladni poudarki neenako obteženi. Tudi harmonsko bi šlo marsikaj popraviti; vesten početnik v harmoniji bo sam našel prestopke zoper osnovna pravila četrroglasnega stavka in ga postavil v red.

Prav malo kasneje izide mešani zbor »Pusto je ...«, ki ga je napisal »Novim Akordom« za številko ljubljanski Glasbeni Matici. Spada v vrsto najbolj uspešnih njegovih pesmi in ga označuje za mojstra svobodnega zborovskega stava. Uporaba in razvrstitev glasov je svobodna: zdaj je pesem četrero, zdaj petero, drugod šesteroglasna. Glasovi vstopajo po izrazni in barvni potrebi, kar označuje poznega romantika, nagibajočega se k impresionizmu. Izraz se ravna docela po besedilu; njemu je podrejeno tudi prednašanje že s prvo opazko: »Besedilu primerno peti«. Popolna navezanost na smisel ne dá, da bi se melodija razvila v običajnih periodičnih oblikah, ki so do te pesmi prevladovali v vseh Adamičevih. Stavek za stavkom, da, celó besedo za besedo sledi komponist pesniku in išče glasbeni izraz. S tem postane pesem programatska v ožjem pomenu besede; razbije pa se oblika in le ohlapna je povezanost, katero je skladatelj nakazal s ponovitvijo začetne akordične zveze proti koncu

Emil Adamič v karikaturi (Podrekar, Gaspari, Boedijev, neznani avtor)

pesmi. Programatične so tudi imitacije, ki se skoraj onomatopoeično pridružijo tekstu na mestih: »nekdo joče« in »mrzel veter gre«. Ta veter je dramatičen, in skoro burja v »ff« zmanjšanem septakordu, brez katerega si še ni znal predstavljati viharja. Originalnejši je koncem vrstice, kadar bas zapoje hreščeče predložke, posnemajoč piš. Muzikalnejše je uveden privid dneva »z žarki solnčnimi, s cvetovi pestro posejan«, koder kvartsekstni akord, uporabljen že često v slične namene, odpre megle in v širokosapni, imitatorični melodični liniji oriše veselje prebujene narave. Kontrast nato izprevrže radostno razpoloženje v mračni obup pričetka in zaključuje z vzklikom, čigar značilni interval je zvečana sekunda, katero je že v prvi svoji pesmi tako rad rabil, in z umirajočimi vzdihmi nad ležečim tonom v basu konča zbor. Tehnika služi v njem intenciji, glasovi teko gladko in neprisiljeno, včasih v velikih, energičnih akordičnih intervalih, drugič spet mehko, postopno, vedno pa smelo in skoraj brezobzirno izrabljajoč vse možnosti. Posebno oba zunanja glasova sta izvedena samostojno; kako krepak je vzgon basa nad prvim zlogom besede »posejan«! V kratki dobi četrтинke premeri skoraj dve oktavi, instrumentalen domislek, ki mu dotlej zaman iščemo para v naši zborovski literaturi. Pa tudi ostali basovi postopi so močni, zvoneči in že ta pesem sama — vse prej kot njegove najbolj priljubljene — stavlja Adamiča vidno pred zborovske skladatelje predvojne dobe.

»Ecce dolor!«, napisan za 25-letnico pevskega društva »Hajdrih« na Proseku in ob tej priložnosti nagrajen, je mešan zbor prilično enake razporeditve kot »Pusto je...« Vanj je skladatelj vložil več truda kot v druge in mu je napisal nekaj variant, katerih dve imam pred seboj. Vendar pesem z njimi ni dosti pridobila in njena priljubljenost pritiče bolj rodoljubnemu besedilu Frana Gestrina, kot prepričevalnosti muzikalnega izraza. Tudi v tej pesmi je Adamič vestno sledil tekstu in ga skušal glasbeno ponazoriti; poslužil se je v ta namen harmonskih in kontrapunktskih

sredstev, vendar vzlic vsemu zaide v bojevito udarnost domorodnih vžigank in izcimi se budnica za razne manifestacijske prilike. Da je sam tako sodil, dokazuje varianta, v kateri je spremenil celó zaključne besede »prost boš spet Slovan, Slovan, Slovan!« v »prost boš spet naš tožni Koročan!«. V isti varianti zahteva od basa dolgo zdržane tone kontra - As, A, in B, ki so v originalu postavljeni oktavo višje. Posebno zanimiva pa je sprememba, ki prične pri besedah »Kje so, kje so časi, ko za dom svoj sveti« in traja do ponovitve prvotnega »Ecce dolor!«. Spisal jo je desetletja kasneje in kaže ga od popolnoma druge strani. Akordika in melodija sta drugačna in niti zdaleka ne spominjata na prvotno. Posebnost te variante pa so akordi brez besed, na koncu odstavka, poverjeni moškim glasovom s predpisom: »kakor glas duhov iz daljave«:

Tako ne bi smel napisati »Hajdrihu«; ne bi ga niti nagradili, niti izvajali. Presenetljive akordične zveze bi tistikrat, v glasovih, odpirajočih se kot pahljača, treznemu presojevalcu zborovskih izvedljivosti izzvale začudenje, osuplost, obsodbo. Kako krotki so danes takole zvezani trizvoki, a vendar bi šlo misliti, da bi napravili originalen in nenavaden vtis, zapeti v intonančno čistih glasovih. Domislek spada med njegove najbolj iznajdljive, in le škoda, da varianta še ni bila priobčena in izvajana.

Med zadnjimi skladbami iz te dobe srečamo znano »Mlad junak po vasi jezdi« iz bosanskega perivoja. Izšla je šele leta 1917., vse pa kaže, da se je Adamič lotil perivoja že poprej, kajti v »Novih Akordih«, letnik XIII., št. 1, je njegov duet »Kje si dragi, da te ni?« iz iste zbirke. »Mlad

junak« z daljšim altovskim solom je na koncertih ljubljanske Glasbene Matice v Hubadovi interpretaciji slavil razbrzdane uspehe. Kot vse popularne kompozicije, odlikuje tudi to vžigajoč temperament, lahka dojemljivost, muzikalna preprostost, ki meji že dostikrat na primitivnost. Kánon »Njive pa so za pšenico, a pšenica za kolače, a kolači za devojke, a devojke za junake« je zgrajen kar preveč enolično, naslanjajoč se na južnjaško melodiko in na mehovo kvinto. Njegov učinek pa je bil neizpodbiten in ne spomnim se koncerta, na katerem ga ne bi ponavljali. Kot umetno tvorbo si ga ni misliti preprosteje: brez vsake harmonske zveze, zgolj na toniki, uporabljajoč intervale v okviru kvinte in kot kontrapunkt ponavljajoč prav to kvinto, dokler prvega glasu ne doidejo ostali. Pravi »Mojster Jakob« kánon, neskončen po naravi, končujoč se torej v vrstnem redu pričetkoma nastopajočih glasov, s priključeno akordično kadenco. V prvem delu je dovolj glasovodnih napak in površnosti, ki naj bi jih tenkovesten pevovodja odpravil v korist pravilnosti četveroglasnega stavka.

* * *

V vsem njegovem tvorstvu ločimo lahko dvoje razpoloženj: resno in površno. V prvem je pot od leta do leta strmejša, od dela do dela vzpon krepkejši. Napredek v tehniki in v izrazu je tako očividno, včasih kar skokovit, da bi že pogled skladbo časovno uvrstil. Niz naraščajočih značilnosti, vedno vidnejša osebnost, ojačena, organska izrazitost v melodiji, še bolj v harmoniji, neka specifično slovenska, opojna akordična barvnost — imenujem jo specifično slovensko, ker se je poslužujejo vsi naši skladatelji, ta v večji, oni v manjši meri, kakor pač ustreza značaju — pojemajoči ozir na zborovsko izvedljivost so nezgrešljive oznake uporno napredujočega sloga. V drugem razpoloženju pa si je vedno zvesto enak. Skoraj brezznačajne popevke hrupnega, zadirčnega zvoka, pristne vžiganke nepozabnega in razboritega čitalniškega vzdušja, izraba plehkkih, obrabljenih

in banalnih okretov do nasičenosti označujejo kompozicije, nastale iz te čudi. Le prerad ji je podlegel. Prigovarjali so mu čuvarji tradicije, želeč z njegovim peresom oživeti k smrti obsojeno miselnost in žeti nove uspehe. Željam drugih se ni znal, upal, mogel upirati. Komponiral jim je na ljubo nešteto pesmi, za katere je bilo škoda truda in znanja. Samo tiste bodo ostale iz njegove ogromne zapuščine, ki jih je napisal z vsem naporom znanja in zanosom srca. Od teh je v zakladnici iz časa po prevratu iz Rusije prva »Vijola«.

Golarjeva mistična legenda o vijoli, Mariji, Jezusu in grešniku, razumljiva do kraja le v čudeže verujočemu in nobenih zvez zahtevajočemu verniku, je bila Adamiču snov za pokrenitev novega, samoniklega sloga. Vse, kar je dosihmal ustvaril, je bila le priprava za nove poskuse, katerih prvi in v smelosti neprekosljivi je bila »Vijola«. Opustitev trdne podlage enotnega tonovskega načina; skoraj izključna raba neodločnih, prelivajočih se disonančnih septakordov; beganje po vseh tonovskih načinih brez ustaljenosti; izraba glasovnih zmožnosti do skrajnosti, intonančnih preko nje; uvedba melizmatičnih opisov tona v solističnem delu in okrepljena sila izraznosti so pridobitve notranjega razvoja. Zavedal se je presenetljivosti vseh teh novotarij. Zato se je že s prvo akordično zvezo popolnoma odrekel običajnosti, zanimal kadenčno povezanost in se dal zavesti v brezbrežnost. Hromatika »Tristana« je zapazna na mnogih mestih; celotonska akordika se pojavlja in daje skladbi širno barvnost, ki bo zavzeta pri poslušanju. Intonančne težave pa so skoraj nepremostljive in zahtevajo od vsakega podrejenega glasu nezmotljiv posluh in nespodmakljivo gotovost v zadevanju nenavadnih razlikov. Mnoge enharmonske zveze otežkočujejo jasno harmonsko predstavljanje, brez katerega si ni misliti čistosti v uglasitvi in kadar koli sem slišal to pesem, sem se s pevci vred zavedal, da plava od tretjega takta dalje v nerazločljivi zmedi vkljub obupnemu naporu pevovodje in zbora. Saj pa sta že prva dva takta za večino naših zborov tako trd oreh, da jih oplašita vnaprej:

Vi - jo - la, mo - dra in ru - - me - - - na,

Vi - jo - - la, mo - dra in ru - me - - na,

Vi - jo - - la, mo - dra in ru - me - - na,

»Vijola« bo vzcvetela šele, kadar bodo vsi naši zborovski pevci poklicni umetniki, v posesti vsega tehničnega znanja pevske popolnosti. Do takrat pa bo le dokazilo skladateljeve dospelosti do vrhov zborovskega ustvarjanja, ki jih pred njim in ob njem nihče ni slutil.

V tem času, posvečenem iskanju novih, neizhojenih in duhu časa primernih potov, je uprl pogled v narodno pesem. Baladna oblika ga je od vseh najbolj privlačevala, ustrezajoč njegovi epski usmerjenosti. »Vragova nevesta« stoji med prvimi zbori tega sloga, ki ga pred njim ni nihče gojil pri nas. S trilogijo »Kata«, z »Maro v jezeru«, »Za njo kot riba za vodo«, »Cigansko posmehuljo« in suito »Šaljivke« — naštel sem samo najbolj značilne in vredne — tvori vrsto kompozicij, ki imajo v njegovem stvarstvu poseben položaj. Vsem je skupna nova, prirodna melodika, izvirajoča iz študija narodnih napevov in združujoča naše z južnimi. Pri veselih prevladuje ritem kola, ki je prav tako naš ples, kot sosedov. Ostri poudarki, menjava dvodelnega ritma s trodelnim, — skladatelju neopazno ga je vseboval že »Vasovalec« — ornamentalna melizmatika v solističnih glasovih, linearna okrepitev glasov na škodo akordiki, trdovratno ponavljanje istih melodičnih in ritmičnih gibov nad isto harmonijo, nekaj kontrapunkta in kanoničnih izpeljav tvori novo, zanimivo in zavzetno obeležje temu poskusu umetne narodne pesmi. Najobsežnejša je suita »Šaljivke«, ki pa se zaradi dolžine in z njo zvezanih intonančnih nepri-

lik ne bo tako kmalu prikazala javnosti v neoporečni izvedbi. Zanimiva je zasedba posameznih delov suite. Prvi, »Čudna zdravila«, je napisan za petero- in šesteroglasen mešani zbor. Drugi, »Tancaj, črni kos!« za sopran, mezzosopran, alt in bariton. Pesem je kanonična, oslonjena na podčrtan ritem v altu, ki se drugič melodično neznatno, a skoraj instrumentalno spremeni. Tretji, »Pastirske«, uporablja osmeroglasen mešani zbor in je zlasti značilen v odstavku »Sonce sije, dežek gre«, kjer se petdelni ritem pojavlja nad mehovimi kvintami v moških glasovih, pristen prikaz priprav za kolo. »Belokranjsko narodno kolo« zaključuje suito. Napisano je z elementarno živahnostjo, polno prave plesne zanositosti, v neukrotljivem ritmu in v vrtoglavem vrvežu besednih iger. Od zbora zahteva več kot samo prožnost in disciplino: skoraj virtuozno obvladanje dihalne in izgovarjalne tehnike poleg tenkoslušnosti in trdne ritmike. Kakor vse kasnejše njegove zborovske skladbe, teži k instrumentalni barvnosti in zaupa zboru postope, katerih ne najdeš zlepa v tej literaturi, temveč le v orkestru. Vkljub temu, ali morda ravno prav zato, bi učinkovale »Šaljivke« na koncertnem odru, naštudirane in izvajane vzorno.

Kakšna razlika med temi veselimi in pripovednimi pesmimi in »Umirajočo«! Kánon ga je od nekdanj privlačeval in često se mu je odkupil z uspelo nalogo. »Umirajoča« je več kot naloga. Sardenkova pesnitev je zadosti klena v izrazu in pestra v nasprotju med življenjem in smrtjo. Adamič je dvojnost tega pogleda izrazil s priprostim tehničnim pripomočkom obrnitve teme in preložitve iz dura v mol. Vendar je postopek vzlic enostavnosti prepričevalen in niso se ga zaman posluževali stoletja dolgo. Združitev, ali prav za prav nasledovanje obeh oblik teme koncem skladbe daje pesmi enoten in zaokrožen izraz. Arhaistično zasnovanje v $4/2$ -taktu, opisovalni srednji stavek z nenavadno modulacijo in po nepotrebnem zapletena notacija metričnih odnosov v prvem kánonu so ovire, ki jih mora premostiti, kdor hoče skladbo uveljaviti, kakor zasluži. Predvsem

bi bilo treba tenorski glas že od početka izpisati skladno z ostalimi in z nepremaknjenimi taktnicami, kar ne spremeni ritma; enako je postopati v drugem kánonu z altom. Tema in obrat se glasita:

Tema:

Tvo - je življe - nje je kakor go - dba vese - la,

Obrat v molu:

Mo - je življe - nje je kakor ra - hla be - se - da,

V prvem desetletju po vrnitvi iz Rusije je »Umirajoča« redka primera njegove stvaritve v strogem polifonem stavku in vseskozi linearnem slogu.

»Igra na nebu« je zgled dramatične udarnosti. Silen zanos jo preveva: peket kopit apokaliptičnih konj, privid vojnih trum na viharnem nebu in odblesk bojnega meteža je risan s krepkimi, pretresljivimi črtami. Zaključek z zatočiščem v cecilijanstvu pa oslabi moč prejšnjega in blede konča sicer široko osnovano sliko.

V skupino z »Igro na nebu« spada revolucionarna »Kadar vstanemo...«, polna upornosti in pridušene pretnje. V nji je stopil še korak dalje v programski vestnosti in uvedel krik, visok vrišč, strnjeno grožnjo, v nebo dvignjeno pest puntarskega tlačana. Kot v krču zviti so akordi te pesmi, sekunde, naložene druga vrh druge, uporniško strmeč v nedogled, brez razveza, brez pomirljive rešitve. Tako dosledno, z naravnost surovo brezobzirnostjo ni ne prej ne slej postopal z glasovi; vsiljuje se vprašanje, če ima tako

nasilno v note izpisano deklamiranje še muzikalno vrednost in če je z njim mogoče ojačiti izraznost besede same. »Kadar vstanemo...« more služiti kot vzgled, do kod je skladatelja privedla poslušna povezanost z besedo. Preko te meje je recitiranje z nedoločeno višino tona, patetično naštevanje s povzdignjenim glasom. Tostran pa je še polno novih, pestrejših možnosti in tudi Adamič se jih je poslužil v naslednjih delih.

Semkaj sežejo tri Jenkove pesmi. »Primera« je prva. Peteroglasni zbor popolnoma novega, nevajenega sloga, v katerem se strogost menjava s svobodo. Dvoglasni kanon v spodnji seksti z izpolnilnimi glasovi, vendar ne dosledno izveden. Teme se prelivajo prosto druga v drugo, dokler v tretjem odstavku ne najdemo nove in zanimive družitve soprana z baritonom in tenorja z basom v oktavah, s prvim domislekom, medtem ko alt, kakor prvič, izpolnjuje s svojim kontrapunktom harmonsko vrzel. Kar pa je več vredno kot te kontrapunktske metode, je svojstveni izraz cele pesmi, ki je v resnici objektivno, vzvišen in poln etične vrednosti. Seveda je le malo upanja, da bomo delo v kratkem čuli v vzorni podaji, kajti težkoče v njem so vsestranske.

Prej bo morda čuti drugi zbor, »Mlado leto rože kliče«. Pesem je posebno poučna za Adamičevo akordično občutje. V splošnem je težišče njegove iznajdljivosti kazalo vedno v melodičnost. Dolgo vrsto let ni v harmonskem oziru povedal novega, da, niti značilnega in se je strogo omejeval na običajne harmonske zveze. Niti ni bil v tem oziru dosti izbirčen in navadno je postavljaj akord poleg akorda brez posredovalnih umetnih tvorb. Tako skoro ni mogoče izslediti pri njem zadržkov, ki so vendar v vokalni glasbi med prvimi melodičnimi samozvanci in dajo tudi preprostemu harmonskemu ogrodju mnogo pestrosti. Adamič se jih ni dosti posluževal; njegova akordika je kakor zgrajena iz skal. In za ta način je značilna »Mlado leto rože kliče«, ker se v času, ko se je skladatelj prav zelo nagibal h kontrapunktu, zadovolji še vedno z akordičnimi kvadri kakor svoj čas.

Silhueta (Trst, 14. V. 1910)

Samo s to razliko, da so sedaj bolj komplicirani septakordi, nonakordi in tvorbe iz drugih sestavov, hromatične, celotonske in zložene iz teoretsko postavljenih raznostopnih lestvic. V tej pesmi nalaga avtor nerazvezan akord poleg drugega, prav tako nerazvezanega. Mala primera v klavirskem stavku naj ponazori način tega snovanja, v katerem se končuje skladba:

p

largo

ff

preden čas mladosti zgi - ne, *preden čas mlado - sti*

mf

p

zgi - - - - - ne.

Da s takimi zbori našim podeželskim, pa tudi mestnim pevcem ni pomagano, se razume po sebi. Morda bo prišel nekoč čas, ko bodo z navdušenjem segli po teh čudnih cvetkah, katerih zadnja je »Pevec«. V enoglasnem zagonu pred oči skladatelj poetovo življenje, katerega ne motijo vsakdanje skrbi: »ne briga se pevec za nič; s prihodom koj belega dneva do temnega mraka prepeva, brezskrbno živi kakor ptič«. Z vriskom izzveni prečudni madrigal.

V teh treh pesmih se je vidno oslonil na Hindemithove zборе. Kakor je v Nemčiji mlada struja želela oživeti srednjeveške napeve in besedila z uvedbo strogo linearnih, brezosebnih in nečustvenih prvin, tako jim je sledil pri nas, izbirajoč objektivna Jenkova besedila, ki so vsa tri prave »primere«. Da bi jim tudi v glasbi dal objektivno luč in splošno veljavnost, si je zasnoval svojstveno in od vsega znanega odmaknjeno glasovodno tehniko, akordiko in kontrapunktiko, s katerimi je dosegel z besedo skladne učinke. Do te objektivnosti je prišel že s »Tremi duhovnimi pesmi«, ki jih je zložil na napeve Adama Bohoriča, Jurija Dalmatina in Matije Kastelca in s katerimi je pogledal globlje v mistično vernost in njene umetnostne emanacije. Koralni napevi one dobe, ko je bil posameznik le neznamen delec občestva in je morala vsa umetnost služiti splošnosti, so imeli svojstven izraz. Niso se ozirali na možnosti pevske tehnike, ker so bili namenjeni obema cerkvama in so morali biti dostopni vsemu ljudstvu vernikov. Iz jedrnate preprostosti teh napevov je Adamič črpal vernost v nadosebno in se z njo okoristil pri skladanju treh Jenkovih zborov. V vseobsežnem prizadevanju za nove smeri in dognanja ni hotel zaostajati. Uvidel je, da stopnjevanje tehničnih problemov, ki so že itak otežkočili izvajanje in odtujili glasbo mnogim, ne bo privedlo drugam kot v pogubo in zato se je oklenil onih, ki so vedno znova opominjali, da hrani vsak narod zakladnico iz davnih časov. Prilagoditev izkopanih vrednot sodobnemu čustvovanju in novi miselnosti je bil problem, katerega je vsak skladatelj po dobri vesti reševal in rešil po svoje. Tudi Adamič se ga je lotil in sinteza iz srednjeveških melodičnih potez, njene objektivne opredeljenosti in nadosebne čustvenosti ter sočasnega umstvenega in srčnega usmerjenja je podal v Jenkovih treh pesmih. Žal so ostale te tri prispodobe osamljene in ni se povrnil več v njihov okoliš. Bile so in so še danes vrhovi slovenskega zborovskega ustvarjanja, do katerih se nihče ni povzpel v izvajanju, v zavesti, da je z manj zahtevajočimi deli lahko

doseči več uspeha in hvaležnejše odzive. Morda je prav isto spoznanje zavrlo Adamiča, ki je bil zelo podvržen navetom, mnenjem in smerem, da ni nadaljeval započete poti. Privedla bi ga bržkone preko neustaljenega iskanja novotarij k vreli resnično novega duha.

Zadnje veliko zborovsko delo je epos »Smrt carja Samuela«, ki ga je komponiral na Pagliaruzzijevo besedilo za bariton in mešani zbor. Dramatična balada opisuje poraz, obup in smrt bolgarskega carja, ki mu je bizantinski cesar v boju ujel in oslepil cvet vojske in naroda. Obsežna skladba je napisana za a cappella-zbor, vendar nudi vkljub dolžini mnogo manj pevskih problemov kot katera krajših, a zapletenih. Napisana je skoraj vseskoz diatonično, v pretežno dorskem tonovskem načinu, s katerim se nam približa starodavno obeležje. Postopki v kvintah in oktavah imajo v sebi nekaj tragičnega, usodnega in se ta vtisk še stopnjuje, kadar jih spremljajo težki udarci akordov, ki naj predstavljajo težke korake okovanih in oslepljenih vojščakov. Z vedno polnejšimi akordi, ostrimi trozvoki in pospeševanjem ume Adamič podkrepiti tragičnost in jo dovesti do močnih učinkov. Baritonski solo carja Samuela se kontrastno giblje v ornamentalni melodiki južnoslovanske narodne pesmi z mnogimi vzhodnjaškimi vplivi, medtem ko zborovski del na nekaterih mestih vidno spominja na ruske zbore in cerkveno petje. Stiki med rusko in bolgarsko glasbo, in po njej z vso jugoslovansko, so izsledljivi in segajo daleč nazaj, tja v dobo staroslovenske in pravoslavne obredne pesmi. »Znamenni rospév« je ostal pravoslavni cerkvi sveto napevno izročilo v čisti obliki, slično kakor gregorjanski koral katoliški. Narod ga je sprejel med svoje popevke, izražajoč z njim verska nastrojenja in vežoč ga z ljudskimi pesmimi. Tako je prešla prvotno obredna pesem v narod in oplodila fantazijo ljudskih skladateljev. Adamič je preudarno posegel po tej arhaistični obliki domačega izvora in jo uporabil za »Smrt carja Samuela«. S to kompozicijo je zaključen red

velikih zborovskih pesmi, v katerih je pokazal vzpon od najpreprostejše stopnje čitalniške pesmi do visoke osamljenosti dramatskega epa in madrigala.

* * *

V Adamičevem zborovskem ustvarjanju zavzemata ločeno mesto narodna pesem in mladinska glasba. Prvi je dosti pripomogel z uspelimi, v globine narodovega petja segajočimi priredbami, drugo pa je obogatil kot nihče pred njim z novimi, samoraslimi pesmicami in pesmimi, ki so mu po pravici zaslužile naziv prvega mladinskega skladatelja.

Mnogo njegovih pesmi je napisanih v »narodnem duhu«, čemur bi seveda danes šlo oporekati. Kasneje je izprevidel, da je bistvo narodne pesmi vse drugje in začel ji je vneta iskati korenin. Priredil je stotine narodnih in ponarodelih, od katerih se odlikujejo po tehtni izbiri, trezni premissljetnosti in dovršeni tehnični obliki pesmi iz Kokošarjeve zbirke. Župnik Ivan Kokošar, ki je živel in umrl v Grahovem na Goriškem, je bil glasbenik svoje vrste. Organist, pevodja, zbiratelj narodne pesmi in skladatelj, je uglasbil veliko vrsto Gregorčičevih pesmi, o katerih pa sloves ni prišel do Ljubljane. Proslavil se je s točnim in doslednim nabiranjem slovenskih ljudskih napevov, katere je hranil v dragoceni zbirki. Po njegovi smrti je prešla po vmesnih postajah do Adamiča. Spoznal je takoj njeno veliko vrednost v glasbenem oziru in odločil se je za harmonizacijo. Izbral je najprimernejše in najmanj poznane pesmi in jih priredil. Pri tem je globlje prodrl v osnove narodnega glasbenega občutja in uspeh ni ostal le v prireditvah, temveč je oplodil tudi njegovo splošno glasbeno snovanje. Pečanje z narodno pesmijo je dalo kasnejšim kompozicijam prav tako viden pečat, kot ga je odtisnila prvotno običajna popevka. Odsihmal se je njegov slog močno okrepil, črpajoč iz vira nepokvarjenega izražanja brez sentimentalne navlake, ki je prva značka nepristnosti in plaže.

Mladinska glasba slavi pri nas prerojenje, odkar so se zanjo zavzeli šola, skladatelji, oblast in občinstvo. Kumrova »Grlica« je bil zbornik zanjo, Šuligojevi »Trboveljski slavčki« so njeni propovedniki, Adamič njen prvi oblikovalec. Izhajajoč iz spoznanja, da mora mladina spoznati pristno narodno glasbo, je videl izhod v novih enoglasnih napevih, od katerih bi se šele stopnjema odločile večglasne pesmi. Napisal je ogromno pesmic, ponajveč lastnih kompozicij, naslonjenih na značilnosti domače pesmi. Poleg enoglasnih je mnogo večglasnih, od katerih so izbrane v »Albumu za mlade pevce«, ki je izšel v štirih zvezkih. Vsak zvezek pomeni novo stopnjo. V prvem in drugem so eno- in dvoglasni zbori s klavirjem, v tretjem samo dvoglasni; četrti pa obsega tri narodne legende za ženski zbor s klavirjem, ki je redukcija orkestralne partiture. Vsebina je pestra, pripravna za vse in vsakogar. Za Adamičevo usmerjenost je značilna zlasti tam, kjer uvaja starinske napeve in kánone. Besedila so prispevali pesniki, deloma narodna pesem in je zanimivo, da je 21. pesem spet Jenkova »Primerica«, tudi tokrat izražena v kánonu, 34. pa prav tako kánon na Prešernovo gloslo »Slep je, kdor se s petjem vkvarja«. »Tri narodne legende« so bolj namenjene velikemu ženskemu zboru kakor pa mladinskemu in se morejo le v taki zasedbi uveljaviti.

Naskoro samostojna klavirska skladba je mladinski prikaz »Martin Krpan«, najbolj zanimiv Adamičev primer nove, pri nas in drugod nepoznane oblike. »Martina Krpana« sta napisala skladatelj in Nilka Potočnikova v zamisli posebno osnovane mladinske igre čisto novega obeležja. V nji nastopa mladinski zbor in kot solist deklamator v smislu »speakerja« v Stravinskega »Oedipus Rex«. Teža kompozicije je v klavirju kot edinem spremljevalnem instrumentu. Morda je preobložen z novotarnimi težkočami. »Martin Krpan« povsod očituje skladateljevo zastrmljenost v novodobna prizadevanja. Ne zadošča mu več otroška naivnost mladinskega zbora; pridruži mu govornika, ki togo kakor svetopisemski prerok pripoveduje vezne dogodke; da je

pestrost večja, predočujejo senčne slike tok dogajanj, klavir pa programsko podčrtava tehtnost in značilnost vsega pripovedovanega. Preobilica sodelujočih učinkovanj je bila povod zmedenega vtisa ob prvem izvajanju in uspeh je zaostajal za pričakovanjem. Kasnejše izvedbe bodo ob točnem soglašanju umetnostnih sodelavcev gotovo izzvale bolj enodušen sprejem in odmev v mladih, dovzetnih srcih.

K mladinski glasbi je šteti tudi nekaj odrskih spremljevalnih kompozicij, ki jih je napisal k raznim otroškim igram, tako k roparski pravljici »Volkašin« Frana Milčinskega in k pravljici »Sirota Jerica« Ivana Albrechta. Od prve je izšel svatbeni prizor »Na kmetiški svatbi«, od druge celotna izdaja s klavirjem, solisti in zborom. Obakrat je želel dati mladini pripravno, hitro priučljivo odrsko glasbo, ki nima nobenih pretenzij in ne pomeni novih podvigov. Tudi z mladinsko opero, ki naj bi mu jo napisal Mile Klopčič, se je v mislih dolgo ukvarjal, a ostalo je pri načrtu.

* * *

Slovenski samospev s spremljavo klavirja je poleg zborovske produkcije naša najlepše obdelana glasbena oblika. Odkar je Jurij Flajšman zapel svoje naivne, melodiozne pesmi, ki bi bile skoraj podobne kupletom, da jih ne preveva iskreno občutje, od Hajdrihove »Sirote«, Ipavčeve »Ciganke Marije« in manj pomembnih, a daleč poznanih pesmi Kamila Maška, Andreja Volariča in drugih, je slovenski samospev doživel lep in bogat razvoj. Dev, Schwab, Pavčič, Krek, Savin so prispevali mnogo občutenih, v obliki in izrazu neoporečnih pesmi k njegovemu napredku. Z »Novimi Akordi« je tudi samospevu napočila nova doba. Poleg omenjenih skladateljev, sta se pojavila Anton Lajovic in Emil Adamič, prvi s pesmimi, ki so skraja razburile mnenja za in proti, sčasoma pa se izkazale kot najbolj samorasle in pomembne v naši literaturi, drugi s skromnejšimi in manj ambicioznimi darili, v katerih se je priključil prevladujočim.

»Zimska kmečka pesem« Murna - Aleksandrova otvarja vrsto samospevov, ki se po pomembnosti ne morejo meriti z Lajevčevimi, približujejo pa se jim v originalnosti in neposrednosti izraza. Vpliv Schuberta je neizpodbiten. Kdo se ga ne bi spomnil pri pesmi »Pa ne pojdem prek poljan«? Murn je znal z malo besed prikazati tragično občutje. Adamič mu sledi v preprostosti izraza in s sredstvi, značilnimi za Schubertov slog. Dvotaktni uvod v klavirju s temo, spominjajočo v razpoloženju na »Lajnarja« in zimo, ki je našla pri Schubertu vekovit izraz v predložku dis-e. Tudi Adamičeva ga ima, in pogosto. Skupni tonovski način, skupni notni predložek, skupno tesnobno zimsko razpoloženje dajejo skupen učinek, zlasti, ker sta se oba prizadevala, da dosežeta vtis z najmanjšimi sredstvi. Seveda je bil Schubert takrat že daleč za onimi, ki so bili vzori mlajše generacije; v samospevu Adamič ni mogel prednjačiti, ako prav je njegova »Pri zibeli« doživela najboljši sprejem. Gregorčičev ljubeznivi tekst je Adamič uglasbil z nepokvarjeno naivnostjo. V mnogočem vzbuja primerjavo s Pavčičevimi »Uspavankami«. Melodija, zibajoča spremljava nad dominantno in toniko in uporaba znanih, že davno neučinkovitih zmanjšanih septakordov so prvine vseh teh zazibalok. Vmesne posredovalne medigre so nepomembni opisi akordov in se nikjer ne dvignejo do samostojnega izraza. Dramatika ob besedah »Vihar sovražen svet pretresa« je šablonska in služi zgolj kot prehod v ponovitev osnovnega občutja, katerega skladatelj — tudi tu podobno Pavčiču — podkrepi z dvigom melodične linije do »pp« - viška, opremljenega z dolgim obstankom v glasu in spremljavi, kjer se pevka — zazibalke so ponajveč poverjene ženskemu glasu — lahko izpoje in pokaže poleg čustvovanja še lepoto in gibkost glasu. Klavirska spremljava je vseskozi podrejena, kaže pa obilico dinamičnih naraščanj in pojemanj, ki dajejo interpretaciji nekaj zaganjajočega. Gotovo jih ne gre upoštevati v vsej množini.

Ogorčenje so vzbudile pri Krekovi ostri oceni Adamičeve najbolj poljudne pesmi »Na lipici zeleni«, »Pri studencu« in »Planinec«. Resmanove poezije z osladnimi diminutivi res niso zaslužile skladateljeve pozornosti in bil je le spet davek onemu delu občinstva, ki ljubi kar moči nenaporen užitek. Vse tri pesmi so prešle v repertoar naših koncertnih in podeželskih pevcev. Adamič se jih je sramoval in je v pismu obljuboval strogemu vodniku, da ne bo sličnih več zagrešil. Ponesle pa so njegovo ime globoko med preprosti narod.

Mnogo nepopačene vernosti je v samospevu »Kot iz tihe zabljene kapele«. Mirni Des-dur, široki, orgelski akordi, lepo in gladko izvedena modulacija in krepki zanos viška so prepričevalni; zaključek od kvartsektnega akorda dalje nad besedami »*polno borb in resnosti*« pa je tako navaden, da dovoljuje dvom o avtorjevi prepričanosti. Ta pesem vodi v krog polcerkvenih samospevov, od katerih je »O kam, Gospod?« morda najučinkovitejša. Tudi ta, ki je bila komponirana desetletja kasneje, poje v umirjenem Des-duru, le da ji skladatelj da več harmonske razgibanosti in pestrosti z menjavo poltonsko sosednih akordov. Še dosti cerkvenih pesmi je priložnostno napisal; vendar nobena od njih ne doseza obeh Des-durovih samospevov, s katerima se je Adamič iskreno oddolžil naši cerkveni glasbi.

Drugam popelje pet »Nočnih pesmi«, ki so izšle po vojni. Ruski vplivi so v njih očitni. Dve pesmi uporabljata pesnitve ruskih avtorjev Bunina in Feta, ena je od Frana Albrehta, dve pa sta narodni. »Nočne pesmi« so Adamičevi najzrelejši samospevi; v njih je našel pristen, samostojen izraz, četudi pod vidnim vplivom Musorgskega in ostalih članov mogočne petorice.

»Noč je tožna kakor moji sni« je naslov prvi. Melanholični Buninov spev prijemljivo približa bralcu enoličnost širne stepe, taboriščnega ognja in notranje osamljenosti.

IV 3/4 i

Spominski listi
Ludvig Adamič

bp 2, 14

Instrumento.

pp

f

p

3

11-50 rituo.

Faksimile ene prvih Adamičevih skladb

Bas bolj recitira kot poje, le včasih se mu izvije stok iz prsi; njegovi melodični postopi so ozko odmerjeni. H koncu se dvigne v nizu štirih terc navzgor:

mf *rit. p*

Noč je to-žna, kakor mo-ji sni.—

Oba takta stojita brez spremljave in vsebujeta nekaj prividne mistike, vpogled v snovanje sna.

Albrehtova »Noč« je jok trpinčene duše za izgubljeno srečo. Adamič se je bolj posvetil zunanjemu razpoloženju in je z neodločnimi, prelivajočimi se akordi označil pokrajino dogodka, ne da bi posvetil v globino tožbe. Zamah po besedah »Kam, o bratje, drugovi, utonila nam noč?« je izumetničen in ne prihaja iz doživetja. Manjka mu neposrednosti, ki je bistven znak notranje občutenosti.

V pesmi »Ave Maria«, ki jo je po Fetu priredil kakor prvo Peterlin-Petruška, najdemo skladatelja v prejasni odvisnosti od Musorgskega. Zvonjenje je od nekdanj privlačevalo posnemalne sposobnosti skladateljev in prav gotovo je Musorgski v znamenitem kronanju Borisa Godunova postavil zgled imitacije z antitezo dveh septakordnih obratov v poltonski razdalji s skupno osnovo:

Pritrkavanje nad tem temeljem je le njegov opis. Adamičev večerni zvonček mu je prav blizu in akordna menjava je zelo podobna:

Nejenljivo enakomerno cingljanje spremljave je istotako samo poenostavljen Borisov mali zvon:

Občutje pa je drugo. Pri Musorgskem slavnostno kronanje, prisiljeno sicer, a glasno vzklikanje zatiranega, obubožanega in zaostalega ljudstva, zunanji blesk notranje gnilobe; nad silnim zvokom kremljskega velikana vrsta manjših in najmanjših zvonov, v složni tekmi z vriščem ljudskih slavospevov, vendar ostro prikazujoč razdor med narodom in prestolom. Pri Adamiču tih večer, pritajena molitev, zadušeni vzklik, samotna cerkvena z neznatnim zvončkom: mirna, otožna pokrajina ob mraku. Zaključni akord je odveč; z rohnečo globoko terco zajame ubeglo senco umirajočega večera in jo prikuje k tlom.

Narodno besedilo »Pesmi nočnega čuvaja« je podnetilo Adamiča k iskanju domačnosti. Našel jo je v izbiri taktovega načina, ki dovoljuje kot noben drugi prostost deklamiranja ob strogi vezanosti dvo- in trodelne menjave. Peterodelni takt je gotovo značilno slovanski. Uvedel ga je Chopin z drugim stavkom prve sonate, dasi temelji pri tem v melodiki in je mestoma prisiljen. Po njem je mnogokrat prebudil koncertne poslušalce iz počitka v toku simfoničnih ritmov, najbolj gotovo pri drugem stavku šeste simfonije Čajkovskega. »Čuvajev rog« pri »Pesmi nočnega čuvaja« bi šlo napisati prav tako v navadnejšem metru; vse nadaljnje pa je doživljeno v pravem petdelnem taktu in lep vzgled domače deklamacije. Naslanja se pač na Musorskega »Pirovanje«, samospev, ki je napisan v istem tonovskem načinu in vsebuje mnogo prvin naše pesmi v zarodku; vendar je sličnost manj moteča kot pri prejšnji pesmi.

Daleč proč od teh štirih vede poslednja, »Nocoj je pa svetla noč«. Primerjava z Lajovčevo »Mesec v izbi« se vriva po sebi. Akordično ponavljanje pri spremljavi je pripo-

moček, ki ga najdemo že ob rojstvu samospeva in brez njega bi morali črtati pol Schuberta, Schumanna, Brahmsa in Wolfa. Lasten je nemški romantiki 19. stoletja in seže že preko v naše. Izšel je, kot večina manir, iz instrumentalnega rokoko - sloga, prešel v mannheimsko šolo in od tam h klasikom ter tvori odsihmal sicer neduhovito, ali izdatno in včasih pestro sredstvo spremljave. Pojavi se redno ob opisovanju mesečine, mirnih noči in pomladi in redko kdo se mu je znal izogibati pri lirskih pesnitvah. Njegovo svojstvo je pomirjevalno, zlasti ako k temu pridenemo primerne agogične in dinamične označbe. V nevesčih in surovih rokah postane mučilo občutljivemu sluhu; dovzetna in nežna čud pa zna z njim pričarati lirski razpoloženja redke in zamamne vznesenosti. Schumannova pesem »Mesečna noč« je občudovana primera take uporabe najbolj preprostega pripomočka. Adamič je v samospevu »Nocoj je pa svetla noč« ustvaril v prvi polovici občuteno, spevno delo. Temu nasproti pa oplaši druga z ritmom potrkanega plesa in odbija z namerno banalnostjo.

K samospevom štejejo tudi otroške pesmi, v kolikor so napisane samo za glas in klavir. Najdemo jih že nekaj v »Novih Akordih« in »Uspavanka« Vide Jerajeve je v njegovi uglasbitvi postala najbolj domača otroška pesmica. Med njimi je še ena, ki je vredna omembe zaradi značilnosti v tehničnem priboru: »Je pač zima«. Kakor pri samospevu »Pa ne pojdem prek poljan« je tudi v tej zima ponazorjena z a-molom in s predložkom dis-e. Bo vendarle nekaj z izpodbijano opredelitvijo tonovskih načinov po izrazni pripadnosti, v katero je veroval nekoč celo sam Beethoven in jo zagovarjal. Podobnih primerov iz svetovne literature je nešteto in v njih se stikajo nazori in izrazi najrazličnejših skladateljev. Za Adamičevo »Je pač zima« bi bil konec v molu primernejši kot nasilni okret v dur; bržkone pa mu je bil tistihmal videti predrzen in za otroško dušo neprimeren, zato namiguje na dur že v početku, čeprav ga razpoloženje in melodika naravnost tirata v mol.

Od samospeva k zboru vodi dvospev, kateremu se je oddolžil z zbirko: »Pet ženskih dvospevov«. Nastali so že pred vojno, izšli pa kasneje. Vplivani so od Lajovčevih dvospevov iz »Novih Akordov«, prinašajo pa tudi nove in samonikle misli in se že po izbiri besedila usmerjajo južno-slovanski. Klavirska spremljava je dosti pestrejša kot pri samospevih in se mestoma povzpne do lepe samostojnosti, pa tudi do znatne tehnične težkoče, ki je bila velika ovira razširjenju značilne zbirke. Izvedba v ženskem zboru vzame pesmim mnogo intimnosti ter jih preveč posploši. V obliki duetov je pevska svoboda dosti zajamčena in le čuditi se je, da jih tako redko ali nikoli ne čujemo.

* * *

Iz velikanske zapuščine vokalnih skladb, ki gredo v stotine, sem jih izbral nekaj malo, katere so posebno pomembne bodisi po slogovni ali vsebinski plati ali pa so v javnost ponesle skladateljevo ime in ga proslavile. Nešteto jih je še, ki jih je napisal priložnostno, prijateljem in znancem, na novo ustanovljenim društvom in zborom, jubilejnim proslavam in domorodnim prireditvam na ljubo. Vse izkazujejo lahnost in neprisiljenost urnega peresa, pridobljeno izkustvo in prožno nadarjenost. Tehnično in izrazno so ponajveč povprečne in ne nudijo analizi pravega zadoščenja. Dokončno odločitev pa bo imela pri vseh Adamičevih delih, ki koreninijo še v polni sedanosti, šele bodočnost.

* * *

II. INSTRUMENTALNE SKLADBE

V našem pevsko navdahnjenem vzdušju je imela instrumentalna glasba do pred kratkim le podrejen pomen kot spremljava vokalni izvedbi. Drobni poskusi skladateljev - diletantov niso mogli prodreti globlje in so ostali v okviru domače uporabljivosti v manjših salonskih orkestrih in slučajnostnih zasedbah. Od glasbil, ki so bila pri nas v drugi polovici 19. stoletja splošno v rabi, je zavzel največ upoštevanja klavir; kraj njega je violina zapostavljena živo-tarila, drugi instrumenti pa so bili skoroda nepoznani. Po redko se je oglasil čelist, flavtist, trobentač s primerno tehnično naobrazbo. Podeželske godbe za trobila in klarinete niso bile v stanu vplivati spodbudno za resno komponiranje. Njihov delokrog se je omejil na koračnice in podobno porabno glasbo in ni segal v področje čiste umetnosti. Tamburaški zbori so sicer poživili glasboljubivost, vendar prav tako niso šli preko naravne tehnične omejenosti tovrstnih glasbil in zanje so komponirali samo kratkočasne skladbe modnega značaja in budne vsebine. Tudi Adamič je zložil mnogo skladb in priredb za tamburaški zbor, potpurije, fantazije, variacije in koračnice najbolj preprostega kova, prikrojene za zmožnosti vsakega posameznega člana tamburaškega kluba »Zvezde« in zgledi brezskrbnega, neodgovornega in enodnevnega dela. Skladatelj jim ni storil krivice, ko jih je zavrgel in tako temeljito izbrisal iz spomina, da najdenim »Zvončkom« ni hotel pripoznati očetovstva. Zanj je začela resna instrumentalna glasba šele s klavirjem.

Klavir mu je bil nepogrešljiv prijatelj skozi vse življenje. Bil mu je zvest tovariš, kateremu se je zaupal v najtežjih dneh in v najtesnejših slutnjah. Kot pianist ni rad

nastopal, vendar ga najdemo sem ter tja kot spremljevalca pevcev na programih izvenljubljskih koncertov. Zmlada je že odmeril važnost klavirju in mu posvetil prvence svojega ustvarjanja.

Bili so neproblematični, zdravi, nekoliko zastrti v občo romantičnost in dostopni tudi brenkajočim mladenkam. Prva zbirka petindvajsetletnika so »Spominski listi«, katere je natančno opremil s številko dela in poddela: op. 2, št. 1, 2, 3, 4, 5. Nekaj jih je izšlo v »Novih Akordih«. Takoj prvi v F-duru ima tipične lastnosti pozne romantike. Oblika je kar moči naravna in periodična. Prvi šestnajsttaktni periodi se priključi štiritaktna varianta; takt prehoda uvaja ponovitev začetka z neznatnimi figurativnimi spremembami. Z dvema akordoma, katerih prvi je v tem slogu nekoliko nenavaden, saj prinaša trizvok spodnje velike terce (paralelo molove subdominante), drugi pa je tonični, se zaključi skladbica. Podvigov zaman iščeš v drobni sliki; vse se giblje na isti ravni brez pretresljajev, pa tudi brez svetlobe in senc. Weber in Mendelssohn sta ji bila botra, a ne posebno darežljiva. Mogel bi jima kumovati prav tako naš Mihevc, katerega pa Adamič takrat gotovo ni poznal.

Več razmaha je v četrtem »Spominskem listu« istega opusa, v As-duru. Schubertov »Moment musical« je lebdel pred Adamičevim notranjim sluhom; izdajajo ga harmonske zveze, melodična linija in gosto nabrani intervali leve roke. Tudi stopnjevalna tehnika kaže bolj tja kot k Mendelssohnu, zlasti pa dramatična zveza pričetka s končno ponovitvijo. Na tem mestu polje živo življenje in enoglasni postopi v obeh rokah očitujejo krepko odločnost, ki zanosito dovede do viška, iz katerega se znova dvigne harmonska sekvenca kot znak naraščanja. Ponovitev prvega odstavka — vse te skladbe so napisane v trodelni pesemski obliki A-B-A — je doslovna, z enotaktnim priveskom.

Med »Spominske liste« bi šlo uvrstiti tudi skladbo »Nekdaj je bil...« tako po vsebini kot po načinu. Od Adamičevih mladostnih klavirskih pesmi je najbolj dolga in

pestra. V trodelni obliki kontrastira srednji del močno napram krajnima, kar ji daje več življenjske sile. Tematika je odločno slovanska, morda vplivana od Dvořáka, ki ima v »Poetičnih slikah« mnogo podobnih razpoloženj. Izpeljava prvega domisleka ni brez mikavnosti in domiselnosti, dasi jo kvari nekoliko neizbirčna spremljava na »f« mestu. Čudno je, da rabi spočetka tako globoke lege akordov v levi roki, ko je vendar že vsak klavirski početnik uvidel, da zvenijo hrupno, gosto in nečisto. Res jih najdemo pri Beethovnu in mestoma še pri Schubertu. Vzlic temu niso priporočljivi in tenkoslušni klavirski skladatelji so se jih izogibali povsod, razen kadar so hoteli izzvati ravno značilno bučnost, kakor včasih Liszt. V »pp«, kakor ga ima Adamičeva skladbica, so neumestne in obtežijo melodijo. Srednji del, »Allegro con fuoco«, ne more zatajiti sorodnosti s scherzom Beethovnovе devete simfonije in vobče s slavnimi scherzo-motivi tega mojstra, četudi bi v poteku skladbe mogli misliti na furiant; tjakaj vede tudi modulatorni pad, značilen za Dvořákov način v »Slovanskih plesih«. Kakor koli, »Nekdaj je bil...« prikazuje skladateljevo domiselnost v živih, zavzetnih barvah, akoprav ni vseskozi samorasla klavirska skladba. Njena živahnost odškoduje za marsikatero podobnost in posnemanje občudovanih vzorov slednjič ni kaznivo in prezirljivo početje.

»Polka« in »Valček«, ki ju najdemo v naslednjih številkah »Novih Akordov«, nimata poleg plesne oblike nobene skupnosti. »Polka« je veren posnetek Smetanovega in Dvořákovеga duha, dobeseden skoraj v melodiki, točen v ritmu in harmoniji. Živahnost jo navdaja v prvem delu. Z ostrimi premori pretrgani ritem desnice in strogo metrični udari levice dajo dosti pestrosti, kajti melodika je le opis e-molove lestvice, od kvinte do prime navzdol. Durovi vmesni stavek poveri levici več življenja in obe se izmenjavata za kratek čas v opisovanju skale navzgor, dokler se ne ponovi začetek z oktavnimi podvojitvami, ki niso lahke. Trio ni poln domiselnosti, posebno ne klavirske.

Tonska ponavljanja so povzeta iz godalne tehnike, vsebinska snov na najjačjem mestu iz operne šablone. Prehod v prvotni e - molov tonovski način ni vzoren in dokazuje skladateljevo nevednost v kompozitorni tehniki. Koda uvede glavno temo v izmeni z domislekom srednjega odstavka in konča z običajnim zagonom in poudarkom.

V »Valčku« ni treba bistroidnosti, da najdeš Chopinov neizogibni vpliv. Melodika, ki se pne navzgor najprej v akordu, nato v prehajalnih notah in v četrtem taktu z viška pade, hromatične menjalne note in tekoče vezi notranjih glasov ga razodevajo. Ornamentika grizca in družitev dvodelnega ritmičnega ustroja s trodelno podlago sta njegovi nadaljnji znački. Trio je navdahnil Schubert do »ff« mesta; tam ga prevzame skoroda Liszt, ki je tudi ljubil delitev anapesta v dvodelne skupine. Kakor pri »Polki«, tako tudi pri »Valčku« privesek združuje tematični material trodelne oblike. V širokih arpeggio-akordih brez Chopinovega vznosa zaključi valček, ki bi vkljub mnogim prispodobam zaslužil rešitve pred pozabo.

Naslednje klavirske skladbe so programskega značaja in nosi vsaka značilen naslov. »Prvi sneg« in »Zjutraj« sodita v mladinsko glasbo in ni izključeno, da jima je bil namen takšen. Odlikuje ju svežost, neprisiljenost in neposrednost. Tehnično sta obe prav lahki in dostopni zgodnjim letom klavirskega pouka, nekako takrat, kot Čajkovskega »Mladinski album«. Koliko več domačnosti je v njih kot v mnogih tujih, manjvrednih skladbica, s katerimi se mučita učitelj in učenec! Iskalci domače literature naj se jih oprimejo; komur ni do najmodernejših, bo našel v njih dovolj pobude.

»Gregorčičevim manom« je naslov žalobni koračnici, ki jo je napisal tridesetletnik. Poglobljenost je pri tem delu mnogo zaznavnejša kot pri prejšnjih. Ne da bi se skladatelj tehnični pribor znatno povečal, mu vendar služi smotrenejše in doseza z njim več učinka. Melodika je sicer v prvem delu preveč privezana na zemljo in se ne dvigne do

viška. V drugem delu, katerega poteze niso daleč od Chopinovih, se razvije v daljšem loku, čeprav v bistvu ni več kot enotaktna. Zaključek je razširjen, figurativno opremljen in privede v pomirljiv konec. Samostojna ali koncertna skladba koračnica ni; instrumentirana bi dosegla jačji učinek, kakor ga je druga njegova »Žalobna koračnica« v c-molu.

V »Serenadici« je zanimivejši srednji del kot krajni, kateri je napisan v duhu Mendelssohnovih »Pesmi brez besed«. Neznaten prehod ga veže na vmesni stavek, čigar petdelni ritem teče neprisiljeno in živahno. Tudi melodični tok je svež, napet in klavirski. Obsežnejših od teh skladbic jih je troje, ki so izšle skupaj pod naslovom: »Tri skladbe za klavir« leto dni kasneje. »Humoreska«, »Nokturno« in »Barkarola« so na pol programske označbe enostavnih trodelnih pesemskih oblik. V Adamičevem snovanju ne predstavljajo novih dognanj, pač pa označujejo skladateljev napredek v tehničnem pogledu. Melodija se prosteje giblje in ni več prikovana na metrično ogrodje; njen polet je širši, izraznost poglobljena. Ritem je živahnejši, prožnejši in se ne straši nenadnih poudarkov, četudi se nikdar ne osamosvoji do sinkope. Harmonija ostaja v danem okviru in se le redko povzpne do barvnih vtisov, ki so prav za prav njen življenjski element. Občudovanje ruske literature je bilo za originalnost »Nokturna« in »Humoreske« usodno. Čajkovskega »Romanca« je bila vzor »Nokturnu«, prav tako tudi njegova »Humoreska« enako nazvani Adamičevi. »Barkaroli« nedostaje zveze med naslovom, obliko in vsebino. V resnici je v prvi polovici prej »Giga« kot »Barkarola«, v drugi »Nokturno«. Iznajdljivost je precej plehka in površna, za koncertno skladbo preveč banalna. Harmonizacija melodije v srednjem Es-durovem delu je premaknjena za takt nazaj, zaradi česar se ritmični in harmonski poudarki ne krijejo in dobiš vtis, da se je skladatelj uštel. Občutje dá, da bi šlo to mesto popraviti takole:

namesto:

The first system of music is written for piano in 3/8 time. It consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with a dynamic marking of *p* and a tempo marking of *rit. espress.* in the first measure, which then changes to *mf a tempo* in the second measure. The lower staff contains a bass line with a dynamic marking of *mf* and a tempo marking of *a tempo*. The music is divided into four measures by bar lines.

naj stoji:

The second system of music is identical to the first system, showing a piano part with dynamics and tempo markings. It consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with a dynamic marking of *p* and a tempo marking of *rit. espress.* in the first measure, which then changes to *mf a tempo* in the second measure. The lower staff contains a bass line with a dynamic marking of *mf* and a tempo marking of *a tempo*. The music is divided into four measures by bar lines.

in tako pri ponovitvah. Spremljava ob drugi ponovitvi na strani 13, spodnji dve vrsti, je okorna in neklavirska ter bi jo bilo treba poenostaviti.

V kasnejših letih Adamič ni komponiral samostojnih klavirskih skladb, razen mladinskih. Od teh je ciklična »Otroška suita«, prvotno imenovana »Poletni dan male Vukice«. Adamičev živahni duh si ni dal miru, dokler si ni prisvojil tehnike najbolj naprednih in revolucionarnih usmerjevalcev sodobne umetnosti in tako si je tudi za vzor mladinske glasbe vzel zbirke iz avantgardističnega tabora. Bela Bartók, Alfredo Casella, Paul Hindemith so mu v delih za otroke nudili oporo in presajal je njihove ideje na naša tla. »Otroška suita« ima pet delov: »Dobro jutro« (Vukica je vstala), »Molitev« (Vukica moli), »Pri potoku« (Vukica gleda v vodo), »Berač ob poti« (Vukici se smili berač) in »Ples« (Vukica pleše). Tehnično vse skladbe presegajo

zmožnosti povprečno nadarjenih mladih pianistov, vsebinsko pa stavljajo vanje skoraj neizpolnjive nade in zahteve. Tudi zrelejši pianisti bodo našli v njih mnogo problemov in zavivosti. Slogovno so modernistične: zvokovna brezobzirnost, dosledna linearnost, pestra disonančnost. Zaključni »Ples« je najsamoniklejši v iznajdbi in izvedbi. Peterodelni taktovni način, izražen z označbo $10/8$, se tukaj znova izkaže kot najbolj samorodno in svojstveno ritmično gibalo, lastno slovenski glasbeni miselnosti in z njo neločljivo povezano. Edini nedostatek zbirke je njena tehnična pretiranost, ki ji onemogoča prodor v množico mladinskih izvajalcev.

Še enkrat je posegel v klavirsko snovanje s ciklom »Štirje otroški plesi«, ki obsegajo »Foxtrott«, »Blues«, »Boston« in »Kolo«. Trem anglosaksonskim modnim plesom je priključil starodavno jugoslovansko kolo kot nasprotje in dopolnilo. Medtem ko so prvi trije kratke, bežne skice, skoraj duševni otroci Schulhoffa in Grünberga, je kolo poskus prenosa domače plesne oblike v moderno okvirje, od vseh štirih najbolj posrečen.

Adamič je bil goslač le v kolikor mu je predpisoval poklic. Njegova violinska zapaščina ni velika in značilna. V mladosti se je rad poskušal na vseh glasbenih poljih, da bi si pridobil potrebno veščost, zato je zložil tudi nekaj violinskih skladb, od katerih sta izšli »Satira« in »Idila«. Oboje sta preprosti skladbici, ki pa sta bili dobrodošli »Novim Akordom«, kjer je bila instrumentalna glasba po naravi dokaj okrnjena. Ostrejšemu pogledu se ne moreta upirati, upoštevajo pa naj jih ob nadomestilu starih, tujih in ne bolj pomembnih skladb, ki jih rabijo v šolah za početniški ali nekoliko napredovani pouk. Več dovtipnosti je v »Kánonu« za dve violini, ki je izšel v »Mali Novi Muziki«, kamor pa ne spada. Intonacijski, pa tudi lokovno tehnični problemi so v tem rakovem kanonu tako visoko privrtani, da so nedostopni za učence nižjih razredov. Obsoja se sam na pozabljenje, kajti težko bo najti dva dovr-

šena goslača, ki bi imela veselje do igrčkanja z dvoglasnim, 24-taktnim kánonom; še težje pa dva mlada, ki bi zmogla v njem združene težave.

Bil je preveč navezan na klavir, da bi drugim instrumentom dopustil enako udeležbo pri svoji domiselnosti. Še je napisal »Sonatino« s pristavkom »in modo classico« za flavto ali violino s spremljavo godalnega orkestra ali kvarteta, »Sanjarijo« za rog in mali orkester in tu pa tam kakšno priložnostno skladbico za izredne zasedbe, vendar ni v njih podal novega, presenetljivega ali posebno iskrenega. Ljubezniva, gladka domiselnost, strnjena oblika in živahna barvitost so skupne lastnosti vseh sličnih skladb. Še najdlje seže v »Sanjariji« za rog in spremljavo iz dveh flavt, oboj, klarinetov in fagotov. Tu naletimo na nekaj drznosti v harmonijah in uspelosti v nastrojenju. Rogovi part je izredno naporen, virtuožno solističen, ter bo redko kdaj našel izvajalca, ki bi mu bil do kraja kos. Enako zahtevajoča je »Lovska fanfara« za štiri rogove — redka zasedba za še redkejše nastope. Skladatelja je navdušila zdavnaj uporabljena, tipična rogova sposobnost za predočenje jesenskih in lovskih predstav z uporabo samih naravnih tonov. »Lovska fanfara« bi morala biti napisana za G-rogove; ker pa jih dandanes nihče ne uporablja, jo je Adamič prepisal za F-rogove. S tem jo je otežkočil in je upravičen dvom o točni izvedljivosti vsega, kar je napisal.

* * *

Obsežen del njegovega ustvarjanja zavzema orkestralna glasba. Po važnosti ne zaostaja za zborovsko, po jakosti jo doseza in mestoma presega. Dolga je pot, katero je napravil od orkestralnega prvenca pa do najboljših svojih del. Da ga ni privedla do najvišjega cilja, sta kriva pred vsem pomanjkanje v izobrazbi in redkost izvajanja, kajti nobena tuja primera ne more dati skladatelju tako kritičnega orožja presoje, kot slišanje lastnih skladb v primerni izvedbi. Za njegove mladosti sploh ni bilo pri nas doma-

čega orkestra, čigar naloga bi bila izvajati nove, še neslišane skladbe. Kar je bilo »Slovenske Filharmonije«, je životarila s težavo in si je spored dela sestavljala na podlagi proračunov. Niti Talichova ognjevitost ni mogla napraviti čudežev in bi se skrhalo, da ga ni pravočasno odpravila zavist v obojestransko rešitev. Neznani vaški učitelj pač ni mogel računati s tem, da bo njegovo delo izvajano v Ljubljani pod dobrim vodstvom in v dobrem orkestru. Nasloniti se je moral tam, kjer je bilo kaj opore. Nudili so jo mali salonski sestavi, koder ni bilo iskati pouka razboritemu in hitro dojemajočemu mladeniču. Vse njegovo kasnejše orkestralno ustvarjanje je trpelo na osnovnih nedostatkih in kadar se je v kompoziciji povzpelo visoko nad povprečje, mu je pretila tehnična in instrumentacijska nepopolnost, da mu pogazi najlepše preračunani učinek. Slična usoda je preganjala vse naše skladatelje dotlej, dokler jim je prisiljeno naloženi, le malo muzični poklic odvzemal moč, čas in veselje. Temeljito glasbeno delo ne dovoljuje drugostranske in izčrpane zaposlitve, temveč zahteva zase celega človeka. Adamič mu ga ni mogel dati, zato je ostala marsikatera poteza njegove glasbe polovičarska. Velike oblike pričakujejo do kraja podrobne popolnosti v vseh pripomočkih, sicer ostanejo slej ko prej le poskusi. Da se je Adamičevo udejstvovanje v orkestralni glasbi pogosto povzpelo preko tega, gre zahvala njegovi nadarjenosti in naravni praktičnosti, bolj kot znanju in obvladanju problemov kompozicijske tehnike. Za važnost umetnin pa ni odločilna pot k uspehu, temveč uspeh sam. V tem oziru je Adamič z nekaterimi orkestralnimi skladbami ustvaril dela trajne in visoke vrednosti, ki bodo njegovo ime zborovskega skladatelja morda celo zasenčila.

Že kot učitelj v Zagorju javlja dr. Kreku, da ima polno raznih orkestralnih skladb v miznici. Skromnost in zavest nepopolnosti mu nista dali, da bi jih pokazal in jim iskal izvajalcev. Medtem so se izgubile in prvo znano delo večje oblike je »Preludio di una commedia«, katero je napisal kot

šolsko nalogo na tržaškem konservatoriju. V njem ni dosti kasnejšega Adamiča. Po slavnostnem uvodu z vsemi običajnimi sredstvi učinkovite napihnenosti se odpre živahen stavek svežega, poskočnega ritma. Tema spominja nekoliko na potrkan ples in morda je že takrat mislil nanj. Po predpisanih izpeljavah in kombinacijah se stopnjuje v končno ponovitev uvodnih taktov v polnem orkestru.

»Otroška suita« je mladostni spomin, kakor kasneje suita »Iz moje mladosti«. V šestih delih prikazuje skladatelj slike iz detinstva s preprostimi, prepričevalnimi potezami. Prva, »Uspavanka«, je kratek prizor poln prisrčnosti. Osnovno misel

Zelo mirno in prisrčno.

je skladatelj kasneje prevzel v stavek »Ob zibeli« iz suite »Iz moje mladosti«. Njena prisrčnost in milina sta mikavni in prikupni. Vsa sličica ne traja več kot 28 taktov in ji sledi drugi stavek, »Leseni konjiček«. Na skakljajočem ritmu male flavte je zgrajen ta prizor:

Hitro $\frac{8}{8}$

Zanimiva je antiteza med jasnim C-durom teme in njene spremljave in oddaljeno celotonsko skalo na tonu »fis«: kontrast, ki so ga novejši skladatelji vedno radi uporabljali in ki je med prvimi presenečenji mladega Stravinskega. Adamič je že dolgo, preden mu je mogel biti znan »Slavček« znamenitega ruskega prekucuha, uporabil isto sredstvo in poleg tega še posebni barvni učinek malega bobna, ki rožljajoče brni ob ostrih ritmičnih notah godal. Samo iz zoperstavitve teme v pihalih napram temi v godalih sestoji vsa skladba:

»Prva žalost« je tretji del in v sredstvih od vseh najbolj preprost. Žalujoči tema oboe ob spremljavi treh rogov ni nov, a iskren in občuten:

Bolešno, počasi

Uporaba tematičnega gradiva ni posebno členovita in se omeji skoraj popolnoma na ponavljanje; le zadnja ponovitev prinaša malenkostno spremembo v klarinetovi spremljavi. Enoličnost tega stavka, ki ga nikjer ne prekine sončni žarek, je v skladu z naslovom.

Četrta slika, »Pleši, medved!«, ima nekaj sličnosti z drugim delom suite »Iz moje mladosti«: »Mož z medvedom«. Predvsem je osnova ista; zato ostane tudi ritmika obeh stavkov v istem okviru, prav tako agogični označbi: »Udobno« in »Zelo komodno«, ki jasno kažeta na skupno pripadnost. V ostalem pa sta samostojna tako po iznajdbi kot po izpeljavi tem; seveda kasnejši »Mož z medvedom« nadkriljuje mlajšega »Pleši, medved!« v znanju in izkustvu.

»Bajka« je peti del suite. V tem stavku je Adamič prvič v orkestru pokazal mnogostranost svoje izraznosti. Naslov upravičuje uvedbo raznih misli brez krepke povezanosti: v bajki je vse razumljivo, najbolj nezdružljivo dovoljeno. Njegova »Bajka« začne s tajinstvenim pozivom, ki uvaja povest z vedno znova zajemljivim »Nekoč je bil...«:

Mirno.

Razvoj popelje v zapletljaj, katerega zavozljajo godala z nenavadno melodijo; nanjo se vsiplje tek flavte in fagota:

II.

11

Andante

I.v.
II.v.
ob.
kl.
fag.

poco più mosso

11

18

Faksimile 2. stavka »Treh skladb« za veliki godalni orkester (1936)

Svečano zadonijo trobente in prevladujejo slapove pihal in gosli ter prispejo do vznesenega viška; tedaj se nena- doma pretrga pripovedovalcu nit preje in godalom pre- ostane javit, da je bilo vse le bajka.

Zaključek suite je prizor »V božični noči«. Z zvonovi, — partitura jih nekoliko nerodno označuje za »zvonce« — rogovi in pozavnami začne uvod, ki kmalu preide v glavni odstavek, čigar odskočni tema prinese najprej oboa, kakor pastirska piščal, ob akordični spremljavi godal:

Skrit ženski zbor zapoje »gloria in excelsis Deo«, sprem- ljajo ga cerkveni zvok harmonija in eterični arpeggi harfe. Ne more se trditi, da je ta vrivek zbora posebno posrečen; v graditeljskem oziru poseže nenadno v snov z novim učin- kom, katerega pa takoj nato opusti brez posebne uporabe. Neposredno po osemtaktnem zborovem petju udari orke- ster s polno silo svečano koračnico, ki naj riše vzhičenje ljudstva. Po osmih taktih orkestra preskoči v koral po- zavrn, katerega povzamejo flavte in klarineti kot odmev. Po teh osmih taktih, ki jih izpolnjujeta izmenoma skupini trobil in pihal, nastopi četverotakten koral, o katerem iz partiture ni razvidno, komu je poverjen. Stoji na mestu, kjer so vne- šena tolkala: zvonci, timpani in piati — zvonovi, pavke in činele — kar je očita pomota. Vendar iz tonov samih ni razbrati, kateri instrumenti naj jih igrajo, niti ni lega ali notacija značilna za katero koli skupino. Morda je mišljen

na tem mestu harmonij. Po zastrtem odmevu v pihalih ponovi orkester slavnostno razpoloženje in privede v uvodno pritrkavanje. Kakor da se polnočna procesija izgublja v dalji, pojema zvonjenje in oglasi se začetna pastirska pesem, tokrat za odrom. V pokoju zimske noči prestanejo zvoki in z dolgim, zaključenim trilčkom klarineta izzvenijo spomini otroških let.

»Otroška suita« ne prinaša razodetij niti v kompoziciji, niti v slogu, niti v instrumentaciji. Vse je prozorno, razumljivo, pregledno in prijetno sestavljeno. Nikjer ne bo poslušalec našel spotakljivih, neumljivih ali izumetničenih mest. Seveda pa tudi ne takih, ki bi ga vznemirila, mu prikazala nov svet, ga vynesla preko vsakdanjosti. Kakor je bila otroška doba skladatelja preprosta, brez pomembnih pretresov in vsakdanja, tako je tudi njen odsev v kompoziciji navaden in gladko tekoč. Prikupnost suite je v njeni iskrenosti. Nikjer ni olepšav, nikjer opevanja nedoživetih dogodkov. Kar vsebuje, je resnično, prežeto pristnega življenja, četudi v ozkem okviru nerazburljivih okoliščin. Kakor je otrok doživel svet, ga je skladatelj popisal. Smisel za realnost ga tudi tu ni zapustil.

* * *

Vojna je za čas prekinila neumorno skladateljevo podvzetnost in mu iztrgala pero. Ne za dolgo! Štiri leta kasneje ga v Taškentu prevzame študij tatarske glasbe in ohranjeni plod dela so »Tri turkestantske ljubavne pesmi« in »Tatarska suita«. V obeh je uporabil nekaj tatarskih napevov, nabranih v daljnem Turkestanu, in jih prikrojil evropskemu okusu.

»Tri turkestantske ljubavne pesmi« so nastale leta 1917. Takoj v početku prinašajo originalne tatarske motive, ki jih nato prevzemajo posamezne skupine. Napisane so za

mali orkester dveh flavt, oboe, klarineta, tolkal in godal. Prva, »Lento con amore«, prične z vabečim motivom v violončelu:

Lento con amore.

Klarinet mu odgovarja z živahnejšim kontrapunktom, katerega posnameta in nadaljujeta flavta in oboa; vendar klarinet prevladuje in njemu je poverjen tudi zaključek prve slike. Druga, »Andante non troppo«, zanima zaradi pogoste menjave taktovnih predpisov. Negotovost med $\frac{3}{4}$ in $\frac{4}{4}$ taktom daje slutiti naravni 7-delni ritem, kakor ga imajo bolgarske pesmi in plesi. Že osnovni tema sam se z značilno sinkopo skuša iztrgati iz okovov enakomernega takta:

Andante non troppo

Stavek kontrastira napram prejšnjemu v obsežnejši jakostni opredelbi in stopnjevanje ga pripelje do svečane, himni podobne ponovitve temeljne misli v polni zasedbi malega orkestra. Konča z nenavadnim domislekom: flavta, oboa in klarinet držijo A-durov trizvok, naraščajoč od »p« do »ff«.

Tretji del, »Con anima«, je najobsežnejši in temelji na dveh mislih. Prva je spevna, nežna, druga pa živahna, poskočna in igrajo važno vlogo pri njeni spremljavi tolkala: zvončki, trikot in činele. Ta del je vnetljiv in poln zanosa, vprav tatarske živahnosti in efektno izbran v nasprotjih:

Con anima

godala

The image shows a musical score for a piece titled "Con anima". It consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a 3/4 time signature and a key signature of one flat (B-flat). It begins with a piano (*p*) dynamic marking. The melody is characterized by flowing eighth and sixteenth notes, often beamed together. The lower staff is in bass clef with a 3/4 time signature and a key signature of one flat. It features a steady eighth-note accompaniment. The piece concludes with a fermata over the final note.

Allegro non tanto

ff *fp*

The image shows a musical score for a piece titled "Allegro non tanto". It consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a 2/4 time signature and a key signature of one flat. It begins with a fortissimo (*ff*) dynamic marking. The melody features a prominent triplet of eighth notes in the first measure, followed by eighth and sixteenth notes. The lower staff is in bass clef with a 2/4 time signature and a key signature of one flat. It provides a rhythmic accompaniment with eighth notes. The piece ends with a fortissimo-piano (*fp*) dynamic marking.

Stavek končava v smislu trodelne pesemske oblike s ponovitvijo spevne melodije, ki se h koncu izgubi kakor v stepi. Tremolo trikota zazvenčklja in nad njim se dvignejo ritmizirani kvartsekstni akordi na lidijski tonski lestvici v pihalih. S prazno kvinto, značilno za eksotično glasbeno občutje, ki ne pozna dura in mola, umre stavek. »Tri turkeštanske ljubavne pesmi« vsebujejo mnogo tujerodne poezije in so zanimive ne le z našega glasbenega stališča, temveč tudi kot dokument redko poznane tatarske muzike.

V instrumentalnem pogledu pomenjajo velik korak proti tehnični popolnosti. Prozorni, mali orkester, kjer je vsak sodelujoči solist zase, nudi skladatelju dovolj prilike, da pokaže obvladanje instrumentacijskih zahtev. Adamič

ni bil prej posebno natančen instrumentator, temveč je pisal sicer porabno, a malo samoniklo partituro. V »Turkestanskih ljubavnih pesmih« se na mnogih mestih osamosvoji in obravnava instrumente na svojstven način. Vsak od pihalcev ima hvaležno, obsežno nalogo, v kateri se lahko izkaže. Posebne pozornosti je deležna skupina tolkal v zadnjem stavku, koder nastopijo činele, trikot, tamburin in zvončki. Gotovo je na to izbiro vplivala turkestanska glasba, saj so tolkala prvi instrument primitivnih narodov. Godala so izrabljena v glavnih, priljubljenih in uspešnih načinih, žal, nekoliko presplošno in včasih kot mašilo s tremolom, ki je povzet iz dramske glasbe ter se simfonični redko prilega, čeprav njegovo bučanje na neizbirčnega močno učinkuje. Sem in tja najdemo mesta, kjer je instrumentatorju volja in želja po zvoku narekovala note, ki jih instrumenti ne zmorejo zaradi naravne omejitve. Tako naj klarinet zaigra v tretji sliki globoki (mali) es, do kamor ga privede melodična linija. Toda na take malenkosti Adamič ni rad pazil in zadeva izvajalcev je, da se prilagode napisanemu ali pa ga porabno prikroje.

»Tatarska suita« je nastala leto dni po »Treh turkestanskih ljubavnih pesmih«. Prosvetni komisar sovjetske državne uprave v Taškentu je naročil skladatelju, čigar ime je bilo v najboljšem slovesu, naj napiše za slavnostni orientalski večer primerno skladbo z uporabo narodnih napevov. Adamič je napisal »Tatarske silhuete«, ki jih je kasneje prekrstil v »Tatarsko suito«. Rokopis nosi poetične naslove k vsakemu od štirih stavkov. Partitura je napisana za veliki orkester, a samo z dvema rogovoma; očitno jih v Taškentu ni bilo več na razpolago, kajti tudi »Tatarska himna«, priložena partituri in instrumentirana že leta 1917., navaja isto zasedbo. Prav tako sodeluje v pihalnem sestavu le en fagot, medtem ko so flavte, oboe in klarineti zastopani po dvoje. Od »Tatarske suite« obstojajo tri partiture. Prva je rokopisna in izvira iz februarja 1918. leta; druga in tretja pa sta prepisa, izdatno predelana v instrumenta-

ciji. Spremembe se zlasti nanašajo na trobila, ki jih je v prvotni partituri rabil preveč izdatno in pogosto v škodo dinamične pestrosti. Vendar je zvokovno prva izdaja zanimivejša in bi morda s primernimi dopolnili, z odtehtanjem barv in z dinamičnimi modifikacijami bolje odražala temeljno razpoloženje.

Prvi stavek obravnava tatarsko narodno »Hamaiun«. Divji domislek, poln neukročene volje, prepletajo orkestrske skupine in si ga podajajo v različnih barvnih značilnostih:

Andante

Srednji, počasni odstavek, prinaša zategle tone z določki in s spremljavo prazne kvinte, spominjajoče na našo mehovo kvinto. Pod to dolgo melodično linijo prinašajo v originalu rogovi mehke akordične zveze, ki jih je avtor v drugi izdaji izpustil na škodo pestrosti. Kakor večina njegovih orkestralnih skladb, je tudi ta napisana v trodelni pesemski obliki, ki zahteva, da se po vmesnem stavku ponovi prva polovica, čemur skladatelj ugodi s kratkim zaključujočim priveskom.

Drugi stavek nosi naslov »Batkan-geisha« in označbo »Sehr langsam«. Dinamika in pojoča melodija dokazujeta, da gre za lirično skladbo:

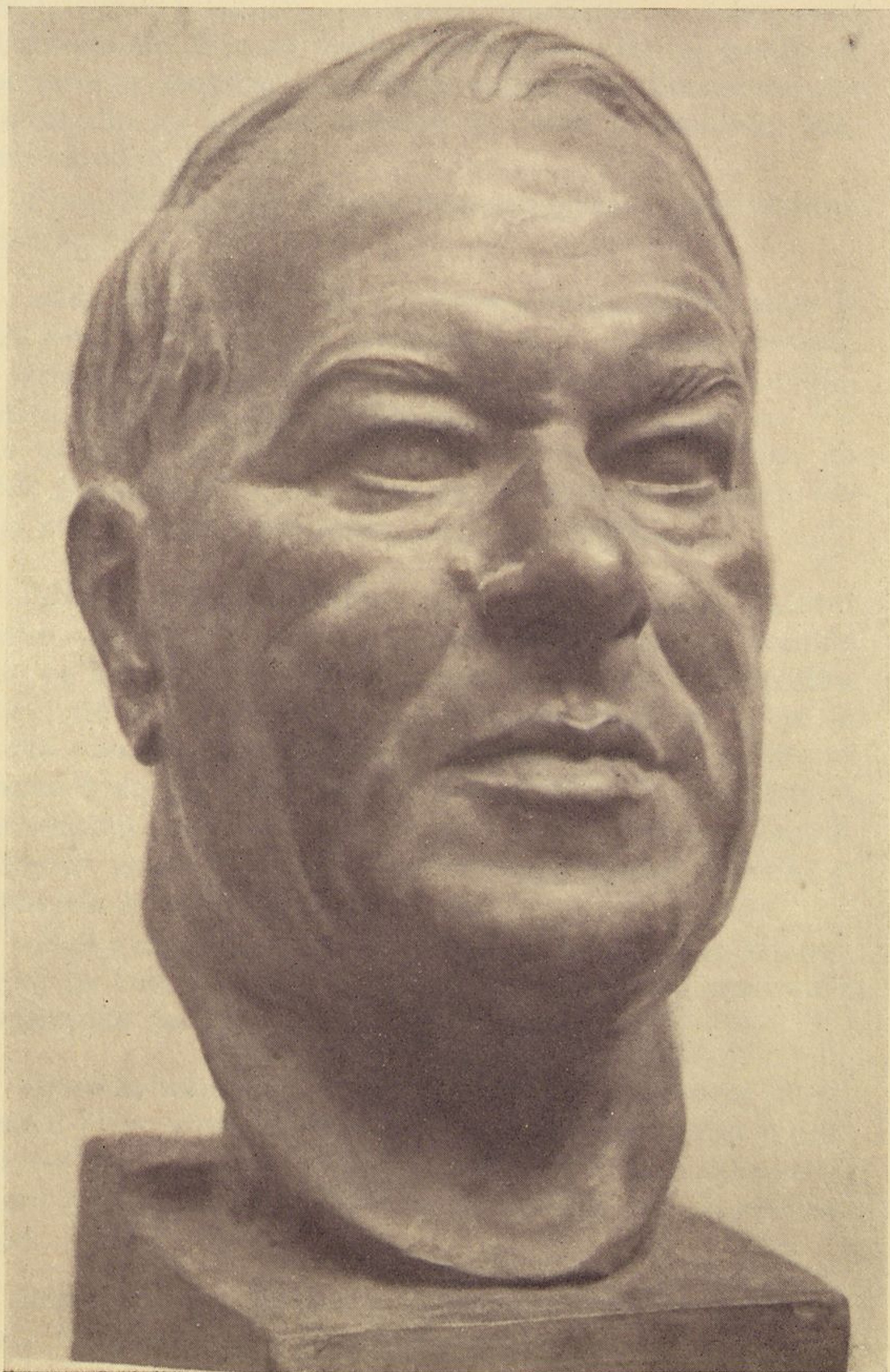
Sehr langsam

Menjava eolskih, dorskih in miksolidijskih, poredko tudi jonskih trozvokov, daje vsej skladbi nenavaden, tujeroden značaj, ki ga je skladatelj tu mnogo bolj pogodil kot v prejšnjih treh stavkih. Kontrastno sredino zavzema nov motiv v rogovih, sprva uveden v običajni dvoglasni harmonizaciji, nato pa izpeljan v čistih kvartah, tipični pentatonski harmonski relaciji, kakor muzicirajo vsi vzhodnjaki. Enolično brundanje prazne kvinte v basu tudi tu ne odpove. S ponovitvijo plesnega motiva se prične razvoj tretjega dela. Skladatelj ga povede preko navadne ponovitve v krepko stopnjevanje celega orkestra in kakor himna se dviga jasna, odločna melodija. Dorsko pripadnost spoznamo prav za prav šele v zadnjem akordu, ki je nepričakovan in v prvič uvede durov trozvok na tonu d, s katerim konča suita. Nezmotljivi instinkt nadarjenega skladatelja je narekoval tak zaključek, ki je za poslušalca nenaden, a reši tonalitetni problem z odločnim zamahom.

* * *

Povratek v domovino je bil spojen z novimi presenečenji, z veselimi in žalostnimi dogodki. Razmere so se spremenile, nazori z njimi. Skladatelj je odšel nekoč v svet z velikimi nadami in poln pričakovanja. Vrnil se je bogat v izkustvih, obložen s senco prebolelih trpljenj, razočaran od ljudi in družbe. Pogled mu je uhajal nazaj k mladim letom in mu predočil nekdanje življenje kot niz zanimivih, s spominom ožarjenih dogodkov in sklenil jim je postaviti spomenik v svojem stvarstvu. Kot vodilno misel novi skladbi je vzel naslov pesmi Otona Župančiča: »Ah, mladost ti moja, kje si?« in jo posvetil spominu pokojne matere. Pod tem naslovom je bila nova suita izvajana v prvič dne 12. januarja 1922 v Ljubljani pod vodstvom dr. Josipa Čerina in skladateljev prijatelj Ivo Peruzzi ji je napisal obsežno programsko pojasnilo na podlagi avtorjevih navedb. Kasneje jo je prekrstil v suito »Iz moje mladosti«. Obsega pet delov, nanašajočih se na doživete ali umišljene dogodke iz

Sajevec Ivan: Soha

skladateljve mladosti. »Iz moje mladosti« je Adamičevo najobsežnejše delo za veliki orkester in nam ga predstavi kot zrelega mojstra, ki zna izrabljati vse kompozicijske pripomočke in z njimi nazorno predočiti programsko vsebino skladbe.

Prva slika je »Pri zibeli«. Jedrnato podaja avtor vsebino prizora:

»Mati ziblje dete in ga uspava s pesmijo. Otrok zaspi in mati sanja: dete raste in se veselo igra. — Dete se prebudi. — Mati ga umiri. — Sanja dalje: dete raste. Doraste v mladeniča. Junak bo! Slaven! Od matere pojde! Oženi se! Veselo svatbo praznujejo! Mati ostane sama! Kje bo sin, ko pride ponjo smrt? — Nemirno dete jo predrami iz sanj. Zapoje mu in sama sredi pesmi zaspi ob zibelki.«

Glasba vestno sledi napovedanim spremembam. Začetni motiv, soroden z narodno popevko »Moj očka 'ma konjiča dva« in istoveten z vodilno mislijo uspavanke iz »Otroške suite«, prenese poslušalca nazaj v deželo mladosti, ko je še krotka pesmica zadoščala za pričaranje neznanih krajev in zanimivih dogodivščin. Pravljično razpoloženje je podčrtano z nenadnimi preskoki v nove motive, ki se zopet brez pravih prehodov iztekajo v druge, ravno tako kakor dogodki v pripovedkah ne rabijo logičnih vezi.

»Mož z medvedom« je drugi spomin na mladost. Njegov idejni, pa tudi programski predhodnik je »Pleši medved!« iz »Otroške suite«. Vsebinsko podaja skladatelj:

»Deca se vsiplje od vseh strani. Mož z medvedom je tu! Medved pleše, a mož-siromak vrti lajno in s klobukom v roki in z bolnim pogledom prosi milodarov. Otrokom zabava — njemu grenak kruh. Medved pa se nerodno vrti in nezadovoljen renči.«

Slika je polna življenja. Hrupen uvod s trilčki male flavte, trikota, činel in tamburina sveže ponazoruje vrvenje

dece, ki se radovedno zgrne okrog moža z medvedom. Ko se prvi direndaj umiri, začne odvijati beraška lajna enoličen napev, ki je v resnici realističen odsev sličnih tonskih vrst:

Zelo komodno

The image shows a musical score for a piece titled 'Mož z medvedom'. It consists of two staves. The top staff is in treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a 4/8 time signature. It begins with a dynamic marking of *M.* (Moderato) and features a series of eighth-note chords with wavy lines above them, indicating a tremolo or rapid oscillation. The bottom staff is in bass clef, with the same key signature and time signature. It starts with a dynamic marking of *p* (piano) and features a series of eighth-note chords with wavy lines above them, also indicating a tremolo or rapid oscillation. The piece is marked *Zelo komodno* (Very comfortable).

Spremljava oponaša nerodno medvedovo stopicanje. Kasneje se oglasi banalna melodija, kakor jih poznamo z vrtiljakov in veseličnih prostorov, in složno se vrtita napev in medved v zabavo otrok. Predpisana ponovitev medvedovega plesa je v škodo zanimivosti, zato bi priporočal neposreden prehod na privesek, v katerem tožeče padajoče hromatične terce opozarjajo na žalostno usodo lajnarja, zadnji takt pa na brezobzirno mladež, ki se razprši brez sočutja, čim je medved odplesal. »Mož z medvedom« je v kompozicijskem in instrumentalnem oziru posebno uspela skladba ter jo lahko štejemo med Adamičeve najizrazitejše. Motivika je krepka, neprisiljena, karakterizacija samonikla, dorasla zahtevam idej in ponekod drastično osvetljuječ zunanjo in notranjo sliko nastopajočih. Tudi kot samostojna skladba bi mogel »Mož z medvedom« učinkovati zaradi naštetih prednosti in zaokrožene oblike.

V tretjem stavku nam avtor predstavi obredno razpoloženje: »Sveti Trije kralji — Koledniki«. Peruzziyjev komentar se glasi:

»Veseli koledniki so tu! Krone imajo na glavi, v bele halje so oviti in darove prinašajo. Že se je priklonil Gašper: dolg in mlad. Komaj da odpre usta, vsipljejo se smešnice,

da jih je polna vsa hiša... Do tal se prikloni Miha: godrnjavec, debeluhar. Pripogne se Boltežar: gostobeseden, živahen. Zlate besede kar siplje iz rokava. Poklonijo se in zapojejo vsi trije. S polno malho darov gredo v drugo hišo. Veseli koledniki, še k nam, še k nam!«

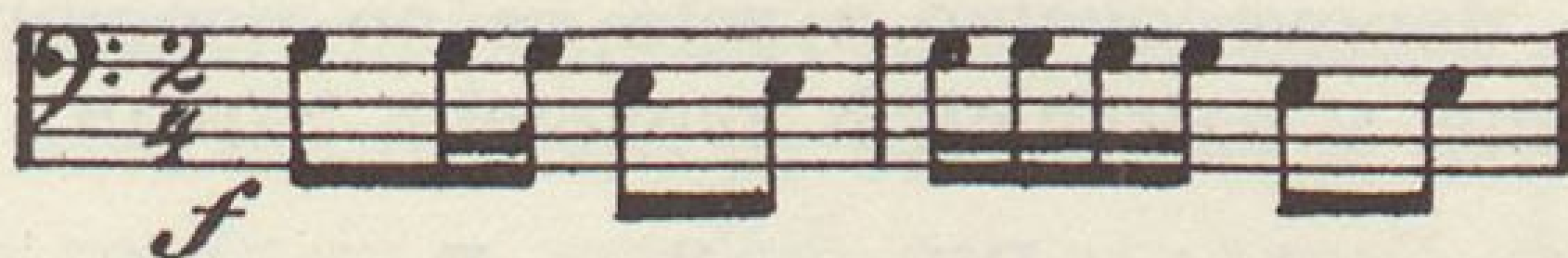
Adamič se je lotil označevanja vsakega treh kraljev. Gašperju pritiče motiv oboe:

Allegretto comodo

Mihovi renčavosti gre fagotovo brundanje:

Poco meno

Boltežarjevo zapovedujočo brbljavost označuje hromatičen padec v trobentah:

Allegretto risoluto

Pa tudi kraljevski poklon dobi lasten »vodilni« motiv:

Ob nabijanju pavk in bobnov in med ostrimi udarci godal se združijo vse tri kraljevske teme v krepko koračnico, ki jo zaključuje globok poklon treh kraljev. V resnici uspela, šegava slika iz preprostega življenja, polna humorja in ostrega opazovanja. Kombinacija treh kraljevskih motivov je lep kontrapunktičen učinek, ki ne odreče in vedno znova vpliva na poslušalca v zaželenem smislu.

K četrti sliki, »Mati je bolna«, pravi avtor:

»Žalosten se otrok igra v mislih na bolno mater. Kaj, če umre? Skoči k materi. Mirno spi. V iskreni, globoki molitvi prosi za materino zdravje in se umiri.«

Elegično nastrojenje prevladuje v iskrenem stavku, kakor ga poznamo iz ruske glasbe. Tesnoba tišči otrokovo srce. Zateče se k molitvi, ki zadoni slovesno kakor v cerkvi, družec otrokovo predstavo o neposredni uslišanosti prošnje v molitvi z orgelskimi zvoki. Utešenost izraža skladatelj spretno in dopovedovalno z zelo nežno ponovitvijo prve, elegične teme, v najrahljših zvokovnih barvah.

Zadnji stavek je »Pripovedka«. Peruzzi jo takole pripoveduje:

»Nekoč je živel v močvirju strašen, sedmeroglavi zmaj. Vsako leto je moral kralj zmaju žrtvovati mlado deklico, ki jo je določil žreb. Sedaj je prišla vrsta na samo kraljičino. Od vseh zapuščena čaka svoje usode. Bliža se zmaj. Strašno rjove. Zdaj, zdaj bo vsega konec. V deveti deželi pa je živel mlad kraljevič, Zeleni Jurij. Sklene kraljičino rešiti. Prijezdi na belem konju. Strašen boj se vname. Glava za glavo odleti zmaj. V smrtnem boju se zvija ob nogah zmagovitega viteza. Iz daljave pa se že čujejo zvoki žalne procesije, ki prihaja po smrtne ostanke kraljičine. Hrabri, lepi kraljevič Zeleni Jurij pa ji gre radosten nasproti. V naročju držeč kraljičino, jaše na svatbo.«

»Pripovedka« je po izraznosti najmanj dovršeni stavek suite. Dogodki sporeda so le bežno nakazani v uglasbitvi. Začetnemu zmajevemu motivu manjka grozote, preplah kraljičine je preveč na kratko orisan in ne more ganiti poslušalca. Dober je odstavek o mladem kraljeviču in njegov motiv je svež, vznesen, obenem pa resnično pravljichen:

Živahno

V ostalem prevladuje v skladbi. Boj z zmajem je predoden z nekaj silovitih sunkov pozavn in z drgetajočimi piski pihal, vendar je preveč bežen za izčrpen vtis. Bližanje žalnega sprevoda označujejo predložki pavk, zvonjenje in priprava nekakšne koračnice, katero pa brž zamori iz dalje bližajoči se vitezov motiv in v veselem zanosu završi skladba.

»Iz moje mladosti« je največje in najpomembnejše Adamičevo orkestralno delo. Iskrenost občutja, jasnost, jedrnatost in udarnost izraza se družijo v nji z znatno napredovano tehniko v vseh skladbenih področjih. Oblikovno se stavki naslanjajo na določeni spored, ne da bi se oklenili enotne, stalne oblike. Kjer je šlo, je skladatelj uporabil njemu ljubo trodelno pesemsko obliko, jo razširil in izpopolnil. Tematika se prav tako nanaša popolnoma na spored in ne posega oblikovalno v potek skladbe; vsak stavek ima zase lastne teme, ki z naslednjimi deli nimajo skupnosti. Harmonično je suite slikovita in donaša zanimive akordične zveze ter izbira iz bogate zaloge raznovrstnih akordov, a brez posebne urejenosti in doslednosti. Diatonika stoji poleg celotonskih vrst, hromatika poleg pentatonike, vendar se vse družijo v prijetno in zajemljivo celoto, ker

ustreza programu. Kontrapunkt je zmerno uporabljen; kjer nastopi, mu je dana važna naloga in jo izpelje do zadovoljivega uspeha. Instrumentacija je barvita, sicer ne povsem enakomerna in zlasti ne vedno dovoljno odtehtana v jakosti. Zato napravljajo tutti-mesta bodisi votel ali pa bučen vtis, mesto potrebne polnosti. Tako posebno v »Pripovedki«, kjer poudarjanje istega ritma v vseh instrumentih ubija, mesto da bi učinkovalo junaško. Prepogosta uporaba pozavn v pripovednem slogu daje videz vojaškega, predvsem v zvezi s tolkali, s katerimi ni štedil. Nasproti temu pa je skladatelj izborno izrabljal lege pihal in jim znal izvabiti marsikatero značilno in ugodljivo potezo, posebno v »Možu z medvedom« in v »Kolednikih«. Godala pridejo do izdatne besede in dajo skladbi polno podlago. Učinkovitost suite korenini v neposrednosti izraza, ki se dosledno krije z vsebino in s prijemljivo nazornimi sredstvi podaja mladostne spomine dojemljivemu poslušalcu tako, da mu je lahko slediti sporedu in se čuti prenešen v bajni svet. To pa slednjič ni drugo kot skladbin namen in jo je treba smatrati kot posrečeno, čim je cilj dosežen.

Poslednje delo za veliki orkester je »Scherzo«, čigar tematična osnova je »Potrkan ples«. Dovršen je bil 1. septembra 1922. leta in vprvič izvajan 16. decembra 1922. leta na koncertu Orkestralnega društva ljubljanske Glasbene Matice pod vodstvom Karla Jeraja. Kasneje je doživel dosti izvedb in je vedno zavzel poslušalstvo. Skladba je v bistvu zelo preprosta in napisana v trodelni scherzo-obliki brez vseh zavitosti. »Potrkan ples« je baje edini slovenski ples, ki se je še ohranil. Prišel je v modo s Hubadovimi nastopi in v njegovi priredbi in nekaj časa je kazalo, da se ga mora lotiti vsakdo, ki se želi uveljaviti kot resen skladatelj. Tudi Adamič je podlegel tej miselnosti in je napisal »Scherzo«, v katerem naj je dokazal simfonično uporabnost narodnega napeva. Učinkovito je spletel iz teme in podaljška, iz nekaj kontrapunkta in mnogo tekočih prehodov živahen scherzo in ga opremil na način Dvořákovih slovanskih plesov

z vrivki, ponovitvami in stopnjevanji. Zanimiva je dramatična, napeta pavza, ki stoji trikrat tik pred šumnim zagonom glavne misli in jo izpolnjuje dvakrat trilček pavk, zadnjikrat pa je popolnoma prazna. Trio nadaljuje tematiko potrkanega plesa, le da jo prestavi v mehkejšo ozračje, kjer se izkažejo solistični instrumenti. Kmalu se igra nadaljuje. Zboru trobil odgovarjajo odlomki tem v pihalih, nasprotujoč si dinamično in izrazno. Razširjeni prehod iz tria v začetek scherza temelji na prikritem ležečem tonu dominante, ki pa ne pride do izražaja in se porazgubi v tekočih basih. Ponovitev prvega odstavka je popolnoma doslovna in ne prinaša nobene spremembe.

Kompozicijsko »Scherzo« ne nudi problemov. Orkestracija je posplošena, preračunjena na bučnost in udarnost, kakor se spodobi za dela, ki naj zaključijo simfonične sporede v oduševljenje dotlej nezadoščenih. Površno delo dokazujejo napake v posameznih instrumentih. Fagotu je zaupal zavidljivo globino, počenši s kontra-G; bržkone so bila ta mesta mišljena za tubo, pa so pomotoma prišla v partituri do fagota. Videti je, da je bilo delo napisano po naročilu za določeno priliko in nanagloma. Vsebuje pa vso potrebno ognjevitost in svežino, da je lahko postalo uspešna priredba ljudskega napeva v orkestru, nekakšen naš doprinos k »Slovanskim plesom«.

Drobno delo za mali orkester je »Gosji ples«. Flavta, dva klarineta, dva rogova, zvončki in godalni kvintet so mu orkestralna tvarina, drobljiv domislek flavte pa kompozicijska. Vseskozi bukoličnega nastrojenja ne moti noben vzклик, noben vzgon. 44-taktna skladbica je uspela sličica v smislu naslova.

Ostala orkestralna dela so poverjena godalnemu orkestru. Do tega ga je privedlo udejstvovanje v godalnem orkestru, spoznanje nove, do takrat pri nas še zelo malo znane literature in zanimivost nove kompozicijske in instrumentacijske tehnike. Pred njegovimi skladbami jih je bilo le malo za godalni orkester v naši glasbi. Benjamin Ipavec

je zložil »Serenado«, ki pa je v bistvu le godalni kvintet in ne očituje nobenih, za večji godalni orkester značilnih mest. Tudi drobna dela drugih naših skladateljev niso bila drugo kot priložnostne skladbe, ki bi prav tako lahko šle klavirju ali večjemu orkestru. Sem so posegli Adamičevi »Ljubljanski akvareli« in izpolnili znatno vrzel. Skladba je bila v prvotni izdelavi dovršena 14. aprila 1925. leta in v prvič izvajana 5. marca 1926. leta na koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice pod avtorjevim vodstvom. Odtlej šteje največ izvedb od vseh slovenskih orkestralnih del in poleg domačih koncertnih odrov so jo sprejeli tudi inozemski. Kasneje jo je skladatelj še predelal in ji dal končno obliko zlasti v instrumentalnem oziru.

Suita »Ljubljanski akvareli« ima šest stavkov z naslovi: »Jutro na Rožniku«, »Tivolski ribnik«, »V cerkvi svetega Florijana«, »Na Gradu«, »Pri svetem Krištofu« in »V Zvezdi« s triom »Nunski samostan«. Skladatelj je izbral značilne ljubljanske koticke, malomestne slike in elegična občutja za snov dela, ki ga najbolj od vseh označuje v dobi posebne plodovitosti in preokreta v skrajno levico. Že se mestoma v »Ljubljanskih akvarelih« javlja odklon od vajenega, vdor novih struj in težnja k objektivnemu poglobljenju in prikazovanju. So pa seveda tudi odstavki, kjer se nam skladatelj pokaže v prikupni zabavnosti in noče biti drugo kot duhovit pripovednik. Ob takem ga še rado zanese nazaj v plosko zgovornost in nas zabava s plehkostmi, katerim bi se kasneje gotovo ognil. »Ljubljanski akvareli« nam ga kažejo na razcepu dveh dob, katerih prva se ozira nazaj, druga pa strmi v bodočnost. Iz nasprotstva dveh nazorov so se porodili, zatorej ne kažejo enotnega lica v slogu, pač pa prikazujejo skladateljevo neuravnovešeno in neodločno razpoloženje, značilno tolikrat v njegovem življenju.

»Jutro na Rožniku« uvaja ciklus s pristno gozdno tišino. V osnovno šušljanje se oglasi napev violončela, odraz skladateljevega občutja, ko gleda raz Rožnik mesto v jutranji megli. Ptičje žgolenje se dviga nad melodijo, ki se vzpenja

vedno višje, dokler ne zavzamejo poleta gosli in se z njim popnejo v skrajne višine. Narava se prebudi in vabi v lahнем allegretto-odstavku. Nič pretresljivega ne doživi posetnik jutranjega Rožnika in že se bliža čas odhoda. V širokem spevu zajame občudovalec narave zrak, obdan od ptičjega petja, brenčanja žuželk in prisluškujoč pritajenemu, ne vsakomur slišnemu kriku narave. Odhajajočega zasledujejo še dolgo eterični zvoki jutranje svetlobe, izraženi z visokimi flažoletnimi toni violin. Adamičeva ljubezen do narave je v tem stavku našla prepričevalen izraz. Njemu je podrejena celotna tehnika, ki se ne straši visokih zahtev v instrumentaciji. Zvokovna krhkost je posledica neopreznega privijanja težkoč. Prelivajoči se akordi so osnovani na zapletenem harmonskem postopku, v katerem prevladujejo varljivi sklepi. Skladateljevo harmonsko čustvovanje razodevajo mnogotere slučajnostne podvojitve, ki bi za končni učinek lahko izpadle, ker napravljajo okoren vtis. Skladba je v vsem poteku akordno zamišljena in predstavlja četvero-glasni, včasih tudi peteroglasni stavek za instrumente, olepšan z okraski. Orkester je deljen po potrebi v več skupin, ne da bi opredelitev bila stalna in dosledno izvedena. Ta nedostatek je v ostalem lasten celi suiti in ga je tudi drugi pregled le nedosledno omilil.

Sledi barkarola »Tivolski ribnik«, morda edina skladba te vrste v petdelnem taktu. Gugajoči ritem skoro nezaznavnih valčkov ne bi našel boljšega izraza, kot mu ga je dal skladatelj s predpisom $\frac{2}{4} + \frac{1}{8}$ takta, namesto katerega bi seveda brez škode stal $\frac{5}{8}$. Prva označba določuje le sestavljenost ritma, ni pa navodilo za dirigenta. Lahno zibajoča melodija prve violine nad zaganjajočim se naraščanjem viol in violončelov nazorno približa poslušalcu čolnarjenje na ribniku. Srednji del — tudi »Ljubljanski akvareli« so zgrajeni v shemi trodelnosti — preide v $\frac{3}{8}$ takt, predstavljajoč ljubeznivo kramljanje v čolnu. Prekine ga oddaljeno grmenje,

značka nestalnosti ljubljanskega vremena, a zaljubljenca se ne zmenita dosti zanje in se prepustita znova prijetnosti pogovora in guganja na vodi.

Resnost in vernost odsevata iz preludija in fugete »V cerkvi sv. Florijana«. Že lok začetne melodije prestavi poslušalca iz brezskrbnosti in površnosti v mrko odmaknjenost:

Nadaljevanje zamisli privede skladatelja skoraj po sili v nenavadne, novotarske in težko dostopne lege tehnike in izražanja. Nenadne modulacije iz oddaljenih tonalitet brez posredkov v druge, menjava predznakovnih vrst in mnogoterazna linearnost puščajo vtis naporno preišljenih potez in sodijo dobro v osnovno mistično in zamaknjeno razpoloženje. Verno vdanost prekine fugeta v petdelnem taktu, ki ne spada v okvir naslova in izraženih čustev. Odločni njeni tematični postopi vsebujejo preveč živahnosti in niso utemeljeni s posledično nujnostjo. Opredeliti jo je kot študijo, ne kot dovršeno skladbo, nastalo iz odpora proti neživljenjskemu, trohobnemu vzdušju zapuščene cerkvene notranjosti.

V oddih mu je pohod na Grad. Privid nekdanje slave, viteštva z vsemi junaškimi in zapeljivimi čini, ga zamamlja. »Marcia in modo antico« je skladbina odrejenost. Trodelnost je ohranjena v uvodni koračnici, triu in ponovitvi začetka. Spet je segel skladatelj po novi ritmični kombinaciji: $\frac{3}{2}$ in $\frac{4}{4}$ takt se takt za taktom menjavata. Učinek izredne družitve je nadvse ugoden in videti je, kakor da ni priprav-

nejšega ritma za koračnice. Vedro in živo spremlja viteški turnir in mu daje zabavno, brezobzirno obeležje. Trio je serenada grajski lepotici. Brhek menuet spremlja častilca na nevarnem pohodu. Ob pridušenem zvoku lutnje, oponašane s trganimi strunami in z menuetom v zatišju se dvigne virtuozna variacija solo-violine, predstavljajoč zavidljive junakove podvige. Bučna koračnica obnovi osnovno živahnost in zaključi del suite, ki je od vseh žel največ odobravanja ob vsakem izvajanju.

Nemir se poloti skladateljeve duše in ga napoti na staro pokopališče pri sv. Krištofu. Opuščeni grobovi sredi mesta, z bršljanom in mahom prerasle grobnice, razpadli spomeniki in strohneli križi so znaki vse izravnajoče smrti in nepomembnosti človeškega nehanja. Zatočišče pred vsakdanjostjo in priložnost za razgovor med človekom in dušo. Grobniška tišina veje že iz prvih taktov, koder je skladatelj zgostil občutje v menjavo petih akordov:

Largo triste

pp

con sordini

V samoto in zapuščenost se oglasi mrtvaški navček z visokim, prisiljenim zvokom viol. Pod njim se vzboči troglasen spev violončelov, pesem duše vzpričo minljivosti. Izrazno podkrepljena ponovitev prvega odstavka končuje v grozotno praznost premora, katerega zaključi kot velik vprašaj globoko premaknjena zveza prvih dveh akordov. Strahotnost občutja v naši glasbi še ni bila jačje zadeta kot v tej primeri, ki je vanjo skladatelj vložil svoje pogoste misli o poslednjih stvareh.

V banalno brezčutje zadovoljstva nas popelje zadnji stavek, »V Zvezdi«. Scherzo v pristnem besednem pomenu, ne le oblikovno, temveč tudi vsebinsko. Prisostvujoč brez-zahtevni zabavi, smejoč se šalam, nazdravljajoč prijateljem, prešeren med veselimi, se skladatelj sam ponorčuje iz sebe. Zvenk kozarcev, smeh šaljivcev in bobnenje plesne godbe se družijo v razigrano sliko. Kraj zabavišča pa stoji nunski samostan, ki mu je treba dati svoje. Molitev se dvigne nad nemirnimi prizvoki bližnje buke in zamre pred ponovitvijo začetka. Živahneje hiti ples h koncu, kjer znova začujemo molitev; slednjič jo prevpije trušč. V naraščajočem vrvenju zaključnih taktov konča stavek in z njim suita, posvečena mislim na zasovraženo, prezirano, zasmehovano in ljubljeno mesto mladosti, spominov, uspehov in dopolnjenja.

Z »Ljubljanskimi akvareli« je ustvaril Adamič pri nas dotlej popolnoma nepoznan tip glasbene oblike in vsebine. Tudi svetovna literatura navaja le prav malo skladb za godalni orkester s tako točno opredeljeno programsko vsebino. Za ta ciklus skladatelj ni našel vzorov v zakladnici slavnih senerad, divertimentov, malih simfonij in suit, kakor so jih pisali drugi skladatelji za godala. Zrasel je docela na domačih tleh, podneten od želje, prikazati Ljubljančanom notranjo poezijo na zunaj tako treznega mesta in po naravi osnutka navezan na nova, primerna izražalna sredstva. Adamič je z bolj vedeško kot veščo roko našel vsebini odgovarjajočo obliko in tehniko in postavil Ljubljani spomenik v trajnejši okras od mnogih kamenitih.

»Pozabljen ples« je priložnostna skladba za godalni orkester iz leta 1924. V arhaističnem slogu je zgrajen prvi odstavek, starodaven menuet, ki preide v trio, širokospevno melodijo z nekaterimi presenetljivimi harmonskimi okreti. Ponovitev z dodatnim zaključkom, kakor pri vseh njegovih oblikah. Ne da bi »Pozabljen ples« dosegal izraznost »Ljubljanskih akvarelov«, ga je vendar smatrati kot nadaljnji korak k osamosvojitvi v tehniki, ki je v marsičem bolj

izpiljena in uglajena kot dotlej. Izvrgel je nepotrebne podvojitve, ki so še kazile instrumentalno lice »Ljubljanskih akvarelov«; pozorneje se je oziral na tehnično izvedljivost napisanih misli; skušal je biti pravičen opredeljevalec posameznim instrumentalnim skupinam in le redka so še mesta, kjer je razvideti nekaj okornosti in nepomišljenosti. Tako gledan je »Pozabljen ples« dragocen prispevek k proučevanju skladateljeve osebnosti in napredka.

Poslednja njegova orkestralna skladba je obenem prva brez programskega naslova in obsega »Tri skladbe za godalni orkester«. Komponiral jih je v februarju leta 1936. V teh zadnjih skladbah ga vidimo v novi luči. Izčiščena tehnika, zgoščenost izraza in močna volja do novega načina jih odlikujejo. Harmonska brezobzirnost je dognana do kraja. Linearnost slavi uspeh za uspehom in pridobiva tla. Pokoriti se ji mora vse. Izraz naj služi proslavljenju objekta, čustvenost naj bo pregnana. »Nova stvarnost« se imenuje prevladujoča smer. Adamič se ji ni upiral. Z neizbirčnostjo po novem hlatajočega se ji je podvrgel, sprejemši vase njene odlike in nedostatke. »Tri skladbe za godalni orkester« so veren odražaj nove usmerjenosti in podložnosti tujim vplivom. Mosolov preži iz prve. V nestrpnem »Allegro molto« se podijo vtisi iz tvornice strojev, livarne, železarne, kovačnice. Realističnost je pritirana do skrajne meje šumskega posnemanja strojnega življenja. Posebni instrumentalni efekti, služeči dosihmal izrednim prilikam, se prelevijo v stalne vire šumov in ropotov. Vendar je življenje stroja smiselno, urejeno in mu ne manjka poezije. Odločnost, sila in moč so bile pogosto opevane vrline, ki so jih stroji prevzeli s človeških ramen nase. Njim velja tudi Adamičeva oda. V divjem zamahu se poženejo kolesa, služna človeškemu razumu. Nadnje se dvigne spev dela v napetem vzgonu. Optimistična življenjska volja žari iz stavka, čigar nedostopnost temelji v tematični neprijemljivosti in zvočni krhkosti.

»Adagio« je iskrena pesem čustev v mirni pokrajini. Ritmična pestrost izvira iz družitve trodelnega ritma z dvo- delnim, izmenjavaje ga takt za taktom; notranjo umirjenost pa predočuje zveza štirih akordov, podlaga vznesenemu spevu viol:

The musical score consists of two systems. The first system is for Violin (Vla.) and Viola (Vlc.). The Violin part is in 3/4 time, marked *mf*. The Viola part is in 2/4 time, marked *p*. The second system continues the Viola part, marked *p*, and includes a *rit.* (ritardando) marking and a *poco più mosso* (rushing) marking. The score features various rhythmic patterns and dynamic markings.

Po vmesnem odstavku, poudarjajočem pokrajinsko obeležje, se v polnem podvigu povzpne melodija v gosli in prispe v silne višine, kjer obvisi kakor v zraku. Premoru sledi obnovevitev zunanje slike, ki slednjič utone na obzorju.

Stavek je poln zlih slutenj, neizpolnjivih želj in vdane odpovedanosti. Popolnoma drugam kaže tretji del suite, čigar tema je narodna pesem:

The musical score is for 'Allegretto comodo' in 2/4 time, marked *mf*. It features a single melodic line in the treble clef with various rhythmic patterns and dynamic markings.

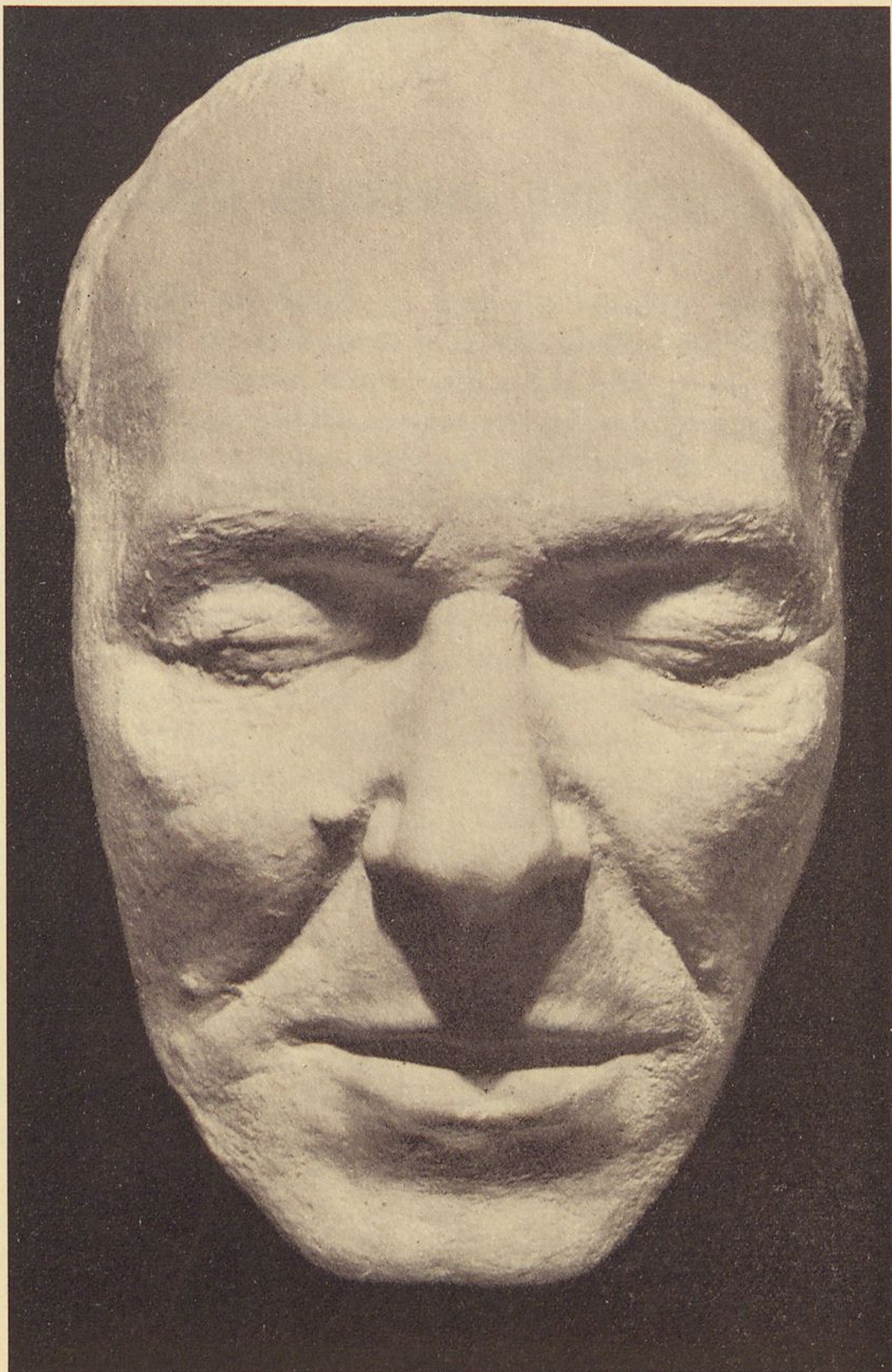
Deset variacij se vrsti za narodno temo in h koncu se priključi živahen, slikovit in vžigajoč finale. »Allegretto comodo« je izčrpna označba udobnega okoliša, v katerem je skladba zrasla. Spremembe osvetlujejo osnovno misel od raznih strani, dodajajoč ji novih značilnosti in pestro barvitost. Nekaj jih je zabavnih, veselih, druge so spet otožne, zaprte vase, osma je živopisna giga, deveta koral, deseta virtuozna in vratolomna kaskada za violino, neizvedljiva v obliki, kakršno ji je dal skladatelj. Vnetljivi in zanositi zaključek daje stavku dobrovoljno in živo vsebino.

Tehnični napredek je v teh skladbah viden. Omejitev na neobhodno potrebno; vestnejša izbira sredstev; preudarno uporabljenje raznih skupin; upoštevanje zmožnosti daje suiti videz dovršenosti. Še ni vse tako uglajeno, tako nezmakljivo in popolno, kot bi si skladatelj želel. A navedene odlike odtehtajo redke nedostatke in usposabljuje delo za trajno, uspešno življenje.

* * *

Bibliografski del knjige našteva preko tisoč skladb in s tem prekosi pričakovanja in napovedi. S tem številom, ki je vzeto prej prenizko kot previsoko, se uvršča Emil Adamič med najplodnejše skladatelje ne samo našega naroda. V dobi, ko je resno, tvorno delo bolj potrebno kot kdaj prej, zasluži spomin bivših naporov, vloženih v trajna dela, uvaževanje in posnemanje. Oddolžimo se mu!

* * *

Sajevic Ivan: Posmrtna maska

ADAMIČEVA GLASBENA BIBLIOGRAFIJA

Bibliografski del knjige je namenjen seznamu Adamičevih skladb. Naloga, sestaviti točen in celoten pregled njegovih kompozicij, ni bila lahka in, kakor vsaka druga bibliografija, tudi ta ni popolna. Njegovi rokopisi so raztreseni po vsej Sloveniji, mnogo skladb, posebno iz dobe tržaškega službovanja, je izgubljenih in uničenih. Pošiljal jih je povsod okoli, pevskim zborom, pevodjem, pa tudi zasebnikom; nikdar ni vodil točnega seznama o njih. Mnogo kompozicij je poslal tudi ameriškim pevskim zborom; ni bilo mogoče ugotoviti, ali so bile izvirne skladbe ali samo prepisi znanih skladb. Ravno tako ni bilo dognati, kje so rokopisi ali osnutki skladb, ki jih je imel v načrtu: »Zbirka skladb za klavir«, 4 violinske sonate, »Sejem v Zagrebu« (A. Aškerc) za soli, zbor in orkester, Dramatična uvertura, Lirična uvertura, »Slike iz srednje Azije«, »Karikature« in več oper v osnutku, katere navajata dr. Mantuani v »Ceciliji« l. 1928., zvezek 6., in dr. Kimovec v »Pevcu«, l. 1924., stran 1.

Prizadeval sem si, da bi bil seznam kar moči popoln, žal pa nisem dobil podatkov od vseh, katere sem naprosil zanje. Tako ima prof. Srečko Kumar v Beogradu še lepo zbirko meni nedostopnih mladinskih zborov. Vsem, ki so se ljubeznivo in uslužno odzvali moji prošnji in doprinesli k spopolnitvi seznama Adamičevih skladb, izrekam toplo zahvalo.

Ta seznam naj ne bo bibliografija v ožjem smislu, temveč pregled velikega kompozitornega dela Emila Adamiča in priročnik vsem, ki bodo še črpali iz njegove bogate zakladnice.

S. K.

KRATICE

rkp.	=	rokopis, rokopisni
zap.	=	zapuščina
part.	=	partitura
litogr.	=	litografiran, litografija
glas.	=	glasovi
prep.	=	prepis, prepisan
Me	=	mešan zbor
Mo	=	moški zbor
Mla	=	mladinski zbor
Že	=	ženski zbor
Sa	=	samospev
ZV	=	Zvonček (Ljubljana)
NR	=	Naš rod (Ljubljana)
NA	=	Novi Akordi (Ljubljana)
ZB	=	Zbori (Ljubljana)
GR	=	Grlica (Srečko Kumar, Zagreb)
P	=	Pevec (Ljubljana)
Gl. M. Lj.	=	Glasbena Matica, Ljubljana

A. VOKALNE SKLADBE

1. MEŠANI ZBORI

a) a cappella

Tiskane skladbe

1. **Lipa** (Miroslav Vilhar - Emilij Adamič!). (NA, l. 1., 1901/2, stran 102. — Druga objavljena Adamičeva skladba.)
2. **V gozdu** (Narodna). Op. 4., št. 3. (NA, l. 2., 1902/3, stran 80.)
3. **Da sem jaz ptičica...** (Oton Župančič). Op. 4., št. 2. (NA, l. 3., 1903/4, stran 40.)
4. **Ptička** (Dragotin Kette). (NA, l. 3., 1903/4, stran 75.)
5. **Prišla je jesenska noč** (Aleksandrov). (NA, l. 4., 1904/5, stran 10.)
6. **Pomladanska slutnja** (Aleksandrov). (NA, l. 4., 1904/5, stran 21.)
7. **Dekletce, podaj mi roko...** (I. Resman). (Kamnik, 26. V. 1904). (NA, l. 4., 1904/5, stran 35.)
8. **Ljubljansko polje** (I. Resman). (Kamnik, 7. VII. 1904). (Gdč. Milki Lavričevi). (NA, l. 4., 1904/5, stran 64.)
9. **Ko bi rosica bila...** (I. N. Resman). (NA, l. 5., 1905/6, stran 8.)
10. **V snegu** (Simon Jenko). (NA, l. 6., 1906/7, stran 30.)
11. **Fantu** (Iv. N. Resman). (Žirovnikovemu zboru v Št. Vidu). (NA, l. 6., 1906/7, stran 35.)
12. **V saneh** (Oton Župančič). (NA, l. 6., 1906/7, stran 48.)
13. **Deklica in ptič** (Frančišek Levstik). (Hubad: 14 moških in mešanih zborov, Gl. M. Lj. 1907, stran 12.)
14. **Na vrtu** (Ivanov). (Žirovnikovemu zboru v Št. Vidu). (NA, l. 7., 1907/8, stran 12.)
15. **Petnajst let** (Aleksandrov). (NA, l. 8., 1908/9, stran 7.)
16. **Zaman pod oknom.** (Nižjerenska narodna — A. Funtek). (Pevskemu društvu »Zarji« v Rojanu pri Trstu). (Kamnik, 19. VII. 1908). (NA, l. 8., 1908/9, stran 58.)
17. **Prekmorska pošta** (S. Gregorčič). (NA, l. 9., 1910, stran 7.)

18. **Zapuščena** (Iz kraljedvorskega rokopisa - Fr. Levstik, 1907) (Hubad: 20 moških in mešanih zborov, Gl. M. Lj., 1910, stran 33.)
19. **Pusto je...** (Roman Romanov). (Glasbeni Matici v Ljubljani). (NA, l. 10., 1911, stran 44.)
20. **Bela brezo se zdramila** (Iz bosanskega perivoja - Cv. Golar). (Z. Prelovcu, pevovodji Lj. Zv.). (Trst, 2. III. 1912). (NA, l. 11., 1912, stran 31.)
21. **Ecce dolor** (Fran Gestrin). (Pev. društvu »Hajdrih« na Proseku ob 25 letnici). (Skladba je bila odlikovana s častno nagrado pevskega društva »Hajdrih« na Proseku). (NA, l. 11., 1912, stran 37.)
22. **Vasujejo...** (V. Spindler). (NA, l. 12., 1913, stran 40.)
23. **Večerna pesem I.** (Jos. Stritar). (Hubad: 12 slov. in hrv. mešanih zborov, Gl. M. Lj. 1913, stran 3.)
24. **Večerna pesem II.** (Maloruski zl. Mlaka - O. Župančič). (Hubad: 12 slov. in hrv. mešanih zborov, Gl. M. Lj. 1913, stran 4.)
25. **Večerna pesem III.** (Jos. Murn - Aleksandrov). (Hubad: 12 slov. in hrv. mešanih zborov, Gl. M. Lj. 1913, stran 6.)
26. **Moravska narodna** (Dragotin Kette). (Pevcem in pevkam ob jubileju Učiteljske zaveze). (Zbirka: Mešani zbori, litograf. part. Gl. M. Lj. 1913.)
27. **Mlad junak po vasi jezdi** (Iz bosanskega perivoja - Cvetko Golar). (Trije mešani zbori, Gl. M. Lj. 1917, stran 1.)
28. **Večer** (Borisov). (P, l. 1., 1921, stran 34.)
29. **Hodi Micka, domó** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 36.)
30. **Kaj drugega hočem...** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 37.)
31. **Kovač konja okava...** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 38.)
32. **Rožice cvetijo** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 41.)
33. **Kaj pa fantič dela?** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 42.)
34. **16 jugoslovanskih narodnih pesmi za moški in do mešani zbor.** II. del. Mešani zbori: 1. (34) **Pištu sojdže...** (Srbska), 2. (35) **Široko je polje** (Bosanska), 3. (36) **Sem si vzela** (Medjimurska), 4. (37) **Bio je, bio en malički fant** (Medjimurska), 5. (38) **Po vodi plava...** (Prekmurska), 6. (39) **Pojdem na Hrvatsko** (Prekmurska), 7. (40) **Zdaj pa en mal premislimo...** (Dolenjska), 8. (41) **Črnomeljsko**

kolo (Belokranjska). Založba Zvezne tiskarne v Ljubljani, 8°, 19 strani, 1922. Tiskala Zvezna tiskarna v Ljubljani. (Št. 8. je izdalo v litogr. part. tudi pev. dr. »Ljubljanski Zvon.)

42. **Domovini** (Iz »Zvončka«). (P, l. 3., 1923, stran 3.)
43. **Vijola** (Cvetko Golar). (Poklonjeno Glasbeni Matici v Mariboru in gdč. Mariji Rozmanovi). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 4°, 4 strani, 1923.)
44. **Narodna** (Cvetko Golar). (Kumar Srečko: Prvi plameni, Trst, 1923, stran 21.)
45. **Molitev pastirčkov** (Koroški motiv). (Tone Gaspari). (P, l. 4., 1924, stran 1.)
46. **Zrelo žito** (S. Sardenko). (ZB, l. 1., 1925, št. 2.)
47. **Kaj ti je, Mojca?** (Tone Gaspari). (ZB, l. 1., 1925, št. 3 b. — Tudi za moški zbor.)
48. **Vragova nevesta** (Narodna pripovedna pesem). (ZB, l. 1., 1925, št. 6). (Skladba je obnovljena tudi v: Gajdarov - Junošeski drugar, muzikalen zbornik, Lom, Bolgarija, l. 1929, zvezek 9., št. 3.)
49. **Kresovale tri devojke** (Oton Župančič). (Trboveljskemu »Zvonu« za 30 letnico). (ZB, l. 1., 1925, št. 9 a.)
50. »**Nina mia, son' barcarolo**«... (Radivoj Peterlin - Petruška). (ZB, l. 1., 1925, št. 11 b.)
51. **Svatovske pesmi** (Besedilo iz dr. Štrekljevih zbirk narodnih pesmi). (Pevovodji Gl. Matice g. Srečku Kumarju). (P, l. 5., 1925, stran 26.)
52. **Š e s t p e s m i z a m e š a n i z b o r**: 1. (52) **Rožmarin**, 2. (53) do **Barčica je zaplavala** (Narodno besedilo), 3. (54) **Tekica**
57. **teče** (Narodna - V. Vodnik), 4. (55) **Nekje v Franciji** (Ivan Zorman), 5. (56) **Na potoku** (Lj. Poljanec), 6. (57) **Neizkušena** (Narodno besedilo). (Izdal in založil pevski oddelek Prosvetne zveze v Gorici. 1925. 8°, 13 strani. — Ponatis z dovoljenjem Prosvetne zveze l. 1937. v Ljubljani.)
58. **Zazibalka** (Narodno besedilo). (ZB, l. 2., 1926, števil. 2 a). (Skladbo je izdal tudi Jugoslov. pev. savez, Beograd, št. 16., 8°, 4 strani.)
59. **Ciganska posmehulja** (Narodno besedilo). (ZB, l. 2., 1926, št. 2 b.)
60. **Pred spanjem** (Narodno besedilo). (ZB, l. 2., 1926, št. 6 c.)
61. **Povaljana trava** (Narodno besedilo). (ZB, l. 2., 1926, št. 12 c.)
62. **April** (Cvetko Golar). (P, l. 6., 1926, stran 6.)
63. **Ptičev svet** (Narodno besedilo). (ZB, l. 3., 1927, št. 1 c.)

64. **Umirajoča** (Silvin Sardenko). (ZB, l. 3., 1927, št. 5., 6 a. — Litogr. glas. Gl. M. Lj.)
65. **Preizkušnja zvestobe** (Stilizirana narodna pesem). (ZB, l. 3., 1927, št. 9., 10 h.)
66. **Dve kiti** (S. Sardenko). (P, l. 7., 1927, stran 17.) (Litogr. part. Gl. M. Lj., 4°, 4 strani.)
67. **Le padaj dež!** (Narodno besedilo). Mešan zbor brez tenorjev. (ZB, l. 4., 1928, št. 1 b.)
68. **Šalji vke** (Suita za mešani zbor a cappella): 1. (68) **Čudna do zdravila** (Narodno besedilo). (ZB, l. 5., 1929, št. 3 a.)
70. 2. (69) **Tancaj, črni kos!** (Narodno besedilo). (ZB, l. 5., 1929, št. 3 b.)
3. (70) **Pastirske** (Narodno besedilo). (ZB, l. 5., 1929, št. 3 c.)
71. **Igra na nebu** (Fran Albreht). (P, l. 9, 1929, stran 33). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 1928, 4°, 4 strani.)
72. **Tri duhovne pesmi**: 1. (72) **Jutranja pesem** (Adama do Bohoriča napev iz l. 1584.), 2. (73) **Kedar pride poslednji čas** (Jurja Dalmatina napev iz l. 1584.), 3. (74) **Češčena si, Marija!** (Matije Kastelca napev iz l. 1678.). (Posvečeno Učitelj. pevskemu zboru UJU v Ljubljani). (Litografija Čemažar in drug. 1929. 4°, 12 strani.)
74. 75. **Himna svetemu Savi**. (Kramolc Luka: Narodni praznik, Ljubljana, 1929, šte. 20.)
76. **Pet mešanih zborov** na narodno besedilo: 1. (76) **Spi, do sinek moj!** (Kajkavsko narodno besedilo), 2. (77) **Slaviček** 80. (Belokranjsko narodno besedilo), 3. (78) **Za njega vse potrpi** (Štajersko narodno besedilo), 4. (79) **Komarjeva ženitev** (Gorenjsko narodno besedilo), 5. (80) **Lepa Jana** (Narodno besedilo iz Cerovca). (Založba Glasbene Matice v Ljubljani, 1929. 4°, 10 strani.)
81. **Zabučale gore** (Teče voda - Moravska narodna - Oton Župančič). (V proslavo 80 letnice prezidenta ČSR, g. T. G. Masaryka). (ZB, l. 6., 1930, št. 3 b.)
82. **Zahučaly hory** (Moravská). Upravil Emil Adamič (Věstnik pěvecký a hudebné. Praga, l. 34., 1930, št. 10.)
83. **Ena in dvajset cerkvenih pesmi** po napevih iz do Kokošarjeve zbirke za mešani zbor priredil Emil Adamič.
102. Izdal Roman Pahor. Tisk Katoliške tiskarne v Gorici, 1932. 8°. I. Mašne: 1. (83) **Pristop**, 2. (84) **Slava**, 3. (85) **Evangelij**, 4. (86) **Darovanje - Svet**, 5. (87) **Pred obhajilom**, 6. (88) **Obhajilo**. II. Blagoslovna: 7. (89) **Na kolena poklekimo**. III. Adventna: 8. (90) **Poslan je angel Gabrijel**. IV.

Božične: 9. (91) **Srečna si, štalca betlehemska!** 10. (92) **Čuj, o presrečni človek moj!** 11. (93) **Vstanite pastirci!** 12. (94) **Zbudi se Jeruzalem** (Sv. Trije Kralji). V. Postne: 13. (95) **Žalostni veliki teden**, 14. (95 a) **O kristjani, premišlujte**, 15. (96) **O grešnik, tu se vstavi**. VI. Velikonočne: 16. (97) **Jezus je od smrti vstal**, 17. (98) **Zveličar je iz groba vstal**. VII. Marijine: 18. (99) **Bodi tisočkrat češčena!** 19. (100) **Tebe ljubim, o Marija!** 20. (101) **Rad hotel bi častiti**, 21. (102) **Marija, pelji nas v raj!**

103. **Trije mešani zbori**: 1. (103) **Primera** (S. Jenko), 2. do (104) **Mlado leto rože kliče** (S. Jenko), 3. (105) **Pevec** (S. Jenko). (Edicija Glasbene Matice, Ljubljana, 1932. 4°, 12 strani.)
105. **Šest narodnih pesmi za mešan zbor**: 1. (106) **Ptički do lepo pojo** (Iz Kokošarjeve zbirke), 2. (107) **Huda zima** (Iz Kokošarjeve zbirke), 3. (108) **Dekle pere** (Belokranjska), 111. 4. (109) **O pogumnih krojačih** (Iz Kokošarjeve zbirke), 5. (110) **Rib'cam dobro gre** (Iz Kokošarjeve zbirke), 6. (111) **Od ogljarja** (Gorenjska). (Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1932. Litografija Čemažar in drug v Ljubljani. 4°, 11 strani. — Učiteljskemu pev. zboru v Ljubljani). (Št. 1. je ponatisnil: Junošeski drugar, Lom, Bolgarija, 1937, št. 20., stran 8.)
112. **Konja jezdi Hasan - aga** (Cvetko Golar). (ZB, 1. 9., 1933, št. 1 c.)
113. **Ženka mi v goste gre** (Iz Idrije. Napev napisal Fran Marolt). (ZB, 1. 10., 1934, št. 4 a.)
114. **Furmanska** (Južnoštajerska. Napev napisal Fran Marolt). (ZB, 1. 10., 1934, št. 4 b.)
115. **Smrt carja Samuela** (Josip Pagliaruzzi - Krilan). Mešani zbor z bariton - solom. (Edicija Glasbene Matice v Ljubljani, 1934. Litografija Čemažar in drug. 4°, 17 strani.)
116. **Naša pesem** (Mile Klopčič). (Delavski akordi, 1. 1., 1935, zvezek 2., št. 2. Izdala pevsko-glasbena podzveza »Svoboda«, Ljubljana.)
117. **Uspavanka** (O. Župančič). (Jugosl. pev. savez, Beograd, št. 14., 8°, 4 strani.)
118. **Godci** (Dr. K. Štrekelj: Slov. nar. pesmi. Tekst in napev zapisal Peter Majcen, št. 7321, od Sv. Tomaža). Priredil Emil Adamič, 10. VII. 1935. (Litogr. part. Učiteljski pevski zbor v Ljubljani, 4°, 8 strani.)

119. **Po jezeru** (M. Vilhar). (Litogr. part. pev. dr. »Ljublj. Zvon«. 4°, 2 strani.)
120. **Popotno geslo Gl. M. šte. 2** (Avtor besedila ?). (5. XII. 1934). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 4°, 1 stran.)
121. **Marija in brodar**. Narodna legenda za mešan zbor. 1925. Nagrajena s prvo nagrado uredništva »Zborov«. (Rkp. part. Gl. M., Maribor. — Litogr. part. Učit. pev. zbor, Ljubljana. 4°, 6 strani.)
122. **Jutranja** (Narodna. - Varianta. - Uporabljen narodni napev). (26. VII. 1929). (Litogr. part. Učit. pev. zbor, Ljubljana. 4°, 2 strani.)
123. **Popotno geslo Gl. M. šte. 1** (Tekst dr. Vladimir Kreč in RO). (Varna, 1934). (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
124. **Nočna pesem** (Besedilo Emil Adamič). (Kamnik, 1903). (Konkurenčna skladba, nagrajena s častno nagrado Slov. pev. društva v Ptujju). (Tiskane part. Slov. pevsko društvo, Ptuj, 1903, 8°, 1 stran, rkp. Glasbena Matica, Ptuj.)
- 124 a. »**Kdor naš si, z nami poj!** (A. Aškerc, 1894). (»Celjskemu pevskemu društvu« 2. II. 1934 ob društveni 40 - letnici). (Rkp. ?, šapirograf. glas. Celjsko pevsko društvo.)
125. **Vso noč pri potoci** (dr. I. Pregelj). (Zveza slov. pev. zborov, Ljubljana, litogr. part., 4°, 2 strani.)
126. **Zbiraj se, zbiraj, lepi zbor** (Poljansko kolo). (Litogr. glas. Gl. M. Lj.)

Rokopisne skladbe

127. **Še en moto!** (Pinxit q). (Popotno geslo Gl. M. šte. 3). (Varna, 1934). (Rkp. Gl. M. Lj.)
128. **Dekle moja, kje si s'noč bila?** (Goriška narodna). (1932). (Rkp. part. Prvo slov. pev. društvo »Lira«, Kamnik.)
129. **Kdor hoče furman biti** (Dolenjska narodna). (1935). (Rkp. part. pev. dr. »Ljublj. Zvon«.)
130. **Prelepa je Selška dolina** (Gorenjska narodna). Pevskemu društvu »Ljublj. Zvon«. (Rkp. part. pev. dr. »Ljublj. Zvon«.)
131. **Kranjčičev Jurij** (Dolenjska narodna). (Pevskemu društvu »Ljublj. Zvon«). (Rkp. part. pev. dr. »Ljublj. Zvon«.)
132. **Pošta** (Koroška). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
133. **Zazibalka** (Narodna). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)

134. **Godci** (Anton Boštele). (G. Davorinu Čandru, vodji Glasbenega društva in malih hrastniških pevčkov ob 15-letnici njegovih uspehov poklonjeno). (Rkp. part. Davorin Čander, Hrastnik, prepis Gl. M. Lj. — Faksimile naslovne strani rokopisa v brošuri Milan Mahkota: Osebnost Emila Adamiča, Laško, 1937.)
135. **Pesem kmetske mladine** (Ivan Albreht). Poklanja »Zvezi kmečkih fantov in deklet. E. A., 21. VI. 1933. (Rkp. part. »Zveza kmečkih fantov in deklet«, Ljubljana, in prepis Gl. M. Lj.)
136. **Ecce dolor!** (Fr. Gestrin). (Varianta). (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
137. **3 narodne za mešan zbor** (1925): 1. (137) **Gosposka do večerja**, 2. (138) **Ptička poje od Marije** (H-dur, $\frac{4}{8}$), 3. (139)
139. **Šentjanževa kolednica**. (Prep. part. Gl. M. Lj.)
140. **Spomladi** (Fr. Levstik). (Kamnik, 1905). (Kot konkurenčno skladbo poslal Gl. M. v Lj. 1. 1905.). (Rkp. ?)
141. **Svatba na poljani** (Cv. Golar). Osmeroglasen mešan zbor. (Rkp. ?, prepis Gl. M. Lj.)
142. **Pevskemu društvu »Zvon« v Trbovljah za 25-letnico** (Ivo Peruzzi). (1920). (Rkp. »Zvon«, Trbovlje.)
143. **Himna** (Besedilo ?). Posvečeno pev. dr. »Primorec« v Trebčah za desetletnico. 1912. (Rkp. ?). (Glej NA, l. 10., 1911, lit. priloga, stran 55.)
144. **Svetotajstvo**. 4gl. mešan zbor. Pevskemu društvu »Hajdrih« na Proseku. (Trst, 1913). (Rkp. izgubljen, do prevrata ga je hranil Cibic Drago, Maribor.)
145. **V gorah** (Besedilo ?). (Na sporedu pevskega in glasbenega društva v Trstu, 1910, izvajana pa ni bila). (Rkp. ?). (Glej NA, l. 9., 1910, lit. priloga, stran 13.)
146. **Da bi biva liepa ura** (Koroška narodna). (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
147. **»Naš Zvon«** (Anton Funtek). Slavnostna himna za sedmereglasen mešan zbor z vmesnim moškim zborom in baritonskim samospevom. (Za 20-letnico pev. društva »Zvon«, Šmartno pri Litiji. 1911). (Rkp. pev. dr. »Zvon«, Šmartno pri Litiji.)
148. **Ženitno voščilo** v obliki šaljivega rakovega kánona (2glasno, sopran in tenor). (Trst, 28. V. 1913). (Na dopisnici Zorku Prelovcu.)
149. **Rojstna hiša, hiša zlata** (Avtor besedila ?). (Mladostna skladba, Ljubljana, 1896?, rkp. ?)

b) s klavirjem, z orkestrom

150. **Pri zibeli** (Simon Gregorčič). Samospev. (NA, 1. 7., 1907/8, stran 4.) Prirejen za mešan zbor in veliki orkester. (Kamnik, 1909). (Rkp. Idrija ?)
151. **Narodne vojaške pesmi**. Šesteroglasni mešani zbor do in salonski orkester (flavta, violina I., II., viola, violončelo, 162. kontrabas, harmonij). (Kamnik, 1906): 1. (151) **Slovenski smofantje, iz Idrije doma**, 2. (152) **Mal' postojmo, mal' zapojmo**, 3. (153) **Danes je taisti dan**, 4. (154) **Pobič sem star šele osemnajst let**, 5. (155) **Ena ptička priletela**, 6. (156) **Regiment po cesti gre**, 7. (157) **Tam za laškim gričem**, 8. (158) **Oj ta vojaški boben**, 9. (159) **Tam na zelenem travniku**, 10. (160) **V Ljubljanci, v kosarni 'na luč'ca gori**, 11. (161) **Bo veterc popihal, meglico razgnal**, 12. (162) **Nobene bukvice niso tak' lepe**. (Prep. part. Ferdo Juvanec, Ljubljana). (Napisano za pevsko društvo »Kolo« v Trstu.)
163. **Lepa Vida** (Narodna balada). Osmeroglasni mešani zbor, sopran solo, klavir in harmonij. (1924.) (Rkp. France Marolt, Ljubljana.)
164. **Romanca** (Štrekelj: Narodne pesmi). (Posvečeno Gorenjski Sokolski župi). Mešan zbor in orkester. (2. X. 1936). (Rkp. part. in glasovi Sokolska župa Kranj.)
165. **Balada** (Cv. Golar). Mešan zbor in mali orkester (godala, flavta, 2 klarineta, 2 fagota, 2 roga, 2 trobenti, 1 pozavna, tolkala, klavir). (1922). (Rkp. France Marolt, Ljubljana.)
166. **Domovini** (Iz »Zvončka«). (P. 1. 3., 1923, stran 3.). Priredba za mešan zbor in orkester. (Rkp. part. pev. dr. »Ljubljana«). (Glej štev. 42.)
167. **Zrelo žito** (S. Sardenko). (ZB, 1. 1., 1925, št. 2.). Priredba za mešan zbor in mali orkester. (Rkp. pev. dr. »Zvon«, Trbovlje). (Glej št. 46.)
168. **Slovenski »Te Deum«**. 5 glas. meš. zbor in obligatne orgle. (Trst 1913). Zloženo za pev. dr. »Hajdrih« na Proseku. (Rkp. izgubljen, do prevrata ga je hranil Cibic Drago, Maribor.)
169. **Ave Maria**. Mešan zbor, orgle in violinski solo ad libitum (Zagorje, 1902). (Rkp. ?)

2. MOŠKI ZBORI

a) a cappella

Tiskane skladbe

170. **Zapuščena** (dr. Fr. Prešeren). (NA, l. 1., 1901/2, stran 88. — Prva natisnjena skladba E. A.)
171. **V samotah** (Dragotin Kette). (NA, s. 4., 1904/5, stran 38.)
172. **Zlata doba** (Fr. Levstik). (Gdč. Olgi Jenkovi). (Kamnik, 10. X. 1904). (NA, l. 4., 1904/5, stran 47.)
173. **Prošnja** (Franc Gestrin). (Kamnik, 30. VIII. 1904). (NA, l. 4., 1904/5, stran 55.)
174. **Oreh** (Frančišek Levstik). (Gospodični Miji Škerjančevi). (NA, l. 4., 1904/5, stran 59.)
175. **Rožmarin** (R. Maister). (Kamnik, 20. X. 1904). (NA, l. 4., 1904/5, stran 71.)
176. **Kazen** (R. Maister). (Kamnik, 10. X. 1904). (NA, l. 5., 1905/6, stran 12.)
177. **Res, oženil bi se** (Aleksandrov). (Zagorje, 26. V. 1903). (NA, l. 5., 1905/6, stran 32.)
178. **Pogodba** (R. Maister). (Kamnik, 10. X. 1904). (NA, l. 5., 1905/6, stran 59.)
179. **Franica** (Romanca po narodnem motivu — Jos. Rusin). (S prvo častno nagrado Gl. M. odlikovana skladba). (M. Hubad: 21 moških in mešanih zborov, Gl. M. Lj., 1906, stran 3.)
180. **Naša zastava** (E. Gangl). (Bralnemu in pevskega društvu v Toplicah pri Novem mestu). (NA, l. 6., 1906/7, stran 20.)
181. **Notranjska** (Aleksandrov). (Izdala in založila »Zveza slov. pev. društev« v Lj. 1907. 4°, 5 strani.)
182. **Kmečka pesem** (Aleksandrov). (Kamnik, 10. VII. 1908). (NA, l. 8., 1908/9, stran 18.)
183. **Dan slovanski** (Simon Jenko). (Prvemu slov. pev. društvu »Lira« ob priliki društvene 25-letnice). (NA, l. 8., 1908/9, stran 27.)
184. **Cvetica** (I. N. Resman). (NA, l. 8., 1908/9, stran 47.)
185. **Najslajša služba** (Fr. Levstik). (Kamnik, 7. VI. 1908). (NA, l. 9., 1910, stran 32.)
186. **Pesem o beli hišici** (Cv. Golar). (NA, l. 9., 1910, stran 69.)
187. **Scherzando** (R. Maister). (M. Hubad: 20 moških in mešanih zborov, Gl. M. Lj. 1910, stran 3.)

188. **Vasovalec** (O. Župančič). (Poklonjena pev. zboru Gl. M. v Trstu in tržaškemu kvartetu: dr. Irguliču, Šinku, Mahkoti in Prunku). (NA, l. 101., 1911, stran 22). (Skladba je izšla tudi v zbirki: Mala pesmarica, števil. 12. Tiskala in založila Zvezna tiskarna, Lj., 1922. — št. 173., 176., 177., 182., 183., 186., 188. so tudi natisnjene v Čerin-Hubadovi: Pesmarici Gl. M. 1922, 1929, na str. 22., 9., 4., 10., 25., 19., 14.)
189. **Vesela pesem** (Zvonimir). (Druzovič: Lira, I., Ljubljana, 1911, stran 95.)
190. **Na planine** (J. Pagliaruzzi). (Druzovič: Lira, I., Ljubljana 1911, stran 113.)
191. **Zimzelen** (Lj. Poljanec). (Druzovič: Lira, I., Ljubljana 1911, stran 127.)
192. **Avstrija moja** (J. Kersnik). (Druzovič: Lira, II., Ljubljana, 1912, stran 1.)
193. **Vrtnica — srce** (A. P.). (NA, l. 11., 1912, stran 57.)
194. **Polonica** (Cv. Golar). (NA, l. 11., 1912, stran 24.)
195. **Ljubici** (Fr. Levstik). (1910). (»Trije moški zbori«, Lj. Zvon, 1920.)
196. **Kregata se baba in devojka** (Iz bosanskega perivoja 16. — Cv. Golar). (»15 zborovih pesmi«, Gl. M. v Trstu, 1920, stran 12.)
197. **Kazen** (Rudolf Maister - Vojanov). (P, l. 1., 1921, stran 3.). (Glej št. 176.)
198. **Tožba** (Tone Gaspari). (P, l. 1., 1921, stran 15.)
199. **Pet veselih pesmi za moški zbor** (Moškemu zboru do «Ljubljanskega Zvona»): 1. (199) **Fantovska** (Ivo Peruzzi), 203. 2. (200) **Za plotom** (Ivo Peruzzi), 3. (201) **V jutru** (Ivo Peruzzi), 4. (202) **Ali ne izhaja jasna zarja** (Iz bos. perivoja. — Cv. Golar), 5. (203) **Mlada pesem** (Cv. Golar). Založilo in izdalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, 1921. 8°, 10 str.
204. **Zdrava bodi, draga moja!** (Narodna iz Cerovca, prirejena po St. Vrazu). (P, l. 2., 1922, stran 40.)
250. **Gori, gori, dekličiči!** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapiskih St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 39.)
206. **Zrasle so tri drobne konople** (Narodna iz Cerovca, prirejena po zapisu St. Vraza). (P, l. 2., 1922, stran 35.)
207. **Molitev** (S. Jenko). Koral ob priliki I. Jug. vsesokolskega zleta v Lj., 1922. Partitura za moški zbor. (Izdal prireditveni odsek. 8°, 4 strani). (Glej tudi št. 369., 370.)
208. **Oprezno dekle zavrne skušnjavca!** (Narodna z Dobrne). (P, l. 3., 1923, stran 19.)

209. **Serenada** (J. Resman). (P, l. 3., 1923, stran 27.)
210. **Jesenski večer** (Igo Gruden). (P, l. 3., 1923, stran 30). (Glej tudi štev. 329.)
211. **Nageljni rdeči** (Ivo Peruzzi). (Zbirka zborova. Sv. I., »Edition Rirop«, Zagreb, 1923, stran 5.)
212. **Je pa davi...** (Narodna). (Pev. dr. Lj. Zvon, 1923, 4°, 4 strani.)
213. **Krški zvonovi** (Narodno besedilo). (ZB, l. 1., 1925, št. 8. — Rkp. Glasbena Matica, Maribor.)
214. **Božična** (Narodno besedilo). (ZB, l. 1., 1925, št. 7 a.). (Glej št. 133.)
215. **Jezus je majhen** (Narodno besedilo). (ZB, l. 1., 1925, št. 7 b.)
216. **Mara v jezeru** (Belokranjska narodna). Moški zbor in sopran solo. (ZB, l. 1., 1925, št. 10.)
217. **8 lahkih moških zborov** na narodna besedila: 1. (217) do **Modra devojka** (Belokr. nar. besedilo), 2. (218) **Ustal sem se**
 224. **rano jutro** (Belokr. nar. bes.), 3. (219) **Kedo dobi dekle?** (Belokr. nar. bes.), 4. (220) **Vitam aeternam** (Dolenjsko nar. bes.), 5. (221) **Lucipeter ban** (Medjim. nar. bes.), 6. (222) **Oženil se bom** (Kor. nar. bes.), 7. (223) **Za njega vse potrpi** (Štaj. nar. bes.), 8. (224) **Jurjeva** (Belokr. nar. bes.). (Zložil in »Ljublj. Zvonu« ob njegovi dvajsetletnici poklonil Emil Adamič. 1925. Izdalo in založilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Litografija Čemažar in drug v Ljubljani, 4°, 8 strani.)
225. **Za njo, kot riba za vodo** (Po Štrekljevi zbirki nar. pesmi). (Pev. društvu »Krakovo - Trnovo« v Ljubljani). (ZB, l. 2., 1926, št. 1 b.)
226. **Ljubi, dokler je čas** (Medjimurska narodna). (ZB, l. 2., 1926, št. 8 b.)
227. **Trije robci** (Narodna iz Štrekljeve zbirke). (ZB, l. 2., 1926, št. 9 a.)
228. **Slovo** (Ivo Peruzzi). (Fr. Marolt: Nagrobnice, Ljubljana 1926., stran 23.)
229. **Večna luč naj mrtvim sveti!** (Fr. Marolt: Nagrobnice, Ljubljana 1926, stran 26.)
230. **Materi na grob** (A. Rapè). (Fr. Marolt: Nagrobnice, Ljubljana 1926, stran 27.)
 (Št. 228 sta založili in izdali v litogr. part. »Zveza slov. pev. zborov« in ljublj. župa JPZ.)
231. **Ura bije** (Po napevu iz Kokošarjeve zbirke). (ZB, l. 3., 1927, št. 11., 12 c.)
232. **Oče naš** (Nagrobnica). (Založila ljublj. župa JPZ. 1927. 4°, 4 strani, in litogr. part. Gl. M. Lj. 4°, 6 strani.)

233. **Pomladni sen** (Cvetko Golar). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 1927, 4°, 3 strani.)
234. **Enkrat pridi še, draga.** (Litogr. part. Gl. M. Lj. 1927. 4°, 2 strani.)
235. **Kralj Matjaž** (Oton Župančič). (P, l. 8., 1928, stran 29. — Rkp. part. Gl. M. Maribor.)
236. **Regiment po cesti gre ...** (Tema z 8 variacijami). Moški zbor ali komorni kvartet. (A. Balatka in M. Simončič: Pesmarica moških zborov, Lj., 1929, stran 6.)
237. **Od majolke** (Narodna iz Kokošarjeve zbirke). (ZB, l. 7., 1931, št. 1 a.)
238. **Vse najlepše rožice** (Štajerska narodna). (ZB, l. 7., 1931, št. 1 b.)
239. **Vse rožice rumene** (Narodna iz Kokošarjeve zbirke). (ZB, l. 7., 1931, št. 1 c.)
240. **Šel sem po zelenem travniku** (Štajerska narodna). (ZB, l. 7., 1931, št. 1 č.)
241. **Fantje že vriskajo** (Manica Komanova). (Priatelju Likozarju). (ZB, l. 8., 1932, št. 5 c.)
242. **Š e s t n a r o d n i h** za moški zbor: 1. (242) **Oj, koledo!** (Belodokranjska), 2. (243) **Stara vojaška** (Iz Kokošarjeve zbirke),
247. 3. (244) **O kovaču** (Dolenjska), 4. (245) **Še ena vojaška**, 5. (246) **Dnes je eden lušten dén** (Prekmurska), 6. (247) **Na božjo pot pojde** (Prekmurska). (Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. 1932. Litografija Čemažar in drug. 4°, 11 strani. — Učit. pevskemu zboru v Lj.)
248. **Bog daj!** (Cvetko Golar). (Priatelju Oskarju Mollu za 25-letnico, 21. I. 1932 in Trboveljskemu »Zvonu«). (ZB, l. 9., 1933, št. 1 a.)
249. **Zdravica** (Simon Jenko). (ZB, l. 10., 1934, št. 5 a. — Skladbo je izdala tudi Zv. slov. pev. zb., 1925.)
250. **Čuj nas, zemlja!** (Peterlin - Petruška). (ZB, l. 10., 1934, št. 5 b. — Skladbo je natisnila v litogr. part. tudi Zv. slov. pev. zb. 1921.)
251. **E n o p e s e m p o j m o m i** (20 narodnih pesmi po napevih do iz Kokošarjeve zbirke, za moški zbor priredil E. Adamič):
270. 1. (251) **Eno pesem pojmo mi**, 2. (252) **Kadar zagledam Oselco**, 3. (253) **Od vinske trte**, 4. (254) **Ura bije**, 5. (255) **Čez tri gore**, 6. (256) **Men' vse eno je** (Ponarodela. - Štefan Božič), 7. (257) **Napitnica**, 8. (258) **Oj, planinica**, 9. (259) **Nekaj bi vam rad povedal**, 10. (260) **Od lastovke** (Ponarodela), 11. (261) **Pod belim gradom**, 12. (262) **Dekle v vrtu**, 13. (263) **Srečna fara**, 14. (264) **Bela slanica**, 15. (265) **Od**

- francoske armade, 16. (266) To se m' luštno zdi, 17. (267) Fantič po polju gre, 18. (268) Leži ravno polje, 19 (269) Majolka, 20. (270) Na vojsko pojdemo. Izdal in na opalografu razmnožil Roman Pahor, Dravlje pri Ljubljani. 1935. 4°, 23 strani.
271. **Kadar vstanemo...** (St. Kosovel). (Akademskeemu pevskemu zboru. 1927). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 4°, 8 strani.)
272. 16 jugoslovanskih narodnih pesmi za moški in do mešani zbor. I. del. Moški zbori: 1. (272) **Zašto Vaske...** (Srbska), 2. (273) **Od kada mi frula ne zvoni...** (Bosanska), 279. 3. (274) **Dobro jutro, Bog daj!** (Prekmurska), 4. (275) **Iskala majka svojga sinka Janka** (Belokranjska), 5. (276) **Turo-poljci** (Belokranjska), 6. (277) **Tužna mladost moja** (Istrska), 7. (278) **Bilo vavek veselo** (Istrska), 8. (279) **Svetvo sunce se je skrivo** (Koroška). Založba in tisk Zvezne tiskarne v Ljubljani. 8°, 12 strani. 1922. — Vseh 8 skladb je ponatisnjenih v zbirki: Lukić Božidar: Partiture nacionalno-patriotskih i verskih pesama. I. knjiga. Beograd, 1928.
280. **Zarja se zlati nad lesom** (Cv. Golar). (Skladbo je poklonil Adamič bratu Franu Adamiču za pevski zbor »Loških fantov« v Škofji Loki, rkp. hrani Dolenc Fr. ml. iz Stare Loke pri Škofji Loki). (Izdala Gl. M. Maribor, litogr. part. 8°, 2 strani.)
281. **Vigred se povrne** (Narodna nagrobnica). Harmoniziral Emil Adamič. (Litogr. part. Gl. M. Lj. 8°, 1 stran.)
282. **Ti in jaz** (Pavel Karlin — Davorinov). (Izdala Zv. slov. pev. zborov v Lj., litogr. part., 4°, 2 strani.)
283. **Kje si svoje lice umila.** (Izdala Zv. slov. pev. zborov v Lj., litogr. part., 4°, 2 strani.)
284. **Popotno geslo Gl. M. štev. 2** (Avtor besedila ?). (5. XII. 1934). (Litogr. part. Gl. M. Lj., 4°, 1 stran.)
285. **Drevi pridi!** (Narodna). (Litogr. part. pev. dr. »Grafika«, Ljubljana.)
286. **Mi pevci!** (Besedilo?). (Litogr. part. pev. dr. »Grafika«, Ljubljana.)
287. **Marjeta in zmaj** (Narodna legenda). 1933. Tekst v knjigi Pavel Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. (Litogr. part. pev. dr. »Grafika«, Ljubljana.)
288. **Dobrovoljsko geslo.** (Taškent, Trojckij lager, 1916). — Faksimile po rokopisu v knjigi dr. Turk Ernest, Jeras Josip, Paulin Rajko: Dobrovoljci - kladirarji Jugoslavije, Ljubljana, 1936. Stran 561. (Rkp. Edvard Prinčič, Ljubljana.)

- 288 a. **Na sorškem polji** (Narodna iz štrekljeve zbirke). Podružnici »Svobode« v Mariboru posvetil Emil Adamič, 1922. (Rkp. part. in litograf. glas. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, Maribor.)

Rokopisne skladbe

289. **Vranec** (Josip Pagliaruzzi). (Kamnik, 30. VIII. 1906). (Konkurenčna skladba poslana »Zvezi slov. pev. društev«, 1906. — Rkp. part. Gl. M. Lj.)
290. **Vihar svobode** (Cvetko Golar). (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
291. **Pesem o kosu** (Cv. Golar). (Pevskemu društvu »Hugolin Sattner«, Moste). (Rkp. part. pev. dr. »Sattner« in Gl. M. Lj.)
292. **Pa dejali so mi župnik** (Ivo Peruzzi). (Slov. kvartetu, 1921). (Rkp. part. pev. dr. »Krakovo-Trnovo«, Ljubljana, Belič Janez, Ljubljana, in prepis Gl. M. Lj.)
293. **Črni vran** (Lj. Poljanec). Balada. (Trst, 1910). (Rkp. ? — Skladbo je pelo neko hrv. pevsko društvo na turneji v Angliji in Nemčiji in se je takrat izgubila.)
294. **Zvezde žarijo** (Oton Župančič). Četverospev. (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
295. **Starec** (Narodno besedilo). (1932). Pevskemu društvu »Krakovo-Trnovo«. (Rkp. part. pev. dr. »Krakovo - Trnovo« in Gl. M. Lj.)
296. **Še en moto!** (Pinxit q). (Popotno geslo Gl. M. štev. 3). (Varna, 1934). (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
297. **Junakova svatba** (J. Vesel). (Balada za moški zbor z osmerospevom). (Prep. part. in glas. Prvo slovensko pevsko društvo »Lira«, Kamnik.)
298. **Tri prešerne pesmi za veselo družbo.** (Študentovske). do (Kamnik, 1904): 1. (298) **Nič o politiki** (Simon Jenko),
300. 2. (299) **Lepa Neža** (Simon Jenko), 3. (300) **Kaj morem jaz za to?** (Matija Kračmanov - Valjavec). (Rkp. Prvo slov. pev. društvo »Lira«, Kamnik.)
301. **Šopek vinskih** za moški zbor (Kamnik, 1904): 1. do (301) **Ko b' sodov ne b'lo**, 2. (302) **Kranjski sin**, 3. (303)
305. **Sladko vince piti**, 4. (304) **Birt rajtengo piše**, 5. (305) **Kolkor kapljic**. (Rkp. Prvo slov. pev. društvo »Lira«, Kamnik.)
306. **Mesto v oblakih** (A. Fet - Peterlin - Petruška). (Taškent, 1919). (»Ljubljanskemu Zvonu« ob priliki iz ujetništva. 19. VIII. 1920). (Rkp. pev. dr. »Ljubljanski Zvon«.)
307. **Za našo zmago zovi** (Ivo Peruzzi). (1920). (Rkp. pev. dr. »Ljubljanski Zvon«.)

308. **Njega ni** (S. Gregorčič). (Po narodnih motivih). (Taškent, 1919). (Rkp. pev. dr. »Ljubljanski Zvon«.)
309. **Potrkan ples** (Gorenjska). (Akademskeemu pevskeemu zboru. 1934). (Rkp. Akademski pevski zbor, Ljubljana.)
310. **Furmanska** (Dolenjska narodna). (1934). (Rkp. Akademski pevski zbor, Ljubljana.)
311. **Solnce mi je nizk' prisjavo** (Gorenjska narodna). Za alt in moški kvartet. 1934. (Rkp. Akademski pevski zbor, Ljubljana.)
312. **Zazibalka** (Panonska narodna). (1934). (Rkp. Akademski pevski zbor, Ljubljana.)
313. **Geslo sokolskega pevskega zbora v Radovljici** (11. I. 1936). (Rkp. Sokolsko društvo Radovljica.)
314. **S v a t o v s k a s u i t a** (Zilska dolina) za triglasni tenorski do in triglasni basovski zbor: I. (314) Andante. **Mendirer me**
317. **urišče po cesti**. II. (315) Moderato. **Al' je to tista šiša, je to tista ves**. III. (316) Andantino. **Sma prišli, pa spet pojdemo**. IV. (317) Andante. **Jes grien, jes grien, jes muerem preč**. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
318. **Od trnovske fare** (Narodna). (Nedokončano? Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
319. **Od kolere** (Narodna). (Osnutki, nedokončano? Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
320. **Je urca odbila** (Besedilo?). (Prijetelju Viktorju Bohincu za spomin † Seliškarja). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana, in pev. dr. »Krakovo - Trnovo«, Ljubljana.)
321. **V veseli družbi** (Ivan Zorman). (4. VII. 1936). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
322. **4 n a r o d n e p e s m i**: 1. (322) **Saj či frajda več ne svite**, 2. do (323) **Uštnejšega ni, kje te vigredni cajt**, 3. (324) **Jes som**
325. **ponoči nekje biv**, 4. (325) **Jes pa moj kvaž'k se rada imava**. (Nedokončano? Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
326. **Mati zemlja** (Cvetko Golar). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
327. **Poskočnica** (Nar. bes. — Štrekelj Josip). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana, in pevsko društvo »Grafika«, Ljubljana.)
328. **Tovarišu** (J. Pagliaruzzi). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
329. **Jesenski večer** (Igo Gruden). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana). (Glej št. 210.)
330. **Žena - smrt** (Narodna pesem). Moški zbor in tenor solo. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
331. **Slovenska maša** (b-dur). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)

332. **Ponoči** (S. Jenko). (Nedokončano? Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
333. **Kregala se vdova in devojka** (Cvetko Golar). (Varianta). Moški zbor in soli: devojka (sopran), vdova (mezzosopran), Ivan (tenor). Poklonjeno Gl. M. v Mariboru. (Taškent, 1919). (Prepis zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
334. **Napitnica** (Cvetko Golar). (Akademskeemu pevskeemu zboru. 1927). (Rkp. Akademski pevski zbor, Ljubljana.)
335. **Novoletna kolednica** (Koroška narodna). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje.)
336. **Mlada mi je draga** (Belokranjska narodna). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje.)
337. **Spava Janko** (Belokranjska narodna). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje. Ista pesem z naslovom »Najboljša molitev« v rkp. zap. Hane Adamič, Ljubljana.)
338. **Belokranjsko kolo** (Narodna). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje.)
339. **Gozdna idila** (Oton Župančič). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Lj.)
340. **Pomlad ni za me** (Rudolf Maister). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
341. **Tri ljubice** (Oton Župančič). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
342. **Polnoč** (Rudolf Maister). (1934). (Rkp. Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
343. **Pevskemu društvu »Zvon« v Trbovljah ob 15 letnici** (Jože Velkavrh). (Trst, 1910). (Rkp. »Zvon«, Trbovlje.)
344. **Oskarju Mollu ob 25 letnici** (Ivo Peruzzi). (1932). (Rkp. Moll Oskar, Trbovlje.)
345. **Prazno srce** (Rudolf Maister). (1934). (Rkp. »Zvon«, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
346. **Setev** (Cvetko Golar). (1933). (Rkp. pev. dr. »Svoboda«, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
347. **Sveti plamen** (Cvetko Golar). (1933). (Rkp. pev. dr. »Svoboda«, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
348. **Naši dnevi** (R. Peterlin - Petruška). (1933). (Rkp. pev. dr. »Svoboda«, Trbovlje, in rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
349. **Trudno srce** (R. Peterlin - Petruška). (1933). (Rkp. pev. dr. »Svoboda«, Trbovlje, rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana, in pev. dr. »Krakovo - Trnovo«, Ljubljana.)

350. **Naročilo** (Staroselski). (Rkp. Adolf Gröbming, Ljubljana.)
351. **Trije moški zbori** na narodna besedila iz Štrekljevih zbirk nar. pesmi: 1. (351) **Mak za škrljak, rožmarin za spomin**, 2. **Trije robci**, 3. **Za njo kot riba za vodo**. (Pevskemu društvu »Krakovo - Trnovo«. — 30. VIII. 1924). (Rkp. part. pev. dr. »Krakovo - Trnovo«, Ljubljana. — št. 2. in 3. sta natisnjeni, glej št. 227. in 225.)
352. **Geslo** (Fran Albrecht). (Rkp. part. pev. društvo »Krakovo - Trnovo«, Ljubljana.)
353. **Rudarska pesem** (Klemenčič Vlado). (1932). (Rkp. »Oktet rudniških nameščencev, Trbovlje, glas. pev. dr. »Zarja«, Loke pri Trbovljah.)
354. **Ti si urce zamudila** (Narodna). (G. Avgustu Šuligoju, 1922?). (Rkp. ?)
355. **Trije kovači** (Besedilo?). Komponirano v Taškentu, 1917. (Rkp. ?)
356. **Rodino mila!** Druga narodna bolgarska himna. Tekst in muzika Bor. Tričkov. Priredil E. Adamič. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
357. **Od kosa** (Dolenjska). 3gl. moški zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
358. **Voščilo Edvardu!** (Emil Adamič). (Trojckij lager, 1915). (Rkp. Edvard Prinčič, Ljubljana.)
359. **Lahko noč** (Besedilo?). Četverospev. (Na programu predpustnega koncerta telovadnega društva »Zagorski Sokol« v Zagorju, dne 20. II. 1898, pod vodstvom društvenega pevodje g. Milana Adamiča). (Rkp. ?)
360. **Malgaj** (Rudolf Maister - Vojanov). (Rkp. part. Janko Kotnik, Guštanj, šapirograf. glas. Glasb. in pev. društvo »Železničar«, Ptuj.)

b) s klavirjem, z orglami, z orkestrom

361. **V samostanu** (R. Peterlin - Petruška). (1925). Moški zbor in komorni orkester (2 flavti, 2 oboi, 2 klarineta, 2 fagota in harfa. (Rkp. part. ?, glasovi Nar. želez. glasbeno društvo »Sloga«, Ljubljana.)
362. **Za oženjene**. Moški zbori in klavir. (Kamnik, 1905):
do 1. (362) **Poj, poj, ptiček moj**, 2. (363) **Lani sem možila se**, 3. (364) **Še kikelco prodala bom**, 4. (365) **Micka le hitr'**, 5. (366) **Polka je vkazana**. (Rkp. Prvo slov. pevsko društvo »Lira«, Kamnik.)

367. **Missa SS. Angelorum Custodum** za 3glasni moški zbor in orgle. (Trst, 1912). (Rkp. Cerkevni Glasbenik, Ljubljana.)
368. **Zapojmo!** (Mirko Kragelj). Kantata za triglasni moški zbor, trobilni kvartet in tolkala (tenorji, baritoni, basi — trombenta v F, tenor - pozavna I., II., tuba [odnosno pozavna] — carillon, triangel, piatti, tamb. picc., timpani F, C). Pevskemu društvu »Krakovo - Trnovo« za desetletnico, 1929. (Rkp. part. Adolf Gröbming, Ljubljana.)
369. **Molitev** (S. Jenko). Moški zbor s spremljevanjem fanfare. (Rkp. part. Sokol I, Ljubljana.)
370. **Molitev** (S. Jenko). Slavnostni koral za moški zbor in dva klavirja (1933). (Rkp. part. Gorenjska sokolska župa, Kranj.)

3. ŽENSKI ZBORI

a) a cappella

Tiskane skladbe

371. **Po slovesu** (J. N. Resman). (NA, l. 6., 1906/7, stran 68. — Glej tudi št. 1052.)
372. **Ave Maria** (M. Elizabeta). (ZB, l. 2., 1926, št. 4 č.)
373. **O, kam, Gospod, gre Tvoja pot?** (Besedilo ?). (ZB, l. 2., 1926, št. 4 d.)
374. **Gospod, usmili se!** (Besedilo ?). (ZB, l. 2., 1926, št. 4 e.)
375. **Tožba** (Eng. Gangl). 4 gl. ženski zbor brez klavirja. (Prijetelju dvornemu svetniku E. Ganglu). (Litograf. part. Učiteljska tiskarna v Lj. 4°, 2 strani.)
376. **Šest narodnih pesmi za ženski zbor.** Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1932. Litografija Čemažar in drug v Ljubljani. 4°, 7 strani. (Učit. pev. zboru v Ljubljani): 1. (376) **Rasti rožmarin**, 2. (377) **Da bi jaz znala, k'teri je moj** (Gorenjska), 3. (378) **V črni gori beli grad** (Belokranjska), 4. (379) **Sem revna deklica**, 5. (380) **Lepo mlado jutro** (Štajerska), 6. (381) **Izberi si moža!** (Prleška).
382. **V pozni jeseni** (Saturnin). }
 383. **Sv. Jurij** (Bog. Gorenjko). } 2 glasni ženski zbori.
 384. **Večer** (Borisov). } Litogr. glas. Gl. M. Lj. 4°, 6 strani.
385. **Da imel bi perutničke** }
 (Bog. Gorenjko). } Glej tudi: Mladin. zbori s klavirjem št. 801., 806., 800., 788. in 793.
 386. **Dudeldajčki** (Osojski). }
 387. **Ah, zvonijo** (Bogomila). } Litogr. glas. Gl. M. Lj. 4°, 4 strani.

388. **K a t a**. Štiri belokranjske pesmi o lepi Kati za tri ženske do solo-glasove in troglasni ženski zbor a cappella: 1. (388)
 391. **Modra Kata**, 2. (389) **Lepa Kata**, 3. (390) **Zvesta Kata**, 4. (391) **Srečna Kata**. (Učit. pev. zbor JUU, litogr. partitura. 4°, 26 strani.)
 392. **Popotno geslo Gl. M. št. 2**. (Avtor besedila ?). (5. XII. 1934). (Litogr. part. Gl. M. Lj. 4°, 1 stran.)

Rokopisne skladbe

393. **Zdaj vem** (Iv. Zorman). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
 394. **Tri narodne** za ženski zbor. Ženskemu zboru radovljidskega sokolskega zbora: 1. (394) **Odkod znam ljubiti** (Po zapisu St. Vraza), 2. (395) **Lepa je pomlad** (Po zapisu J. Žirovnika), 3. (396) **Lisica** (Po zapisu J. Žirovnika). (Rkp. Sokolsko društvo Radovljica.)

b) s klavirjem, z orkestrom

Tiskane skladbe

397. **Pet ženskih dvospelov** (zborov) s spremljevanjem do klavirja. Besedila Cvetka Golarjeva: Iz bosanskega perivoja. Izdalo in založilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, 1922. 4°, 23 strani: 1. (397) **Solnce sije, zeleni livada**, 2. (398) **Kje si, dragi, da te ni?** 3. (399) **Poj petelin, zoro mi naznani**, 4. (400) **Dragemu so se oči skalile...**, 5. (401) **Zgodaj vstala mlada je devojka**.
 402. **Tožba** (Engelbert Gangl). Ženski zbor ali dvospjev in klavir. (ZB, l. 3., 1927, št. 3., 4 b). (Glej tudi št. 375.)

Rokopisne skladbe

403. **V rešenje** (Lj. Polančeva). (Poklonjeno g. Minki Zacherlovi, Ljutomer). Dekliški troglasni zbor s spremljevanjem 8 solo instrumentov (flavta, klarinet, rog, 3 viole, klavir in timpani). (26. X. 1927). (Rkp. part. Gl. M. Lj.)
 404. **Mornarjeve gosli**. Narodna pripovedna pesem. Zapisal Frančišek Meden v Senožečah na Notranjskem (Štrekelj št. 76). Za tenor-solo, sopran-solo, bariton (bas)-solo, ženski zbor, violino-solo in mali orkester: 2 flavti, 1 pikolo, 2 oboi, 1 angl. rog, 2 klarineta, 1 basklarinet, 2 fagota, 4 rogovi, tolkala in godalni kvintet (1936). (Rkp. partitura Gl. M. Lj.)

405. V čolnu (K. Širok). Ženski zbor in pihala (2 flavti, 2 oboi, 2 klarineta A, 2 fagota). (1. XI. 1930). (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
406. 3 ženski dvospevi (Cv. Golar). (Glej št. 397—401): 1. (406) do Poj, petelin, zoro mi naznani! 2. (407) Kje si, dragi, da te 408. ni? 3. (408) Zgodaj vstala mlada je devojka. (Priredba za ženski zbor s spremljevanjem orkestra). (1928). (Rkp. pev. dr. »Zvon«, Trbovlje.)
409. 2 ženska dvospeva (ista kot zgoraj, št. 1. in št. 3.). Priredba za ženski zbor s spremljevanjem klavirja 4 ročno. 410. (1930). (Rkp. Glasbena Matica, Maribor.)

4. MEŠANI MOŠKI IN ŽENSKI ZBORI*

411. 10 moških in mešanih zborov. Na narodna slov. do besedila iz Štrekljeve zbirke. Uglasbil Emil Adamič. V 420. Ljubljani, 1922. Založila in izdala Zvezna knjigarna. 8°. 15 strani. Vsebina: 1. (411) Po čem tako lepo dišiš? Moški zbor. 2. (412) Ljubica, vstani, vpihni luč. Moški zbor. 3. (413) Vanč zelenka jaše. Moški zbor. 4. (414) Ti misliš si lepa. Moški zbor. 5. (415) Dekle moje, prinesi vode (Ribniškemu oktetu). Moški zbor. 7. (417) Je rano vstala kukovca (Po načrtu melodije St. Vraza). Meš. zbor. 8. (418) Če ti ne boš moj... (Učit. pev. zboru v Lj.). Mešan zbor. 9. (419) Kdor je truden, naj gre spat! (Učit. pev. zboru v Lj.). Mešan zbor. 10. (420) Zbiraj se, zbiraj, lepi zbor! (Poljansko kolo). Mešan zbor.
421. Šest narodnih pesmi. Po napevih iz Kokošarjeve do zbirke za moški in mešani zbor priredil E. Adamič. Ljub- 426. ljana, 1924. Zveza slov. pev. zborov. 4°. 8 strani. Vsebina: 1. (421) Ljubezen brez upa. Mešan zbor. 2. (422) Anzer, pobič mlad. Moški zbor. 3. (423) Voznica. Moški zbor. 4. (424) Stoji gora. Mešan zbor. 5. (425) Od mrtve deklice. Moški zbor. 6. (426) Kaj pa delajo ptički. Mešan zbor.
427. Vsem slovenjgoriškim pevcem! (Emil Adamič): do Oj, ti naša zemlja sveta. Slovenske gorice (General Rudolf 434. Maister). 1930. Litograf. part. 4°, 24 strani. 1. (427) Závrah nad št. Rupertom. Mešan zbor. 2. (428) Septembrske laudate. Moški zbor. 3. (429) Nočna meglica. Mešan zbor.

* V tem odstavku so zbirke zborov, v katerih so poleg mešanih natisnjeni tudi moški zbori in skladbe, ki so zložene za moški, mešan in ženski zbor.

4. (430) **Oktobrski mrak.** Mešan zbor. 5. (431) **Peča.** Mešan zbor. 6. (432) **Závrški fantje.** Moški zbor. 7. (433) **Závrški škorci.** Mešan zbor. 8. (434) **Sveti Martin.** Mešan zbor. (Avtorske pravice za izvajanje ima Sokolsko društvo pri Sv. Lenartu.)

435. **Budnica** (Cvetko Golar). Gorenjskim sokolskim prosvetarjem! Za kombiniran mešani, moški ter ženski zbor in simfonični orkester. Zložil Emil Adamič. (Pevska partitura). Lastništvo in založništvo: Sokolska župa Kranj (Prosvetni odbor). (1936). 4°, 4 strani. (Rkp. orkestralna partitura Sokol Kranj, klav. izvl. v prepisu Gl. M. Lj.)
436. 100 narodnih pesmi iz Kokošarjeve in drugih zbirk za do moški in mešan zbor. 1937. Izdal in založil pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. 8°, 140 strani. Vsebina: 537. 1. (436) **Barčica po morju plava.** Mešan zbor. 2. (437) **Bog je ustvaril zemljico.** Mešan zbor. 3. (438) **Čez tri gore.** Mešan zbor. 4. (439) **Hribi moje domovine** (Ponarodela). Mešan zbor. 5. (440) **Jutranja** (Napev iz Pregljeve zb.). Mešan zbor. 6. (441) **Kaj pa delajo ptički.** Mešan zbor. 7. (442) **Kdo živi veselo.** Mešan zbor. 8. (443) **Kukovca je kukala.** Mešan zbor. 9. (444) **Lahko noč** (Ponarodela). Meš. zbor. 10. (445) **Lastovki** (Ponarodela). Mešan zbor. 11. (446) **Lepo je pomladi.** Mešan zbor. 12. (447) **Lipa** (Ponarodela). Mešan zbor. 13. (448) **Nocoj je pa lep večer.** Moški zbor ali četverospjev. 14. (449) **Oj, le sijaj solnce!** Mešan zbor. 15. (450) **Pomlad.** Mešan zbor. 16. (451) **Preljuba si ti, pomlad!** Mešan zbor. 17. (452) **Ptiček prav majhen je** (Ponarodela). Mešan zbor. 18. (453) **Rožic ne bom trgala** (Ponarodela). Mešan zbor. 19. (454) **Slišala sem ptičko pet'.** Mešan zbor. 20. (455) **Tam v logu pa hišco imam.** Mešan zbor. 21. (456) **V dolinci prijetni** (Ponarodela). Mešan zbor. 22. (457) **Večerna** (Ponarodela). Mešan zbor. 23. (458) **Veseli letni časi** (Napev iz Pregljeve zb.). Mešan zbor. 24. (459) **Vigred se povrne** (Nagrobница — ponarodela). Mešan zbor. 25. (460) **Vse mine** (Ponarodela). Mešan zbor. 26. (461) **Zvonikarjeva** (Ponarodela). Mešan zbor. 27. (462) **Anzer, pobič mlad.** Moški zbor. 28. (463) **Barka zaplavala.** Mešan zbor. 29. (464) **Bom šel na planince.** Moški zbor ali četverospjev. 30. (465) **Dekle na pragu stala** (Napev iz Severjeve zbirke). Mešan zbor. 31. (466) **Dekle na vrtu.** Meš. zbor. 32. (467) **Dekle pere.** Mešan zbor. 33. (468) **Dober večer!** (Napev iz Severjeve zbirke). Moški zbor. 34. (469) **Fantič po polju gre.** Mešan zbor. 35. (470) **Hribi, ponižajte**

se! Mešan zbor. 36. (471) **Huda zima**. Mešan zbor. 37. (472) **Je pa davi slanica pala**. Mešan zbor. 38. (473) **Ko so fantje proti vasi šli** (Napev iz Hruševja pri Postojni). Mešan zbor. 39. (474) **Lansko veselje** (Po napevu iz Goriške). Mešan zbor. 40. (475) **Ljubezen brez upa**. Mešan zbor. 41. (476) **Luna sije** (Ponarodela, varianta). Mešan zbor. 42. (477) **Nič ne jokaj, dekle moje!** Mešan zbor. 43. (478) **Nocoj se mi je sanjalo** (Po napevu iz Dutovelj). Mešan zbor. 44. (479) **Od Johance**. Mešan zbor. 45. (480) **Oh, ti fantič milosrčni** (Napev iz Hruševja pri Postojni). Mešan zbor. 46. (481) **Pojte, drobne ptice!** Mešan zbor. 47. (482) **Preljuba, pa zdrava ostani!** Mešan zbor. 48. (485) **Rasti, travca zelena!** Mešan zbor. 49. (486) **Ribce po vodi plavajo**. Mešan zbor. 50. (487) **Solnce pa doli gre**. Mešan zbor. 51. (488) **Soča voda je šumela**. Mešan zbor. 52. (489) **Stoji gora**. Mešan zbor. 53. (490) **Šel sem po travniku**. Moški zbor. 54. (491) **Vse najlepše rožice**. Moški zbor ali četverospev. 55. (492) **Vsi so prihajali**. Mešan zbor. 56. (493) **Drežniška**. Mešan zbor. 57. (494) **Jagar gre na jago**. Mešan zbor. 58. (495) **Krojaček na svetu lepo živi**. Mešan zbor. 59. (496) **Le pridi!** Mešan zbor. 60. (497) **Mi smo lovci**. Moški zbor. 61. (498) **Majolmajolčica**. Mešan zbor. 62. (499) **Od samskega stanu**. Moški zbor ali četverospev. 63. (500) **Ogljar**. Mešan zbor. 64. (501) **Oj samski stan**. Mešan zbor. 65. (502) **Oprezno dekle** (Napev iz Jurkove zbirke). Mešan zbor. 66. (503) **Pa te pesmi so preč!** Mešan zbor. 67. (504) **Pogumni krojački**. Mešan zbor. 68. (505) **Potrkan ples**. Mešan zbor. 69. (506) **Preljuba tičca drenova**. Mešan zbor. 70. (507) **Ribicam dobro gre**. Mešan zbor. 71. (508) **Srečali smo mravljo** (Napev iz Pregljeve zbirke). Mešan zbor. 72. (509) **Vipavska**. Mešan zbor. 73. (510) **Vršiček na klobčiču**. Moški zbor. 74. (511) **Zabavljivka**. Mešan zbor. 75. (512) **Zbadljivka** (Napev iz Hubadove zbirke). Mešan zbor. 76. (513) **Zmirom se veselim** (Napev iz Jurkove zbirke). Mešan zbor. 77. (514) **Živio** (Ponarodela). Mešan zbor. 78. (515) **Bo urica prišla**. Moški zbor. 79. (516) **Dekle, lahko noč!** Mešan zbor. 80. (517) **Ena ptička priletela**. Mešan zbor. (Des-dur $2/4$.) 81. (518) **Je tica priletela**. Mešan zbor. (C-dur $3/8$.) 82. (519) **Kangalilejska**. Mešan zbor. 83. (520) **Moj tovariš je na rajžo šel**. Moški zbor. 84. (521) **Na polju zelenem**. Mešan zbor. 85. (522) **Od mrtve deklice**. Moški zbor. 86. (523) **Preljubo veselje** (Ponarodela). Mešan zbor. 87. (524) **Prijatelj, kaj vprašaš me?** (Hagada). Mešan zbor. 88. (525) **Rasti rožmarin I**. Mešan

- zbor. 89. (526) **Rasti rožmarin II.** Moški zbor. 90. (527) **Smo po polju rožce brali.** Mešan zbor. 91. (528) **Solnce za goro gre.** Moški zbor. 92. (529) **Stara vojaška.** Moški zbor. 93. (530) **Tajnanina.** Mešan zbor. 94. (531) **Tički lepo pojo.** Mešan zbor. 95. (532) **Voščilo za praznike.** Mešan zbor. 96. (533) **Voznica.** Moški zbor. 97. (534) **Vse je veselo.** Mešan zbor. 98. (535) **Vse rožice rumene.** Moški zbor ali četverospjev. 99. (536) **Vzdihljaji slepega (Ponarodela).** Meš. zbor. 100. (537) **Zakaj se ti, človek, veseliš?** Mešan zbor.
538. »**K u k o v c a j e k u k a l a**« (Rkp. zbirka moških in mešanih do zborov). (Rkp. Frida Šček - Orel, Loče pri Poljčanah).
542. (Od 52 zborov te zbirke, ki imajo deloma druge naslove, je 47 natisnjenih v zbirki »100 narodnih pesmi«, ki jih je izdal pevski zbor Gl. M. Lj., 1937, št. 436—537), 5 zborov je še neobjavljenih: 1. (538) **Gozdič je že zelen.** Moški zbor. 2. (539) **Na gori tam visoki.** Moški zbor. 3. (540) **Ljuba moja, kje si snoči bila.** Moški zbor. 4. (541) **Majdalenčica zavpije.** Mešan zbor. 5. (542) **Beri rožmarin zeleni.** Moški zbor.

5. MLADINSKI ZBORI

a) a cappella

Tiskane skladbe

543. **Zjutraj.** 2gl. zbor. (ZV, l. 2., 1901, stran 63.)
544. **Zvečer** (Lujiza Pesjakova). 2gl. zbor. (ZV, l. 2., 1901, stran 191.)
545. **Molitev po pouku II (A, B).** 2gl. zbor. Stran 7.
546. **Učenec iz šole grede B (Narodni napev).** 2gl. zbor. Stran 9.
547. **Petelinov klic.** 2gl. zbor. Stran 18.
548. **Molitev po jedi.** 2gl. zbor. Stran 23.
549. **Zvonček I.** 2gl. zbor. Stran 33.
550. **Zvonček II.** 2gl. zbor. Stran 34.
551. **Maček na vrtu (Jože Stritar).** 2gl. zbor. Stran 39.
552. **Ženjica (M. Vilhar).** 2gl. zbor. Stran 42.
553. **Kovač (A. Pernè).** 2gl. zbor. Stran 49.
554. **Zima (Narodni napev).** 2gl. zbor. Stran 66.
555. **Snežec (Narodni napev).** 2gl. zbor. Stran 69.

Anton Kosi: Šopek šol. pesmi.
Prvi del. Središče, 1906.

556. **Bolni tovariš** (Stritar Jožef). (A, B). 2 gl. zbor.
Strani 12., 13.
557. **Mati** (Simon Jenko). 2 gl. zbor. Stran 17.
558. **Velikonočna** (Narodni napev). 2 gl. zbor. Stran 23.
559. **Trobentici** (A. K. Sežunov). (A, C). 2 gl. zbor.
Strani 29., 31.
560. **Majnikova** (Besedilo ?). 2 gl. zbor. Stran 37.
561. **Po jagode** (A. Funtek). 2 gl. zbor. Stran 56.
562. **Malin** (A. Funtek). 2 gl. zbor. Stran 57.
563. **Mladi vojaki** (Jožef Stritar). 2 gl. zbor. Stran 76.
564. **Tepežnica** (A. M. Rostov). 2 gl. zbor. Stran 78.
565. **Aj, na okna** (A. Rapè). (A, B). 2 gl. zbor. Strani 79, 81.
566. **Da mi biti je drevo** (O. Župančič). 2 gl. zbor. Stran 90.
567. **Štirje letni časi** (Janko Leban). 2 gl. zbor. Stran 91.
568. **Divji mož** (O. Župančič). 2 gl. zbor. Stran 92.
569. **Živi, svetli cesar naš** (Besedilo ?). 2 gl. zbor. Stran 96.
570. **Junaki** (L. Černej). Koračnica. 2 gl. zbor.
Stran 34.
571. **Le rajaj** (L. Černej). Koračnica. 2 gl. zbor.
Stran 53.
572. **Ločitev** (A. Leban). 3 gl. zbor. Stran 69.
573. **Otroci, dragi, brzi vsi!** (J. Cimperman).
3 gl. zbor. Stran 71.

Druzovič Hinko:
Pesmarica III.
Ljubljana 1909
(drugi natis 1921,
tretji natis 1924)

(V drugem in tretjem natisu te pesmarice sta le skladbi:
»Ločitev« in »Otroci, dragi, brzi vsi!« na straneh 83. in 84.)

574. **Mlin**. 1 gl. zbor. (H. Druzovič: Pesmarica II., Lj. 1923, str. 29.)
575. **Otroci kličejo pomlad** (Iz Štreklj. zbirke nar. pesmi).
1 gl. zbor. Stran 3.
576. **Angel z neba je poslan** (Po starodavnem motivu iz
Cithare octochorde 1758). (Besedilo priredil S. Sar-
denko). 1 gl. zbor. Stran 4.
577. **Pomlad v Galiciji** (Tone Gaspari). 1 gl. zbor. Stran 5.
578. **Kolesa** (Silvin Sardenko). 1 gl. zbor. Stran 5.
579. **Romar roma na goro** (Karel Širok). 1 gl. zbor. Stran 7.
580. **Jurjevanje** (Fr. Žgur). 2 gl. zbor. Stran 10.
581. **Ciganska** (Fr. Žgur). 2 gl. zbor. Stran 13.
582. **Pomlad na Goriškem** (A. Širok). 2 gl. zbor. Stran 14.
583. **Pri polžu** (Karel Širok). 2 gl. zbor. Stran 16.
584. **Na Jurjevo** (Oton Župančič). 3 gl. zbor. Stran 21.
585. **V maju** (Zorana Valenčičeva). 3 gl. zbor. Stran 25.
586. **Uspavanka** (Marija Grošljeva). 3 gl. zbor. Stran 27.
587. **Sestrica** (Sil. Sardenko). 2 gl. zbor. Stran 28.
588. **Saj ni čuda** (Sil. Sardenko). 2 gl. zbor. Stran 30.

589. Šolski zvonec (L. Černej). 1gl. zbor. Stran 4.
 590. Z Bogom (L. Černej). 1gl. zbor. Stran 4.
 591. Fantič in konjič (A. Funtek). 1gl. zbor.
 Stran 5.
 592. Konjič (A. Funtek). 1gl. zbor. Stran 6.
 593. Mlin (L. Černej). 1gl. zbor. Stran 12.
 594. Kmetič je seme pos'jal. 1gl. zbor. Stran 12.
 595. Piščalke piskajo. 1gl. zbor. Stran 15.
 596. Pastirček. 1gl. zbor. Stran 16.
 597. Vrana (Sl. Slavič). 1gl. zbor. Stran 19.
 598. Pred ukom (L. Černej). 1gl. zbor. Stran 19.
 599. Opomin k petju. 1gl. zbor. Stran 31.
 600. Na plan. 1gl. zbor. Stran 36.
 601. Na ledu (A. Funtek). 1gl. zbor. Stran 52.
 602. Vesela pesem. 4gl. zbor. (Druzovič Hinko: Pesmarica IV.,
 Ljubljana, 1925. Stran 88.)
 603. Tam gori za našo vasjó ... 3gl. zbor. (Pregelj Ciril: 30 trogl.
 mlad. zborov, I. del, Celje, 1925. Stran 21. — Ista skladba
 je tudi v zbirki C. Pregelj: Trogl. mlad. zbori, Ljubljana,
 1928. Stran 17.)
 604. Jurjevanje. 2gl. mlad. zbor. (Muzika, Beograd, 1. 1., 1928.,
 št. 8.-9. — Glej št. 580.)
 605. Kdo pa najlepše živi (Narodna). 3gl. zbor.
 Stran 2.
 606. Vse róžice rúmene. 3gl. zbor. Stran 4.
 607. Dete, lahko noč. 3gl. zbor. Stran 5.
 608. Zazibalka. 3gl. zbor. Stran 7.
 609. Je ptič'ca priletela. 3gl. zbor. Stran 8.
 (b-dur ³/_s.)
 610. Preljuba tič'ca drenova. 3gl. zbor. Stran 10.
 611. Čez tri goré, čez tri dolé. 3gl. zbor. Stran 12.
 612. Rasti, rožmarin. 3gl. zbor. Stran 14.
 613. Kaj pa delajo ptički. 3gl. zbor. Stran 16.
 614. Tički lepo pojo. 3gl. zbor. Stran 65.
 615. Dobra hrana. 1gl. zbor. Stran 27. } Pregelj Ciril: Nageljčki I.
 616. Tičice letajo. 1gl. zbor. Stran 27. } Ljubljana, 1928.
 617. Je smrečica posekana (Po narodni). 4gl. zbor. (NR, 1. 1.,
 1929/30, stran 247.)
 618. Koroškim fantom (Tone Gaspari). 3gl. zbor. (NR, 1. 2.
 1930/31, stran 20.)
 619. Dve nabožni mladinski pesmi: 1. (619) Sveti trije
 do kralji (Dušan Vargazon), 2. (620) V Jeruzalemu še vse spi
 620. (Karel Širok). 3gl. zbora (ZB, 1. 7., 1931, št. 2 č.)

Druzovič Hinko:
 Pesmarica I.
 Ljubljana 1925.
 3. izdaja.

Pregelj Ciril:
 30 troglasnih
 zborov. II. del.
 Celje, 1927.
 Vse skladbe
 razen št. 608,
 so natisnjene
 tudi v Pregelj
 Ciril: Troglasni
 mlad. zbori.
 Ljubljana, 1928.

621. **Uspavanka** (Jerajeva Vida). 2 gl. zbor. Stran 15.
622. **Junaki** (Černej L.). 1 gl. zbor. Stran 18. (Glej št. 570.)
623. **Pisana ladja** (Prekmurska narodna). 2 gl. zbor. Stran 38. (Glej št. 626. in 661.)
624. **Ura** (Levstik Fr.). 2 gl. zbor. Stran 48.
625. **Razgovor** (Albrecht F.). 3 gl. zbor. Str. 57.
626. **Po vodi plava** (Prekmurska). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvez., 1., 1933/34, stran 10.)
627. **Tri drobne kónople** (Po zapisu St. Vraza, narodna iz Cerovca). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvez., 1933/34, stran 11.)
628. **Huda zima** (Goriška narodna). 4 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvezek, 1933/34, stran 11.)
629. **N' mau čez izaro** (Koroška narodna). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvezek, 1933/34, stran 13.)
630. **Da b' biva liepa ura** (Koroška narodna). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvezek, 1933/34, stran 14.)
631. **Tičica lepo poje** (Primorska). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvezek, 1933/34, stran 14.)
632. **Drežniška** (Goriška narodna). 3 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 1. zvezek, 1933/34, stran 14.)
633. **Prošnja** (Beraška pesem). 2 gl. mlad. zbor, tenor in bas. (GR, 2. zvezek, 1933/34, stran 25.)
634. **Zahvala** (Beraška pesem). 2 gl. mlad. zbor, tenor in bas. (GR, 2. zvezek, 1933/34, stran 25.)
635. **Svatovska** (Belokranjska). 3 gl. zbor. (GR, 2. zvezek, 1933/34, stran 38.)
636. **Tiri, tiri tinje** (Narodno besedilo). 3 gl. zbor. (GR, 2. zvezek, 1933/34, stran 40.)
637. **Koroška himna** (Ivan Albrecht). 2 gl. zbor. (GR, 3. zvezek, 1933/34, stran 57.)
638. **Drava reka...** 2 gl. zbor. (GR, 3. zvezek, 1933/34, stran 57.)
639. **Zima** (Prekmurska). 2 gl. zbor. (GR, 3. zvez., 1933/34, str. 58.)
640. **Vse mine** (Ponarodela). 2 gl. zbor. (GR, 3. zvezek, 1933/34, stran 58.)
641. **O kresu** (Belokranjska). 2 gl. zbor. (GR, 3. zvezek, 1933/34, stran 59.)
642. **Prošel je, prošel pisani vuzem** (Belokranjska). 2 gl. zbor. (GR, 3. zvezek, 1933/34, stran 59.)
643. **Pomlad** (Štajerska narodna). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 140.)

Kramolc Luka:
Pesmarica za nižje
razrede srednjih in
njim sorodnih šol.
Ljubljana, 1932.

644. **Poletje** (Goriška narodna). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 140.)
645. **Jesen** (Goriška narodna). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 141.)
646. **Solnce za goro gre** (Goriška narodna). 3 gl. zbor. (GR, 6.-7. zv., 1934/35, stran 142.)
647. **Oj le sijaj solnce** (Goriški napev). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 142.)
648. **Črni kos** (Goriška narodna). 2 gl. zbor. (Trboveljskim slavčkom). (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 143.)
649. **Črni kos** (Dolenjska narodna). 3 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 144.)
650. **Ribiška** (K. Širok). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, str. 144.)
651. **Marija na gori** (Karel Širok). 2 gl. zbor. (GR, 6.-7. zvezek, 1934/35, stran 145.)
652. **Vabilo na kres** (Ivanjska pesem, narodno besedilo). 3 gl. zbor. (GR, 8.-10. zvezek, 1934/35, stran 206.)
653. **Čbelica mi leti čez goro** (Ivanjska pesem, narodno besedilo). 3 gl. zbor. (GR, 8.-10. zvezek, 1934/35, stran 207.)
654. **Tri ptice čez morje priletele** (Ivanjska pesem, narodno besedilo). 3 gl. zbor. (GR, 8.-10. zvezek, 1934/35, stran 208.)
655. **Čuvajmo Jugoslavijo!** 1 gl. zbor. Št. 1.
656. **Junaki** (Černej L.) 1 gl. zbor. Št. 34.
(Glej št. 570., 622., 656.)
657. **Himna sv. Savi.** 2 gl. zbor. Št. 36.
658. **Vršiček na klobčiču.** 2 gl. zbor. Št. 38.
(Glej št. 644.)
659. **Tičica lepo poje.** 2 gl. zbor. Št. 57.
(Glej št. 631.)
660. **Božična** (Narodna). 2 gl. zbor. Št. 59.
661. **Pisana ladja** (Narodna). 2 gl. zbor. Št. 66. (Glej št. 623., 624.)
662. **Državna himna.** 3 gl. zbor. Št. 85.
663. **Molitev za vladarja.** 4 gl. zbor. Št. 95.
664. **Poklonitev najmlajših** (R. Rehar). 3 gl. zbor. Stran 2.
665. **Orač na Topoli** (Lj. Poljanec). 3 gl. zbor. Stran 3.
666. **Prvodecembrska molitev** (R. Rehar). 3 gl. zbor. Str. 6.
667. **Pesem pomladkarjev** (M. Grošljeva). 3 gl. zbor. Str. 11.
668. **Moja mamica** (Franjo Neubauer). 3 gl. zbor. Stran 18.
669. **Venček slovenskih narodnih pesmi:**
do 1. (669) **Sijaj solnce.** 2. (670) **Zima odhaja, pomlad**
672. **prihaja.** 3. (671) **Lepo jutro!** 4. (672) **Jezus sadil je vinograd.** 3 gl. zbor. Stran 42.

Kramolc Luka:
Pesmarica. 2. izdaja.
Ljubljana, 1935.

Pregelj Ciril: Mlad.
zbori, III. Celje, 1935.

Rokopisne skladbe

673. 3 narodne pesmi. 3gl. mlad. zbor: 1. (673) **Stoji mi do polje**, 2. (674) **Vandrovc je privandrovc**, 3. (675) **Zbadljivka**.
 675. (1. VI. 1932). (Rkp. part. Šuligoj Avgust, Trbovlje, št. 1. rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
676. **Čujte pesem!** (Besedilo ?). (3 variante) (Rkp. Ferijalni Savez, Maribor.)
677. **Bog daj védro!** Za dva 2gl. mlad. zbora. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
678. Mladinske pesmi. 1. (678) **Pesem beračev** (Oskar Hudales), 2. (679) **Na zelenem travniku leži mrtev vojak** (Nar. pesem), 3. (680) **Solnce sije, dežek gre** (Narodno besedilo), 4. (681) **Svatovska** (Belokranjska narodna), 5. (682) **Svančice, dančice** (Belokranjska narodna), 6. (683) **Tiri, tiri tinje** (Narodno besedilo). 3gl. zbori. (Litograf. part. Učiteljski pevski zbor, 4°, 8 strani. — Št. 2., 4. in 6. so natisnjene tudi v drugih zbirkah.)
684. 3 mladinske pesmi. (E. A., 27. V. 1931): 1. (684) **Pesem do beračev** (Oskar Hudales). 3gl. zbor. (Glej št. 678.). 2. (685) **Barčica** (O. Župančič). 2glasni deški zbor in baritoni (neobjavljena). 2. (686) **Razgovor** (Ivan Albreht). 3gl. zbor. (Natisnjena, gl. št. 625.). (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
686. **Na vasi** (Niz slovenskih narodnih pesmi). Sestavil E. Adamič 2gl. mlad. zbor in baritoni: 1. (687) **Tam po polju gre stezica**, 2. (688) **Fantje po polj' gredo**, 3. (689) **Vse kar lazi po tem svetu**, 4. (690) **Ura sedem je odbila**, 5. (691) **Jaz pa pojdem na Gorenjsko**, 6. (692) **Huda zima, sneg že gre**, 7. (693) **Pa te pesmi so preč, pa ne znamo jih več**. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
687. **Božične pesmi**. Priredil Emil Adamič iz Kokošarjeve do zbirke. 2glas. mladinski zbori s spremljevanjem klavirja:
 703. 1. (694) **Angelci »glorjo«** **lepo pojo**, 2. (695) **O čudna noč, nocojšnja noč**, 3. (696) **Gori vstanite, sosedje nocoj**, 4. (697) **Pastirci vi, kaj se vam zdi** (Stara kranjska), 5. (698) **Čista Devica brez madeža**, 6. (699) **Lepa roža lilija** (Žumberk v Beli Krajini), 7. (700) **Kaj more to biti, preljubi moj brat**, 8. (701) **Spi moja rožica** (Kajkavska), 9. (702) **Zbudi se Jeruzalem**, 10. (703) **Jezusa poziblremo** (Po štaj. narodni). (Litograf. glas., založnik, tiskar ? — Štev. 4., 5., 6., 8., 9., 10. so izšle že v drugih zbirkah.)
704. 2 kánona za štiri glasove (2 soprana, 2 alta): 1. (704) **do Kvišku plava moje hrepenenje** (O. Župančič), 2. (705) **Slep je, kdor se s petjem vkvarja** (Po Prešernu). (Rkp. Gl. M. Lj.)

706. **Zakaj se na svet' veseliš** (Narodno besedilo). 3 gl. zbor (1933). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
707. **Zabučale gore** (Oton Župančič — slovaška narodna »Teče voda«). 3 gl. zbor (1931). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
708. **Ni mi volja na svetu več živeti** (Medjimurska narodna). 3 gl. zbor (1933). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
709. **Ujeti vrabec** (Bürger - Fr. Levstik). (Posvečeno Trboveljskim slavčkom). 3 gl. zbor. (1935). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
710. **Pesem rudarskih otrok** (Vlado Klemenčič). (Prijetelju Šuligoju in njegovim malim pevcem. 1931). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje. — Faksimile rokopisa v brošuri Drago Šupančič: 5 let Trboveljskega slavčka, Celje, 1937.)
711. **Maša v čast sv. Alojziju**. (1933). 3 gl. mlad. zbor in govorilni, oziroma molitveni zbor (molitveni zbor predstavlja vernike, ki na primernih pesmih z govorom prekinjajo pevce). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
712. **Belokrajinske obredne pesmi** za osmeroglasni mladinski zbor (2 zbora) na narodno besedilo. (Oktober 1936). (Rkp. ?)
713. **Pa moj očka!** Mlad. zbor. (Rkp. zapuščina Hana Adamič, Ljubljana.)
714. **Prestolonasledniku Petru — pozdrav!** (Andrej Rapè). 3 gl. mlad. zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
715. 6 domorodnih mladinskih zborov za 3 gl. mlad. do zbor: 1. (715) **Pesem pomladkarjev Jadranske straže** (Marija Grošljeva), 2. (716) **Gospa Sveta** (Manica Komanova), 720. 3. (717) **Zdravo** (Marija Grošljeva), 4. (718) **Prvodecembrska molitev** (Radivoj Rehar), 5. (719) **Poklonitev najmlajših** (Radivoj Rehar), 6. (720) **Orač na Topoli** (Ljudmila Poljanec). (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana, in Hana Adamič, Ljubljana. — št. 1., 4., 5. in 6. so natisnjene, glej 667., 666., 664. in 665.)
721. **Spominski lipi** (Dr. Ivan Pregelj). 3 gl. mlad. zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
722. **Tiho ladja plava** (K. Širok). 3 gl. mlad. zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
723. **Na ledu** (Anton Funtek). 2 gl. zbor. (Glej št. 601.). (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
724. **Veseli godec**. (Predelana skladba po istoimenski pesmici Gregorja Riharja). 2 gl. zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
725. **Lepo mlado jutro se rodi!** (Narodna). (Varianta komponirana na narodno besedilo). 3 gl. mlad. zbor. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)

726. **Jezus na Sveti gori** (Goriška narodna legenda). 4glasni moški in 3gl. mlad. zbor (1933). (Rkp. Avgust Šuligoj, Trbovlje.)
727. **Ne plakajte za mano!** (Avtor besedila ?). 3gl. zbor. (Prep. z Adamičevimi popravki v zapuščini † sestre Adalvine, Lichtenthurnov zavod, Ljubljana.)
728. **O Sion** (Avtor besedila ?). 3gl. zbor. (Prep. z Adamičevimi popravki v zapuščini † sestre Adalvine, Lichtenthurnov zavod, Ljubljana.)

b) s klavirjem, orglami, harmonijem, z orkestrom

Tiskane skladbe

729. **Da mi biti je drevo** (O. Župančič). Glas in klavir. (ZV, l. 4., 1903, stran 46.)
730. **Mladi ljudje** (E. Gangl). Glas in klavir. (ZV, l. 6., 1905, stran 95.)
731. **Tepežnica** (A. M. Rostov). Glas in klavir. (ZV, l. 7., 1906, stran 47.)
732. **Štiri sestre** (J. Volc). 3gl. zbor in klavir. (Kosi Anton: Letni časi. Spevoigra. Središče, 1905, 1933. Stran 2.)
733. **Čuj nas, silni Bog** (A. Rapè). 3gl. zbor in klavir. (Kosi Anton: Letni časi. Spevoigra. Središče, 1905, 1933. Stran 8.)
734. **Trobentice** (Kazimir). 1gl. zbor in klavir. (Trst, 10. V. 1911). (NA, l. 12., 1913, stran 32.)
735. **Čolnar** (Fr. Kolednik). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 17.)
736. **Tepežna pesem** (Mokriški). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 18.)
737. **Slanica** (Ivan Stepko). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 19.)
738. **Molitev** (Fr. Žgur). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 20.)
739. **Zapihaj, južec!** (Borisov). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 22.)
740. **Padajo snežinke** (Sokolov). 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 1., 1914, stran 23.)
741. **Mladinske pesmi**. Enoglasni zbori in samospevi s do spremljevanjem klavirja. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1922. 4°, 40 strani. — Vsebina: I. Otroci materi. 1. (741) **Bog daj srečo!** (Iz zbirke Štrekelj: Narodne pesmi). 1gl. zbor in klavir. 2. (742) **Krist je vstal** (Utva). 1gl. zbor in klavir. 3. (743) **Tepežnica I.** (A. M.

Rostov). Glas in klavir. 4. (744) **Ga-ga!** (Cv. Golar). 1gl. zbor in klavir. 5. (745) **V goro** (Sokolov). Glas in klavir. 6. (746) **Trara, pošto pelja** (V. K. Štrekelj: Narodne pesmi). 1gl. zbor in klavir. 7. (747) **Tepežnica II.** (Mokriški). 1gl. zbor in klavir. 8. (748) **Vesela pesem** (Zvonimir). 1gl. zbor in klavir. 9. (749) **Burja** (K. Širok). 1gl. zbor in klavir. 10. (750) **Trobentice** (Kazimir). 1gl. zbor in klavir. 11. (751) **Zapihaj, južec!** (Borisov). Glas in klavir. 12. (752) **V Korotan** (Iv. Albreht). 1gl. zbor in klavir. II. **Mati otrokom.** 13. (753) **Smrečica** (Utva). Glas in klavir. 14. (754) **Čolnar** (Fr. Kolednik). Glas in klavir. 15. (755) **Na tujem** (J. N. Resman). Glas in klavir. 16. (756) **Uspavanka** (Vida). 1gl. zbor in klavir. 17. (757) **Jezdec** (C. Logar). Glas in klavir. 18. (758) **Slanica** (Ivan Stepko). Glas in klavir. 19. (759) **Ločitev** (Oton Župančič). Glas in klavir. 20. (760) **Padajo snežinke** (Sokolov). Glas in klavir. 21. (761) **Molitev I.** (Fr. Žgur). Glas in klavir. 22. (762) **Molitev II.** (L. Lovšin). Glas in klavir. 23. (763) **Pesem slepcev** (Tone Gaspari). 1gl. zbor in klavir. 24. (764) **V Indijo** (Fran Albrecht). Glas in klavir.

- 764 a. **Mačkov predpust** (Po narodni otroški pesmi). 1gl. zbor in klavir. (NR, l. 1., 1929/30, stran 95. — Faksimile po rokopisu.)
765. **Kadar dečki piščali majijo** (Narodna). 2gl. zbor in klavir. (NR, l. 1., 1929/30, stran 143. — Faksimile po rokopisu.)
766. **Marija je po polju romala** (Narodna). 3gl. zbor in klavir. (NR, l. 1., 1929/30, stran 174. — Faksimile po rokopisu.)
767. **Krompir je zdrava jed** (Narodna otroška pesem). 1gl. zbor in klavir. (NR, l. 1., 1929/30, stran 200. — Faksimile po rokopisu.)
768. **Kolednica** (Belokranjska božična). 1gl. zbor in klavir. (NR, l. 2., 1930/31, stran 78.)
769. **Lepa roža lilija** (Belokranjska božična). 1gl. zbor in klavir. (NR, l. 2., 1930/31, stran 79.)
770. **Predpustna** (Belokranjska narodna). 1gl. zbor in klavir. (NR, l. 2., 1930/31, stran 171.)
771. **Album za mlade pevce.** Eno- in dvoglasni zbori s do klavirjem za meščanske, srednje, učiteljske in glasbene šole. Edicija Glasbene Matice v Ljubljani. 1931. 4°:
782. I. stopnja (24 strani): 1. (771) **Otroci kličejo pomlad** (Narodno besedilo), 2. (772) **Angel z neba poslan je** (Napev iz »Cithara octochorda« 1758), 3. (773) **Lenuhi** (Narodno besedilo), 4. (774) **Izpraševalnica** (Narodno besedilo), 5.

- (775) **Tri pure** (Kánon — narodno besedilo), 6. (776) **Da mi biti je drevo** (Kánon — Oton Župančič), 7. (777) **Pomladna** (Po narodni), 8. (778) **Kolesa** (Silvin Sardenko), 9. (779) **Marija ziblje Jezusa** (Nar. besedilo), 10. (780) **Pastirci vi!** (Nar. besedilo — božična), 11. (781) **Čista Devica** (Narodno besedilo — božična), 12. (782) **Jurjevanje** (Fran Žgur).
783. II. **stopnja** (24 strani): 1. (783) **Ciganska** (Fr. Žgur), 2. do (784) **Pri polžu** (Karel Širok), 3. (785) **Odklepa zima ledeni**
794. **grad** (Silvin Sardenko), 4. (786) **Božična 3** (Kajkovska), 5. (787) **Božična 4** (Štajerska narodna), 6. (788) **Dudeldajčki**, 7. (789) **Tepežniki** (Mokriški), 8. (790) **Posmehulja neumiti deklici** (Narodno besedilo). 9. (791) **Primera** (Kánon 3). (Simon Jenko), 10. (792) **Domu** (Kánon 4, zrcalni). (J. Pagliaruzzi), 11. (793) **Ah, zvonijo** (Bogomila), 12. (794) **Belokranjsko narodno kolo** (Nar. besedilo).
795. III. **stopnja** (34 strani). 2gl. zbori s klavirjem. (Rkp. Gl. do M. Lj. — Zbirka je pripravljena za tisk): 1. (795) **Bog**
806. **daj srečo!** (Silvin Sardenko), 2. (796) **Mi smo pevci**, 3. (797) **V čolnu** (Karel Širok), 4. (798) **Božji volek** (Oton Župančič), 5. (799) **Predaj se vetrom** (Kánon - Oton Župančič), 6. (800) **Večer** (Borisov), 7. (801) **V pozni jeseni** (Saturnin), 8. (820) **Pleši kos** (Nar. besedilo), 9. (803) **S paše** (Albin Čebular), 10. (804) **Slep je, kdor se s petjem vkvarja** (Kánon - Fr. Prešeren), 11. (805) **Prediška** (Nar. besedilo), 12. (806) **Sveti Jurij** (Gorenjko).
807. **Tri narodne legende za ženski zbor s spremljevanjem orkestra.** Priredba za klavir. IV. stopnja albuma za
809. **mlade pevce.** Edicija Glasbene Matice v Ljubljani, 1931. 4°, 16 strani: 1. (807) **Starčkova smrt**, 2. (808) **Marija reši duše**, 3. (809) **Jezus mašuje.** (Glej štev. 856.—858.)
810. **Mladini.** Ob 100letnici rojstva Fr. Levstika. 8 mladinskih
do **pesmi s klavirjem ali harmonijem** uglasbil Emil Adamič.
817. **V Ljubljani, 1931.** Izdal Učiteljski pevski zbor v Ljubljani. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. 8°, 20 strani. — Vsebina: 1. (810) **Psiček laja: hov, hov, hov!** 2. (811) **O počitnicah**, 3. (812) **Ležaj, ninaj, tut ujnač!** 4. (813) **Mačka, miš in miška**, 5. (814) **Pod zelenim oknom**, 6. (815) **Vravec in konj**, 7. (816) **Ura**, 8. (817) **Grešnikova molitev.**
818. **Pet otroških pesmi:** 1. (818) **Biba leze**, 2. (819) **Zajček**
do **je lepa reč**, 3. (820) **Micika majčkena**, 4. (821) **Zazibalka**,
822. 5. (822) **Micikina žlahta.** 1gl. zbor in klavir. (NM, 1. 1929, št. 5. — Vseh 5 skladb je izšlo v »Albumu Male Nove Muzike« II., Gl. M. Lj., 1932.)

823. **Glej fantka** (Besedilo iz Štrekljeve zbirke). 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, stran 82.)
824. **Račji klun**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, str. 83.) stran 83.)
825. **Grgoraš, kam krevljaš?** 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, stran 83.)
826. **Prošnja za vreme**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, stran 84.)
827. **Tičice letajo, venčkeke spletajo**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, stran 85.)
828. **Zazibalka**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 4. zvezek, 1933/34, str. 86.) stran 86.)
829. **Je ptičica priletela**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 5. zvezek, 1933/34, stran 108.)
830. **Sejem žito in pšenico**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 5. zvezek, 1933/34, stran 109.)
831. **Travnički so že zeleni**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 5. zvezek, 1933/34, stran 110.)
832. **Mati umrla**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 5. zvezek, 1933/34, stran 111.)
833. **Sem se šetal gori, doli**. 1gl. zbor in klavir. (GR, 5. zvezek, 1933/34, stran 113.)
834. **Pastirčki vi, kaj se vam zdi** (Narodna). 3gl. zbor in klavir (harmonij). (Pregelj Ciril: Mladinski zbori, III. del, Celje, 1935. Stran 21.)
835. **Petrovo kolo** (Danilo Gorinšek).
2gl. mlad. zbor in klavir. Št. 1.
836. **Dobro srečo, mladi kralj** (A. Debeljak).
2gl. mlad. zbor in klavir. Št. 2.
837. **Rodino mila!** (Boris Tričkov).
4gl. mlad. zbor in klavir. Št. 6.
838. **Iz globine se glasi** (Hum pri Ormožu).
2gl. petje z orglami. Št. 5.
839. **Poslan je angel Gabrijel** (Renče pri Gorici). 2gl. petje z orglami. Št. 14.
840. **Čuj, o presrečni človek moj!** (Goriška okolica). 2gl. petje z orglami. Št. 20.
841. **O pridi, sveti Duh!** (Star slovenski napev).
2gl. petje z orglami. Št. 41.
- Kramolc Luka:
Dobro srečo,
mladi kralj!
Ljubljana, 1935.
- Kramolc Luka:
Cerkveni ljud-
ski napevi.
Ljubljana, 1936.

Rokopisne skladbe

842. **Koledniki v verzih in nastopih** opevajo okoliščine ob Kristusovem rojstvu. (Prijetelju Emilu in skladatelju Adamiču poklanja Sardenko, 22. XI. 1921.). 2glas. zbor in klavir: Uvodna pesem, 1. (842) **Povelje**, 2. (843) **Zima**, 3. (844) **Betlehem**, 4. (845) **Tujina**, 5. (846) **Sveti večer**, 6. (847) **Sveta noč**, 7. (848) **Uboštvo**, 8. (849) **Preprostost**, 9. (850) **Slava božja**, 10. (851) **Božji mir**, 11. (852) **Ljubezen**, 12. (853) **Radost** (sklepna živa slika). (Rkp. part. Albin Fakin, Kranj, in Adolf Gröbming, Ljubljana.)
853. **Bajka** (Cvetko Golar). Kantata za mladinski zbor, govornilni zbor, soli in šolski orkester v 4 slikah. (Rkp. part. Albin Fakin, Kranj, prep. glasovi Gl. M. Lj., skioptične slike po risbah prof. Saše Šantla, Gl. M. Lj.)
854. **Kresnice** (Cvetko Golar). Kantata za mladinski zbor, govornilni zbor, soli in šolski orkester v 4 slikah. (Rkp. part. Albin Fakin, Kranj, prep. glasovi Gl. M. Lj., skioptične slike po risbah prof. Saše Šantla, Gl. M. Lj.)
855. **Tri legende** na narodno besedilo za mladinski zbor in do mali (šolski) orkester.* (Rkp. part., prep. part. in prep. glasovi Gl. M. Lj. — Glej št. 807.—809.)
856. **Stoji Ljubljanca**. Venček ljubljanskih narodnih pesmi do za 2gl. mladinski zbor in klavir. Vsebina: 1. (859) **Kdo, kdo smo pa mi?** 2. (860) **Ni lepših ljudi kot Ljubljančani smo mi**, 3. (861) **Ljubljanska dekleta so lahko lepe**, 4. (862) **Ljubljana, Ljubljana, o kaj se godi?** 5. (863) **Stoji, stoji Ljubljanca**, 6. (864) **V nedeljo zjutraj vstala bom**, 7. (865) **V Ljubljani se fantje zbirajo**, 8. (866) **V Ljubljani za gradom tri rožce cveto**, 9. (867) **Tam zadaj za belo Ljubljano**, 10. (868) **Mi pa ne gremo dam**. (Rkp. Karel Mahkota, Ljubljana.)
858. **Martin Krpan**. Po Fr. Levstiku besedilo sestavila N. Potočnikova in Emil Adamič. Melodram v 5 delih z uvodom. Sodelujoči: deklamator, 3gl. mlad. zbor, klavir. Melodram pojasnjujejo filmske ali senčne slike. 1934. (Rkp. part. in 2 prep. Gl. M. Lj., diapozitivi po slikah Henrika Smrekarja, Gl. M. Lj.)
869. **Pojdem daleč k morju** (Besedilo ?). 2gl. zbor in klavir. (Prep. Šuligoj Avgust, Trbovlje.)

* Prvotni naslov. Skladba je instrumentirana za simfonični orkester, le prva in druga legenda sta mišljeni za mali, toda ne šolski orkester.

871. **V enček koroških narodnih pesmi** za solo, 2gl. do in 3gl. mlad. zbor in klavir. Napeve nabral in sestavil
 879. Luka Kramolc, klavirsko spremljevanje uredil E. Adamič. (Oktober 1936): Uvod (klavir), 1. (871) **Ej, vigred je tu**, 2. (872) **Juhe, juhe, kmetič po polju gre**, 3. (873) **Lepo je polet', ko začne tudi rž cvetet**, 4. (874) **Ko ptičica sem pevala**, 5. (875) **Jaz sem en buren pauer** (Novice, 1844, stran 109, I. Maroušnik: Veseli kmet), 6. (876) **En mau čez jezero**, 7. (877) **V hred'č v tem hujšam not'**, 8. (878) **Tam, kjer teče bistra Zila**, 9. (879) **Pa te pesmi so preč, pa ne znamo jih več.** (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
880. **Kovaču** (Stevan V. Popović). 2gl. mlad. zbor in klavir. Klavirsko spremljevanje k M. Topalovičevi skladbi. (Rkp. Luka Kramolc, Ljubljana.)
881. **Miruje vse in vse molči!** (Avtor besedila ?). 1gl. petje in harmonij. (Rkp. v zapuščini † sestre Adalvine, Lichten-thurnov zavod, Ljubljana.)
882. **Božične pesmi.** 6 skladb na narodno besedilo za dvo- do glasni mladinski zbor ali ženski zbor (dvospev) z orglami
 887. (julija 1928): 1. (882) **Angelci v zraku lepo pojo**, 2. (883) **Pastirčki vi, kaj se vam zdi** (natisnjena, glej št. 834.), 3. (884) **Čista Devica brez madeža** (naroden napev), 4. (885) **Zbudi se Jeruzalem**, 5. (886) **Oj, čudna je nocojšnja noč**, 6. (887) **Jezusa poziblremo** (po narodnem napevu). (Rkp. Ciril Pregelj, Celje.)

6. SAMOSPEVI IN DVOSPEVI

(s klavirjem, z orglami, z orkestrom)

888. **Pa ne pojdem prek poljan** (Aleksandrov). (Zagorje, 5. V. 1903). Glas in klavir. (NA, l. 3., 1903/4, stran 20.)
889. **Zimska kmečka pesem** (Aleksandrov). (Zagorje, 5. V. 1903). Glas in klavir. (NA, l. 3., 1903/4, stran 16.)
890. **Tepežnica** (Iz otroških pesmi I.). (A. M. Rostov). Glas in klavir ali 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 5., 1905/6, stran 46. — Glej tudi št. 743.)
891. **Večerna** (Iz otroških pesmi II.). (A. M. Slomšek). Glas in klavir ali 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 5., 1905/6, stran 46.)
892. **Na tujem** (J. N. Resman). (Iz otroških pesmi III.). Glas in klavir ali 1gl. zbor in klavir. (NA, l. 6., 1906/7, stran 3. — Glej tudi št. 755.)
893. **Pri zibeli** (S. Gregorčič). Glas in klavir. (Kamnik, 9. XII. 1906). (NA, l. 7., 1907/8, stran 4.)

894. **Uspavanka** (Vida). (Otroške pesmi I.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 8., 1908/9, stran 68. — Glej tudi št. 756.)
895. **Vesela pesem** (Zvonimir). (Otroške pesmi II.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 9., 1910, stran 24. — Glej tudi št. 748.)
896. **V goro** (Sokolov). (Otroške pesmi III.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 9., 1910, stran 25. — Glej tudi št. 745.)
897. **Na lipici zeleni** (Iv. N. Resman). Glas in klavir. (8 samospevov, Gl. M. Lj., 1910, stran 6.)
898. **Pri studencu** (Iv. N. Resman). Glas in klavir. (8 samospevov, Gl. M. Lj., 1910, stran 8.)
899. **Planinec** (Iv. N. Resman). Glas in klavir. (8 samospevov, Gl. M. Lj., 1910, stran 10.)
900. **Izza gor** (Iz »Zvončka«). (Otroške pesmi VII.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 10., 1911, stran 10.)
901. **Je pač zima** (Mokriški). (Otroške pesmi VIII.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 10., 1911, stran 10.)
902. **Solnčece** (Sokolov). (Otroške pesmi IX.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 10., 1911, stran 11.)
903. **Kot iz tihe zabljene kapele** (Aleksandrov). (Trst, 20. IX. 1910). Glas in klavir. (NA, l. 10., 1911, stran 69.)
904. **Poj, petelin, zoro mi naznani!** (Cvetko Golar). 2 glasa in klavir. (NA, l. 12., 1913, stran 4.)
905. **Jezdec** (C. Logar). (Otroške pesmi X.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 12., 1913., stran 26. — Glej tudi št. 757.)
906. **Ga - ga!** (Cv. Golar). (Otroške pesmi XI.). Glas in klavir ali lgl. zbor in klavir. (NA, l. 12., 1913, stran 44. — Glej tudi št. 744.)
907. **Kje si, draga, da te ni?** (Iz bosanskega perivoja — Cv. Golar). 2 glasa in klavir. (NA, l. 13., 1914, stran 5.)
908. **Nočne pesmi**. Samospevi za nizki glas (bas) s klavirjem. do Založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1921., 4°, 14 strani: Vsebina: 1. (908) **Noč je tožna, kakor moji sni** (J. A. Bunin — R. Peterlin - Petruška), 2. (909) **Noč** (Fr. Albrecht), 3. (910) **Ave Maria** (A. A. Fet — R. Peterlin - Petruška), 4. (911) **Pesem nočnega čuvaja** (Narodna), 5. (912) **Nocoj je pa svetla noč** (Narodna).
913. **Božični pastoral** (Štrekelj: Slov. nar. pesmi) za glas, oboo ali violino in klavir. (Jutro, l. 7., 1926, št. 296.)

914. **Tenor in bas.** Spesnil dr. Griža, uglasbil Dore Mifasolini (Emil Adamič). Kuplet št. 1. za dva glasa in klavir. (Založba Minka Modic, Ljubljana, 1926, 4°, 6 strani.)
915. **Otročiček.** Spesnil dr. Griža, uglasbil Dore Mifasolini. Kuplet št. 2. za glas in klavir. (Založba Minka Modic, Ljubljana, 1926, 4°, 4 strani.)
916. **Pozdravi ali žalostna pesem državnega uradnika.** Prosto po Peterlinu - Petruški. Uglasbil Dore Mifasolini. Kuplet št. 3. za glas in klavir. (Založba Minka Modic, Ljubljana, 1926, 4°, 4 strani.)
917. **Rib'ce po vodi plavajo ...** (Prekmurska narodna). (Prijetelju Leopoldu Kovaču, tenoristu kr. opere v Ljubljani). Glas in klavir. (ZB, l. 6., 1930, št. 3. — Tudi v zbirki Prelovec Zorko: 15 samospevov, »Lj. Zvon«, 1933, št. 2.)
918. **Beneška** (Po narodni — Jože Lavrenčič). Visoki glas in klavir. (ZB, l. 6., 1930, št. 6.)

Rokopisne skladbe

919. **Devojka s tremi sinovi** (Belokranjska narodna). Samospev za bas in klavir. (Rkp. Marjan Rus, Zagreb.)
920. **Ponočna potnica** (A. Aškerc). Samospev za bas in klavir. (Rkp. France Marolt, Ljubljana.)
921. **Pesem zvonov** (Milan Pugelj). Glas in klavir. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
922. **Mnogosnubljenata Kata** (Narodno besedilo). Glas (alt ali bas) in klavir. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
923. **Okovan junak** (Narodno besedilo). Bas in klavir. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
924. **V slovo** (O. Župančič). Glas in klavir. (Rkp. Emil Rumpel, Ljubljana, in Hana Adamič, Ljubljana.)
925. **Pismo** (O. Župančič). Glas in klavir. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
926. **Ptica svarilka** (Narodno besedilo). Glas in klavir. (Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
927. **Odprt je spet nebeški raj** (Besedilo ?). Dvospev in klavir. (Nedokončano. Rkp. zap. Hana Adamič, Ljubljana.)
928. **Revizorji** (Besedilo E. Adamič). Kuplet za glas in klavir. (O priliki revizije ljudskega štetja pod Avstrijo). (Trst, 1910). (Rkp. ?)
929. **Vojaška ...** (Besedilo ?). Kuplet za glas in klavir. (Rkp. ?). (Kuplete št. 914., 915., 916., 928., 929. je komponiral Adamič za svojega službovanja v Trstu). (Glej tudi št. 1062 in dalje.)

930. **Po mestu sem pohajal** (Besedilo ?). Samospev za bas in klavir. (Rkp. izgubljen.)
931. **Mlada pesem** (Besedilo ?). Samospev za bas in klavir. (Rkp. izgubljen.)
932. **Zdravica** (Besedilo ?). Samospev za bas in klavir. (Rkp. izgubljen). (Skladbe št. 930., 931., 933. je pel operni pevec Emil Rumpel na koncertu pev. društva »Zarje« v Rojanu, 4. aprila 1914. Glej NA, l. 13., 1914, lit. priloga, stran 10.)
933. **Pod tvojim oknom, Berta** (Oton Župančič). Samospev za bas in klavir. (Rkp. Emil Rumpel, Ljubljana.)
934. **Vinska** (I. Resman). Samospev za bas in klavir. (Prepis Emil Rumpel, Ljubljana.)
935. **Srečni Blaže** (Narodna?). Samospev za bas in klavir. (Rkp. original G-dur in prepis F-dur Emil Rumpel, Ljubljana.)
936. **Tantum ergo**, za bas, godalni orkester in orgle (1927). (Rkp. klav. izvleček in rkp. glasovi Gl. M. Lj.)
937. **O, kam, Gospod, gre Tvoja pot?** za bariton (bas) in godalni orkester (1927). (Originalni rkp. glas. Des - dur in prep. transponirani glas. C-dur, Gl. M. Lj.)

7. GLASBA K IGRAM

938. **Slava cesarju Francu Jožefu I.** Spevoigra. Za šolske slavnosti priredil in Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta poklonil Emil Adamič. V Ljubljani, 1908. Izdalo in založilo Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta. Natisnila Učiteljska tiskarna. 8°, 48 strani. (Priredbe slovenskih, poljskih, čeških, ogrskih, italijanskih in nemških pesmi za klavir, 1glas., 2glas. in 3glas. mlad. zbor in klavir in recitacije.)
939. **Na kmetiški svatbi.** Svatbeni prizor iz »Volkašina«, roparske pravljice, ki jo je spisal Fr. Milčinski. Po narodnih napevih za mešan zbor in samospev s spremljevanjem klavirja priredil E. Adamič. Opomba: Ta glasbeni prizor je zaokrožen in se da izvajati sam zase brez igre »Volkašina«. Priporoča se izvajanje v narodnih nošah. — Založil L. Schwentner v Ljubljani (1914), 4°, 13 strani. (1. »Kozarček vina«, bas in klavir. — 2. »Bratci, sestre, kar nas je skupaj«, mešan zbor. — 3. »Oča in hišna mat'«, moški zbor. — 4. »Tičica golobček«, mešan zbor. — 5. »Oče starešina, skrbi velike ima«, mešan zbor. — 6. »Nalijte kupo vina«, mešan zbor). (Rkp. orkestralna part. [soli, mešan zbor in orkester] in ork. glas. Glasbeno društvo, Hrastnik, in Narodna Čitalnica, Sp. Šiška.)

940. Odrska glasba k pravljici v štirih slikah: **Sirota Jerica**. Spisal Ivan Albrecht. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1929, 4°, 31 strani. Za klavir, solospевe in klavir in mladinski zbor in klavir. (1. »V rosi sestrice, osvežimo nožice«, mlad. zbor. — 2. »Vsaka cvetka svoje vsaj ima ime«, solospев. — 3. »Jerica, edinčica«, solospев. — 4. Ceremonijalna koračnica, klavir. — 5. »Pozdravljen«, mlad. zbor. — 6. Isto. — 8. »Jerica, edinčica«, solospев. — 9. »Spavaj dete«, mlad. zbor. — 10. »Radujmo se«, mlad. zbor. — 11. in 12. »Radujmo se«, zaključni zbor.)
941. Pevske in glasbene točke k igri: **Vaška romantika (Na vasi)**. Ljudska igra v treh dejanjih. Spisal Vitomil Feodor Jelenc. Ciganska pesem za mešan zbor in mali orkester (1 flavta, 2 klarineta, 2 roga, 2 trobenti, tolkala in godalni orkester). (Rkp. part. in prep. gl. arhiv dramskega gledališča, Ljubljana, št. LH 617. — Vloženo pri Slov. dež. gledališču v Ljubljani, l. 1911.)
942. Pevske in glasbene točke k igri: **Slepa ljubezen** (Spisal Anton Pesek). Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. V Ljubljani, 1908. Tisk Učiteljske tiskarne. Kupleti, samospевi, dvospевi, mlad. zbor, orkestralne točke (2 flavti, godalni kvintet, klavir). (Rkp. ?, nepopolni prep. glasovi: arhiv dramskega gledališča, Ljubljana, št. LH 600., 621. — Vloženo pri Slov. dež. gledališču v Ljubljani, l. 1911.)
943. Pevske in glasbene točke k pravljici: **Princeska in pastirček**. Pravljica v petih dejanjih. (Spisal Pavel Golia). Moški zbor, samospевi (mezzosopran, alt) in mali orkester (flavta, klarinet, trobenta, tolkala, violina, kontrabas in klavir). (10. XII. 1930): 1. Predigra — Zbor veteranov, 2. Vetranska koračnica, 3. Pastirčkova pesem, 4. Kuharčkova pesem, 5. Večerna pesem, 6. Žabja pesem, 7. Pesem »Šume«, 8. Napitnica, 9. Balet gosk, 10. Mali ples. 11. Melodeklamacija »Šume«. (2 rkp. part. in prep. glas.: arhiv dramskega gledališča, Ljubljana.)
944. Pevske in glasbene točke k igri: **Testament**. Narodna igra s petjem v štirih dejanjih. Po romanu Janka Kersnika spisal Rozman Janko. Pevske točke priredil Emil Adamič. — Založil Lavoslav Schwentner, Ljubljana, 1906. — Ponatis Zvezna tiskarna v Ljubljani, 1923. — Pevske točke s spremljevanjem orkestra: 1. Zdravica (I. N. Resman), 2. Oče naš, 3. Svatbena pesem. (Kamnik, 1904. Rkp. part. in glas. ?)

945. Blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu (Besedilo: Utva). Spevoigra v 4 delih za deklamacije, 1 in 2glas.
948. mlad. zbor in klavir (harmonij) ali orkester. Spevoigra obsega 4 venčke narodnih pesmi. 1. (945) **Venček poljskih pesmi** (Poljaki, Ruteni, Rusini, Lužiški Srbi): a) Bože coš Polske, b) Naj razlega se v mesto, trg in vas, c) Vodi nas car, mogočni car, č) Dokler en Poljak le žije, d) Sveti, sveti Bog mogočni! e) Žal, žal za edino, za zeleno Ukrajino, f) Lepa naša Polska cela, g) Ne bo Poljska izginila. 2. (946) **Venček čeških pesmi** (Čehi, Slovaki): a) Byvali Čechové, b) Pod lipkou, lipkou, teče rečka, c) Ja mám koně, č) Moravo, Moravičko milá, d) Slovan jsem, Slovan budu, e) Koníku můj vraný od krála mi daný, f) Když jsem já ty koně pásal. g) Kde domov můj. 3. (947) **Venček hrvatskih pesmi** (Hrvati in Srbi): a) Tamburica sitnim glasom udaraše, b) Sunce žarko, ne siješ jednako, c) Rodila majka junaka, č) Vrbniče nad morem, d) Srbska (bojna) mi truba zatrubi, e) Liepa naša domovina, f) Još Hrvatska nij' propala. 4. (948) **Venček slovenskih pesmi**: a) Tam, kjer beli so snežniki, b) Sem slovenska deklica, c) Gorenjski smo fantje z Gorenjskega doma, č) Barčica po morju plava, d) Bog je ustvaril zemljico, e) Po jezeru bliz' Triglava, f) V dolinci prijetni je ljubi moj dom. (Skladba je bila zložena l. 1913. v proslavo 25-letnice Ciril Metodove šole v Trstu. Tekst je po prevratu predelal učitelj Ciril Petrovec in imenoval spevoigro »Osvobojenje«). (Orkestralna part. ?, klav. izvleček deloma v orig. rokopisu, deloma v prepisu hrani Ciril Petrovec, Ljubljana; venček hrvatskih pesmi v prep. ima Gl. M. Lj.)

B. INSTRUMENTALNE SKLADBE

1. SIMFONIČNI ORKESTER

949. **Otroška suita I.** za veliki orkester: 1. Uspavanka, 2. Leseni konjiček, 3. Prva žalost, 4. Pleši, medved! 5. Bajka, 6. V božični noči. (Del teme v »Uspavanki« je prevzet v poznejšo suito »Iz moje mladosti«). (1913). (Rkp. partitura Gl. M. Lj.)
950. **Tatarska suita (tudi Tatarske silhuete)** za veliki orkester: 1. V stepi, 2. Dekle iz Batkana, 3. Črna voda (Kara - urman), 4. Tatarski ples. (Taškent, 1920). (Komponirano po nalogu prosvetnega komisarja v Taškentu, za orientalski večer). (1. izdaja: rkp. part. in prep. glasovi Gl. M. Lj., rkp. partitura ima kot dodatek tatarsko narodno himno »Tukai«, instr. od Emila Adamiča). (2. izdaja: preinstrumentirana rkp. partitura in glasovi Radio Beograd?)
951. **Potrkan ples.** Scherzo za veliki orkester (1922). (Rkp. partitura in prep. glasovi Gl. M. Lj.)
952. **»Iz moje mladosti«.** Suita za veliki orkester: 1. Ob zibeli, 2. Mož z medvedom, 3. Sv. Trije kralji, 4. Mati je bolna, 5. Pripovedka. (1922). (Rkp. partitura in prep. glasovi Gl. M. Lj.) (Pri prvem izvajanju, dne 12. I. 1922, je imela suita naslov »Ah, mladost ti moja, kje si?« [Oton Župančič]. Spominu pokojne matere.)
953. **Preludio di una commedia** za veliki orkester (2 flavti, 2 oboi, 2 klarineta, 2 fagota, 2 roga, 2 trobenti, 2 pozavni, tolkala in godala). (E. Adamič, Trst, 25.—29. V. 1912). A-dur (Moderato C), D-dur (Allegro molto $\frac{3}{4}$). (Rkp. part. in prep. glasovi Conservatorio musicale di Trieste [Giuseppe Verdi], sedaj Ateneo musicale, Conservatori riuniti, Trieste). (Delo se še nikoli ni izvajalo, tudi ne na produkciji v Trstu.)

2. MALI IN ŠOLSKI ORKESTER

954. **Tri turkestantske ljubavne pesmi** za mali orkester (flavta 1, 2, oboa, klarinet, triangel, tamburin, zvončki, činele in godalni orkester): 1. Lento con amore, 2. Andante non troppo, 3. Con anima. (Taškent, 1917). (Rkp. partitura, prep. part. in prep. glasovi Gl. M. Lj.)
955. **Otroška suita** za šolski orkester (godala in klavir) z deklamacijami: 1. Dobro jutro, 2. V logu, 3. Siromak ob potu, 4. Veseli raj, 5. Pri kovaču, 6. Ob potoku, 7. Kapelica, 8. Na vrtiljaku, 9. Ptičji ples, 10. Lahko noč. — Slikam primerne deklamacije spesnila Nilka Potočnikova. (Rkp. partitura in prep. glasovi Fakin Albin, Kranj.)
956. **Koroška suita** za mali orkester (flavta, oboa, klarinet, trobenta, pozavna, tolkala in godalni orkester) po motivih: France Marolt — Ziljska ohcet, Koroške narodne pesmi, Pesmi o Zilji (1936). (Rkp. part. Hana Adamič, Ljubljana, prep. part. in glasovi Radio Ljubljana). (S prvo nagrado nagrajena skladba.)
957. **Gosji ples** (La danse des oies) za mali orkester (flavta, 2 klarineta, 2 roga, zvončki in godalni orkester). (Rkp. partitura Gl. M. Lj.)
958. **Iz prošlih dni.** Plesni poem za salonski orkester (flavta, tromba in C, I., II. violina, violina obl., čelo, kontrabas, tolkala, harmonij, klavir). (Kamnik, 1906). (Rkp. Adolf Gröbming, Ljubljana.)
959. **Koračnica učiteljščnikov** za šolski orkester (1896). (Rkp. ?)

3. GODALNI ORKESTER

(violina I., violina II., viola, violončelo, kontrabas)

960. **Ljubljanski akvareli.** Suita za godalni orkester. (Orkestralnemu društvu Gl. M. poklanja Emil Adamič, 14. aprila 1925): 1. Jutro na Rožniku, 2. Tivolski ribnik (Barkarola), 3. V cerkvi sv. Florijana (Preludij in fugeta), 4. Na Gradu (Marcia in modo antico), 5. Pri Sv. Krištofu (Na grobu), 6. V Zvezdi — Nunski samostan (Scherzo). (Rkp. partitura št. 1., popravljena partitura št. 2. in prep. glasovi Gl. M. Lj.)
961. **Pozabljen ples** za godalni orkester (1934). (Rkp. partitura in prep. glasovi Gl. M. Lj.)

962. **Tri skladbe** za veliki godalni orkester. (Ork. društvu Gl. M. Lj., februarja 1936): 1. Allegro molto, 2. Adagio, 3. Allegretto comodo (Rože — Variacije na narodni motiv). (Rkp. partitura Gl. M. Lj. in prep. glasovi Drž. kons. Lj.)
963. **Sanjarija**. Istoimensko klavirsko skladbo Antona Lajovica (NA, l. 1., 1901/2, stran 21.) priredil za godalni orkester Emil Adamič, 1926. (Rkp. part. in prep. glas. Gl. M. Lj.)
964. **Gavota in pastorele**. Iz L. M. Škerjančevih glasbenih točk k heroični komediji Rostand: Cyrano de Bergerac, priredil za godalni orkester Emil Adamič, 1926. (Rkp. part. in prep. glas. Gl. M. Lj.)

4. TAMBURAŠKI ORKESTER

965. **Koroške narodne**. Priredba po O. Devovih harmonizacijah za tamburaški zbor. (Jegerle, jegerle. — Kaj so to za 'ne ptičice. — Čej so tiste stezice. — Kadar jes na pvaninco grem. — Dečle, to mi povej.) (Tamburaš, l. 1., 1926, št. 4.)
966. **Koncertno kolo št. 1. in št. 2.** za tamburaški zbor. (Štev. 1. do s prvo nagrado odlikovana skladba). (Tamburaš, l. 1., 1926, št. 7.)
967. 1926, št. 7.)
968. **Sedem narodnih pesmi**. Priredba za tamburaški zbor: 1. Potrkan ples (slov. ljud. pesem), 2. Lastovki v slovo (ponarodela), 3. Voglar (narodna), 4. Zar je morala (srbska narodna), 5. Oj, Jelena (hrv. narodna), 6. Čergo moja (ponarodela), 7. Kiša pada (hrv. narodna). (Tamburaš, l. 1., 1926, št. 8.)
969. **Sveta noč** (božična — J. Gruber). Priredba za tamburaški zbor. (Tamburaš, l. 1., 1926., št. 12.)
970. **Volga, Volga...** Koncertni valček, priredil za tamburaški zbor E. A.: 1. Volga, Volga - Moskovska trojka, 2. Ej uhnem! - Sarafan, 3. Lepa Minka - Sonja, 4. Kolokolčik - Slava. (Tamburaš, l. 2., 1927, št. 1., 2.)
971. **Oj, Triglav, moj dom!** Koračnica v Aljažev spomin. Priredba za tamburaški zbor. (Tamburaš, l. 2., 1927, št. 3.)
972. **Čerkeska**. Polka za tamburaški zbor. (Rkp. ?, 1897.)
973. **Spomini**. Tamburaški kvartet. (Rkp. ?, 1897.)
974. **Polna kupa**. Polka za tamburaški orkester. (Rkp. ?, 1897.)
975. **»Zvezdi«**. Koračnica za tamburaški orkester. (Rkp. ?, 1897.) (Skladbe št. 972.—975. so bile javno izvajane na vrtni veselici, na Frinčevem vrtu, pod vodstvom Emila Adamiča.)

976. **Dvanajst mesecev.** C-dur suita za najmlajše tamburaše.
 1. Januar. Srečno novo leto! — 2. Februar. Veseli ples. —
 3. Marec. Prva vijolica. — 4. April. Aleluja. — 5. Maj. Na
 zeleni trati. — 6. Junij. Ples rož. — 7. Julij. Na počitnice.
 — 8. Avgust. V čolnu. — 9. September. Na lov. — 10.
 Oktober. Zdravica. — November. Na pokopališču. — 12.
 December. Snežinke. (Rkp. Adolf Gröbming, Ljubljana.)
977. **Dve koroški pesmi za tamburaški orkester:** 1. Dober večer,
 do ljubo dakle, 2. Gor čez izaro. (Prep. part. Adolf Gröbming,
 978. Ljubljana.)
979. **Sonata za tamburaški orkester.** (Rkp. dr. Milan Stahuljak,
 Zagreb.) (?)

5. KOMORNA GLASBA

(Godala, pihala in trobila)

980. **Sonatina in modo classico** za flavto ali violino s spremljevanjem godalnega kvarteta ali godalnega orkestra brez kontrabasov. (Taškent, 1916, po večini napisana že v Rusiji). (Rkp. partitura G. M. Lj., prep. glasovi Drž. kons. Lj.)
981. **Lovska fanfara** (La fanfare des chasseurs) za štiri rogove v F. (Rkp. partitura Gl. M. Lj.)
982. **Rêverie** za corno - solo, 2 flavti, 2 oboi, 2 klarineta, 2 fagota. (Napisana za g. Barazzetti-ja, Trst, 1912). (Rkp. partitura Gl. M. Lj.)
983. **Fantazija na Beethovnov motiv** (Fr. Doppler). Instrumentiral Emil Adamič za flavto - solo in godalni orkester. (Rkp. part. in prep. glasovi Gl. M. Lj.)

6. KLAVIR

984. **Spominski list.** Op. 2., št. 1. (NA, 1. 2., 1902/3, stran 35.)
985. **Spominski list.** Op. 2., št. 4. (NA, 1. 2., 1902/3, stran 41.)
896. **Spominski list.** Op. 2., št. 5. (Gospodični Idi Gherbazovi). (NA, 1. 2., 1902/3, stran 69.)
987. **O mraku.** (NA, 1. 3., 1903/4, stran 27.)
988. **Nekdaj je bil...** (Gospodu dr. Gojmiru Kreku). (NA, 1. 3., 1903/4, stran 41.)
989. **Polka.** (NA, 1. 3., 1903/4, stran 62.)
990. **Spominski list.** (Svoji sestrici Tončki). (NA, 1. 4., 1904/5, stran 1.)

991. **Žalobna koračnica.** (Spominu mojega umrlega brata). (NA, 1. 4., 1904/5, stran 25.)
992. **Valček.** (Kamnik, 4. VII. 1904). (NA, 1. 5., 1905/6, stran 17.)
993. **Prvi sneg.** (Kamnik, 26. XII. 1906). (NA, 1. 6., 1906/7, str. 49.)
994. **Gregorčičevim manom.** (Kamnik, 30. XII. 1906). (NA, 1. 7., 1907/8, stran 21.)
995. **Zjutraj.** (Kamnik, 27. XII. 1906). (NA, 1. 7., 1907/8, stran 25.)
996. **Serenadica.** (Kamnik, 28. XII. 1906). (NA, 1. 7., 1907/8, str. 61.)
997. **Predigra za klavir ali harmonij.** (Anton Kosi: Slava domovini! Središče, 1908, stran 1.)
998. **Predigra** (klavir ali harmonij).
999. **Radecki - koračnica** (klavir).
1000. **Moja Avstrija** (klavir).
1001. **Rákoczy - koračnica** (klavir).
1002. **Inno all' Istria** (G. Giorgieri) (klavir).
1003. **Slovan jsem, a Slovan budu** (klavir).
1004. **Z dymem pożarów** (klavir).
1005. **Junak iz Like** (klavir).
1006. **Humoreska, nokturno in barkarola.** Tri skladbe za klavir. do Zložil Emil Adamič. (Izdala in založila Gl. M. v Lj., 1909. 1008. 4°, 15 strani.)
1009. **Žalobna koračnica.** Klavir 4 ročno. (Kamnik, aprila 1910). (Rkp. Gl. M. Lj.)
1010. **Morje I.** (Utrujeno od solnca morje spava, ko po zrcalu čolnič gladko plava. Opojna, topla kresna noč molči. Le ob pobrežju morje tam šumi. A. Aškerc: Jadranski biseri). (Trst, 28. IX. 1910). (NA, 1. 10., 1911, stran 1.)
1011. **Štirje otroški plesi** za klavir: 1. **Foxtrot**, 2. **Blues**, do 3. **Boston**, 4. **Kolo**. (NM, 1. 1., 1928, št. 5., priloga. — Tudi v 1014. zbirki »Klavirske skladbe za mladino I.« Gl. M. Lj. 1932 in v »Albumu Male Nove Muzike I.«, Gl. M. Lj. 1932.)
1015. **Stara božična narodna** za klavir. (ZV, 1. 31., 1929/30, str. 63.)
1016. **Poletni dan male Vukice.** Otroška suita za klavir: 1. **Vukica je vstala** (Dobro jutro), 2. **Vukica moli** (Molitev), 2. **Vukica gleda v vodo** (Pri potoku), 4. **Vukici se smili berač** (Berač ob poti), 5. **Vukica pleše** (Ples). (Prep. Gl. M. Lj. — Št. 2. te suite je natisnjena pod naslovom »Velikonočni zvonček« tudi v ZV, 1. 38., 1936/37, stran 151.)
1017. **Na ladji.** Klavir 2 ročno. (Kamnik, 29. XII. 1906). (Rkp. dr. Gojmir Krek, Ljubljana.)
1018. **Spominski list.** Op. 2., št. 2. in 3. (Zagorje, 1902). (Rkp. ?)

(Olajšane priredbe za klavir 2 ročno v Emil Adamič: Slava cesarju! Ljubljana, 1908.)

7. VIOLINA

1019. **Satira.** Violina in klavir. (NA, l. 3., 1903/4, stran 69.)
1020. **Idila.** Violina in klavir. (NA, l. 5., 1905/6, stran 53.)
1021. **Vaja št. I.** 2 violini in klavir. Stran 3.
1022. **Kolo.** 2 violini in klavir. Stran 6.
1023. **Vaja št. IV.** Violina in klavir. Stran 9.
1024. **Vaja št. IX.** Violina in klavir. Stran 14.
1025. **Vaja št. XVII.** Violina in klavir. Stran 25.
1026. **Vaja št. XVIII.** Violina in klavir. Stran 27.
1027. **Vaja XXI. (Turška koračnica).** 2 violini in klavir. Stran 31.
1028. **Vaja XXIV.** 2 violini in klavir. Stran 33.
1029. **Vaja XXVI. Šolski zvonec.** Violina in klavir. Stran 38.
1030. **Vaja XXX.** 2 violini in klavir. Stran 43.
1031. **Vaja XL.** 2 violini in klavir. Stran 60.
1032. **Jurjevanje (Fr. Žgur).** 2 violini in klavir. Stran 68.
1033. **Kmečki ples.** 2 violini in klavir. Stran 77.
1034. **Andante.** 2 violini in klavir. Stran 87.
1035. **Kánon** za dve violini. (NM, l. 1., 1928, št. 1., priloga. — Tudi v »Albumu Male Nove Muzike I.« Gl. M. Lj., 1932.)
1036. **Zvončki.** Valček za 4 violine. Op. 12. (Ljubljana, 1897?). (Rkp. glas. dr. Ivan Karlin, Ljubljana). (Za klavir 2ročno sestavil iz glasov dr. Ivan Karlin.)
1037. **Duet** za 2 violini in klavir (Kamnik, 1903). (Javno izvajanje v Kamniku, rkp. ?)
1038. **4 sonate** za violino in klavir (Trst, 1914). (Rkp. ?, javno do 1041. izvajanje v Trstu na produkciji konservatorija?)

Adolf Gröbming:
Osnovna violinska šola.
I. zvezek.
(Ljubljana, 1924.)

Adolf Gröbming:
Osnovna violinska šola.
II. zvezek.
(Ljubljana, 1926.)

* * *

C. PRIREDBE ADAMIČEVIH SKLADB

1042. **Žalna koračnica** za godalni orkester. Instrumentiral Saša Šantel po E. A. klavirski skladbi v NA. (Prep. glasovi Gl. M. Lj. — Glej št. 991.)
1043. **Žalna koračnica** za simfonični orkester. Priredil kpt. Ivan Grgić, plan. polk, Škofja Loka. (Glasovi godba plan. polka, Škofja Loka. — Glej št. 991.)
1044. **Darovanje neveste** (Belokranjska narodna). Priredil za bas in klavir Julij Betetto iz Adamičeve suite za mešan zbor »Belokranjske svatovske pesmi«. (Part. Julij Betetto, Ljubljana. — Glej št. 51.)
1045. **Darovanje neveste** za bas in godalni orkester. Instrumentiral L. M. Škerjanc (1934). (Partitura in glasovi Gl. M. Lj. — Glej št. 51.)
1046. **Tam gori za našo vasjo**. Priredba za klavirsko harmoniko. (Fakin Albin: Narodne pesmi, 1936. — Glej št. 603.)
1047. **Jezdec** (solospev E. Adamiča, NA). Za mešan zbor priredil Josip Pavčič. (ZB, l. 4., 1928, št. 3 a. — Glej št. 905.)
1048. **Nocoj je pa lep večer** (samospev E. Adamiča). Za moški zbor priredil Oskar Moll. (Pev. dr. »Lj. Zvon«, 1923, 4°, 4 strani. — Glej št. 912.)
1049. **Kaj oštirji delajo?** Po motivu E. Adamiča harmoniziral za moški zbor Ciril Pregelj. (Ciril Pregelj: Fantje na vasi. Celje, 1936. št. 20.)
1050. **Serenada** (J. Resman). Glas in kitara. (Adolf Gröbming, Kitarska šola za začetnike, Ljubljana, 1925. — Glej št. 209.)
1051. **Svatba na poljani** (Cv. Golar). Osmeroglasni mešani zbor. Klavirsko spremljevanje priredil Zorko Prelovec. (Partitura Gl. M. Lj. — Glej št. 141 a.)
1052. **Po slovesu** (J. N. Resman). Ženski zbor in klavir. Klavirsko spremljevanje priredil Zorko Prelovec. (Rkp. pevsko dr. »Ljubljanski Zvon«. — Glej št. 371.)

1053. **Ecce dolor!** (Fr. Gestrin). Mešan zbor. Spremljevanje z orkestrom (trobilni sekstet: 2 trobenti, 2 roga, 2 pozavni) priredil dr. Anton Dolinar. (Rkp. part. pev. dr. »Ljubljana«. — Glej št. 21.)
1054. **Oče naš.** Mešan zbor s spremljevanjem orkestra. Spremljevanje za orkester priredil Oskar Moll, Trbovlje (1928). (Rkp. pev. dr. »Zvon«, Trbovlje. — Glej št. 232.)

D O D A T E K

Po ureditvi seznama so dospeli še podatki o skladbah:

I z v i r n e s k l a d b e

1055. **Planinka.** Mazurka za salonski orkester (klavir, harmonij, violino I., violino obligato, violino II., trobenta C, violončelo in kontrabas). (Kamnik, 27. XI. 1906). (Rkp. part. ?, rkp. glasovi Kamniški salonski orkester.)
1056. **Mazurka** za salonski orkester (flavta, klarinet C, trobenta C, violino I., violino II., violino obligato, viola, violončelo, kontrabas, tolkala, klavir, harmonij). (Kamnik, 24. X. 1904). (Rkp. part. Kamniški salonski orkester.)
1057. **Menuet** za salonski orkester (flavta, tromba C, violino I., violino II., violino obligato, violončelo, kontrabas, tolkala, klavir, harmonij). (Kamnik, 24. I. 1906). (Rkp. part. Kamniški salonski orkester.)
1058. **Slavnostna predigra** za salonski orkester (flavta, trobenta C, violino I., violino II., violino obligato, violončelo, kontrabas, tolkala, klavir, harmonij). (Kamnik, 11. XI. 1906). (Rkp. part. Kamniški salonski orkester.)
1059. **Ej, glejte tam zunaj!** Mlad. zbor. (Glasbena točka k mladinski igrici Ljud. Poljančeve: Božične slike). (Rkp. Ljudmila Poljančeva, Maribor.)
1060. **Bo kočico zidal** (Besedilo ?). Ženski tro- ali četverospev. (Zloženo za svetiivanski damski zbor, Trst, 1914). (Rkp. ?)
1061. **Moje rože** (Besedilo ?). Ženski tro- ali četverospev. (Zloženo za svetiivanski damski zbor, Trst, 1914). (Rkp. ?)

1062. **Nič bati, saj pojde vse narobe!** Adamičeva enodejanska šaljiva satira, v kateri biča površnost malomestnih odrov. (Samospevi in klavir). (Trst, 1911). (Rkp. ?)
1063. **Snubač** (Spesnil dr. Griža). (Samospev in klavir). Adamičev samogovor s kupletoma: a) »Zakonski stan« (valček) in b) »Našminkana nevesta«. (Trst, 18. II. 1914). (Rkp. Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1064. **Spremeni položaj** (Besedilo E. Adamič). Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 1912). (Rkp. ?)
1065. **Vaški pismonoša** (Besedilo dr. Griža). Uglasbil dr. Viža (E. Adamič). Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 1912). (Rkp. ?)
1066. **Turška jeremijada** (Besedilo dr. Griža). Uglasbil dr. Viža (E. Adamič). Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 1912). (Rkp. ?)
1067. **Turški beg po bitki pri Kumanovem.** Galop za salonski orkester. (Trst, 1912). (Rkp. ?)
1068. **O, ta maček.** Enodejanska šaloigra. (Besedilo ?). (Trst, 1913). (Rkp. ?)
1069. **Rekrut Janez** (Besedilo dr. Griža). Uglasbil dr. Viža. Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 1912). (Rkp. Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1070. **Mojster šilo** (Besedilo dr. Griža). Glasba dr. Viža. Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 15. I. 1914). (Rkp. Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1071. **Slava krofu!** Himna. Moški zbor (Besedilo dr. Griža). Glasba dr. Viža. (Trst, 1914). (Rkp. ?). (Tekste kupletov št. 1062. do 1071. hrani Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1072. **Rad bi šel tja na bojišče...** (Besedilo dr. Griža). Otroški kuplet, napev isti kot »Turška jeremijada«. (Rkp. part. Vladko Požar, Ljubljana.)
1073. **Zakonske sladkosti** (Spesnil dr. Griža). Uglasbil dr. Viža. Dvospev in klavir. (Trst, 1914). (Rkp. ?, besedilo hrani Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1074. **O ta pust! Mazurka.** (Spesnil dr. Griža). Uglasbil dr. Viža. Kuplet za samospev in klavir. (Trst, 18. II. 1914). (Rkp. Vinko Trobec, Volčjadraga pri Gorici.)
1075. **Nocoj se mi je sanjalo.** Po ljudskim napevu priredil E. Adamič. Mešan zbor. (Prosvetni Glasnik »Zveze kulturnih društev«, l. 1926., priloga k številom 10.-12.) (Glej tudi št. 478.)
1076. **Lansko veselje.** Po ljudski pesmi priredil E. Adamič. Mešan zbor. (Prosvetni Glasnik »Zveze kulturnih društev«, l. 1926., priloga k številom 10.-12.) (Glej tudi št. 474.)

1077. **Plesna glasba** k mladinski igri »Zlati šah« (Marija Grošljeva). Mlad. zbor s spremljevanjem klavirja. (Rkp. izgubljen ?)
1078. **Potrkan ples** (Scherzo). Salonski orkester: flavta, klarinet, harmonij, klavir, tolkala, violino I., II., III., obligato, violončelo, kontrabas. (Rkp. part. Miljutin Negode, Ljubljana.)
1079. **Valček** za salonski orkester. (Rkp. ?, komp. v Kamniku, izvajal sokolski salonski orkester pri Sv. Ivanu, Trst.)
- 1079 a. **Mornar** (S. Gregorčič). Mešan zbor. (Trst, 1911). (Rkp. V. Švara, Trst). (Začetek besedila: »Oj plavaj po morju mi barčica kot ptica pod nebom vesela«.)

P r i e d b e

1080. **Opomin k petju**. Str. 11. (1081) **Na plan**. Str. 11. (1082) **Vrana**. do Str. 14. (1083) **Mlinček**. Str. 15. (1084) **Na ledu**. Str. 25.
- 1087 (1085) **Prvi sneg**. Str. 25. (1086) **Šolski zvonec**. Str. 31. (1087) **Pomladne piščalke**. Str. 37. Za klavir 2 ročno, z besedilom. (Pavčič: Našim malčkom, I. zvezek. Gl. M. Lj. 1930.)
1088. **Otroška suita** (Glej št. 955.). Za salonski orkester priredil E. Adamič. (Rkp. part. in glas. Radio - Ljubljana.)
1089. **Veteranska koračnica** (Glej št. 943.) in (1090) **Spominski list**. do Op. 2., št. 5. (Glej št. 986.). Za dve violini, kitaro in harmoniko priredil dr. Ivan Karlin. (Glas. dr. Ivan Karlin, Ljubljana.)
1091. **Zimska kmečka pesem** (Glej št. 889.) (1092) **Jurjevanje** do (Glej št. 580., 604., 782.), (1093) **Ciganska** (Glej št. 581., 1094. 756., 783.) in (1094) **Uspavanka** (Glej št. 621., 756., 894.). Za srednji glas s spremljevanjem dveh violin, kitare in harmonike priredil dr. Ivan Karlin. (Glas. dr. Ivan Karlin, Ljubljana.)

* * *

Č. ABECEDNI SEZNAM ZAČETNIH BESED VOKALNIH SKLADB

- A**h, lesi, temni vi lesi! (Zapuščena). Me, 18.
Ah, zvonijo, zvonijo, pa komu tako lepo. Mla, Že, 387, 793.
Aj, je zelena ta gora (Črnomeljsko kolo). Me, 41.
Aj na okna, na okna dihnila je zima. Mla, 565.
Ajčka, tutajčka (Zazibalka). Mla, 828.
Ajte k darom, ajte pristupajte (Svatovske pesmi). Me, 51; Sa, 1044, 1045.
Al' je to tista šiša, al' je to tista ves (Svatovska suita). Mo, 315.
Ali ne izhaja jasna zarja. Mo, 202.
Angel z neba je poslan. Mla, 576, 772.
Angelci »glorjo« lepo pojo. Mla, 694.
Angelci v zraku lepo pojo. Mla, Že, 882.
Ano pošto sem slišal, sem žalosten bil (Pošta). Me, 132.
Anzer, Anzer, pobič mlad. Mo, 422, 462.
Ave Maria, gratia plena. Me, 169.
»Ave Maria!« V mrak luč plapola (Ave Maria). Sa, 910.
Ave, tisočkrat Ave, tebi kraljica (Ave Maria). Že, 372.
- B**arčica po morju plava. Me, 436. (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.
Barka zaplavalala, dekle zajokala. Me, 463.
Bel listek sem pisal (Prekmorska pošta). Me, 17.
Bela breza se zdramila. Me, 20.
Bela cerkev, zraven steza (Jezus mašuje). Mla, Že, 809, 858.
Bela hišica na samem (Pesem o beli hišici). Mo, 186.
Beri rožmarin zeleni. Mo, 543.
Biba leze, biba ni. Mla, Sa, 818.
Bilo vavek veselo. Mo, 278.
Bim bom, bim bom so zapeli (Pesem zvonov). Sa, 921.
Bim bom, bom že dal za bokal (Kriški zvonovi). Mo, 213.
Bio je, bio en malički fant. Me, 37.
Birt rajtengo piše. Mo, 304.
Biser Mare po jezeru brala (Mara v jezeru). Mo, 216.
Blagor krotkim, posedli bodo svet (Povelje). Mla, 842.
Bo vetrec popihal, meglico razgnal (Narodne vojaške). Me, 161.
Bodi pozdravljen, sveti večer! (Sveti večer). Mla, 846.
Bodi tisočkrat češčena (Marijina). Me, 99.
Bog blagoslovi Ogra (Slava cesarju). Mla, 938.
Bog daj srečo, kravo rdečo! Mla, 741, 795.
Bog daj védro! (Prošnja za vreme). Mla, 677, 826.
Bog daj, sveti Janez, nebeški Kresnik! (Bog daj!). Mo, 248.
Bog je vstvaril zemljico. Me, 437. (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.

Bog, ki ohranil dolgo si Poljsko (Bože, coš Polske). (Slava cesarju). Mla, 938. (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.

Bog nebes in zemlje večni (Maša, pristop). Me, 83.

Bog nebeški in zemlje večni (Maša sv. Alojzija). Mla, 711.

Bog vsemogočni, Ti, ki si zarodil (Prvodecembrska molitev). Mla, 666, 718.

Bom, bom, če mi kateri dobro plača (O kovaču). Mo, 244.

Bom pismo pisala s to rdečo krvjo (Fantu). Me, 11.

Bom šel na planince. Mo, 464.

Bom ti dala jušice od mušice (Čudna zdravila). Me, 68.

Bože pravde, Lepa naša domovina, Naprej zastava Slave (Državna himna). Mla, 662.

Bratci, sestre, kar nas je skupaj (Volkašin). Mo, 939.

Bratje, kvišku naše glave (Dobrovoljsko geslo). Mo, 288.

Brez odmora biješ (Ura). Mla, 624, 816.

Budi, budi sirena, naznanja dela čas (Rudarska pesem). Mo, 353.

Burja brije, led se dela (Je pač zima). Sa, Mla, 901.

Byvali Čechové (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.

Car Samuel sedi na skalnem gradu (Smrt carja Samuela). Me, 115.

Cel teden trtice sem vil (Beneška). Sa, 918.

Cigani se oženido (Ciganska posmehulja). Me, 59.

Cvete dekletu rožmarin (Rožmarin). Me, 52; Mo, 175.

Cvete zrak, cvete dih pomladi (April). Me, 62.

Cvetni vrt, večerni kras (Ti in jaz). Mo, 282.

Cveto narcise, nageljni in bele lilije (Pomlad ni zame). Mo, 340.

Čakaj, čakaj, bela smrt (Starčkova smrt). Mla, Že, 807, 856.

Čarobna zvezda, kod nam kažeš v temi pot nocoj? (Sveti trije Kralji). Mla, 619.

Čbelica mi leti čez goro. Mla, 653.

Če jo imam, jo objamem (Men' vse eno je). Mo, 256.

Če sem tud' rovtarček (Slepa ljubezen). Sa, 942.

Če ti ne boš moj. Me, 418.

Čeprav na vojsko pojdemo (Na vojsko pojdemo). Mo, 270.

Česar srce prekipeva in za kar plamtimo vsi (Geslo). Mo, 352.

Češčena si, Marija, Ti! Me, 74.

Čez tri goré, čez tri dolé. Mo, 225; Me, 438; Mla, 611.

Čin, čin, čin, Drežnica (Drežniška). Me, 493; Mla, 632.

Čin, čin, proti Sinčji vasi (V Korotan). Mla, 752.

Čista Devica brez madeža nam je rodila Zveličarja (Čista devica). Mla, 698, 781, 884.

Čudno, prečudno je naše srce (Ljubezen). Mla, 852.

Čuj nas Bog, naš Gospod (Molitev za vladarja). Mla, 663.

Čuj nas, silni Bog! (Letni časi). Mla, 733.

Čuj nas, zemlja, čuj nas, nebo! Mo, 250.

Čuj, o presrečni človek moj! Mla, 840.

Čuj, v gozdu lovčev rog doni (V gozdu). Me, 2.

Čujte pesem. Mla, 676.

Čuri, muri, božji volek (Božji volek). Mla, 798.

Čuvajmo Jugoslavijo! Mla, 655.

Da b' biva liepa ura. Me, 146; Mla, 630.

Da b' žveglo imela, igrala si bi (Neizkušena). Me, 57.

Da bi jaz znala, k'teri je moj. Že, 377.

- Da bil bi ptička, si želim (Slepa ljubezen). Dvospev, 942.
- Da dekle kroglična ni ravno gospodična. Mo, 300.
- Da imel bi perotničke. Mla, Že, 385.
- Da jaz imel bi vsa kraljestva (Ljubici). Mo, 195.
- Da mi biti je drevo. Mla, 729, 776.
- Da sem jaz ptičica. Me, 3.
- Daj nam Bože, dober večer (O kresu). Mla, 641.
- Danes je jasen dan (V goro). (Radost). Mla, 745; Sa, Mla, 896.
- Danes je taisti dan (Narodne vojaške). Me, 153.
- Danes tukaj, jutri tam (Slepa ljubezen). Sa, 942.
- Dekle, dober večer, dekle! (Zaman pod oknom). Me, 16.
- Dekle je zajemalo v vedro vodé (Deklica in ptič). Me, 13.
- Dekle, kje si s'noč bila. Me, 128.
- Dekle, lahko noč in Marija za pomoč. Me, 516.
- Dekle mojé, prinesi vodé. Mo, 415.
- Dekle na pragu stala. Me, 465.
- Dekle na vrtu zelenem sedi. Me, 466.
- Dekle pere srajčki dve. Me, 108, 467.
- Dekle v zelenem vrtu sedi. Mo, 262.
- Dekletce, podaj mi roko. Me, 7.
- Deklica vtrgala mak, dala ga fantu (Mak za škrljak). Mo, 351.
- Delajmo, delajmo bela kolesa (Kolesa). Mla, 578, 778.
- Dete, lahko noč in Marija za pomoč. Mla, 607.
- Dete revno, dete malo, kdaj mi bo deš poplačalo (Mati). Mla, 557.
- Devojčica Dunaj gazi (Modra devojka). Mo, 217.
- Diha sveta noč božjo moč (Sveta noč). Mla, 847.
- Digo, digo, dačka, moja žena mačka (Mačkov predpust). Mla, 764 a.
- Diše sapice gorkeje, zbežal mraz je čez gore! (Spomladi). Me, 140.
- Divji mož, kosmati mož, tri doline je ogradil (Divji mož). Mla 568.
- Dnes je eden lušten den. Mo, 246.
- Doba zlata blagih dni (Zlata doba). Mo, 172.
- Dober večer, ljuba moja! (Dober večer). Mo, 468.
- Dobro jütro, Bog daj! Mo, 274.
- Dobro jutro, zlato jutro (Vasovalec). Mo, 188.
- Dokler en Poljak le žije, zvesto srce njemu bije (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.
- Dolga je njiva, široka, kjer orjem (Molitev 2). Mla, 762.
- Domovje moje Avstrija (Avstrija moja). Mo, 192.
- Dragemu so se oči skalile. Že, 400.
- Drava reka, moje beseda. Mla, 638.
- Drevi pridi, ti moj ljubček! Mo, 285.
- E**cce dolor! Zelene ravnine... Me, 21, 136, 1053.
- Ej, čez poljane, dobrave molčeče (Vasujejo). Me, 22.
- Ej, glejte tam zunaj! Mla, 1059.
- Ej, vigred je tu! (Venček koroških). Mla, 871.
- En glažek vinca bom nalil (Napitnica). Mo, 257.
- En mau čez jezero (Venček koroških). Mla, 876.
- Ena ptička priletela iz dežele štajerske (Ptička poje od Marije). Me, 138.
- Ena ptička priletela iz dežele Jutrove. Me, 517.
- Ena ptička priletela, vrh kosarne se je vsela (Narodne vojaške). Me, 155. (Slava cesarju). Mla, 938.
- Enkrat pridi še, draga. Mo, 234.
- Enkrat samo naj ti še zrem v očesa (Prošnja). Mo, 173.
- Enkrat so b'li krojači trije (Pogumni krojači). Me, 504.

Enkrat so b'li žnidarji trije (O pogumnih krojačih). Me, 109.

Eno pesem pojmo mi. Mo, 251.

Eno si zapojmo, da bomo veseli (Vitam aeternam). Mo, 220.

Fantič ima konjiča (Fantič in konjič). Mla, 591.

Fantje po polj' gredo (Na vasi). Mla, 688.

Fantje so se zbirali (Nekje v Franciji). Me, 55.

Fantje že vriskajo, godci že piskajo. Mo, 241.

Fič, fič, fič, trola, trolala (Poskočnica). Mo, 327.

Fiju, fiju, fiju (Piščalke piskajo). Mla, 595.

Ga pijemo pod lipico (Majolmajolčica). (Majolka). (Od majolke). Mo, 237, 269; Me, 498.

Gaga, gaga, strašna žalost (Gaga). Mla, 746; Sa, Mla, 906.

Glasno ori pesem mila (Pevskemu dr. »Zvon« ob 15 letnici). Mo, 343.

Glasno zapojmo vsi (Pesem sirot). (Slava cesarju). Mla, 938.

Glej fantka, s punkelčkom gvantka (Glej fantka). Mla, 823.

Glej, solnce zašlo je v svoj zlati gradič (Uspavanka). Mla, 586.

Glej, v zarji večerni razstavil se bajni kor (Mesto v oblakih). Mo, 360.

Glejte, že solnce zahaja (Večerna). (Princeska in pastirček). Me, 457; Sa, Mla, 891, 943.

Gor na Bistrico pridemo (Zabavljivka). Me, 511.

Gor' v Ljubljanci bolna leži kraljeva hči (Devojka s tremi sinovi). Sa, 919.

Gore, gaj, doline prvi mrak ovija (Molitev) (Molitev 1.). Sa, Mla, 738, 761.

Gorenjska kri kipi, slovanski glas doni (Geslo). Mo, 313.

Gorenjski smo fantje z Gorenjskega doma (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.

Gori, gori, dekličiči! Mo, 205.

Gori, gori na planine (Na planine). Mo, 190.

Gori vstanite, sosedje, nocoj. Mla, 696.

Gorših fantov na svetu ni (Furmanska). Me, 114.

Gospa Sveta, na prostranem polju tvojem rod naš dvignil je zastavo. Mla, 716.

Gospod mogočni ti (Maša - Slava). Me, 84.

Gospod, usmili se! Že, 374.

Gozdič je že zelen. Mo, 538.

Grenka žalost zablodila (Izza gor). Sa, Mla, 900.

Grgoraš, kam krevljaš? Mla, 825.

Hajd na noge, le v korak (Slepa ljubezen). Mla, 942.

Hajda spat, hajda spat (Svatovske pesmi). Me, 51.

Hajdi z menoj (Na plan). Mla, 600.

Hej fantje, zimzelen za klobuk (Koroškimi fantom). Mla, 618.

Hej kovaču, kucni bolje (Kovaču). Mla, 880.

Hej pastirci, dam ženimo (Izpraševalnica). Mla, 774.

Hodi da, Micka, zdaj domo. Me, 29.

Hodi starec po dvorani (Starec). Mo, 295.

Hoho, hoho, no vrabec, dober dan (Ujeti vrabec). Mla, 709.

Hribi moje domovine. Me, 439.

Hribi, ponižajte se! Me, 470.

Hribi že beli so (V snegu). Me, 10.

Huda, huda vojska bo (Moravska narodna). Me, 26.

Huda zima, sneg že gre (Huda zima). Me, 107, 471; Mla, 628, 692.

Huh, mati peče kruh (Svatovska). Mla, 635, 681.

Hvala duše Kristusove (Zahvala). Mla, 634.

- Igra v kolo, jabolko rudeče (Belokranjsko narodno kolo). Mla, 794; (Pastirske). Me, 70.
- Igraj, sviraj na piščalko! (Jurjevanje). Mla, 580, 604, 782.
- Iskala majka svoj'ga sinka Janka. Mo, 275.
- Ive, Ive bere glive (Pastirske). Me, 70.
- Iz globine se glasi. Mla, 838.
- Iz ljubezni in trpljenja svoboda je rojena (Napitnica). Mo, 334.
- Izvir, voda izviralala (Kedo dobi dekle?). Mo, 219.
- J**á mám koně (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Jadra bela so razpeta (Ločitev). Mla, 759.
- Jagar gre na jago. Me, 494.
- Jagode so zrele že (Po jagode). Mla, 561.
- Jaz godcem zapeti želim (Godci). Me, 118.
- Jaz mojster sem šilo, 'mam dela obilo (Mojster šilo). Sa, 1070.
- Jaz ne vem, kako že more spet (Pomlad na Goriškem). Mla 582.
- Jaz nimam lepe ljubice (Mlada pesem). Mo, 203.
- Jaz pa pojdem na Gorenjsko (Navasi). Mla, 691.
- Jaz pa puškico kupil bom (Ptičev svet). Me, 63.
- Jaz sem en buren pauer (Venček koroških). Mla, 875.
- Jaz sem devete dežele kralj (Scherzando). Mo, 187.
- Jaz sem Kranjčičev Jurij (Kranjčičev Jurij). Me, 131.
- Jaz tenor, jaz pa bas (Tenor in bas). Dvospev, 914.
- Jaz vedno le nate sem mislil (Domu). (Kánon 4.). Mla, 792.
- Je lunica svetila in ura polnoč bila (Mornarjeve gosli). Že, 404.
- Je pa davi slanica pala. Mo, 212; Me, 472.
- Je pa padla bela slanica (Bela slanica). Mo, 264.
- Je priletel pisan ptič (Ptica svarilka). Sa, 926.
- Je ptič'ca priletela iz dežele Jutrove. Mla, 609.
- Je ptička priletela iz dežele štajerske. Mla, 829.
- Je tič'ca priletela iz dežele Jutrove. Me, 518.
- Je rano vstala kukovca. Me, 417.
- Je urca odbila že dve čez polnoči. Mo, 320.
- Je smrečica posekana. Mla, 617.
- Je za drugega dekleta (Zapuščena). Mo, 170.
- Jelen, jelen trči vu goru. Me, 68.
- Jes grien, jes grien (Svatovska suita). Mo, 317.
- Jes mam tri lubice (Oženil se bom). Mo, 222.
- Jes pa moj kvaž'k se rada imava. Mo, 325.
- Jes som ponoči nekje biv. Mo, 324.
- Jerica, edinčica, mati k tebi je prišla (Sirota Jerica). Sa, 940.
- Jezdi, fantiček moj, hop (Jezdec). Sa, Mla, 905; Me, 1047; Mla 757.
- Jezus je majhen, pa je svet. Mo, 215.
- Jezus je od smrti vstal (Velikonočna). Me, 97.
- Jezus sadil je vinograd (Venček slov. narodnih pesmi). Mla 672.
- Jezusa poziblremo (Božična 4). Mla, 703, 787, 887.
- Još Hrvatska nij' propala (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.
- Juhe, godci smo in veseli ljudje (Godci). Me, 134.
- Juhe, juhe, kmetič po polju gre (Venček koroških). Mla 872.
- Juhe, juhe, kak' fletno meni je (Slepa ljubezen). Dvospev, 942.
- Juhejsa, juhaj, prekrasen je maj (Majnikova). Mla, 560.
- Jutro je ljubica! (V jutru). Mo, 201.

- K** Svetim trem kraljem na božjo pot bom šla (Na božjo pot pojde). Mo, 247.
- Kadar jutro rano vzhaja, srčna želja me obdaja (Dobro srečo, mladi kralj!). Mla, 835.
- Kadar kriknemo, kadar vstanemo (Kadar vstanemo). Mo, 271.
- Kadar solnce zjutraj rano vstane (Pozdravi). Sa, 916.
- Kadar zagliedam Uaselca. Mo, 252.
- Kaj bo sinku sen prineslo (Uspavanka). Me, 117.
- Kaj briga me tvoje srce (Slepa ljubezen). Sa, 942.
- Kaj drugega hočem, oženil se bom. Me, 30.
- Kaj manjka fantiču, ki zdrav je na nogah? (Vršiček na klobčiču). Mo, 510; (Poletje). Mla, 644, 658.
- Kaj more to biti, preljubi brat moj. Mla, 700.
- Kaj oštirji delajo? (Vipavska). Me, 509; Mo, 1049.
- Kaj pa delajo ptički? Me, 426, 441; Mla, 613.
- Kaj pa fantič dela? Me, 33.
- Kaj tako po vrtu laziš maček (Maček na vrtu). Mla, 551.
- Kaj ti je, Mojca? Me, 47. (Tožba). Mo, 198.
- Kak' v delu poganja se svet od časa (Pevec). Me, 105.
- Kako ti je, Andrejče? (Bolni tovariš). Mla, 556.
- Kakor sanje po valovih plava (Čolnar). Sa, Mla, 735, 754.
- Kakor srebrni pasovi tonejo ceste v noč (Noč). Sa, 908.
- Kakšna je roža gartroža? (Razgovor). Mla, 625, 686.
- Kata je dragoga v tabor odpravljala (Zvesta Kata). Že, 390.
- Kedar pride poslednji čas. Me, 73.
- Kde domov mŭj? (Slava cesarju). Mla, 938; (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Kdo bi bil v stanu cvetje prešteti (Primera, kánon 2). Me, 103; Mla, 791.
- Kdo, kdo, kdo smo pa mi? (Stoji Ljubljanca). Mla, 859.
- Kdo more kaj mladim ljudem (Mladi ljudje). Mla, 730.
- Kdo ste? Mi smo pevci (Slava božja). Mla, 796, 850.
- Kdo vedno bi le mislil na težke, resne dni (V veseli družbi). Mo, 321.
- Kdor hoče furman biti. Me, 129; Mo, 310.
- Kdor je truden, naj gre spat. Me, 419.
- Kdor naš si, z nami poj! (Geslo). Me, 124 a.
- Když jsem já ty koně pásal (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Kikiriki, kikiriki, brž otroci ustanite! (Petelinov klic). Mla, 547.
- Kje si, dragi, da te ni? Že, 398, 1407, 409. Dvospev, 907.
- Kje si svoje lice umila? Mo, 283.
- Kje so moje rožice (Vse mine). Me ali Že, 460; Mla, 640.
- Klipe, klope, mlin pod goro (Mlin). Mla, 574.
- Kmetič je seme pos'jal. Mla, 594.
- Kmetič na svetu veselo živi (Kdo živi veselo?). Me, 442.
- Ko b' sodov ne b'lo. Mo, 301.
- Ko bi rosica bila. Me, 9.
- Ko dan se zaznava (Zvonikarjeva). Me, 461.
- Ko ptičica sem pevala (Venček koroških). Mla, 874.
- Ko se v dvorani razkošni razlegajo (Pesem beračev). Mla, 678, 684.
- Ko so fantje proti vasi šli. Me, 473.
- Ko so me mati navadili (Odkod znam ljubiti). Že, 394.
- Ko v planu bliščalo je jutro rosnó (Vranec). Mo, 289.
- Ko vrtnico si dala rdečo (Vrtnica-srcé). Mo, 193.

- Ko zvečer v kraljevski zarji (Septembrske laudate). Mo, 428.
- Koliko je temnih cest (Pesem slepcev). Mla, 763.
- Kol'kor kapljic, tol'ko let. Mo, 305.
- Komar pa z muho pleše (Komarjeva ženitev). Me, 79.
- Komu moram ljuba biti? (Belokranjsko kolo). Mo, 338.
- Komur mar za reč je našo (Zdravica). Mo, 249.
- Koníku mů vrany od krála mi daný (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Konja jezdi Hasan-aga. Me, 112.
- Konjič je moj poskočen (Konjič). Mla, 592.
- Konjiček v jasliah zob ima (Vrabec in konj). Mla, 815.
- Kos je bil pri dečli v svatih (Pesem o kosu). Mo, 291.
- Kosmačev pastir je pekel krompir (Krompir je zdrava jed). Mla, 767.
- Kot iz tihe zabljene kapele. Sa, 903.
- Kot jezdec v divjem galopu (Igra na nebu). Me, 71.
- Kot nevesto z girlandami belimi (Gozdna idila). Mo, 339.
- Kovač konja okava. Me, 31.
- Kozarček vina bom nalil (Na kmetiški svatbi). Sa, 939.
- Kranjski sin je trpin. Mo, 302.
- Kregala se vdova in devojka (varianta). Mo, 333.
- Kregata se baba in devojka. Mo, 196.
- Kresovale tri devojke. Me, 49.
- Krivček zali za klobukom (Fantovska). Mo, 199.
- Krojaček na svetu najlepše živi (Kdo najlepše živi). Me, 495; Mla, 605.
- Kvišku plava moje hrepenenje (Kánon 1). Mla, 704.
- Kvišku vstanite, pastirci, nocoj (Vstanite, pastirci). Me, 93.
- Kyrie eleison (Missa SS. Angelorum custodum). Mo, 367.
- Lahko noč, Bog nam daj svojo pomoč (Lahko noč). Me, 444.
- Lahko noč! Zemljo nočca je pokрила (Nočna pesem). Me, 124.
- Lahna sapica pihlja (V samotah). Mo, 171.
- Lani sem možila se. Mo, 363.
- Lastovke, ptičice se poslavljate (Naročilo). Mo, 350.
- Le enkrat bi videl (Vzdihljaji slepega). Me, 536.
- Le padaj, dež. Me, 67.
- Le pij ga še zdej, k' nis' več ledik in frej! (Ženitno voščilo). Me, 148.
- Le popij ga, le zavžij ga (Na kmetiški svatbi). Me, 939.
- Le pridi, le pridi, oj saj ti kaj dam. Me, 496.
- Le urno v vrste, fantje! (Junaki). Mla, 570, 622, 656.
- Lepa Jana se šetala (Lepa Jana). Me, 80.
- Lepa moja Katica (Lepa Kata). Že, 389.
- Lepa moja Mare, vesela mi bodi (Svatovske pesmi). Me, 51.
- Lepa naša Poljska zala, lepa širna si dežela (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.
- Lepa Neža, to je mreža. Mo, 299.
- Lepa roža lilija. Mla, 699, 769.
- Lepa Vida je pri morju stala (Lepa Vida). Me, 163.
- Lepo je polet', ko začne rž cvetet (Venček koroških). Mla, 873.
- Lepo je pomlad, slišmo ptičke pet' (Lepo je pomladi). Že, 395; Me, 446.
- Lepo jutro! Fantje, vstajajte (Venček slov. narodnih pesmi). Mla, 671.
- Lepo mi poje črni kos (Črni kos). Mla, 648, 649.
- Lepo mlado jutro se rodi (Jutranja). Že, 380; Me, 440; Mla, 725.
- Lepo poje črni kos (Od kosa). Mo, 357.

- Ležaj, ninaj, tut ujnač. Mla, 812.
 Leži, leži ravno polje. Mo, 268. (Popotnica vojaška). (Slava cesarju). Mla, 938.
- Liepa naša domovina (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947. (Slava cesarju). Mla 938.
- Lipa moja, moj Mare (Povaljana trava). Me, 61.
- Lipa zelenela je (Lipa). Me, 1, 447.
- Lisica je 'na zvita zver (Lisica). Že, 396.
- Listje trepeče na drevju (V maju). Mla, 585.
- Ljuba moja, kje si snoči bila. Mo, 540.
- Ljubi ženin Ive ti! (Srečna Kata). Že, 391.
- Ljubica, daj mi robce tri (Trije robci). Mo, 227.
- Ljubica vstani, vpihni luč. Mo, 412.
- Ljubljanca, oh kaj se godi (Od francoske armade). (Stoji Ljubljanca). Mo, 265; Mla, 862.
- Ljubljanska dekleta so lahko lepe (Stoji Ljubljanca). Mla, 861.
- Luna sije, kladvo bije. Me, 476.
- M**ajdalenčica zavpije na visoki gori. Me, 541.
- Majhen sem jaz otročiček, pravijo da sem fantiček (Otročiček). Sa, 915.
- Mal' postojmo, mal' zapojmo (Narodne vojaške). Me, 152. (Slava cesarju). Mla, 938.
- Malgaj ne spi, le čaka čas (Malgaj). Mo, 360.
- Malin pravi: klip, klip, klop! (Malin). Mla, 562.
- Mamica je kakor zarja (Moja mamica). Mla, 668.
- Marija je po polju romala. Mla, 766.
- Marija je po svetu šla in prišla je do jezerca (Marija in brodar). Me, 121.
- Marija prosila za tiste ljudi (Kangalilejska). Me, 519.
- Marija, srečno ti nam daj (Marija, pelji nas v raj!). Me, 102.
- Marija zgodaj vstajala, prelepo se je umivala (Jezus na Sveti gori). Mla, 726.
- Mati umrla in pustila. Mla, 832.
- Med tednom o večerih s planine gledam v dol (Planinec). Sa, 899.
- Mendirer me urišče po cest (Svatovska suita). Mo, 314.
- Mene pa glavica boli (Voznica). Mo, 423, 533.
- Meni ljudi vele (Žena-smrt). Mo, 330.
- Mi hočemo pesmi, pesmi vstajenja (Naša pesem). Me, 116.
- Mi jadranski smo stražarji (Pesem pomladkarjev). Mla, 667, 715.
- Mi pa daleč prirajžamo (Novoletna kolednica). Mo, 335.
- Mi smo graščinski veterani (Veteranska koračnica). Mo, 943.
- Mi pa ne gremo dam (Stoji Ljubljanca). Mla, 868.
- Mi pevci smo mizarji in kmetje in čevljarji (Mi pevci). Mo, 286.
- Mi smo koledniki, koledujemo (Uvodna pesem). Mla, 842.
- Mi smo kralji brez kanonov (Završki škorci). Me, 433.
- Mi smo lovci, zgodaj vstali (Lovska). Mo, 497.
- Mi smo pa od tam doma (Pesem rudarskih otrok). Mla, 710.
- Mi smo štirje, vsi pastirji (Zazibalka). Mo, 312.
- Mi smo vojaki, korenjaki (Mladi vojaki). Mla, 563.
- Micika majčkena, krilo veliko. Sa, Mla, 820.
- Micka, le hitr'. Mo, 365.
- Micka, oj Micka, kaj delaš doma (Micikina žlahta). Sa, Mla, 822.
- Minila je že strašna noč (Jutranja pesem). Me, 72.

Mirno se v višave boči, radost tro-
si (Pesem »Šume«). Sa, 943.

Miruje vse in vse molči! Mla, 881.

Miška moja, pojdi sem (Mačka,
miš in miška). Mla, 813.

Mlad junak po vasi jezdi. Me, 27.

Mladina je srečna (Le rajaj). Mla,
571.

Mlado leto rože kliče. Me, 104.

Moj fantič sem po polju gre (Fan-
tič po polju gre). Mo, 267; Me,
469.

Moj kristijan, današnji dan (Od
mrtve deklice). Mo, 425, 522.

Moj ljubček, po čem tako lepo di-
šiš? Mo, 411.

Moj tovariš je na rajžo šel. Me,
520.

Moja deklica je Majda (Pomladni
sèn). Mo, 233.

Moja ljubica Margareta ima oče-
sca siva (Ljubice tri). Mo, 341.

Moja ljubica šteje petnajst let (Pet-
najst let). Me, 15.

Moja njiva je prostrano morje (Ri-
biška). Mla, 650.

Moja ur'ca prišla bo mor'bit še
nocoj (Bo urica prišla). Mo, 515.

Molitev drobne ptičke večerno
zdaj pojo (Zvečer). Mla, 544.

Moravo, Moravičko milá (Sv. Ciril
in Metod). Mla, 946.

Možje, z glave polhovke kosmate
(Sveti Martin). Me, 434.

Mrzel veter tebe žene (Lastovki).
(Od lastovke). Mo, 260; Me, 445.
(Jesen). Mla, 645.

'N mau čez izaro. Mla, 629.

N'coj je en lep večer (Nocoj je pa
lep večer). Mo, 448.

Na gori piha, na gori mete (Marija
na gori). Mla, 651.

Na gori tam visoki cvetlica mi cve-
ti. Mo, 539.

Na kolena pokleknimo (Blagoslov-
na). Me, 89.

Na lipici zeleni je ptica pevala.
Sa, 897.

Na okno se vsedel je črni vran. Mo,
293.

Na planincah luštno biti (Sv. Ciril
in Metod). Mla, 948.

Na poljani se v nedeljo svatba
(Svatba na poljani). Me, 141,
1051.

Na polju zelenem pa hiš'ca stoji.
Me, 521.

Na sorškem polji že ajda zori. Mo,
288 a.

Na svetu lepše rože ni (Od vinske
trte). Mo, 253.

Na veji ptičica sedi (Tožba). Že,
375, 402.

Na vrtu pri cvetkah dehtečih sem
stal (Na vrtu). Me, 14.

Nad skalno goro solnčece krvavo
se žari (Solnčece). Sa, Mla, 902.

Nageljni rdeči iz zemlje goré (Na-
geljni rdeči). Mo, 211.

Naj bo teta, naj bo striček (Tepež-
na pesem). Sa, Mla, 736, 747, 789.

Naj čuje zemlja in nebo, kar d'nes
pobratimi pojo (Slepa ljubezen).
Dvospev, 942.

Naj gre okol', naj bo po božji vol'
(Prediška). Mla, 805.

Naj razlega se v mesto, trg in vas
(Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.

Nalijte kupo vina, na zdravje sta-
rešina (Na kmetiški svatbi). Me,
939.

Naprej zastava Slave! (Slava ce-
sarju). Mla, 938.

Naš cesar, kralj, mi glas je dal
(Pogodba). Mo, 178.

Naš cesar mi je vedno ljub (Slava
cesarju). Mla, 938.

Naša pesem, naša kri, ki iz srca
nam žari (Popotno geslo). Mo,
284.

Ne bo Poljska izginila (Sv. Ciril
in Metod). Mla, 945.

Ne maram, ne maram za te! Me,
416.

- Ne plakajte za mano! Mla, 727.
 Nebeški dobri Oče (Pred ukom).
 Mla, 598.
 Nebo pokrivajo oblaki sivi (Naši dnevi). Mo, 348.
 Nekaj bi vam rad povedal. Mo, 259.
 Nekdo na vrata potrklja (Sestrica).
 Mla, 587.
 Neko noč sem prebedela (Slepa ljubezen). Sa, 942.
 Ni lepšega kraja, kot fara trnovska (Od trnovske fare). Mo, 318.
 Ni lepših ljudi, kot Ljubljanci smo mi (Stoji Ljubljanca). Mla, 860.
 Ni mi volja na svetu več živeti. Mla, 708.
 Nič bati, saj pojde vse narobe. Sa, 1062.
 Nič ne jokaj, dekle mojé. Me, 477.
 Nič o politiki, ker od politike rada glava boli. Mo, 298.
 Nikari ne hodi, moj dragec, domov! (Polnoč). Mo, 342.
 Nimamo zlata, nimamo srebra (Poslanstvo najmlajših). Mla, 664, 719.
 »Nina mia, so'n barcarolo« v tiho noč zveni. Me, 50.
 Nobene bukvice niso tak lepe (Narodne vojaške). Me, 162. (Slava cesarju). Mla, 938.
 Nocoj je pa svetla noč. Sa, 912, 1048.
 Nocoj se mi je sanjalo. Me, 478, 1075.
 Noč je tožna kakor moji sni. Sa, 908.
 Novo vino, nova radost (Notranjska). Mo, 181.
- čudna noč, nocojšna noč. Mla, 695.
 O čuj, presrečni človek moj (Božična). Me, 92.
 O gališka polja, le vzcvetite (Pomlad v Galiciji). Mla, 577.
 O grešnik, tu se vstavi (Postna). Me, 96.
- O kam, Gospod, gre tvoja pot? Že, 373; Sa, 937.
 O, moj presladki Jezus (Mašna - Obhajilo). Me, 88.
 O, pridi sveti Duh. Mla, 841.
 O, Sion, zlati Sion! Mla, 728.
 O, srečni dom, odprt sirotam (Betlehem). Mla, 844.
 Ob bistrem potoku (Mlin). Mla, 593.
 Ob zori zvonček poje, bim, bom (Zvonček I). Mla, 549.
 Oče in hišna mat', plačuj vam Bog stokrat (Na kmetiški svatbi). Mo, 939.
 Oče, jaz kličem te (Molitev pred bitvo). (Slava cesarju). Mla, 938.
 Oče naš, kateri si v nebesih. Mo, 232, 1054.
 Oče starešina, skrbi velike ima (Na kmetiški svatbi). Sa, Me, 939.
 Očeš, čerka, vzet moža? (Izberi si moža). Že, 381.
 Od Balkana do Triglava (Še en moto!). Me, 127; Mo, 296.
 Od hiše do hiše hodimo (Na Jurjevo). Mla, 584.
 Od kada mi frula ne zvoni. Mo, 273.
 Od kolere (?). Mo, 319.
 Od včeraj ali jutri nismo (Vihar svobode). Mo, 290.
 Odbežala zima plaha (Sveti Jurij). Že 383; Mla, 806.
 Odklepa zima ledeni grad (Zima). Mla, 785, 843.
 Odprt je spet nebeški raj. Dvo-spev, 927.
 Ogljar je zavber fant (Od ogljarja). Me, 111. (Ogljar). Me, 500.
 Oh, da mogel jaz pred tabo klečati (Najslajša služba). Mo, 185.
 Oh, jaz Turek, kakor ščurek moram skrivat se (Turška jeremijada). Sa, 1066.
 Oh, joj, mislil sem, da b' ne bil! (Stara vojaška). Mo, 243, 529.

- Oh, kedaj boš moj, Jezus (Mašna-Pred obhajilom). Me, 87.
- Oh, ti fantič milosrčni. Me, 480.
- Oh, žalostna ljubezen brez upa (Ljubezen brez upa). Me, 421, 475.
- Oj, čudna je nocojšnja noč. Mla, Že, 886.
- Oj, dobro jutro, mamica! (Fránica). Mo, 179.
- Oj, hišica očetova, Bog živi te! (Ločitev). Mla, 572.
- Oj, Ive, k nam na kres! (Vabilo na kres). Mla, 652.
- Oj, Janez Krsnik (Šentjanževa kolednica). Me, 139.
- Oj, kje je to lansko veselje? (Lansko veselje). Me, 474, 1076.
- Oj, kole, kole, koledo (Oj koledo). Mo, 242.
- Oj, kristjani, premišlujte (Postna). Me, 95 a.
- Oj, kukovca je kukala (Kukovca je kukala). Me, 443; (Pomlad). Mla, 643.
- Oj ledik stan, veseli stan (Oj samski stan). Me, 501.
- Oj, le sijaj solnce, solnce rumeno. Me, 449; Mla, 647.
- Oj, mladost ti, kam izgineš? (Zima). Mla, 639.
- Oj, planinica zelena. Mo, 258.
- Oj, ravno, ravno Ljubljansko polje (Ljubljansko polje). Me, 8.
- Oj, Slovenske ve gorice! (Závrh nad št. Rupertom). Me, 427.
- Oj ta soldaški boben (Narodne vojaške). Me, 158. (Slava cesarju). Mla, 938.
- Oj, zdravo, zdravo, pokonci danes glavo (Zdravo). Mla, 717.
- Oj, žulaj-žuli (Burja). Mla, 749.
- Oral je kmet na Topoli (Orač na Topoli). Mla, 665, 720.
- Osel v letu mesca maja riga. (O ta pust). Sa, 1074.
- Otroci, čujte, tintin, tin (Trobentice). Mla, 734, 750.
- Otroci, dragi, brzi vsi! Mla, 573.
- Pa** dejali so mi župnik. Mo, 292.
- Pa ne pojdem prek poljan. Sa, 888.
- Pa te pesmi so preč, pa ne znamo jih več. Me, 503; Mla, 693, 879.
- Padajo snežinke na ravno polje. Sa, Mla, 740, 760.
- Padi mi, padi, rosa na lozo (Božji mir). Mla, 851.
- Pasi se mi, kravica (Pastirček). Mla, 596.
- Pastirci vi, kaj se vam zdi? Mla, 697, 780, 834, 883.
- Pavel Cviren mi rečejo (Zakonske sladkosti). Dvospev, 1073.
- Peljemo devojko s kraljevega dvora (Narodna). Me, 44.
- Pesem radostna igra nam v srcih (Prestolonasledniku Petru — pozdrav). Mla, 714.
- Pesmi rodne živi jek (Popotno geslo). Me, 123; Mo, 284; Že, 392.
- Petindvajset let vžigat, in pet in se smehljat (Oskarju Molu). Mo, 344.
- Petpedaku, petpedici (Nočna meglica). Me, 429.
- Peter, v naše kolo hodi (Petrovo kolo). Mla, 835.
- Petr, šetr, kokošar, goni muhe (Predpustna). Mla, 770.
- Pijmo ga, pijmo, dokler živimo (Napitnica). Mo, 943.
- Pištu sojdže na branište. Me, 34.
- Plavaj, plavaj barčica, barčica srebrna (Barčica). Mla, 685.
- Pleši, pleši, črni kos (Pleši kos). Mla, 802.
- Po cesti je prišel en jagrček mlad (Oprezno deklet). Me, 502.
- Po jezeru bliz' Triglava. Me, 119. (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.
- Po mestu sem pohajal. Sa, 930.
- Po nebu šcip plava, šumi, šumi Drava (Ponočna potnica). Sa, 920.
- Po vodi plava ena ladja pisana (Pisana ladja). Me, 38; Mla, 623, 626. 661.

- Pobegnite, žalostne misli (Prazno srce). Mo, 345.
- Pobič sem star šele osemnajst let (Narodne vojaške). Me, 154.
- Počivaj le, tovariš mili (Tovarišu). Mo, 328.
- Počivaj mirno, angel šibki (Pri zibelu). Sa, 893; Me, 150.
- Pod belim gradom teče kri. Mo, 261.
- Pod lipkou, lipkou, teče rečka (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Pod oknom ljubice moje (Oreh). Mo, 174.
- Pod tvojim oknom, Berta, sem šel sinoči. Sa, 933.
- Pod zelenim oknom. Mla, 814.
- Poj, petelin, zoro mi naznani. Že, 399, 406; Dvospev, 904.
- Poj, poj, ptiček moj. Mo, 362.
- Pojdem daleč k morju. Mla, 870.
- Pojdem na Hrvatsko. Me, 39.
- Pojdmo spat, Bog je zlat (Pred spanjem). Me, 60.
- Pojte, pojte, drobne tice. Me, 481.
- Polka je vkazana, tla so namazana (Potrkan ples). Me, 505; Mo, 309, 366.
- Polja nobena niso plodnejša (Zrelo žito). Me, 46, 167.
- Polžek, polžek, ali spiš? (Pri polžu). Mla, 583, 784.
- Pomagaj Bog, da vse nauke (Molitev po pouku II. A, B). Mla, 545.
- Pomlad prihaja (Pomladna). Mla, 777.
- Pomlad se meni lušno zdi (Veseli letni časi). Me, 458.
- Pomlad v deželo gre, vrbe že zelene (Kadar dečki piščali majijo). Mla, 765.
- Pomladanska slutnja k nam v deželo gre. Me, 6.
- Pomoz Bog, kak' na Božič (Kolednica). Mla, 768.
- Potnik hodi po stezici (Zvonček II.). Mla, 550.
- Poslan je angel Gabrijel (Adventna). Me, 90; Mla, 839.
- Poslušam kovača, ki kladvo obrača (Kovač). Mla, 553.
- Povsod me poznajo, da ptiček sem zvit (Veseli godec). Mla.
- Pozdravljen, kliče ti ves zbor (Sirota Jerica). Mla, 940.
- Pozdravljeno bodi slovensko drevo! (Spominski lipi). Mla, 721.
- Praprot zori in višnjeve rože polne so rose (Budnica). Me, Že, Mo, 435.
- Prav vesel iz šole grem (Učenec iz šole grede B). Mla, 546.
- Predaj se vetrom (Kánon). Mla, 799.
- Predi, hčerka moja (Za njega vse potrpi). Me, 78; Mo, 223.
- Preko jesenskega brega diha (Jesenski večer). Mo, 210, 329.
- Prelepa je Selška dolina. Me, 130.
- Prelepa vaša hiša, oj! (Kmečka pesem). Mo, 182.
- Preljuba moja mamica! (Od Johance). Me, 479.
- Preljuba, pa zdrava ostani. Me, 482.
- Preljuba si ti, pomlad! Me, 451.
- Preljuba tič'ca drenova. Me, 506; Mla, 610.
- Preljubo veselje, oj, kje si doma? Me, 523.
- Presvitli cesar vabi nas (Radovoljni brambovci). (Slava cesarju). Mla, 938.
- Preteklo ni še mes'cev šest (Rekrut Janez). Sa, 1069.
- Prijatelj preljubi, prišli smo domov (O počitnicah). Mla, 811.
- Prijatelj, kaj vprašaš me? Me, 524.
- Prikašljala je starka zima (Zima). Mla, 554.
- Prišel je fantič do ljubice svoje (Srečni Blaže). Sa, 935.
- Prišel bo odmenjeni čas (Slovanski dan). Mo, 183.
- Prišla je jesenska noč. Me, 5.
- Prišli so tri Turopoljci (Turopoljci). Mo, 276.

Prišli trije so možički (Dudeldajčki). Mla, Že, 386, 788.
 Proslavljen bodi pustni krof (Slava krofu). Me, 1071.
 Prošel je, prošel pisani vuzem (Jurjeva). Mo, 224, Mla, 642.
 Prvi večer večera (Gosposka večerja). Me, 137.
 Psiček laja: hov, hov, hov! Mla, 810.
 Pšenica je zrela in klasje polno (Ženjica). Mla, 552.
 Ptiček prav majhen je. Me, 452.
 Ptička zapevala v zelenem boru. Me, 4.
 Ptički lepo pojo. Me, 106.
 Pusto je, te megle stiskajo srce. Me, 19.

Račji klun, bel kopun. Mla, 824.
 Rad bi šel tja na bojišče (Turška jeremijada). Mla, 1072.
 Rad hotel bi častiti Marijo iz srca (Marijina). Me, 101.
 Rado srce bi miru zaželenega (Trudno srce). Mo, 349.
 Radost, oj radost, pridi do nas (Radost). Mla, 853.
 Radujmo se, spet dušica v nebesa gre (Sirota Jerica). Mla, 940.
 Rase, rase vinska rozga (Lucipeter ban). Mo, 221.
 Rasti Kata od Budima grada (Modra Kata). Že, 388. (Mnogo snubljenjena Kata). Sa, 922.
 Rasti mi, rasti travca zelena. Me, 485.
 Rasti, rasti rožmarin I. Že, 376; Me, 525; Mla 612.
 Rasti, rasti rožmarin II. Mo, 526.
 Razvita naša je zastava (Naša zastava). Mo, 180.
 Rega, rega, kvak, kvak, kvak (Žabja pesem). Mo, 943.
 Regiment po cesti gre. Me, 156; Mo, 236. (Slava cesarju). Mla, 938.

Res, oženil bi se. Mo, 177.
 Rib'cam dobro gre. Me, 110, 507.
 Rib'ce po vodi plavajo. Me, 486; Sa, 917.
 Rodila majka junaka (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.
 Rodino mila, teb privet (Bolgarska himna). Mo, 356; Mla, 837.
 Rojstna hiša, hiša zlata. Me, 149.
 Romar roma na goro. Mla, 579.
 Rože je na vrtu plela (Njega ni). Mo, 308.
 Rožic ne bom trgala. Me, 453. (Slepa ljubezen). Sa, 942.
 Rožice cvetijo, čmelice brnijo. Me, 32.

S plugom svobode, ljubezni (Pesem kmetske mladine). Me, 135.
 Saj či frajda več ne svite. Mo, 322.
 Saj ni čuda, polje, kos, da je ptiček vedno bos. Mla, 588.
 Sapica lahna z gor pihlja (V čolnu). Že, 405, Mla, 797.
 'se tičice visok leču (Ljubi, dokler je čas). Mo, 226.
 Sedaj ni na svetu bolj srečnih ljudi (Slepa ljubezen). Dvospev, 942.
 Sejem žito in pšenico. Mla, 830.
 Sem pismonoša čeden, prav lahek ni moj stan (Vaški pismonoša). Sa, 1065.
 Sem revna deklica. Že, 379.
 Sem se šetal gori, doli. Mla, 833.
 Sem si vzela Jurka. Me, 36.
 Sem slovenska deklica (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.
 Sem vesel na svet, slišim ptičke pet (Od samskega stanu). Mo, 499.
 Sijaj, sijaj solnčece (Venček slovenskih nar. pesmi). Mla, 669.
 Sijaj, sijaj zlato solnce (Otroci kličejo pomlad). Mla, 575, 771.
 Skoz bele meglice na daljnem obzorju (Polonica). Mo, 194.
 Skrbno pred dvajset leti smo zvon ulili nov (Naš »Zvon«). Me, 147.

- Skrinja lepo pisana (Zimska kmečka pesem). Sa, 889.
- Sladka devica Marija (Grešnikova molitev). Mla, 817.
- Sladko vince piti, to me veseli. Mo, 303.
- Slava tebi, draga moja očetnjava (Slava cesarju). Mla, 938.
- Slava ti, Edvard moj, god ti praznuješ nocoj (Voščilo Edvardu). Mo, 358.
- Slep je, kdor se s petjem vkvarja (Kánon 2.). Mla, 705, 804.
- Slišala sem ptičko pet. Me, 454.
- Slovan jsem, Slovan budu (Sv. Ciril in Metod). Mla, 946.
- Slovenska zemlja, krasna ti edina (Domovini). Me, 42, 166.
- Slovenski smo fantje, iz Idrije doma (Narodne vojaške). Me, 151.
- Sma prišli, pa spet pojdemo (Svatovska suita). Mo, 316.
- Smo po polju rožce brali. Me, 527.
- Smrečica posekana, barčica dodelana (Barčica je zaplavala). Me, 53.
- Sneg pokriva vse po redu (Na ledu). Mla, 601, 723.
- Sneg za to leto slovo je že vzela (Pomlad). Me, 450.
- Snežec beli vse pobeli (Snežec). Mla, 555.
- Soča voda je šumela. Me, 488.
- Solnce gre za goro (Še ena vojaška). Mo, 245, 528. (Solnce za goro gre). Mla, 646.
- Solnce mi je nizk' prisjavo. Mo, 311.
- Solnce milo, prisvetilo lepo (Zjutraj). Mla, 543.
- Solnce nič več volje nima (Oktoberski mrak). Me, 430.
- Solnce pa doli gre. Me, 487.
- Solnce se je skrilo za visoke gore (Večerna pesem, II.). Me, 24.
- Solnce sije, dežek gre. Mla, 680. (Pastirske). Me, 70.
- Solnce sije, zeleni livada. Že, 397.
- Solnce zašlo je za gore (Večerna pesem, I.). Me, 23.
- Solncece mi rajža gori za gore (Slava cesarju). Mla, 938.
- Solncece žari, solnca vse se veseli (Pa moj očka). Mla, 713.
- Spanček, zaspanček, črn možic (Uspavanka). Sa, Mla, 894; Mla, 621, 756.
- Spava Janko pod Jablanko (Najboljša molitev). (Spava Janko). Mo, 337.
- Spavaj dete, da počiješ od bolesti (Sirota Jerica). Mla, 940.
- Spi, moja rožica (Spi, sinek moj). Me, 76.
- Spi, moja rožica, spi mi vijolica (Božična, 3.). Mla, 701, 786.
- Spomladi na solncu cvetica je cvetela (Cvetica). Mo, 184.
- Sprejmi Oče, ta žrtveni dar (Mašna: Darovanje — Svet). Me, 86.
- Srbska (bojna) mi truba zatrubi (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.
- Srečali smo mravljo. Me, 508.
- Srečen ciganski naš rod, dom si poišče povsod (Vaška romantika). Me, 941.
- Srečna je Deveta fara. Mo, 263.
- Srečna si, štalca ti betlehemska! (Božična). Me, 91; Mla, 660.
- Sredi noči, o polnoči, iz sanj se kralj Matjaž zbudi (Kralj Matjaž). Mo, 235.
- Sredi otavice pasemo kravice (Spaše). Mla, 803.
- Sta živela stari oče, stara mati (Vragova nevesta). Me, 48.
- Starišem je bil obljubil, da bo novo mašo pel (Romanca). Me, 164.
- Stoji mi polje. Mla, 673.
- Stoji 'na gora visoka (Stoji gora). Me, 424, 489.
- Stoji, stoji en hrib strmán (Marija ziblje Jezusa). Mla, 779.
- Stoji, stoji Ljubljanca (Stoji Ljubljanca). Mla, 863.

Stoji, stoji mi beli grad (Sveta Marjeta). Mo, 287.

Stoji, stoji mi smrečica zelena (Smrečica). Mla, 753.

Strgana kalupica, solnce notri sije (Posmehulja). Mla, 790.

Sunce žarko, ne siješ jednako! (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.

Svančice, dančice, odkuda vi? Mla, 682.

Sveta Rozalija, pastirčkov mati (Molitev pastirčkov). Me, 45.

Sveti Jožef, stari možek (Zazibalka). Mo, 133. (Božična). Mo, 214.

Sveti, sveti Bog mogočni (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.

Svetvo sunce se je skrivno. Mo, 279.

Šator nad menoj razpet (Ciganska). Mla, 581, 783.

Še en poljub v slovo! (V slovo). Sa, 924.

Še hranim grozd za sveti post (V rešenje). Že, 403.

Še kijklco prodala bom. Mo, 364.

Šel sem po zelenem travniku. Mo, 240, 490.

Šip, šap, zdaj je tepežni dan (Tepežnica). Mla, 564, 731, 743; Sa, Mla, 890.

Široko je polje zeleno. Me, 35.

Škrjanček v zraku žvrgoli (Opomin k petju). Mla, 599.

Šla po cesti je devica, lepa kakor krasni maj (Našminkana nevesta). Sa, 1063.

Štirje voli, pet rogov (Lenuhi). Mla, 773.

Ta tičica poje, na vejci sedi (Tičica lepo poje). Mla, 631, 659.

Tajna - nina, tajna - nina. Me, 530. (Zazibalka). Mla, 608.

Tam daleč na Notranjskem (Martin Krpan). Mla, 869.

Tam gori za našo vasjo (Kazen). Mo, 176; Mla 603.

Tam, kjer beli so snežniki (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.

Tam, kjer se sneg in led z vrhov blišči (To je moja domovina). (Slava cesarju.) Mla, 938.

Tam, kjer teče bistra Zila (Venček koroških). Mla, 878.

Tam na zelenem travniku leži mrtev vojak (Narodne vojaške). Me, 159, Mla, 679. (Slava cesarju). Mla, 938.

Tam po polju gre stezica (Na vasi). Mla, 687.

Tam v logu pa hiš'co imam. Me, 455.

Tam za laškim gričem (Narodne vojaške). Me, 157. (Slava cesarju). Mla, 938.

Tam zadaj za belo Ljubljano (Stoji Ljubljanca). Mla, 867.

Tamburica sitnim glasom udaraše (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.

Tancaj, tancaj črni kos! Me, 69.

Tantum ergo Sacramentum. Sa, 936.

Te vrstice, tenke steze z rožami postlane (Pismo). Sa, 925.

Tebe ljubim, o Marija! (Marijina). Me, 100.

Tebe molit, večni Oče (Slovenska maša). Mo, 331.

Tekica teče pod goro. Me, 54.

Temna mi je nočka na zemljico pala (Mlada mi je draga). Mo, 336.

Ti, ki si ustvaril nas (Molitev). Mo, 207, 369, 370.

Ti, Micika zala, si srce mi ukrala (Slepa ljubezen). Sa, 942.

Ti misliš, si lepa! Mo, 414.

Ti pa si jablana (Za plotom). Mo, 200.

Ti si urce zamudila. Mo, 354.

Tica vuga lepo poje (Za njo kot riba za vodo). Mo, 225, 351.

Tičica golobček, poljubi me na gobček (Na kmetiški svatbi). Me, 939.

- Tičice letajo, venčke spletajo. Mla, 616, 827.
- Tički lepo pojo, rožce lepo cveto. Me, 531; Mla, 614.
- Tiho po logu potok šumlja (Na potoku). Me, 56.
- Tiho, tiho, da se dih ne sliši (Preprostost). Mla, 849.
- Tina, tina, tana (Dobra hrana). Mla, 615.
- Tiri, tiri, tinje. Mla, 636, 683.
- To se m' luštno zdi. Mo, 266.
- To sladko, zlato vince je zbralo brate nas (Vinska). Sa, 934.
- Trara, trara, pošto pelja. Mla 746.
- Travnički so že zeleni. Mla, 831.
- Tri deklice kresujejo (Kresnice). Mla, 855.
- Tri pure, tri race. Mla, 775.
- Tri ptičice čez morje priletele. Mla, 654.
- Trobentaj no, trobentica (Trobentici). Mla, 559.
- Trudna noč že svet pokriva (Ponoči). Mo, 332.
- Tutaj, ninaj, dete mlado (Zazibal-ka). Sa, Mla, 821.
- Tužna mladost moja. Mo, 277.
- Tvoje življenje je kakor godba vesela (Umirajoča). Me, 64.
- U**jeta ptica toži, objokuj! (Tuji-na). Mla, 845.
- Ura bije deset, bojte se fantje deklet (Pesem nočnega čuvaja). Sa, 911.
- Ura bije, vahtar vpije (Ura bije). Mo, 231, 254.
- Ura sedem je odbila (Na vasi). Mla, 690.
- Urá, urá na boj! Mo, 297.
- Ura že bije polnoči (Božični pastoral). Sa, 913.
- Uskliknimo s ljubavlju Svetitelju Savi (Himna svetemu Savi). Me, 75; Mla, 657.
- Ustal sem se rano jutro. Mo 218.
- Uštnjšege ni, kje te vigredni cajt. Mo, 323.
- V** črni gori beli grad. Že 378.
- V dolinci prijetni je ljubi moj dom. Me, 456. (Sv. Ciril in Metod). Mla, 948.
- V gori zeleni (Balada). Me, 165.
- V hladni noči utrnila (Slovo). Mo, 228.
- V hred'č v tem hujšam not' (Venček koroških). Mla, 877.
- V Jeruzalemu vse že spi. Mla, 620.
- V Ljubljanci, v kosarni 'na luč'ca gori (Narodne vojaške). Me, 160.
- V Ljubljani se fantje zbirajo (Stoji Ljubljanca). Mla, 865.
- V Ljubljani za gradom tri rožce cveto (Stoji Ljubljanca). Mla, 866.
- V Ljubljano bom pisala (Koroška pisma). Mla, 637.
- V nedeljo zjutraj vstala bom (Stoji Ljubljanca). Mla, 864.
- V rosi, sestrice, osvežimo nožice (Sirota Jerica). Mla, 940.
- V samotnem kraju tu prebivam (Slepa ljubezen). Sa, 942.
- V sedanjem času je luštno na svet (Oprezno dekle). Mo, 208.
- V skrivni samoti roža dehti (Uboštvo). Mla, 848.
- V slovo se solnčece smehlja (Pri studencu). Sa, 897.
- V tihi noči, v svitu lune (Serena-da). Mo, 209; Sa 1050.
- V Zakramentu vse sladkosti (Svetotajstvo). Me, 144.
- V zarji večerni gorijo daljne gore (Večer). Me, 28; Že, 384; Mla, 800.
- V Závrrhu že hrami beli (Peča). Me, 431.
- V zeleno polje, v zelen log (Vesela pesem). Mo, 189; Mla, 602, 748; Sa, Mla, 895.
- V zvezd krdelo daljno pot (Štiri sestre). Mla, 732.
- V zvezdah nebo. V noči srebrni menihi gredo (V samostanu). Mo, 361.

- Vanč zelenka jaše iz zelene paše. Mo, 413.
- Vandrovc je privandrov s strgano bisago. Mla, 674.
- Včeraj mi Jano, za majhinim stolom (Svatovske pesmi). Me, 51.
- Včeraj še zelena bila je poljanica (Slanica). Sa, Mla, 737, 758.
- Večna luč naj mrtvim sveti. Mo, 229.
- Večno srečen, kdor ohrani (Mašna — Evangelij). Me, 85.
- Vehtra-baba, deža daj! (Pastirske). Me, 70.
- Vesele vam praznike voščimo (Voščilo za praznike). Me, 532.
- Vesna blaga je kraljica (Zapihaj južec). Sa, Mla, 739, 751.
- Vigred se povrne. Mo, 281, Me, 459.
- Vija, vaja, ena, dve (V Indijo). Mla, 764.
- Vijola, modra in rumena (Vijola). Me, 43.
- Visoko dvignimo svoj glas, naj vre nam pesem iz srca (Zapojmo). Mo, 368.
- Visoko je sunce žareno (Zazibalka). Me, 58.
- Vodi nas car, mogočni car (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.
- Vozila se galija po morju (Okovan junak). Sa, 923.
- Vrana kraka (Vrana). Mla, 597.
- Vrbniče nad morem (Sv. Ciril in Metod). Mla, 947.
- Vsa zelena je ledina in zeleno vse je polje (Setev). Mo, 346.
- Vsaka cvetka svoje vsaj ima ime (Sirota Jerica). Sa, 940.
- Vse je veselo, kar živi. Me, 534.
- Vse, kar lazi po tem svetu (Na vasi). Mla, 689.
- Vse najlepše rožice. Mo, 238, 491.
- Vse rožice rúmene daleč so od mene. Mo, 239, 535; Mla, 606.
- Vse tičice lepo pojo (Slaviček). Me, 77.
- Vse zeleno, vse cvetoče, kamor moje zre oko (Velikonočna). Mla, 558.
- Vsi so prihajali. Me, 492.
- Vso noč pri potoci. Me, 125.
- Z** Bogom, atej, mamica (Z Bogom). Mla, 590.
- Z neba je mesec mi sijal (Po slovesu). Že, 371.
- Z okenca zelenega nageljnov rdeči smeh (Dve kiti). Me, 66.
- Za lepo princesko rad perem in snažim (Kuharčkova pesem). Sa, 943.
- Za nas kot oče, Bog, skrbiš (Molitev po jedi). Mla, 548.
- Za našo zmago zovi. Mo, 307.
- Za naše pesmi slavo vstopimo v zbor (»Zvonu« za 25 letnico). Me, 142.
- Zabučale gore. Me, 81; Mla, 707.
- Zahučaly hory. Me, 82.
- Zajček je lepa reč. Sa, Mla, 819.
- Zakaj se ti človek na svet' veseliš? Me, 537; Mla, 706.
- Zaklala žena raco (Zbadljivka). Me, 512; Mla, 675.
- Zakonski mož, zakonska žena sta malo let še poročena (Spremeni položaj). Sa, 1064.
- Zakonski stan v nadlogo moškim si vpeljan (Snubač). Sa, 1063.
- Zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek (Slepa ljubezen). Sa, 942.
- Zapojmo pesem iz src navdušenih (Sveti plamen). M, 347.
- Zarja se zlati nad lesom. Mo, 280.
- Zašto Vaske, Vaske. Mo, 272.
- Zbiraj se, zbiraj lepi zbor! (Poljansko kolo). Me, 126, 420.
- Zbogom, zbogom drobne ptičke (Tiho ladja plava). Mla, 722.
- Zbudi se Jeruzalem (Sv. Trije kralji). Me, 94; Mla, 702, 885.

- Zdaj nimam te več (Materi na grob). Mo, 230.
- Zdaj pa en mal' premislimo. Me, 40.
- Zdaj vem, zakaj se vrba k vodici sklanja (Zdaj vem). Že, 393.
- Zdrava bodi, draga moja! Mo, 204.
- Zeleni spet so vrtili, trate (Štirje letni časi). Mla, 567.
- Zemlja, tvoja rodna prsa bodo razorali (Mati zemlja). Mo, 326.
- Zgodaj vstala mlada je devojka. Že, 401, 408, 410.
- Zima odhaja, pomlad prihaja (Venček slovenskih narodnih pesmi). Mla, 670.
- Zima srebrna, zdrava nam, zdrava! (V saneh). Me, 12.
- Zimzelen sredi goščave (Zimzelen). Mo, 191.
- Zleti polonica na Šmarno goro (Pastirske). Me, 70.
- Zmerom se veselim. Me, 513.
- Zrasle so mi, zrasle, tri drobne kónople. Mo, 206. (Tri drobne kónople.) Mla, 627.
- Zunaj je polnoči (Preizkušnja zvestobe). Me, 65.
- Zvečer se pa závrški fantje zbero (Závrški fantje). Mo, 432.
- Zveličar je iz groba vstal (Velikonočna). Me, 98.
- Zvezde bleščeče morje zrcali (Sveta Lucija). (Slava cesarju). Mla, 938.
- Zvezde mi svetijo do polnoči (Marija reši duše). Mla, Že, 808, 857.
- Zvezde žarijo pokojno. Mo, 294.
- Zvonec prvič pozvoni (Šolski zvonec). Mla, 589.
- Zvončki beli prikipele so iz tal (Krist je vstal). Mla, 742.
- Ž**al, žal za edino, za zeleno Ukrajino (Sv. Ciril in Metod). Mla, 945.
- Žalostna pesem o smrti tiho čez polje gre (V pozni jeseni). Že, 382; Mla, 801.
- Žalostni veliki teden (Postna). Me, 95.
- Žalostno je srce moje, kadar vidi roke svoje (Prošnja). Mla, 633.
- Že iz daljave mrak prihaja (Večerna pesem, III.). Me, 25.
- Željno se oko daleč mi ozira (Na tujem). Mla, 755; Sa, Mla, 892.
- Ženka mi v goste gre. Me, 113.
- Živela je deklica, sama živela (Bajka). Mla, 854.
- Živi, svetli cesar naš (Slava cesarju). Mla, 938, 569.
- Živio, živio, mnoga leta srečni bili. Me, 514.

* * *

D. IMENIK AVTORJEV BESEDIL

Adamič Emil 124, 358, 869, 928. — Albrecht Fran 71, 352, 764, 909. — Albrecht Ivan 135, 625, 637, 686, 752, 940. — Aškerc Anton 124a, 920.

Besedilo? 75, 141, 143—145, 148—149, 168—169, 229, 232, 284, 286, 288, 313, 320, 353, 355, 359, 367, 373, 374, 392, 543, 545—550, 560, 569, 594, 595, 596, 599, 600, 655, 657, 663, 676, 727—728, 796, 870, 881, 927—932. — Bogomila 387, 793. — Bohorič Adam 72. — Borisov (Ločniškar Franc) 28, 384, 739, 751, 800. — Boštele Anton 134. — Bunin A.-R. Peterlin-Petruška 908. — Bürger-Levstik Fran 709.

Cimperman Josip 573.

Čebular Albin 803. — Černej Ludovik 570, 571, 574, 589, 590, 598, 622, 656.

Dalmatin Jurij 73. — Debeljak Anton 836.

Elizabeta m. 372.

Felinski 938. — Fet A. A.-R. Peterlin-Petruška 910. — Funtek Anton 16, 147, 561, 562, 591, 592, 593, 601, 723, 938.

Gangl Engelbert 180, 375, 402, 730. — Gašpari Tone 45, 47, 198, 577, 618, 763. — Gestrin Fran 21, 136, 137, 1053. — Gjorgjević Jovan 662. — Golar Cvetko 20, 27, 43, 44, 62, 112, 165, 186, 194, 196, 202, 203, 233, 248, 280, 290, 291, 326, 333, 334, 346, 347, 397—401, 406—408, 409—410, 435, 744, 757, 854, 855, 904, 906, 907, 1051. — Golia Pavel 943. — Gorenjko Bogomil 383, 385, 806. — Gorinšek Danilo 835. — Gregorčič Simon 17, 150, 308, 893. — Griža (Vinko Trobec) 914, 915, 1063, 1065, 1066, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074. — Grošljeva Marija 586, 667, 715, 717, 1077. — Gruden Igo 210, 329.

Hudales Oskar 678, 684.

Ivanov A. F. 14.

Jelenc Vitomil Feodor 941. — Jenko Simon 10, 103—105, 183, 207, 249, 298, 299, 332, 369, 370, 557, 791. — Jerajeva Vida 621, 756, 894.

Karlin Pavel (Davorinov) 282. — Kastelec Matija 74. — Kazimir 734, 750. — Kersnik Janko 192, 944. — Kette Dragotin 4, 26, 171. — Klemenčič Vlado 353, 710. — Klobčič Mile 116. — Kolednik Fran 735, 754. — Komanova Manica 241, 716. — Körner Theodor 938. — Kosovel Stane 271. — Kragelj Mirko 368. — Kreč Vladimir dr. 123.

Lavrenčič Jože 918. — Leban Avgust 572. — Leban Janko 567. — Levstik Fran 13, 18, 140, 172, 174, 185, 195, 624, 810—817, 869. — Logar C. 905, 1047. — Lovšin L. 762.

Maister Rudolf (Vojanov) 175, 176, 178, 187, 197, 340, 342, 345, 360, 427—434. — Mihanović A. 662, 938. — Milčinski Fran 939. — Mlaka 24. — Mokriški 747, 789, 901. — Murn Aleksandrov Josip 5, 6, 15, 25, 177, 181, 182, 888, 889, 903.

Narodna besedila in napevi: 2, 29—33, 51, 53, 57—61, 63, 65, 67—70, 76—102, 106—111, 113, 114, 118, 121, 122, 126, 128—132, 137—139, 146, 151—164, 204—206, 208, 212—227, 231, 234, 236—240, 242—247, 251—270, 272—279, 281, 283, 285, 287, 288 a, 295, 301—305, 309—312, 314—319, 322—325, 327, 330, 335—338, 351, 354, 357, 362—366, 376—381, 388—391, 394—396, 404, 411—426, 436—537—543, 554—555, 558, 575—576, 603, 605, 606—617, 623, 626—636, 638—649, 652—654, 658—661, 669—672—675, 677, 679—683, 687—703, 706, 708, 711—713, 725, 726, 741, 746, 764 a—775, 777, 779—781, 786, 790, 794, 802, 805, 807—809, 818—834, 838—841, 856—868, 870—879, 882—887, 911—913, 917, 919, 922, 923, 926, 935, 1044, 1045, 1046, 1048, 1049, 1054. — Neubauer Franjo 668.

Osojski 386, 788.

P. A. 193. — Pagliaruzzi Krilan Josip 115, 190, 289, 328, 792. — Pernè Anton 553. — Peruzzi Ivo 142, 199, 200, 201, 211, 228, 292, 307, 344. — Pesek Anton 942. — Pesjakova Lujiza 544. — Peterlin-Petruška Radivoj 50, 250, 306, 348, 349, 361, 916. — Pinxitq 127, 296. — Poljanec Ljudmila 56, 191, 293, 403, 665, 720, 1059. — Popović Stevan 880. — Potočnikova Nilka 869. — Pregelj Ivan 125, 721. — Prešeren Franc 170, 705, 804. — Pugelj Milan 921.

Rapè Andrej 230, 565, 714, 733. — Rehar Radivoj 664, 666, 718, 719. — Resman Ivan Nepomuk 7, 8, 9, 11, 184, 209, 371, 755, 892, 897, 898, 899, 934, 1050. — RO 123. — Romanov Roman (Milan Pugelj) 19. — Rostov A. M. 564, 731, 743, 890. — Rozman Ivan 944. — Rusin Josip 179.

Sardenko Silvin (Mrhar Alojzij) 46, 64, 66, 167, 578, 587, 588, 778, 785, 795, 842—853. — Saturnin 382, 801. — Sežunov A. K. 559. — Slavič Slavko (Ločniškar Franc) 597. — Slomšek Anton Martin 891. — Sokolov N. M. 740, 745, 760, 896, 902. — Spindler Vekoslav 22. — Staroselski 350. — Stepko Ivan 737, 758. — Stritar Josip 23, 551, 556, 563.

Širok Albert 582. — Širok Karel 405, 579, 583, 620, 650, 651, 722, 749, 784, 797.

Tisza Aladar 938. — Týl J. 938. — Tričkov Boris 356, 837.

Ujejski K. 938. — Utva (Prunkova Ljudmila) 742, 753, 945—948.

Valenčičeva Zorana 585. — Valjavec Kračmanov Matija 300. — Vargazon Dušan 619. — Velkavrh Jože 343. — Vesel Josip 297. — Vilhar Miroslav 1, 119, 552. — Vodnik Valentin 54. — Volc Josip 732.

Zorman Ivan 55, 321, 393. — Iz »Zvončka« 42, 166, 900. — Zvonimir 189, 602, 748, 895.

Žgur Franc 580, 581, 604, 738, 761, 782, 783. — Župančič Oton 3, 12, 117, 188, 235, 294, 339, 341, 566, 568, 584, 685, 704, 707, 729, 759, 776, 798, 799, 924, 925, 933.

* * *

ZAKLJUČEK

Namen te knjige je bil, da približa lik slovenskega skladatelja Emila Adamiča najširšemu krogu naše inteligence. Ni težko napisati knjigo o znanem, slavnem in že zdavnaj proučenem skladatelju, čigar dela so bila predmet mnogoterih razmotrivanj. Življenje takih osebnosti obdaja često koprena skrivnosti, ki — bodisi namenoma ali po naključju — zastre točne obrise življenjskega poteka, omili trdote, pregrne pomanjkljivosti in podkrepi čednosti. Težišče pisca se nagne na opravičanje sinteze med življenjem in delom opisanca in iz pričakovanih in nenadejanih sosledic dogodkov in dejanj nastanejo argumenti neizpodbitne nujnosti, utemeljeni v tvorstvu občudovanca. Kakor junak pustolovskega romana se giblje proučevanec po opolzkih potih zavratnega življenja, budno izkoriščujoč vsak korak za novo stvariteljnost. V resnici ni bilo vedno tako in biografiji imajo pri velikih tvorcih preteklosti včasih kar prelahke posel kot posredniki med dejstvi in domnevami. Drugače je pri osebnostih, katerih življenjske poti še ni zakrila pozaba. Kakor odprta knjiga nam je znan potek njihovega zemeljskega nehanja in legenda, ki nikjer ne počiva, mu pripisuje le raje slabe, pogrešne in nevzvišene storitve. Koliko anekdot se je opletlo Adamičevega življenja! Večji del jih izvira iz ozkega kroga prijateljev in so nastale v slepečem gostilniškem dimu, ko ne gre štediti z dovtipi in je vsakdo tarča uspelega ali revnega duhovičenja. Zaman jih bo bralec iskal v knjigi; izkazale so se ne le kot nepotrebne, manjvredne in ponajveč nizkotne, temveč tudi

kot popolnoma neznačilne pri gradnji skladateljevih osebnostnih in dejavnih potez. Krožile bodo še med iskalci prečloveških in polčloveških lastnosti kot šibko tolažilo nad lastno nepopolnostjo, dokler se ne obrabijo in izginejo v temo, odkoder so dospele. V toku časa se bo skladateljev obraz vedno jasneje očrtal in odločil od skupnostne podlage s točnostjo, ki sem jo pri tem opisu šele slutil, kajti preveč je bil njegov lik naložen s popačenostjo, da bi ga že prvi poskus mogel znebiti navlake. Če bo tu in tam čitatelj razočaran nad suhoparnostjo in nezanimivostjo opisanih dogodkov, naj se tolaži s tem, da je življenjska pot našega skladatelja bila prav za prav pot vaškega učitelja. S tega pogleda je bila kar prezanimiva in prepolna dogodkov. Življenje slovenskega skladatelja pa je slej ko prej privid; kajti ni ga še bilo med nami, ki bi mogel reči, da je živel življenje, vredno slovenskega skladatelja, posvečeno delu za umetnost in zavarovano pred neprilikami najbednejše in najmanj dostojanstvene revnosti.

* * *

Več bogastva in pestrosti izpričuje delo, napravljeno v malo prikladnih okoliščinah in podvrženo vsakterim obziru. V Adamičevem delu ni nobenega sistema. Ni si začrtal jasnega pota, po katerem bi ga vodil odločni korak. Pred očmi mu ni utripala večna luč nedosegljivih idealov, h katerim stremi duh velikanov, voljan iztrgati bogovom plamenico neutrnljivega bleska. Tudi v njem se je javljal talent in želel svojih pravic; toda v njem je kopnela volja, namesto da bi se kalila ob razočaranjih. Bil je zaokrožen v krogotek vsakdanjosti in ni imel dovolj moči, da bi odrinil zapahe, ki so mu zapirali pogled v svet. Taval je v nazorih in v opredelitvah iz dneva v dan. Sedaj je bil navdušen za novo smer in nobeno pretiravanje ga ni odbilo. Drugič spet se je zavzel za Puccinija v nenadni želji, da bi ga posnemal in

bil, njemu enak, deležen sličnega uspeha. Občudoval je rusko glasbo, pretresen od realistične zgovornosti Musorgskega in slep je bil za pomanjkljivosti glasbenega sloga peterih mogočnikov. Veliki mojstri preteklosti, pri katerih je šel vsakdo v šolo, komur je bilo do resničnega znanja, moči in izrazitosti, ga niso privabljali. Bili so mu preveč dognani, premalo življenjski, rekel bi, skoro preveč učeni. Ni si vzel časa in truda, da bi prodrl v globine umetnostnega snovanja. Zagledal se je v zunanost umetnin, ne da bi se zanimal za njihove podstati z vnemo raziskovalca, ki pronikne v jedro, da si ga prisvoji. Zato so ga globoko dojmile vsakdanje nenadnosti in presenečenja, katerih je bila glasba našega stoletja polna. Ni mu šlo za samobitnost. Zadovoljil se je, vedno učenec, s presajevanjem tuje bitnosti na naša tla. Le tam, kjer ni bilo drugod vzorov, je postal samostojen tvorec: v naši zborovski pesmi. Tu je zavladal zavoljo krepkega zamaha, s katerim jo je zavzel s početka. V ozkem torišču štirih glasov se je počutil na varnem in doma. Tu se mu ni bilo treba bati spotikljajev, delal je lahko, kakor mu je velevala slutnja in dovoljevala spretnost. Čim je premagal začetniške težave, se je takoj lotil novih, vedno težjih nalog in postopoma, kakor ni drugače mogoče, jih je obvladoval. Privedel je slovensko zborovsko pesem do viškov, preko katerih ne bo prišla: kajti nesmiselno je misliti, da je sila človeškega duha neomejena. Vrhovi, ki so jih v umetnosti dosegli posamezniki v določenem pravcu, so neprekosljivi danes kot nekoč in imen duševnih velikanov preteklih dob ne bodo zasenčila nova prizadevanja. Morejo se jim le približati in v najugodnejšem primeru vzporediti. Tako je z našo zborovsko pesmijo, odkar jo je dopolnil Emil Adamič. In v tem je in ostane neoporečni mojstrovalec, vzor drugim in vir pobud.

* * *

Kar je drugega ustvarila njegova nemirna roka, je v primeri z onim nepopolno delo, plod nenadnih želja in nagnjenj. Četudi se nahajajo med njimi ustvaritve živahnega duha, prežete nastrojenj in sveže domiselnosti, so vendar njihove vrline neenako porazdeljene in ne ostajajo na ravni popolnosti, temveč padajo često pod povprečnost, da se drugod dvignejo nad njo. Ta neenakomernost jim je v trajno škodo. Ostajajo nepopolna dela velikega talenta, ki mu ni bilo dano, da ga močna volja, krepka podpornost prilik in neuklonljiv značaj razvijejo do kraja. Bil je plen omahljivosti, malomeščanske vsakdanjosti in mehke popustljivosti — treh za našega človeka značilnih in naše življenje uravnavaočih potez. In torej tudi v tem je bil Emil Adamič pristni slovenski skladatelj, čigar življenje in delo bosta ostala — trajen spomenik slovenske miselnosti naših dni.

* * *

PREGLEDNICA

VAŽNIH DOGODKOV V ŽIVLJENJU EMILA ADAMIČA

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
1843	27. julija	Avgust Adamič, oče, rojen na Vrhniki
1854	23. aprila	Katarina Brus, mati, rojena na Vrhniki
1873	22. februarja	Avgust Adamič in Katarina Brus, poročena
1874	12. februarja	Angela Adamič, sestra, rojena
1875	13. marca	Josip Adamič, brat, rojen; umrl isto leto
1876	10. februarja	Viktor Adamič, brat, rojen
1877	25. decembra	Emil Adamič, rojen na Dobrovi št. 22
1880	1. januarja	Anton Adamič, brat, rojen
1882	7. januarja	Marija Adamič, sestra, rojena
1884	29. septembra	Franc Adamič, brat, rojen prvi početki glasbenega pouka
1887	4. junija	Antonija Adamič, sestra, rojena vstopil v Glasbeno Matico v Ljubljani
1889	27. maja	Avgust Adamič, brat, rojen
1892	septembra	vstopil v ljubljansko učiteljišče
1893	9. avgusta	Ivan Adamič, brat, rojen
1897	12. julija	maturiral na ljubljanskem učiteljišču
	16. septembra	nameščen na 4-razredni ljudski šoli v Toplicah pri Zagorju. Nastopil službo
1898	15. marca	potrjen k vojakom
	julija in avgusta	odslužil vojaščino v prvem letu
	27. novembra	Ernest Adamič, brat, rojen
1900	11. maja	usposobljenostni izpit
1901	8. septembra	stalno nameščen v Toplicah pri Zagorju
	1. oktobra	nastopil službo
1903	1. aprila	Avgust Adamič, brat, umrl

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
	29. junija	premeščen na štirirazredno deško osnovno šolo v Kamniku
	15. septembra	nastopil službo
1904	4. marca	izvoljen za častnega člana pevskega društva »Zarja« v Rojanu
1905		obiskoval risarski tečaj na risarski šoli v Ljubljani, Turjaški (zdaj: Novi) trg
	julija in avgusta	obiskoval risarski tečaj v Kočevju
1906	od 14. aprila do 15. julija	obiskoval risarski tečaj v Ljubljani
	12. avgusta	poroka s Hano Keber, rojeno 4. julija 1884 v Kamniku št. 15
1907	12. maja	Branko Adamič, sin, rojen
		prejel I. nagrado za pesem »Notranjska« v znesku 40 K
1908	avgusta	prejel nagrado 305 K za razne pesmi pri nagradnem tekmovanju Glasbene Matice v Ljubljani
	20. septembra	Ivan Adamič, brat, ustreljen
1909	29. junija	premeščen na zasebno deško ljudsko šolo C.-M.-ove družbe pri Sv. Jakobu v Trstu
	24. in 25. julija	25-letnica slovenskega delavskega bralnega društva v Idriji. Koncert
	8. septembra	nastopil službo v Trstu
1910	1. septembra	prevzel pouk v klavirju na tržaški Glasbeni Matici (do 1914)
	26. novembra	Zdenka Adamič, hči, rojena
	4. decembra	koncert »Zveze slovenskih pevskih društev« v Ljubljani
1911	20. do 23. aprila	obiskal glasbeno-pedag. kongres na Dunaju
	1. septembra	vstopil v šolo »Conservatorio musicale di Trieste«

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
1912	junija	prejel nagrado 100 K za »Tri večerne pesmi« od Glasbene Matice v Ljubljani
1913		izstopil iz tržaškega konservatorija
		odstopil od pevovodstva pri »Zarji«
		nastopil pri sokolskem pevskem zboru Sv. Ivana
	od 1. septembra	učil strokovno risanje na slovenski obrtni nadaljevalni šoli v Trstu (eno šolsko leto)
1914	od 20. julija do 1. avgusta	se udeležil kongresa za reformo petja v Moravski Ostravi
	2. avgusta	nastopil vojaščino
	25. avgusta	odšel v Przemysl
	29. avgusta	prišel v Przemysl
1915	22. januarja	August Adamič, oče, umrl
	22. marca	ujet pri padcu Przemysla in odveden v Turkestan (Taškent)
	16. decembra	Katarina Adamič, mati, umrla
1917	februarja	nastavljen kot risar pri mestni upravi v Taškentu
		učitelj glasbe na učiteljišču v Taškentu
1918		učitelj glasbe na konservatoriju v Taškentu
1919		soupravnik gledališča (?)
		ravnatelj konservatorija v Taškentu (?)
1920	2. avgusta	odšel iz Taškenta
	19. avgusta	prišel v Ljubljano, stanoval Pred škofijo 9 (do 1924)
	18. septembra	dodeljen v službovanje na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani
		nastopil dopust isti dan (do 31. marca 1921)

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
		služboval na orglarski šoli sv. Cecilije v Ljubljani (do 1924)
		izvoljen za častnega člana »Ljubljanskega Zvona«
1921	5. oktobra	dodeljen v službovanje kot pomožni učitelj petja na drž. moškem učiteljišču (drž. učiteljski šoli) v Ljubljani
		prejel podporo 30.000 K za nabiranje narodnih pesmi, od pokrajinske uprave. Nastopil enoleten dopust v ta namen
1922	1. julija	državni izpit iz glasbe na konservatoriju v Ljubljani
	23. novembra	enoletni dopust za dovršenje študij na Dunaju in podpora 400 K mesečno. (Ni nastopil)
	4. decembra	odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje prejel II. nagrado »Pevske zveze«, 1500 K, za pesem »Domovini«
1923	9. februarja	Angela Verbič, roj. Adamič, sestra, umrla
	7. julija	turneja s pevskim zborom drž. učiteljišča v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo
	18. do 25. sept.	turneja »Pevskega zbora učiteljev Julijske Krajine« v Gorico, Trst, Benetke, Padova, Bologna
1924	17. marca	Viktor Adamič, skladatelj, brat, umrl
	20. marca	prejel I. nagrado »Pevske zveze« za »Molitev pastirčkov« (1000 K)
	1. novembra	se preselil v Dalmatinovo ulico 10 (do 1929)
1925	27. februarja	stalno nameščen kot učitelj petja na drž. moškem učiteljišču v Ljubljani

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
		dirigent Orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani (do 1928)
	od 27. julija do 8. avgusta	vodja glasbenega tečaja pevskega odseka »Prosvetne zveze« v Gorici
	14. novembra	izvoljen za častnega člana »Narodnega učiteljskega naraščaja« v Ljubljani
1926	21. marca	imenovan za častnega člana pevskega društva »Ilirija« v Trstu
		prejel I. nagrado »Ljubljanskega Zvona« za »Marija in brodar« (800 Din)
	24. in 25. julija	se udeležil festivala moderne glasbe v Donaueschingenu
	avgusta	potoval v Gorico in Trst
1927	avgusta	potoval v Nemčijo
1928	1. januarja	urednik »Nove Muzike« (do 1930)
	od 19. aprila do 1. maja	s pevskim zborom ljubljanske Glasbene Matice na Češkem
	16. maja	izvoljen za prvega častnega člana »Ljubljanske župe Jugosl. pevske Zveze«
	poleti	potoval v Švico
	avgusta	potoval v Bolgarijo (1.) na glasbeni kongres v Sofiji
1929	28. januarja	izvoljen za častnega člana ljubljanske Glasbene Matice
	27. oktobra	izvoljen za predsednika ljubljanske sekcije UJMA (Udruženje jugoslovanskih glasbenih avtorjev)
	22. decembra	se preselil na Miklošičevo cesto 16 (do 1931)
1930	1. februarja	preveden kot profesor v VI. položajno skupino

Leto	Dan in mesec	D o g o d e k
	od 27. marca do 7. aprila	z učiteljskim zborom JUU (kasneje UJU Udruženje jugoslovenskih učiteljev) na Češkem
	9. oktobra	vstopil na drž. glasbeno akademijo v Za- grebu (do 1931)
1931	10. februarja	Antonija Adamič, S. Adalvina, sestra, umrla v Kočevju
	29. avgusta	se selil v lastni dom, Staretova ulica 16
1932	25. januarja	premeščen na klasično gimnazijo v Ljub- ljani
		izvoljen za častnega člana »Lire« v Ka- mniku
	6. avgusta	upokojen kot profesor v VI. skupini
1933	3. do 9. maja	s »Trboveljskim slavčkom« na Češkem
1934	februarja	potoval v Bolgarijo (2.)
		s »Trboveljskim slavčkom« po Jugoslaviji
	od 20. nov. do 4. dec.	s pevskim zborom ljubljanske Glasbene Matice v Bolgariji (3.)
1935	februarja	potoval v Bolgarijo (4.)
	3. julija	izvoljen za predsednika učiteljskega pev- skega zbora v Ljubljani
	15. do 27. maja	z učiteljskim pevskim zborom v Bolgariji (5.)
1936	od 4. do 9. aprila	na glasbeno-pedagoškem kongresu v Pragi
	6. decembra	umrl ob 5. uri 45 minut v drž. bolnišnici v Ljubljani
	8. decembra	ob 15. uri pogreb k Sv. Križu; pokopan v grobniči slovenskih skladateljev

RODOVNIK DRUŽINE ADAMIČ

Pomožni viri: urbarji graščine Ortnek - Pekel, matice župnij Dobropolje, Velike Lašče, Sv. Gregor, Radgona (Avstrija), Kamnik, Škrbina in Ivanji grad (Italija). V ljubljanski licealni knjižnici je pomagal pri iskanju g. dr. Jože Rus; njemu in pa gg. župnikom navedenih župnij se za izkazane zasluge najlepše zahvaljujem.

Glede matičnih knjig je treba pripomniti: da morajo župni uradi zapisovati krste, poroke in smrti, je določil šele tridentinski zbor leta 1550. Naši najstarejši župnijski uradi vodijo matice nekako od leta 1600. dalje. Ti zapiski pa so mnogokrat površni, brez indeksov, a črke tako obledele, da jih včasih sploh ni mogoče razbrati. Tu in tam so zagospodarile miši, pa tudi ogenj je osmodil vogale knjig. Najstarejše matice so v Radgoni iz leta 1660., v Kamniku 1620., v Dobropolju 1631., v Velikih Laščah 1694. in pri Sv. Gregorju od leta 1789.

Večkrat sem čul domnevo, da priimek Adamič ni slovenski, da torej rodbina Adamičev ni slovenskega izvora. K raziskovanju imena me je še posebno spodbodlo pismo, ki so ga prejeli nekateri ljubljanski imenjaki iz Zagreba. V njem trdi Ljerka Vitković, da so po njenem prepričanju Adamiči »poreklom Uskoci, t. j. pribjezi iz Hrvatske«. Nadalje prosi za opis specifičnih svojstev, ki se kažejo v duhovnem življenju Adamičev, češ da hoče naslikati psihološki portret Emila Adamiča, ki ga je osebno poznala.

Uskoki so se naselili v Senju v 16. in 17. stoletju. Za hrvatskega bana Benka Turoka so se jeli buniti, ker jim gospodarji že delj časa niso dali nobenih mezd. Zapletli so se celo v boje z Benečani. Ko je leta 1617. kralj Matija sklenil z Benečani mir v Madridu, je moral Uskoke izseliti iz Senja. 31 rodbin je ostalo v mestu, 14 jih je odšlo v

Otočac, 82 pa v Brinje. Ako bi bili Adamiči potomci Uskokov, bi se gotovo ohranilo med prebivalci teh okrajev vsaj približno slično ime do danes. V »Plemenskem riječniku ličkokrbavske županije« R. M. Grujića (Zbornik za narodni život južnih Slovena, knjiga 21., str. 273) so izrečno navedena imena Uskokov, ki jih je zadela kazen pregnanstva. Med imeni pa ni nobenega Adama, ne izpeljanke tega imena, dočim je mnogo Brelihov, Kajfežev, Knolov, Ostermanov itd. Tudi Fr. Račkega »Prilog za povijest hrvatskih Uskoka« (Starine, knjiga 9.) ne navaja nikjer imena Adam in sličnih.

Uskoki potemtakem Adamiči ne morejo biti. Kaj ko bi bili izseljenci iz Bosne ali Dalmacije? Tudi za to ni niti najrahljše tradicije. Adamiči so pristna slovenska korenina in v naslednjem bom to trditev po možnosti podprl.

Krstno ime prvega človeka je bilo tiste čase po Slovenskem zelo razširjeno. Najdemo ga v prafarah Radgone, Kamnika in Dobropolja.

Vendar opazamo, kako prično v vseh treh delih slovenske zemlje župnijske matice okoli leta 1600., urbarji pa malo pozneje, dajati naslednikom starejših — radi lažega razlikovanja — priimke s slovansko končnico -ič. V matičnih knjigah dobrepoljske župnije so vpisani že v prvi polovici 17. stoletja priimki Antončič, Boštjančič, Babič, Klemenčič, Lenčič, Miklaučič in poleg njih tudi Adamič. To so sama pristna slovenska imena za slovenski rod; in razen Babiča in Adamiča jih ni mogoče spravljati v zvezo z imeni hrvaških ali srbskih beguncev. Da spada med slovenska imena tudi priimek Adamič, dokazujem na podlagi radgonskih, kamniških in dobrepoljskih matic.

V avstrijski Radgoni naletimo že 16. marca 1628 na krščenca Jurija Adama, leta 1630. na Ano Adam, rojeno pri Kapeli, 16. novembra 1631 na Johanna Adama, ki je bil rojen v Črešnjevcih. Do leta 1661. je vpisanih še 8 Adamov. Dne 3. aprila 1661 pa se pojavi naenkrat ime Marcus Adamitzch (v indeksu Adamitz) iz Melja. Za tem Markom se

vrste Adamiči in Adaniči do današnjega dne. Iz župnije Sv. Petra pri Radgoni so se Adamiči preselili tudi v Prekmurje. Ker pa Adami obenem za vedno izginejo, je verjetno, da so Adamiči krvni nasledniki starejših Adamov, da je torej Adamič patronimik, ki pove, da gre za sina po očetu, kateremu je bilo ime Adam.

V matičnih knjigah kamniške dekanije najdemo od 6. novembra 1630 dalje pa do leta 1650. najrazličnejše oblike tega imena, vse s slovensko končnico, kakor Adamizh (1636), Adami (ex patre Joanne), Adamizhe (1645), Adamizh, Adizh, Aidamizh, Aidoniz. Od leta 1655. dalje se je pisava imena ustalila v Adamizh, Adamezh, Adamitsh, Adamitsch in Adamič.

Od kod so prišli Adamiči na tržaški Gornji Kras, ni moči ugotoviti, ker sta bili župniji Škrbina in Ivanji grad s svojimi že zdavnaj naseljenimi Adamiči, ustanovljeni šele leta 1785., odnosno 1794.

Dokaz, da je priimek Adamič čisto domačega slovenskega izvora, najdemo tudi v arhivih velikolaškega okraja. To je že tretja vrsta priimka Adam in kasneje Adamič, ki ni z radgonsko in s kamniško v nobenem sorodstvu. Ob tej vrsti se pomudimo posebno zato, ker so bili iz nje predniki Emila Adamiča.

Najstarejši razpoložljivi zapiski tega okraja so urbarji graščine Ortnek-Pekel. V »S t o t s urbarju« (Stockurbar?) iz leta 1589. je zapisan pod župo Dvorska vas (Supp Höfflern, Duorskhwais) posestnik Gregor Adam, v letih 1593. do 1598. pa še Jannsche (Janže) Adanz in Andrej Adam. Potem je vrsta hranjenih urbarjev prekinjena, v dobi od 1660. do 1690. pa so pisali grajski pisarji spet dosledno Adam. V teh urbarjih imamo posestnike Matijo, Štefana, Jurija, Andreja in slednjič spet Jurija Adama, ki so vsi zapisani drug za drugim pod župo Dvorska vas. V mejah te bivše župe je še danes pod severnim vznožjem Velike Slevice zaselje, ki nosi po prvem doselniku Adamu ime Adamovo.

Prvi, ki je vpisan s priimkom na -ič, je Jernej Ödamitsch, potem pa Jurij Adamitsh, posestnik na Veliki Slevici v letu 1691.

Poglejmo še dobrepoljske matice! Tu najdemo Mihaela, leta 1632. rojenega sina Jakoba Adama iz Dvorske vasi. Šest let kasneje je Jakob krstni boter. Grajski pisarji so pisali do leta 1690. ime Adam, dobrepoljski prezbiter Thominez pa se je prilagodil ljudski govorici in zapisaval imena s končnico -ič, kakor jih je govorilo ljudstvo že zdavnaj prej. Da, že leta 1641. se je rodila Janezu in Marjeti Adamiz »sub Sileuiz« hči Marush, a Janezu dve in Juriju Adamizhu do leta 1679. tudi še dve hčeri, s pripombami »ex maiori«, »ex magna, ex magno Silleuza« in »Sileuiz«. Kakor v radgonskih in kamniških, izgine tudi tu priimek Adam in mu slede samo Adamiči. Nedvomno gre tudi tu za patronimik.

Matične knjige pa so pomanjkljive in je nemogoče dognati sorodstveno povezanost rodbin, ker ni skoraj nikjer zapisanih rojstnih krajev; kadar pa le so, so samo slučajno in nedosledno. Zanimivo je, da so v prvi polovici 17. stoletja vpisana v dobrepoljskih maticah več mesecev zapored le ženska krstna imena. Nekdo je menil, da so moške krščence prikrivali in vpisavali v posebne, kasneje izgubljene zapiske. Povod temu so bile večne hude vojne, strašne kužne bolezni, lakota itd., ki so pomorile ljudi. V maticah imamo dokaz, da so v teh letih pomrla cela pokolenja.

Kateri Adamiči so Emilovi predniki?

Z listinami je dokazano, da so bili njegovi predniki kmetje na Veliki Slevici. Del njihove zemljiške posesti je prehajal iz roda v rod. Učitelj je bil že ded Jožef Adamič (1802—1855). Tudi njegov brat Gregor je bil učiteljski kandidat. Ustno sporočilo pripoveduje, da sta si nekoč dva brata Adamiča razdelila in zamejičila posestvo. Bila sta to Anton in Jurij, Markova sinova (okoli 1720 ali 1730). Ugotovljeno je, da je na prvotni domačiji, zdaj hišni številki 1 in 2, ostal Anton, brat Jurij pa si je pridobil hišo št. 4. Prav

v tej hiši pa je bil med sedmimi otroki Jurjevega sina tudi ded Jožef. Od tega nazaj lahko zasledujemo rod do Marka, ki se je rodil okoli leta 1680: Starejši Adami in Adamiči iz župe Dvorska vas, kamor je spadala tudi Slevica, so navedeni že zgoraj. Med njimi je treba slutiti tudi prednike Markovega rodu. O Adamičih, ki bivajo danes po prafarah dobropoljskih, ribniških in šmarskih, pa smemo trditi, da so vsem bili spočetniki Adami, oziroma Adamiči z Velike Slevice, v kolikor ne gre za Kraševce, ki so pa bržkone prav tako star odcepek. V stari skupni rod spadajo med drugimi tudi Adamiči z Gašpinovega ter od Levstikov (Sv. Gregor) na eni, z Brankovega in iz grosupeljskih Praproč in Blat na drugi strani.

H koncu naj še pripomnim, da se ime Adam v doljenščini naglaša na drugem zlogu. Zato je treba iz imena nastali priimek naglaševati: Adámič.

A. A.

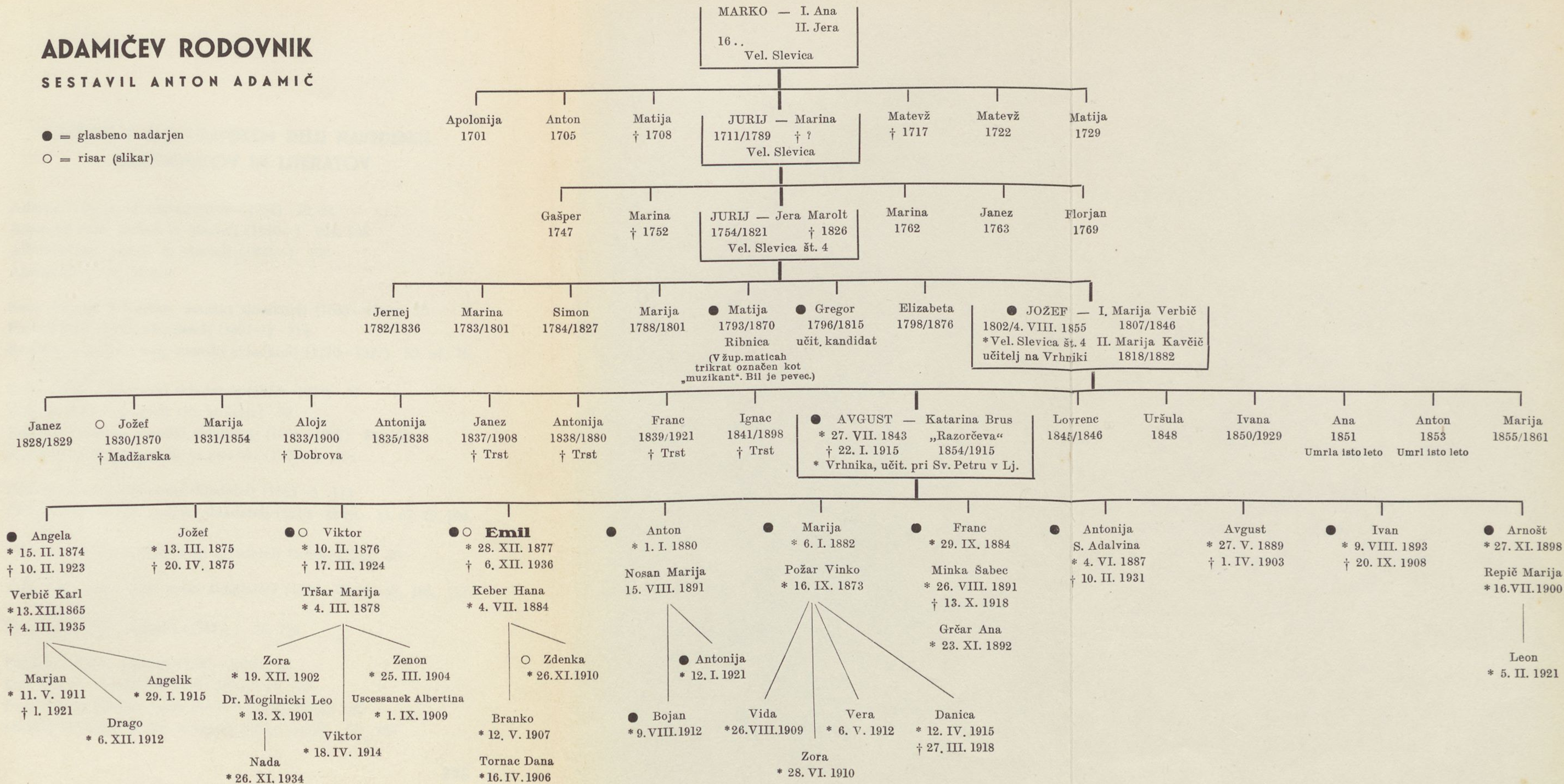
* * *

ADAMIČEV RODOVNIK

SESTAVIL ANTON ADAMIČ

● = glasbeno nadarjen

○ = risar (slikar)

IMENIK V BIOGRAFSKEM DELU NAVEDENIH GLASBENIKOV IN LITERATOV

- Adamič Viktor, skladatelj (1876—1934) 20, 21
Albrecht Fran, pesnik in pisatelj (1889—) 104, 105
Albrecht Ivan, pesnik in pisatelj (1893—) 102
Aleksandrov, gl. Murn!
- Bach Johann Sebastian, nemški skladatelj (1685—1750) 20
Bartók Bela, ogrski skladatelj (1881—) 114
Beethoven Ludvik van, nemški skladatelj (1770—1827) 62, 67, 76,
84, 106 111
Bersa Blagoje, hrvatski skladatelj (1873—1934) 57
Bohorič Adam, pisatelj (16. stoletje) 98
Brahms Johannes, nemški skladatelj (1833—1897) 86, 106
Bunin Ivan, ruski pesnik in pisatelj (1870—) 104
- Casella Alfred, italijanski skladatelj (1883—) 114
Chopin Friderik Fr., poljski skladatelj (1810—1849) 13, 67, 76, 106,
112, 113
Couperin François, francoski skladatelj (1668—1733) 20
Čajkovski Peter Iljič, ruski skladatelj (1840—1893) 68, 106, 112,
113, 127
Čerin Josip, dr., dirigent (1867—) 24, 128
- Dalmatin Jurij, pisatelj (1547—1589) 98
Dev Oskar, skladatelj (1868—1932) 14, 102
Dostojevski Fjodor, ruski pisatelj (1821—1881) 65
Dvořák Antonín, češki skladatelj (1841—1904) 111, 134

- Fet Afanasij (Šenšin), ruski pesnik (1820—1892) 104, 105
 Flajšman Jurij, skladatelj (1818—1874) 101
 Foerster Anton, skladatelj (1837—1926) 24, 67
- Gallus - Handl - Petelin, skladatelj (1550—1591) 9, 86
 Gerbič Franc, skladatelj (1840—1917) 14, 24
 Gestrin Fran, pesnik (1865—1893) 89
 Golar Cvetko, pesnik (1879—) 92
 Gregorčič Simon, pesnik (1844—1906) 103
 Gruenberg Louis, ameriški skladatelj (1882—) 115
- Hajdrih Anton, skladatelj (1842—1878) 36, 89, 102
 Handl, gl. Gallus!
 Haydn Josef, nemški skladatelj (1732—1809) 76
 Hindemith Paul, nemški skladatelj (1895—) 98, 114
 Honegger Artur, francoski skladatelj (1892—) 79
 Hubad Matej, zborovodja (1866—1937) 24, 32, 83, 91, 134
- Ipavec Alojzij, skladatelj (1815—1849) 14, 17
 Ipavec Benjamin, skladatelj (1829—1908) 14, 17, 101, 136
 Ipavec Gustav, skladatelj (1831—1908) 14, 17
 Ipavec Josip, skladatelj (1873—1921) 14, 17
- Jenko Simon, pesnik (1835—1869) 71, 96, 98, 102
 Jeraj Karel, glasbenik (1874—) 14, 134
 Jerajeva Vida, pesnica (1875—1932) 106
- Kastelec Matija, pisatelj (1620—1688) 98
 Kette Dragotin, pesnik (1876—1899) 71, 83
 Klopčič Mile, pesnik (1908—) 102
 Kogoj Marij, skladatelj (1895—) 28
 Kokošar Ivan, glasbenik (1860—1923) 100
 Krek Gojmir, dr., skladatelj (1875—) 5, 14, 37, 72, 74, 102, 104, 118
 Kumar Srečko, zborovodja (1888—) 57, 101

- Lajovic Anton, skladatelj (1878—) 14, 17, 84, 102, 103, 106, 108
 Lassus Orlandus, nizozemski skladatelj (1530—1594) 9
 Levstik Fran, pesnik in pisatelj (1831—1887) 71, 85
 Liszt Franc, ogrski skladatelj (1811—1886) 67, 111, 112
- Mašek Kamilo, skladatelj (1830—1859) 102
 Mendelssohn-Bartholdy Feliks, nemški skladatelj (1809—1847) 110
 Merhar Alojzij (Silvin Sardenko), pesnik (1878—) 94
 Mickiewicz Adam, poljski pesnik (1798—1855) 13
 Mihevec Jurij, skladatelj (1805—1882) 9, 110
 Milčinski Fran, pisatelj (1876—1932) 102
 Milhaud Darius, francoski skladatelj (1892—) 79
 Mirk Vasilij, skladatelj (1884—) 5, 14
 Mosolov Aleksander, ruski skladatelj (1900—) 79, 141
 Mozart Wolfgang A., nemški skladatelj (1756—1791) 76
 Murn Josip (Aleksandrov), pesnik (1879—1901) 22, 84, 103
 Musorgski Modest P., ruski skladatelj (1839—1881) 104, 105, 106
- Pagliaruzzi Josip (Krilan), pesnik (1859—1885) 99
 Palestrina Giovanni Pierluigi da, italijanski sklad. (1526—1594) 9
 Parma Viktor, skladatelj (1858—1924) 14, 17, 27
 Pavčič Josip, skladatelj (1870—) 14, 102, 103
 Peruzzi Ivo, pesnik (1893—) 128, 130, 132
 Petelin, gl. Gallus!
 Peterlin Radivoj (Petruška), pesnik (1879—) 105
 Pregelj Ivan, pisatelj (1883—) 54
 Prelovec Zorko, skladatelj (1887—) 5, 33, 48
 Premrl Stanko, skladatelj (1880—) 5, 14
 Prešeren Francè, dr., pesnik (1800—1849) 31, 81, 101
 Puškin Aleksander S., ruski pesnik (1799—1837) 54
- Ravnik Janko, skladatelj (1891—) 14, 17
- Sardenko Silvin, gl. Merhar!
 Sattner Hugolin, skladatelj (1851—1934) 14, 17

- Savin Risto, gl. Širca!
- Scarlatti Domenico, italijanski skladatelj (1683—1757) 67
- Schubert Franc, nemški sklad. (1797—1828) 103, 106, 110, 111, 112
- Schulhoff Ervin, nemški skladatelj (1894—) 115
- Schumann Robert, nemški skladatelj (1810—1856) 106
- Schwab Anton, dr., skladatelj (1868—) 14, 102
- Skrjabin Aleksander, ruski skladatelj (1872—1915) 76
- Smetana Bedřich, češki skladatelj (1824—1884) 111
- Stravinski Igor, ruski skladatelj (1882—) 101, 119
- Šantel Saša, skladatelj (1883—) 14
- Širca Friderik pl. (Risto Savin), skladatelj (1859—) 14, 102
- Šuligoj Avgust, zborovodja (1900—) 5, 101
- Talich Vaclav, češki dirigent (1882—) 117
- Tartini (Tartić) Josip, italijanski skladatelj (1692—1770) 35
- Tolstoj Lev N., ruski pisatelj (1828—1910) 65
- Ukmar Vilko, skladatelj (1905—) 83
- Verdi Giuseppe, italijanski skladatelj (1813—1901) 35
- Vilhar Fran Serafin, skladatelj (1852—1928) 14
- Volarič Andrej (Hrabroslav), skladatelj (1863—1895) 102
- Wagner Rihard, nemški skladatelj (1813—1883) 67, 76
- Weber Karl M. von, nemški skladatelj (1786—1826) 83, 110
- Wolf Hugo, nemški skladatelj (1860—1903) 106
- Župančič Oton, pesnik (1878—) 70, 86, 128

* * *

V S E B I N A

	Stran
I. del. UVOD	7
II. del. SKLADATELJEVO ŽIVLJENJE	19
I. Mladost	20
II. Služba	29
III. Vojna leta	37
IV. Zorenje	47
III. del. ČLOVEK IN ZNAČAJ	61
IV. del. DELO	75
I. Vokalne skladbe	81
II. Instrumentalne skladbe	109
ADAMIČEVA GLASBENA BIBLIOGRAFIJA	145
A. Vokalne skladbe	147
B. Instrumentalne skladbe	187
C. Priredbe Adamičevih skladb	193
Dodatek	194
Č. Abecedni seznam začetnih besed vokalnih skladb	197
D. Imenik avtorjev besedil	215
ZAKLJUČEK	219
Preglednica važnih dogodkov v življenju Emila Adamiča	223
Rodovnik družine Adamič	229
Imenik v biografskem delu navedenih glasbenikov in literatov	235

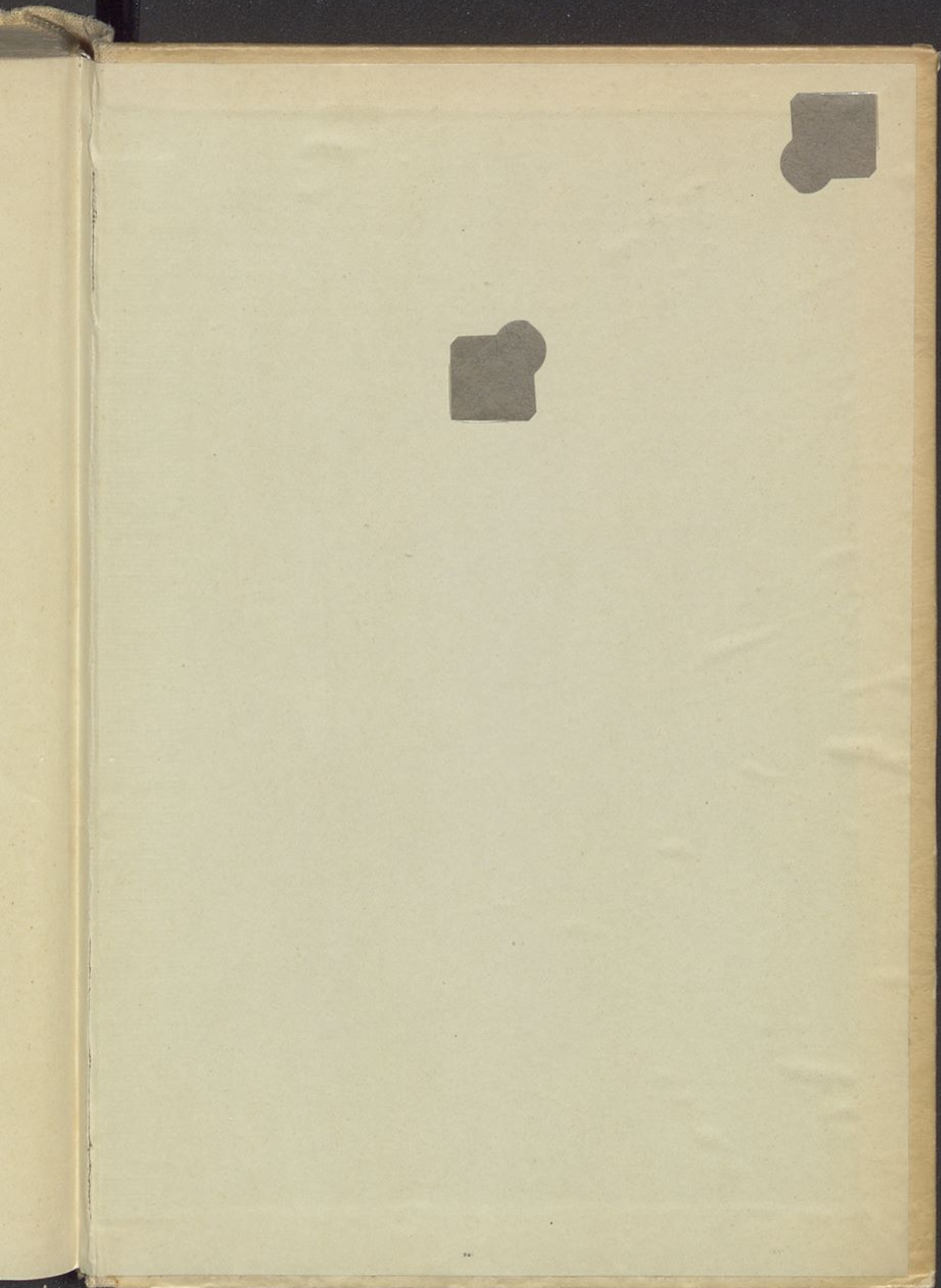

COBISS : 042:00

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000436818

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

M

I 383 782

198800066

COBISS ©

